

ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В.ГЕТЬМАНА
ЛЬВІВСЬКА КОМЕРЦІЙНА АКАДЕМІЯ
ННЦ «ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ» НААН
ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ
НАУКОВИЙ КЛУБ «SOPHUS»

ЕКОНОМІЧНИЙ ДИСКУРС

Міжнародний збірник наукових праць

Випуск I

м. Кам'янець-Подільський – 2013

УДК 33:336.531.2:330.53.061.3
ББК 65.052.9 (4укр)2
Е 45

Економічний дискурс : міжнародний збірник наукових праць.
Випуск 1. (м. Кам'янець-Подільський) / відпов. ред. Н.В. Семенишена. –
Тернопіль : Крок, 2013. – 259 с.

ISBN 978-617-692-156-1

Збірник наукових праць містить результати наукових досліджень, оприлюдненні на міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції “Теоретико-методологічні і науково-практичні засади інвестиційного, фінансового та облікового забезпечення розвитку економіки” (19-20 грудня 2013 р.), яка відбулася на web-сайті www.sophus.at.ua, та спрямовані на формування теоретичних і практичних засад інвестиційного, фінансового та облікового забезпечення розвитку сучасних економічних систем.

Редакційна колегія:

Жук В.М., д.е.н., член-кореспондент НААН (Україна); Волощук К.Б., д.е.н., професор (Україна); Лаврук В.В., д.е.н., в.о. професора (Україна); Лучик С.Д., д.е.н., професор (Україна); Мазур Н.А., д.е.н., в.о. професора (Україна), Семенишена Н.В. к.е.н., доцент (Україна), Чикуркова А.Д., д.е.н., професор (Україна); Пармаклі Д.М., д.е.н., професор (Республіка Молдова)

Рекомендовано до друку Вченою радою НН ІБФ ПДАТУ
(протокол № 4 від 25.12.2013 р.)

Відповідальний редактор:
к.е.н., доцент, Н.В.Семенишена

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових праць. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

ISBN 978-617-692-156-1

© Подільський державний аграрно-технічний університет, 2013

PODOLSKY STATE AGRARIAN TECHNICAL UNIVERSITY
KYIV NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
NAMED AFTER VADYM HETMAN
LVIV ACADEMY OF COMMERCE
NSC "INSTITUTE OF AGRARIAN ECONOMICS" NAAS
FEDERATION OF AUDITORS, ACCOUNTANTS AND FINANCIAL AIC OF UKRAINE
SCIENTIFIC CLUB «SOPHUS»

THE ECONOMIC DISCOURSE

International collection of scientific papers

Issue I

Kamyanets-Podilskyi– 2013

UDC 33:336.531.2:330.53.061.3
BBK 65.052.9 (4ukr)2

The economic discourse : international collection of scientific papers.
Issue 1. (Kamyanets-Podilskyi) / contributing editor N.V. Semenyshena. –
Ternopil : Krok, 2013. – 259 p.

ISBN 978-617-692-156-1

The scientific papers collection contains the research results, released by the international scientific-practical Internet-conference "Theoretical-methodological and scientific-practical principles of investment, financial and accounting implementation of economic development" (December, 19-20 2013), which was held on web-site www.sophus.at.ua, and are aimed at developing theoretical and practical bases of investment, financial and accounting providing development of modern economic systems.

Editorial board:

Zhuk V., Doctor of Economics, Corresponding Member, NAAS (Ukraine); Voloshchuk K.B., Doctor of Economics, Professor (Ukraine); Lavruk V.V., Doctor of Economics, the executive duty of Professor (Ukraine); Luchyk S.D., Doctor of Economics, Professor (Ukraine); Mazur N., Doctor of Economics, the executive duty of Professor (Ukraine); Semenyshena N., Ph.D., associate Professor (Ukraine), Chykurkova A.D., Doctor of Economics, Professor (Ukraine); Parmakli D.M., Doctor of Economics, Professor (Republic of Moldova)

Recommended for publication by Academic Council NNIBIF PDATU
(protocol # 4, from 12.25.2013)

Contributing editor:
Ph.D., associate Professor, N.V.Semenyshena

The content and authenticity of of publications are the authors of scientific papers. Views of the authors of publications do not necessarily reflect the views of the editorial board of the publication.

ISBN 978-617-692-156-1

З М І С Т

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Білик Юлія, Гомілко Оксана	
Матеріальна мотивація праці в сільському господарстві та її ефективність	9
Здирко Наталя, Соловей Тамара	
Проблеми незалежності внутрішніх аудиторів	12
Коленда Наталія	
Соціальний потенціал: рівні формування та реалізації	15
Красномовець Вікторія	
Вплив інфляції на рівень життя населення	18
Поляруш Марія, Поляруш Іван	
Формування системи мотивації праці персоналу сільськогосподарських підприємств	20
Стояненко Ірина	
Роль нематеріальних активів в діяльності суб'єктів господарювання: світові тенденції та українські реалії	23
Трусова Наталія	
Функціональні складові фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств	26
Шиян Дмитро	
Окремі проблеми методології в економічній науці	29

РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ЕКОНОМІКИ НА МІКРО-, МЕЗО- ТА МАКРОРІВНЯХ

Безкоровайна Яна, Павлюк Тетяна	
Статистична оцінка заробітної плати в Україні	33
Бондаревська Ксенія, Товмашенко Тетяна	
Методичні аспекти аудиту персоналу на сучасних підприємствах	36
Зеліско Наталія, Євтушик Яна	
Теоретичні аспекти формування соціально-орієнтованої ринкової економіки в контексті інтеграції України у Європейський Союз	39
Макаруха Степан	
Економічна сутність сільськогосподарських кооперативів	42
Маслій Анжела, Зеліско Наталія	
Ефективність державної зовнішньоекономічної політики та перспективи інтеграції України у світове господарство	45
Ніколайчук Ольга	
Концептуальні засади до побудови системи принципів управління інтелектуальним капіталом підприємства	48
Федорчук Євгенія	
Соціально-економічне значення використання агросировини для потреб біоенергетики	51
Федорчук Олександр	
Роль інфраструктури в функціонуванні аграрної сфери України	54
Фень Катерина	
Розвиток економічної безпеки в Україні	57

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Василенька Надія	
Відродження традиційних галузей сільського господарства в Україні: коноплярство	61
Виноградова Марина	
Досвід зарубіжних країн справляння єдиного соціального внеску	64
Джур Ольга, Ткаленко Тарас	
Розвиток венчурних фондів України, як інструмент інноваційного менеджменту	67
Завидівська Ольга	
Доступність житла в Україні	70
Клівіденко Людмила, Свіргун Анастасія	
Джерела формування коштів фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності	73
Малюк Світлана, Шевченко Марина	
Значення інноваційної політики у стійкому підвищенні конкурентоспроможності агроформувань	76
Петренко Лариса	
Актуальність та проблеми залучення інвестицій в АПК	78
Письменна Марія	
Напрями удосконалення внутрішнього аудиту у банку	81
Чирва Інна	
Інвестування в оновлення техніки регіону	82
Щаслива Ганна	
Інноваційна політика як складова потенціалу сільського господарства	85

РОЛЬ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ

Бойко Віталій, Лесик Христина	
Механізм забезпечення фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств	89
Гірченко Олена	
Фінансовий моніторинг в системі забезпечення економічної безпеки України	92
Гмыря Вікторія	
Система банківського кредитування аграрного виробництва України: состояние и перспективы развития	95
Данилевська-Жугунісова Ольга	
Державна фінансова підтримка сільського господарства	98
Козицький Роман	
Інфляція в Україні та шляхи її подолання	100
Комаревцева Наталія	
Особливості функціонування електронних грошей в Україні	103
Радченко Оксана	
Традиції та сучасність бюджетної підтримки аграрного сектору світу та України	106
Трапезнікова Світлана	
Моделі управління запасами підприємства	110
Фещенко Наталія	
Напрями бюджетної підтримки сільського господарства	113
Ярина Аксинія, Брежнева-Єрмоленко Ольга	
Роль фінансів домогосподарств у ресурсному забезпеченні економіки	117

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ

Арапочкіна Аліна	
Особливості управління прибутком підприємства	121
Bilokinna Nalalya, Bondarenko Anastasiya	
Enterprise management and economics	124
Бінерт Олеся	
Керівництво та лідерство в організації	126
Домище-Медяник Алла	
Стратегічне управління у сфері дитячого оздоровлення: проблеми та перспективи	129
Левітан Ігор	
Маркетинговий аудит діяльності підприємств: сутність та види	132
Поляруш Іван, Бучковська Людмила	
Комунікаційний механізм управлінської діяльності	135
Рудик Володимир	
Теоретичні засади розвитку пенсійного менеджменту в умовах реформування вітчизняної пенсійної системи	138
Сосновська Олександра, Джур Ольга	
Сучасні проблеми менеджменту машинобудівних підприємств України	140
Страпчук Світлана	
Регіональні особливості маркетингової стратегії сільськогосподарських підприємств	143

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ

Бовкун Олександр, Кондрюк Леся	
Удосконалення обліку загальновиробничих витрат на відрядження	147
Борковська Валентина	
До питання удосконалення обліку витрат м'ясопереробки	151
Веклич Ріта, Здирко Наталя	
Особливості аналітичної оцінки фінансового стану сільськогосподарського підприємства	153
Гайдук Ірина	
Актуальні питання обліку фінансових ресурсів кооперативних підприємств відповідно до НП(С)БО 1	155
Голуб Наталія, Ангеловська Ольга	
Класифікація витрат на оплату праці для цілей обліку та контролю	158
Горбатюк Марія	
Класифікація витрат деревообробних підприємств в системі внутрішньогосподарського обліку	161
Денисюк Наталія	
Особливості обліку інвестиційної нерухомості за міжнародними стандартами обліку	164
Жидовська Наталія, Рубаха Ольга	
Аудит адміністративних витрат діяльності підприємства: мета і завдання	167
Зацерковна Катерина, Семенишена Наталія	
Світовий досвід та проблеми вітчизняного обліку необоротних активів	170
Іванова Ангеліна, Пустовіт Марина	
Проблеми організації обліку собівартості продукції промислових підприємств	174
Ільчак Ольга	
Облік використання земельних ділянок в сільськогосподарських підприємствах	176
Канцедаль Наталія, Педорич Вікторія	
Відображення інформації про біологічні активи у фінансовій звітності	178
Кліменко Наталія	
Проблеми організації обліку капітальних інвестицій на вугледобувних підприємствах	182
Королук Тетяна, Бурліцька Оксана	
Систематизація дисертацій Російської Федерації за напрямом дослідження ризику	185

Кошинець Маріанна	
Система внутрішнього контролю та аудиту в судовій системі	188
Міщенко Анастасія	
Удосконалення організації обліку готової продукції на вугледобувних підприємствах	190
Мороз Ярослава	
Проблемні аспекти розвитку внутрішнього аудиту на підприємствах АПК	193
Новиков Игорь	
Центр затрат – одна из составных частей центра финансовой ответственности организации	195
Оксамитна Дар'я, Левченко Ольга	
Особливості організації обліку і контролю видатків в бюджетних установах	198
Омельченко Микола	
Організація обліку необоротних матеріальних активів	201
Пляшечник Валентина	
Автоматизація обліку виробничих запасів	204
Поляруш Іван, Самусевич Максим	
Організація бухгалтерського обліку в підприємстві	207
Пузій Ганна, Левченко Ольга	
Організація обліку фінансових результатів діяльності підприємства	210
Романків Ірина	
Облік знижок як елементу маркетингової політики	213
Садовська Ірина	
Управлінський облік природоохоронної діяльності сільськогосподарських підприємств	216
Селеванова Віра	
Сучасні вимоги та підходи щодо формування фінансової звітності виробничих підприємств відповідно до вимог міжнародних стандартів	219
Семенова Дарина	
Особливості аналізу використання основних засобів	221
Талавір Наталя, Стендер Світлана	
Особливості обліку затрат на оплату праці	223
Текменжи Рената, Голуб Наталя	
Загальновиробничі витрати важлива функція підприємства	226
Федорчук Уляна	
Проблеми обліку основних засобів на підприємствах	228
Чернявська Тетяна, Голуб Наталія	
Проблеми управління витратами на сільськогосподарських підприємствах	231
Швець Юлія	
Класифікація оборотних активів у господарській діяльності підприємства	234

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Мачіха Ірина	
Промування агротуристичних послуг за допомогою сучасних інформаційних технологій	237
Мельничук Ольга	
Застосування інформаційних технологій у професійній діяльності менеджера	240
Михайленко Тетяна, Гришко Тетяна	
До питання про використання адаптивних інформаційних систем в обліку	242
Печенюк Андрій	
Перспективи впровадження вільного програмного забезпечення в Україні	244
Солтис Ірина	
Роль інформаційних технологій в управлінні аграрними підприємствами	247
Столяр Роксолана	
Інформаційні технології в сучасному світі	250
Юрків Галина	
Застосування інформаційних систем в управлінні агрохолдингом	252
Відомості про авторів	255

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ
ТА ПРАКТИКИ

Білик Юлія

асистент

Гомілко Оксана

асистент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

**МАТЕРІАЛЬНА МОТИВАЦІЯ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ
ТА ЇЇ ЕФЕКТИВНІСТЬ**

В усьому світі прийшли до визнання, що головною продуктивною силою є людина. В ринковому середовищі проблема мотивації праці стає найгострішою. Трудова мотивація – процес спонукання окремого працівника чи груп працівників до високопродуктивної праці. Основою матеріальної мотивації при суспільному (колективному) розподілі матеріальних благ є заробітна плата, яка ґрунтується на її раціональній організації. Все це охоплює широке коло відносин людини в процесі її трудової поведінки й соціального життя. Оскільки мотиваційний процес відбувається всередині суспільно-економічних відносин, тому його необхідно розглядати на фоні економічного стану галузі. Щоб спрямувати мотивацію праці у потрібне русло, матеріальні стимули мають бути узгоджені з виробничими критеріями, що піддаються впливу працівників і які можна визначити [1].

Метою досліджень є вивчення матеріальної мотивації праці в управлінні персоналом та пошук шляхів її покращення.

Об'єктом досліджень виступають управлінські відносини по спонуканню працівників до високопродуктивної праці.

Предметом досліджень є система мотивації праці в сфері управління сільськогосподарського виробничого кооперативу „Летава” Чемеровецького району Хмельницької області.

Методологічною основою досліджень послужили нормативно-законодавчі акти, праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів з проблеми, що вивчається (А. Сміта, Ф.Гілбрета, А. Врума, А. Маслоу, Ф. Герцберга, Д. МакГрегора, А. Афоніна, Р.Оуена, О. Кузьміна, О.С. Віханського, Г.А. Дмитриєнка, І.В. Мішурова, Н.П.Любомудрової, В.П. Сладкевича та інші).

Методи дослідження: абстрактно-логічні, описові і аналітичні,

формалізовані та неформалізовані методи і прийоми математичного, економічного і фінансового аналізу; коефіцієнтний, горизонтальний, вертикальний, детермінований факторний аналіз.

Інформаційна база дослідження: дані річних звітів господарства, праці вчених з питань роботи з кадрами, нормативно-законодавчі документи та інше.

У відповідності до Положення про оплату праці членів кооперативу “Летава” оплата праці проводиться від валового доходу з урахуванням якості і кількості праці. Джерелом формування фонду оплати праці є валовий дохід і фонд оплати праці в ньому займає не менше 50%. Для задоволення потреб членів кооперативу у сільськогосподарській продукції утворюється натуральний фонд – 10% фактичного збору зерна і 3% - соломи.

У підприємстві застосовується: основна оплата, додаткова і преміювання. В 2011 році середньорічна оплата праці 1 працівника господарства була найвищою за весь період досліджень і складала 20,69 тис. грн., що у 2,3 рази більше 2008 року. Оплата праці в рослинництві зростала швидшими темпами (в 2,41 рази) і складала 21,86 тис. грн., а в тваринництві темп росту був 222,67% і величина оплати праці одного працівника була на рівні 19,82 тис. грн.

У 2012 році матеріальна мотивація праці значно погіршилась у порівнянні з попереднім роком. Середньорічний працівник отримував тільки 18,51 тис. грн., що складало 89,46% від оплати 2011 року. Оплата праці в рослинництві зменшилась порівняно не значно (на 1,19%), а у тваринництві це зменшення було досить суттєвим – 17,36%. Якщо прослідкувати динаміку зміни оплати праці, то видно, що в звітному році у порівнянні з базовим в цілому по господарству вона була у 2,07 рази вищою, а в рослинництві – в 2,38, у тваринництві – у 1,84 рази.

Витрати на оплату праці в динаміці зросли на 64,29%. Дещо вищими були темпи росту інших показників: доходу (виручки) від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг – на 65,83%; собівартості реалізованої продукції – на 70,17%. Величина чистого прибутку у 2012 році була меншою від його суми у 2008 році на 2,28%.

Ефективність використання фонду заробітної плати, розрахована по доходу (виручці) від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг; собівартості реалізованої продукції, в звітному році була дещо вищою, ніж у базовому, а по доходу (виручці) від реалізації сільськогосподарської продукції і особливо чистому прибутку – нижчою.

Найкраще характеризує ефективність використання фонду заробітної плати прибуток. Цей показник у 2008 році був найбільшим і складав 1,62 грн. Найменше його значення було у 2009 році – 0,77 грн. У 2010 році в розрахунку на 1 грн. оплати праці було вироблено чистого прибутку в господарстві дещо менше, ніж у 2008 році, але більше ніж у попередньому 2009 році – 0,96 грн., хоча це також дуже високий результат.

Таблиця 1

Показники ефективності використання фонду заробітної плати

Показники	2008	2009	2010	2011	2012	Відношення 2012 р. до 2008 р., %
Витрати на оплату праці, тис. грн.	4202,0	5269,3	6079,8	6371,4	6903,3	164,29
Припадає в розрахунку на одну гривню оплати праці, грн.:						
доходу (виручки) від реалізації с.г. продукції	5,17	4,34	4,21	5,60	5,16	99,81
доходу (виручки) від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг	6,14	5,36	5,22	6,72	6,20	100,98
собівартості реалізованої продукції	3,86	3,58	3,51	4,11	4,00	103,63
чистого прибутку	1,62	0,77	0,96	1,38	0,96	59,26

У 2011 році віддача оплати праці зросла порівняно з 2009-2010 роками, але не досягла рівня 2008 року і складала 1,38 грн, прибутку на 1 грн. оплати праці.

У 2012 році було отримано чистого прибутку в розрахунку на 1 грн оплати праці стільки ж, як у 2010 році – 0,96 грн. По відношенню до 2008 року це складало 59,26%.

З метою підвищення мотиваційного потенціалу заробітної плати потрібно реалізувати комплекс організаційно-економічних заходів [2, 3], спрямованих на формування суспільно прийнятого рівня диференціації заробітної плати з урахуванням економічних і соціально-психологічних критеріїв. Особливу увагу слід звернути на запровадження стандартного соцпакету, а також доцільно передбачити премії за вислугу років, за якість роботи, яку виконував працівник, за його заслуги перед підприємством. Це дозволить створити штаб людей, які покинуть підприємство, але завжди будуть готові прийти йому на допомогу в складний період часу.

Список використаних джерел

1. Васильченко В. С. Управління трудовим потенціалом: [Навчальний посібник]. / В. С. Васильченко, А. М. Гриненко, О. А. Грішнова, Л. П. Керб. – К.: КНЕУ, 2005. – 403 с.
2. Новак І. Соціальний пакет як механізм удосконалення оплати праці / І.Новак // Україна: аспекти праці. – 2008. - №2. – С. 6-10.
3. Чикуркова А.Д. Оплата праці – важливий мотиваційний фактор зайнятості населення / А.Д.Чикуркова. // Збірник наукових праць ПДАТУ. –

Вип.14. – Кам'янець-Подільський. – 2006. – С. 237-242.

Здирко Наталя

асистент

Соловей Тамара

студентка

Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця

ПРОБЛЕМИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ВНУТРІШНІХ АУДИТОРІВ

В сучасних умовах головним питанням при створенні відділу внутрішнього аудиту, яке менеджмент повинен визначити з самого початку, це питання його незалежності, тому що внутрішній аудитор повинен бути цілком незалежним. З одного боку, досягти повної незалежності внутрішніх аудиторів не представляється можливим, тому що вони є працівниками підприємства і їх професійний, кар'єрний ріст та умови оплати залежать від керівництва підприємства. З іншого боку, від того, наскільки незалежними будуть внутрішні аудитори, залежатиме рівень їх об'єктивності. Крім цього, рівень підпорядкованості керівника служби внутрішнього аудиту (голови правління, фінансовому директору, головному бухгалтеру тощо) впливатиме на відношення до його рекомендацій керівників різних рівнів. У Міжнародних стандартах внутрішнього аудиту (МСВА) сказано, що незалежність внутрішнього аудитора - це можливість вільно та об'єктивно виконувати покладені на нього обов'язки та неупереджено виражати свою думку [1].

Незалежність та об'єктивність аудиторів достатньо часто розкривається в роботах таких вчених, як Петрик О.О., Дорош Н.І., Пантелєєва В.П., Рудницький В.С., Соколова Б.Н. та інші. Однак більшість цих робіт присвячено дослідженню питань незалежності, які стосуються саме зовнішнього аудиту, а питанням незалежності внутрішнього аудиту приділено незначну увагу.

Метою дослідження є обґрунтування необхідності дотримання принципу незалежності внутрішніх аудиторів та визначити місце служби внутрішнього аудиту в організаційній структурі підприємства.

Незалежність — це свобода від обставин, які створюють загрозу здатності внутрішнього аудиту або керівника служби внутрішнього аудиту неупереджено виконувати обов'язки в межах власної відповідальності. Загроза незалежності аудитора має розглядатися на функціональному та організаційному рівнях, на рівні персони аудитора, аудиторського завдання. Отже, як сказано вище, незалежність аудитора досягається за допомогою організаційного статусу відділу в якому працює аудитор [1].

Під об'єктивністю розуміється здатність аудитора сумлінно та

неупереджено виконувати свою роботу і ясно виражати та відстоювати свою думку, не виявляючи конформізму та пристосовництва під думку вищестоящих керівників та інших впливових осіб [1].

Таким чином, поняття "незалежність" та "об'єктивність", будучи досить близькими за змістом характеристиками внутрішнього аудиту, розрізняються тим, що перше визначається в організаційному контексті, а друге виступає професійною якістю внутрішнього аудитора. Обидва поняття є взаємозалежними, оскільки ступінь структурної незалежності відділу внутрішнього аудиту впливає на об'єктивність внутрішніх аудиторів. Крім того, важливим є те, як внутрішні аудитори бачать власну роль на підприємстві та чи готові вони професійно та компетентно виконувати свою роботу, також звернути увагу на те які відносини в аудиторів з керівником.

Створення служби внутрішнього аудиту та вдале інтегрування її в корпоративну структуру, безсумнівно, є перевагою, що повинна бути використана для глибокого проникнення аудиту в усі сфери діяльності підприємства. Сьогодні ж на українських підприємствах внутрішній аудит значною мірою продовжує аудит зовнішній, і є, головним чином, спрямованим на підтвердження достовірності фінансової звітності компанії та правильності нарахування і сплати податків, своєчасне проведення інвентаризації активів. На жаль, у деяких випадках внутрішній аудит використовується як інструмент впливу на окремих керівників. Є чимало прикладів, коли на факти, що стали відомими в результаті проведення внутрішнього аудиту, або взагалі не реагують, або використовують їх для внутрішніх інтриг чи звільнення керівників.

Внутрішній аудитор може бути об'єктивним, не будучи формально незалежним, оскільки об'єктивність є персональною якістю. Однак, існує ризик того, що, не будучи незалежним, аудитор не зможе висловлювати об'єктивні судження в зв'язку з можливістю несприятливих персональних наслідків.

Відповідно до МСА 230 «Аудиторська документація» внутрішні аудитори своєчасно готують аудиторську документацію, яка забезпечує: - достатній та відповідний запис основи для аудиторського висновку; - докази того, що аудиторська перевірка виконана відповідно до МСА та застосовуваних законодавчих та нормативних вимог [2].

У той час, як не існує єдиної думки про те, наскільки досяжна організаційна незалежність внутрішнього аудиту, більшість керівників визнає, що об'єктивність внутрішнього аудитора не тільки можлива, але й вкрай важлива і здатна приносити реальну користь підприємству.

Об'єктивність — це внутрішній стан, що дозволяє внутрішнім аудиторам неупереджено виконувати завдання таким чином, щоб особистість сама мала довіру до результатів своєї діяльності та не допускала компромісів відносно їх якості. Об'єктивність вимагає, щоб внутрішній аудитор не підкорював свою думку з питань аудиту думкам інших осіб.

Загрози об'єктивності повинні розглядатися на рівнях:

- персони аудитора, аудиторського завдання,
- функціональному, організаційному рівнях.

Внутрішні аудитори, що дотримуються найвищих стандартів об'єктивності, неминуче зіштовхуються з ситуаціями, коли їм потрібно бути особливо обережними: це розробка та впровадження систем контролю, консультаційна підтримка, виконання інших посадових обов'язків крім внутрішнього аудиту. Керівники підприємства та керівник служби внутрішнього аудиту повинні пам'ятати, що на об'єктивність внутрішнього аудитора значною мірою впливає внутрішня культура та обстановка на самому підприємстві. Якщо керівництво є нетерпимим до помилок і недоліків, то є ризик, що робота внутрішнього аудитора зведеться в остаточному підсумку до виявлення осіб, що допустили помилку, а не до виявлення та вирішення самої проблеми.

Якщо незалежність або об'єктивність піддаються або можуть бути сприйняті як такі, що піддаються негативному впливу, інформація про це в обов'язковому порядку має бути розкрита відповідним особам. Метод розкриття інформації залежить від характеру негативного впливу [1].

Негативний вплив на організаційну незалежність та персональну об'єктивність може бути викликаний особистим конфліктом інтересів, обмеженням повноважень доступу до документації, до спілкування з персоналом, до активів та ресурсів, у тому числі фінансових, але не обмежуватися цим. Визначення сторін, яким слід розкрити інформацію про негативний вплив на організаційну незалежність та персональну об'єктивність, залежить від очікувань керівництва та наглядової ради відносно обов'язків внутрішнього аудиту і рамок відповідальності керівника служби внутрішнього аудиту, окреслених у положенні про внутрішній аудит, а також від характеру самих загроз.

Отже можна зробити висновок, що незалежність внутрішнього аудиту навряд чи досяжна, оскільки внутрішні аудитори є співробітниками компанії і їх професійний і кар'єрний ріст залежить від керівництва компанії.

Список використаних джерел

1. Міжнародні професійні стандарти внутрішнього аудиту [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.iaa-ru.ru/inner_auditor/standard/ (дата звернення 14.12.2013 р.). — Назва з екрана.

2. Міжнародні стандарти аудиту 230 «Аудиторська документація» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ifac.org/sites/default/files/publications/files/A012%202012%20IAA%20Handbook%20ISA%20230.pdf> (дата звернення 14.12.2013 р.). — Назва з екрана.

Коленда Наталія

к.е.н., доцент

Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки
м. Луцьк

СОЦІАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ: РІВНІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ

Соціальний потенціал є складною соціально-економічною категорією, вивченню якої на сьогодні приділено досить мало уваги. Крім того, складність дослідження обумовлюється тим, що соціальний потенціал можна розглядати як утворення, яке формується на різних рівнях, змінюючи при цьому своє змістове наповнення та структуру.

У зв'язку з цим першочергово зробимо спробу визначити рівні соціального потенціалу. На основі емпіричного дослідження й зроблених узагальнень визначимо основні ознаки та характерні особливості соціального потенціалу на кожному рівні його формування, запропонуємо їх авторське тлумачення.

Опрацювання джерел наукової інформації показало, що питання дослідження складових соціального потенціалу висвітлювали такі українські та зарубіжні вчені як Панкова Л.І. [1], Штирбул С.А. [2], Полякова Е.І., Степанова І.С. [3], Уткін Е.А., Іванов В.Н., Скляр Е.Н., Зверкович І.О. [4] та ін. Проте науковцями були проведені дослідження, які на жаль, не мають системного характеру, тобто окремі вчені вивчали соціальний потенціал особистості, інші – підприємства, ще одні – суспільства. Спробу узагальнити вивчення соціального потенціалу зробила Штирбул С.А. Вона у своїй дисертаційній роботі виділила рівні соціального потенціалу, його суб'єкти та функції. Зокрема науковцем було визначено, що соціальний потенціал діє на чотирьох рівнях: нано-, мікро-, макро- и метарівні. При цьому суб'єктами соціального потенціалу відповідно до рівнів є:

- на нанорівні суб'єктом соціального потенціалу є сім'я;
- на мікрорівні – працівники, безробітні, малий, середній і великий бізнес;
- на макрорівні – держава і частково великий бізнес (транснаціональні корпорації), громадянське суспільство;
- на метарівні – громадянське суспільство загалом [2].

На основі узагальнення та результатів аналітичного дослідження ми не можемо погодитися із таким підходом науковця щодо виділення рівнів та суб'єктів соціального потенціалу. А тому робимо спробу розробки авторського підходу до виділення рівнів та носіїв соціального потенціалу. Зокрема пропонуємо виділити нанорівень, мікро-, локальний та макрорівень формування соціального потенціалу. Відповідно до виділених рівнів основними видами соціального потенціалу будуть (рис. 1):

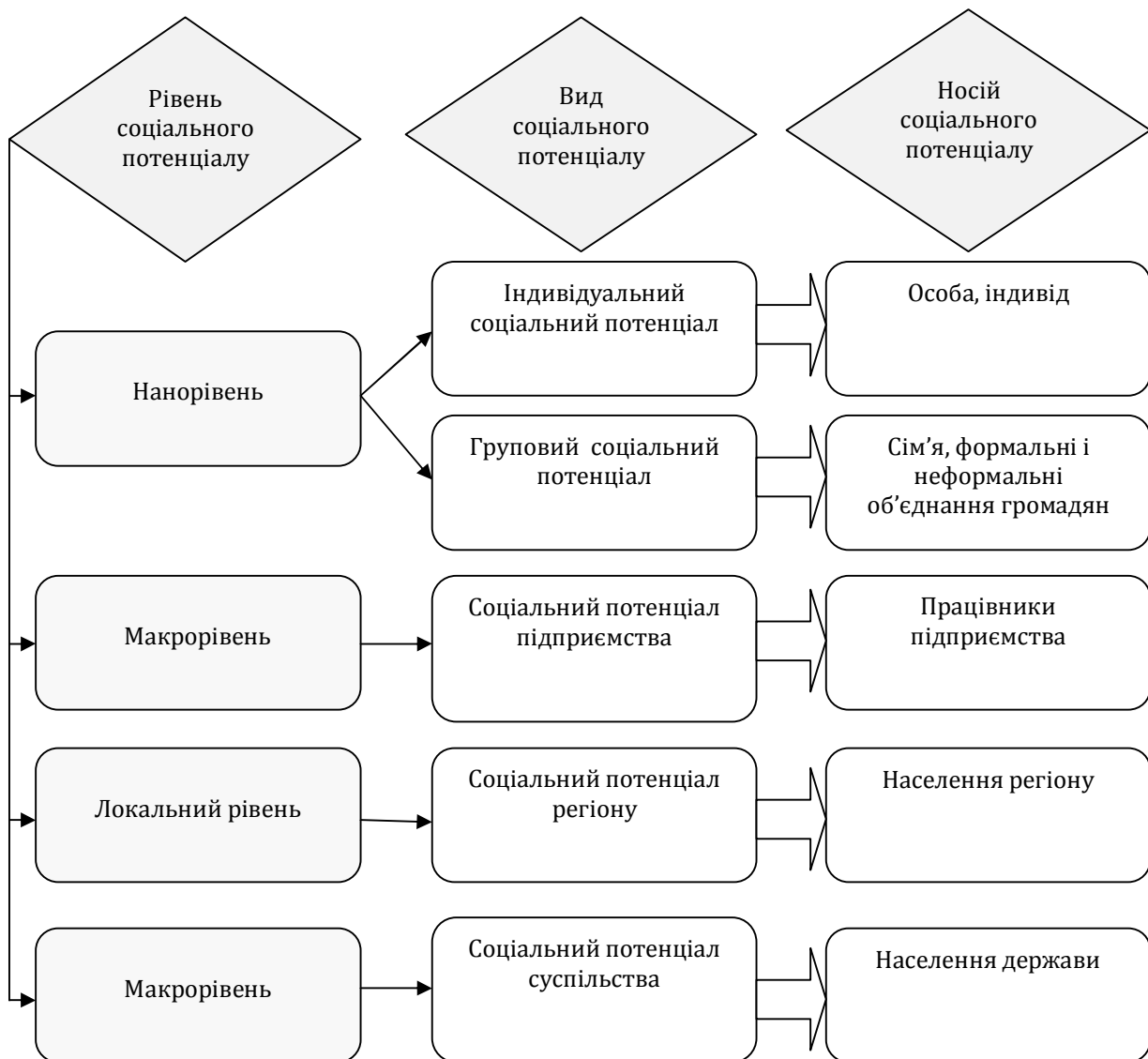

Рис. 1. Рівні формування соціального потенціалу

- індивідуальний соціальний потенціал;
- груповий соціальний потенціал;
- соціальний потенціал підприємства;
- соціальний потенціал регіону;
- соціальний потенціал суспільства.

Тепер пропонуємо більш детально розглянути кожен вид соціального потенціалу.

Індивідуальний соціальний потенціал – це складна категорія, яка відображає можливості особистості задовольняти свої потреби та досягати поставленої мети.

Груповий соціальний потенціал можемо визначити як можливості групи людей діяти та досягати спільної мети, які формуються у процесі соціалізації та налагодження стійких суспільних відносин і спрямовані на отримання синергетичного ефекту.

Під соціальним потенціалом підприємства пропонуємо розуміти

можливості окремих працівників та колективу загалом щодо досягнення місії, стратегічних цілей діяльності підприємства і задоволення власних потреб, які формуються та реалізуються у процесі налагодження соціальних зв'язків і забезпечують соціальний розвиток особистості.

Соціальний потенціал регіону трактуємо як можливості елементів, які безпосередньо визначають соціальну активність населення цього регіону та рівень його соціальної захищеності, використання яких націлене на досягнення соціальної мети розвитку адміністративного утворення, тобто забезпечення найбільш сприятливих умов життєдіяльності населення а також розширене відтворення людини як особистості і як продуктивної сили, які формуються із потенціалів окремих осіб та відповідних передумов, що в поєднанні дають нове утворення, та здатні за рахунок соціальних відносин, зв'язків, мереж, процесів забезпечити синергетичний ефект.

Соціальний потенціал суспільства розглядаємо як суспільні можливості забезпечення відповідного рівня соціальної безпеки населення та держави загалом, які формуються та реалізуються у процесі налагодження соціальних відносин, зв'язків та мереж і визначають соціальну активність та рівень соціальної захищеності населення.

Отже, виділення рівнів формування та реалізації соціального потенціалу дозволить більш детально вивчити саме поняття, що, у свою чергу, робить економічні знання більш конструктивними і глибокими. Крім того, на основі узагальнення напрацювань вітчизняних та зарубіжних науковців та їх критичного аналізу сформовано авторський підхід до виділення рівнів соціального потенціалу, який, на відміну від існуючих, враховує всі аспекти, що робить його більш повним, а, відповідно, сприяє ширшому пізнанню дефініції.

Список використаних джерел

1. Панкова Л. І. Ефективність управління соціальним потенціалом підприємства [Текст] / Л. І. Панкова // Особливості регулювання в державному секторі економіки : зб. наук. праць Донецького держ. ун-ту управління. — Донецьк : ДонДУУ, 2006. — Т. VII, вип. 73. — (Серія «Економіка»). — С. 119—123.
2. Штырбул С. А. Социальный капитал и социальный потенциал: субъекты и функции : автореф. дис. ...канд. экон. наук / С. А. Штырбул. — М. : МГУ, 2010. — 27 с.
3. Полякова Е. І. Управління посиленням економічної безпеки підприємства за функціональною складовою – соціальний потенціал [Текст] / Е. І. Полякова // Наукові праці ДОННТУ. Серія економічна. — 2008. — Випуск 33. — С. 23—27.
4. Уткин Э. А. Основы мотивационного менеджмента [Текст] / Э. А. Уткин. — М. : ЭКМОС, 2000. — 352 с.

Красномовець Вікторія

к.е.н., завідувач науково-дослідної лабораторії

Черкаський інститут банківської справи

Університету банківської справи НБУ

м. Черкаси

ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА РІВЕНЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Макроекономічні проблеми інфляції є фундаментальною проблемою для розвитку будь якої країни. Інфляція являє собою складне багатоаспектне явище соціально-економічного характеру, властиве в тому чи іншому ступені всім країнам: розвиненим, тим, що розвиваються й особливо країнам з перехідною економікою. Інфляція являється одним із основних індикаторів макроекономічної нестабільності. Вона, з одного боку, сигналізує про виникнення в економіці певних диспропорцій між попитом і пропозицією, з іншого – її високий рівень справляє негативний вплив на економічний розвиток.

Термін “інфляція” походить від латинського слова, що в перекладі означає “здуття, набухання”. Вперше він був застосований для характеристики економіки в період війни 1861-1865 рр. в Північній Америці та засвідчував перевантаження каналів грошового обігу масою грошей, яка перевищувала потребу в них економічної системи. Інфляція як специфічна якість паперових грошей відома вже багато століть. Ще у 18 ст. з’явилася велика кількість наукових робіт, в яких розглядалась залежність між кількістю золота, срібла в Європі, ростом цін та розвитком виробництва. Більшість авторів стверджували, що ціни не обов’язково зростають, коли для забезпечення більших обсягів виробництва використовуються додаткові обсяги срібла та золота. І хоч сама по собі кількість грошей не має абсолютно ніякого економічного значення, процес збільшення кількості грошей в обігу може значно впливати на виробництво.

Інфляція призводить до відчутних наслідків у багатьох сферах суспільного життя, насамперед у соціальній та економічній. Якраз через ці наслідки інфляція постійно перебуває в центрі суспільної уваги, викликає занепокоєння в підприємців, політиків, усієї громадськості.

Найважливішими соціальними наслідками інфляції, що безпосередньо впливають на рівень життя, є: зменшення реальних доходів населення, знецінення заощаджень, загострення соціальних суперечностей в суспільстві та скорочення платоспроможного попиту, зростання цін на продовольчі товари.

На думку вчених [1], основними показниками інтегральної оцінки рівня життя населення в умовах інфляції є: реальна середньомісячна заробітна плата, реальні середньодушові грошові доходи, коефіцієнт концентрації доходів, перевищення середньодушових грошових доходів над витратами, співвідношення середньодушових грошових доходів та прожиткового

мінімуму, мінімальний споживчий бюджет.

В умовах інфляції нарастають негативні явища соціально-економічного поляризації суспільства за рівнем життя, депопуляції населення, погіршення якісних характеристик життя, його фізичного, морально - етичного здоров'я, неефективного використання професійно-кваліфікаційного потенціалу, зростання неповної зайнятості та безробіття.

Інфляція по-різному впливає на рівень життя різних верств населення нашої країни. Як відомо, умовно все населення країни розподілено на п'ять груп залежно від рівня доходів: 20% за цією градацією – найбідніші, а 20% – найзаможніші. З підвищенням добробуту стрімко падає питома вага витрат на харчування і, відповідно, зростають витрати на послуги й непродовольчі товари. За дослідженнями бідні 65% своїх доходів спрямовують на харчування, а багаті - 52%. [2, с. 101].

При розробці антиінфляційної політики необхідно враховувати довіру населення до держави, зокрема, гарантії банківських вкладів, їх страхування. Розробка ефективних антиінфляційних заходів повинно ґрунтуватися на підході до інфляції як багатофакторного явища. Виділення монетарного аспекту інфляції - це звужений підхід до проблеми. Її не можна зводити до зростання грошової маси, якого може і не бути при інфляційному розвитку. Низькі темпи інфляції, що забезпечують високий рівень життя населення в розвинених країнах, багато в чому обумовлені проведенням комплексної антиінфляційної політики, яка поєднує три основних напрямки: грошово-кредитну політику; фінансову політику, спрямовану на скорочення бюджетних дефіцитів; політику цін і заробітної плати.

Основними напрямками підвищення рівня життя населення в умовах інфляції є розробка та реалізація активної соціальної політики, що враховує специфіку формування ринкових відносин у вітчизняній економіці. Досягнення поставленої мети можливе на основі формування наступних стратегічних напрямків: соціальної переорієнтації процесів економічного реформування, спрямованого на підвищення рівня життя населення; розв'язання економічних суперечностей, викликаних формуванням ринкових відносин; урахування економічних інтересів кожної соціальної групи населення з виділенням найбільш незахищених в соціальному аспекті; забезпечення мінімальних соціальних гарантій; з'ясування місця і ролі кожної категорії населення у формуванні ринкових відносин на основі обґрунтованої класифікації структури суспільства.

Список використаних джерел

1. Козин И.В. Инфляция и уровень жизни населения в условиях формирования рыночной экономики : автореферат дис....кандидата экономических наук / И.В. Козин .- : Орел ГАУ, 1999 .- 25 с.
2. Мельник Л.М. Специфічні чинники та наслідки інфляції в Україні // Л.М. Мельник, Ю. Козьмін /Збірник наукових праць: Випуск XVII, № 4. - Київ, СЕУ / Рівне, НУВГП, 2011. – С. 96-104

Поляруш Марія

к.е.н., доцент

Поляруш Іван

к.е.н., асистент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ ПЕРСОНАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Перетворення, які здійснювалися останніми роками у найважливішій сфері – сільському господарстві, не дали очікуваних результатів. Практично відсутній соціальний їх напрям, ігноруються потреби й інтереси людини праці. Відбулось зниження престижу аграрної праці, значний спад виробництва продукції, вкрай низька дохідність працівників тощо. Це загостило й проблеми раціональної організації мотивації праці персоналу.

Актуальність даної теми полягає у тому, що проблему мотивації праці слід розв'язувати на основі комплексного системного підходу, який зумовлює використання сукупності факторів (матеріальних, нематеріальних, психологічних), що сприяють активності працівника. Метою досліджень є вивчення мотивації праці в системі управління підприємством та розробка основних напрямків її удосконалення. Об'єктом досліджень виступають управлінські відносини по спонуканню працівників до високопродуктивної праці. Предметом досліджень є система мотивації праці в сфері управління сільськогосподарського підприємства.

У процесі досліджень застосовувались такі методи: діалектичний, індукції, дедукції, статистико-економічний, монографічний, розрахунково-конструктивний, опитування, спостережень, анкетування та інші. Інформаційна база досліджень включає: рішення законодавчих та виконавчих органів державної влади, праці вчених - економістів, інструктивно-методичні, нормативні та інші матеріали, статистичні та бухгалтерські дані ТОВ „Україна 2001” Теофіпольського району Хмельницької області, власні спостереження, здійснені в підприємстві.

Персонал підприємства – це сукупність постійних працівників, що отримали необхідну професійну підготовку та (або) мають досвід практичної діяльності: виробничий та керівний персонал.

Управління трудовим потенціалом є системою впливу на процеси формування, розподілу і використання його відповідно до поточних і стратегічних цілей. Система управління впливає на трудовий потенціал опосередковано через індивідуальні, групові та колективні інтереси. В цьому важливу роль грає мотивація праці.

Мотивація спрямована на досягнення особистих інтересів працівника і спільних цілей діяльності підприємства. Оскільки в основі трудової діяльності працівника лежать його потреби та інтереси, головними з яких є

матеріальні, то для створення тривалих мотивів його праці необхідно створювати такі умови, за яких працівник сприймав би свою працю як джерело справедливої матеріальної винагороди, основою його професійного росту, визнання і об'єктивної оцінки його здібностей і результатів праці [1].

В досліджуваному підприємстві застосовуються такі групи видів мотивації трудової діяльності: матеріальна: оплати праці, участі працівників у прибутках, матеріальні санкції; моральна: оцінювання заслуг, ділових якостей працівників, виховання в них почуття гордості за свою фірму, відданості їй, відчуття необхідності, потрібності їх на підприємстві; адміністративна: дисципліна праці, відповідальність працівника, дисциплінарні покарання (зауваження, догана, штраф, звільнення з роботи), дисциплінарне заохочення.

Мотивація праці персоналу в господарстві здійснюється за допомогою таких методів: прямі економічні: діючі на підприємстві форми та системи оплати праці; преміювання працівників за раціоналізацію та винахідництво; преміювання працівників за високі результати праці; оплата навчання; непрямі економічні: доплати за стаж роботи; оплата додаткових відпусток, передбачених чинним законодавством; оплата путівок працівникам на лікування та відпочинок; пільгове харчування, користування житлом і транспортом; встановлення надбавок до пенсій, одноразова допомога при виході на пенсію; негрошові (соціальні): раціональний режим праці, гнучкі графіки роботи; забезпечення високого рівня охорони праці; підвищення змістовності, привабливості праці; підвищення по службі; участь в управлінні виробництвом, в розподілі прибутків.

Засновники підприємства „TORRINFORD TRAD LTD” (СК SUITE NOUING HILL GATE LONDON) (70% статутного фонду) та Лейві О. Л. і Камінський О. П. (по 15% кожний) застосовують досить високий рівень матеріальної мотивації праці персоналу (табл. 1.).

Таблиця 1

Динаміка оплати праці в господарстві

Назва показників	2009	2010	2011	2012	Відношення 2012р. до 2009р., %
Витрати на оплату праці, тис. грн. – всього	695,3	7100,0	11053,5	14942,2	21,49 рази
в т.ч. в: рослинництві	398,8	5323,0	6420,5	11068,7	27,75 рази
тваринництві	296,5	1777,0	4633,0	3873,5	13,06 рази
Чисельність працівників, зайнятих в с/г, чол.	65	457	552	634	9,75 рази
в т.ч. в: рослинництві	44	361	425	505	11,48 рази
тваринництві	21	96	127	129	6,14 рази
Середньорічна оплата праці 1 працівника, тис. грн.: в с/г	10,70	15,54	20,02	23,57	220,28
в т.ч. в: рослинництві	9,06	14,74	15,11	21,92	241,94
тваринництві	14,12	18,51	36,48	30,03	212,68

У господарстві застосовуються і нематеріальні методи мотивації праці: організаційні, соціальні, психологічні.

Організаційні методи включають методи нормативно-правового регулювання діяльності працівників господарства: установчий договір, статут, правила внутрішнього розпорядку, положення про підрозділи, служби, посадові інструкції тощо. Серед усіх перелічених документів тільки положення про підрозділи і служби в господарстві не розроблені. Організаційні методи реалізуються через розпорядчий вплив. Розпорядчий вплив на працівників здійснюється шляхом видачі наказів, розпоряджень, рішень, вказівок. Ці методи мотивації працівників передбачають прямий вольовий вплив керівних працівників на підлеглих з метою забезпечення обов'язкового виконання поставлених завдань. В господарстві вони чітко і конкретно сформульовані, адресні, своєчасні.

До соціально-психологічних методів стимулювання, застосовуваних у господарстві, відносяться, перш за все, визнання, яке може бути особистим та загальним. Спеціальними методами мотивації є похвала та критика. Також широко використовується моральне стимулювання. Сюди відносять моральні стимули засновані на розумінні працівником необхідності своєї праці як справи честі, совісті і громадянства. Працівники апарату управління часто застосовують такі методи впливу, але іноді їх супроводжує іронічне, саркастичне, грубе „оформлення”. На досліджуваному підприємстві не достатньо уваги приділяється організаційній культурі, як одній із складових мотивації праці персоналу.

Необхідно створити реальну систему кар'єрного зростання і на конкретних прикладах показувати працівникам, що навіть самий простий службовець може стати керівником підрозділу або навіть підприємства за наявності у нього необхідних навичок, умінь та інтелекту. Коли працівникові є куди прагнути, він буде працювати не покладаючи рук, йдучи до своєї мети [2].

Список використаних джерел

1. Балан О.Д. Системи оплати праці та їх вплив на мотивацію праці / О.Д.Балан // Науковий вісник НАУ. – К.,2002. – Вип.56. – с.110-112.
2. Крушельницька О.В. Управління персоналом: Навчальний посібник. / О.В. Крушельницька – [Видання 2-ге, перероблене й доповнене]. – К.: Кондор, 2005. – 308 с.

Стояненко Ірина

к.е.н., доцент

Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ

РОЛЬ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ В ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

Формування нового - постіндустріального - типу суспільства, характерною рисою якого стало створення нової моделі економіки - економіки знань, стало причиною суттєвого росту протягом останніх десятиліть значущості нематеріальних активів як у системі нарощування національного багатства країн світу, так і серед складових ресурсного потенціалу господарюючих суб'єктів.

Значущість нематеріальних активів для забезпечення економічного розвитку підприємств та організацій і забезпечення їх довготривалих конкурентних переваг на ринку в розвинутих країнах була усвідомлена вже декілька десятиліть тому. Проте дещо інша ситуація з відношенням до даної складової ресурсного потенціалу підприємства була виявлена нами під час проведення анкетування вітчизняних представників бізнесу.

Зокрема, аналіз відповідей респондентів на запитання нашого дослідження щодо ролі та значення нематеріальних активів в діяльності суб'єктів господарювання засвідчив, що понад 70 % опитаних представників вітчизняного приватного бізнесу на сьогодні вважають даний вид активів важливим елементом ресурсного потенціалу підприємства (рис. 1.).

Проте 20 % респондентів ще не визначилися щодо значущості НМА в їх діяльності, а 8 % взагалі вважають дану складову активів неважливою для їх розвитку.

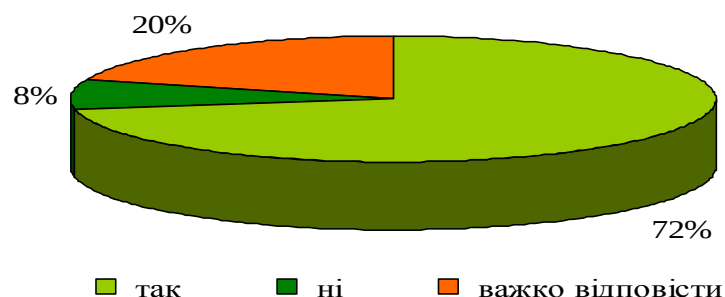

Рис. 1. Відповіді на питання: «Чи є на Ваш погляд нематеріальні активи важливим елементом ресурсного потенціалу підприємства?»

В той же час в розвинутих країнах світу цінність нематеріальних активів для розвитку підприємств та організацій є загально визнаним фактом, що підтверджує динаміка росту їх питомої ваги в загальному обсязі активів. З

1982 року по 2000 рік частка НМА в активах комерційних організацій збільшилася з 38 % до 85 % [1].

В структурі активів майже 65% досліджуваних вітчизняних підприємств цей показник становить на сьогодні менш ніж 15 %, а такі, в яких частка НМА в структурі майна перевищувала б 50 %, серед опитуваних взагалі відсутні.

Тож перш за все на сьогодні, на нашу думку, задля забезпечення динамічного розвитку національного бізнесу необхідним є усвідомлення керівництвом підприємств та організацій на всіх рівнях управління необхідності створення, формування та використання в їх діяльності НМА – потужного джерела отримання як конкурентних переваг, так і генерування прибутків.

Не останню роль у зміні відношення українських підприємців до НМА можуть відіграти вищі навчальні заклади (ВНЗ) України. Зокрема, останнім доцільно, на нашу думку, більш активно пропонувати для підприємців учбові семінари (тренінги тощо) присвячені особливостям формування та використання НМА в різних галузях; частіше виступати ініціаторами та організаторами круглих столів і конференцій з даної проблематики; внести відповідні зміни в магістерські програми, програми перепідготовки тощо (передбачити спеціальний курс «Управління нематеріальними активами підприємства»); врахувати вище перелічені зміни в діючих формах навчання та підвищення кваліфікації підприємців.

Щодо участі НМА у формуванні фінансових результатів діяльності національних суб'єктів господарювання, то в якості оціночного показника при проведенні опитування нами була обрана частка прибутку, яка формується на підприємства за рахунок використання даного виду ресурсного потенціалу підприємства. Аналіз відповідей респондентів на дане питання дозволяє констатувати, що для 40 % представників вітчизняного бізнесу цей показник не перевищує на сьогодні 5 %, для 25 % опитуваних підприємців він складає від 6% до 15 % і лише для одного з 40 підприємств, які прийняли участь в опитуванні, нематеріальні активи є основним джерелом формування прибутку (частика прибутку, сформована за рахунок використання НМА, склала понад 50 %).

Для порівняння: з погляду матеріальних активів така компанія, як «Visa International» взагалі не існує, хоч здійснює операції по всьому світу на суму близько 300 млрд. дол. щорічно [2].

Як бачимо, на фоні загальносвітових тенденцій ситуація, яка склалася на сьогодні в Україні з використання нематеріальних активів в процесі діяльності національними суб'єктами господарювання, не зовсім втішна.

Серед проблем, пов'язаних з використанням нематеріальних активів в діяльності суб'єктів господарювання, українські респонденти в порядку важливості відзначили наступні:

- відсутність реальної мотивації підприємств до інноваційного розвитку - 50 % опитаних;
- недосконалість методичних підходів до процесу комерціалізації

результатів інтелектуальної діяльності - 30 % опитаних;

➤ нерозвиненість ринку об'єктів інтелектуальної власності та недосконалість правової бази захисту інтелектуальної власності - 27,5 % опитаних;

➤ слабка інтеграція результатів інтелектуальної праці в майно підприємств шляхом відбиття в бухгалтерських балансах – 25 % опитаних;

➤ низьке залучення нематеріальних активів у статутні капітали підприємств – 20 % опитаних;

➤ відсутність єдиної методики оцінки вартості НМА – 7,5 % опитаних.

Таким чином, основні проблеми та перешкоди використання нематеріальних активів в своїй діяльності представники вітчизняного бізнесу пов'язують перш за все з чинниками макрорівня. Безумовно вирішення вище зазначених проблем має стати одним з пріоритетних завдань для українського уряду в найближчій перспективі, однак не слід недооцінювати і чинники мікрорівня, які також можуть відігравати ключову роль в забезпеченні належного місця НМА серед факторів розвитку національних підприємств.

Відсутність ефективної та дієвої системи управління нематеріальними активами, невикористання інтелектуального потенціалу персоналу, відсутність бажання щось змінювати в своїй діяльності і т.д. – це ті проблеми, вирішення яких залежить від держави, а від керівництва самого підприємства, проте нехтування ними може гальмувати розвиток останнього і залишити його на узбіччі шляху, яким інші підприємства рухаються вперед.

Тож лише консолідація зусиль держави, бізнесу та науки на сьогодні, на нашу думку, може змінити ситуацію, яка сьогодні склалася в нашій країні з використанням та формуванням НМА на підприємствах.

Список використаних джерел

1. Економіка знань [Електронний ресурс]. — Режим доступу до журн.: http://www.rusnauka.com/15_DNI_2008/Economics/33052.doc.htm (дата звернення 10.12.2013 р.). — Назва з екрана.

2. Тарасюк Д.С. Проблеми та перспективи стратегічного управління нематеріальними активами [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://libfor.com/index.php?newsid=13> (дата звернення 10.12.2013 р.). — Назва з екрана.

Трусова Наталія

к.е.н., доцент, докторант

Дніпропетровський державний аграрний університет

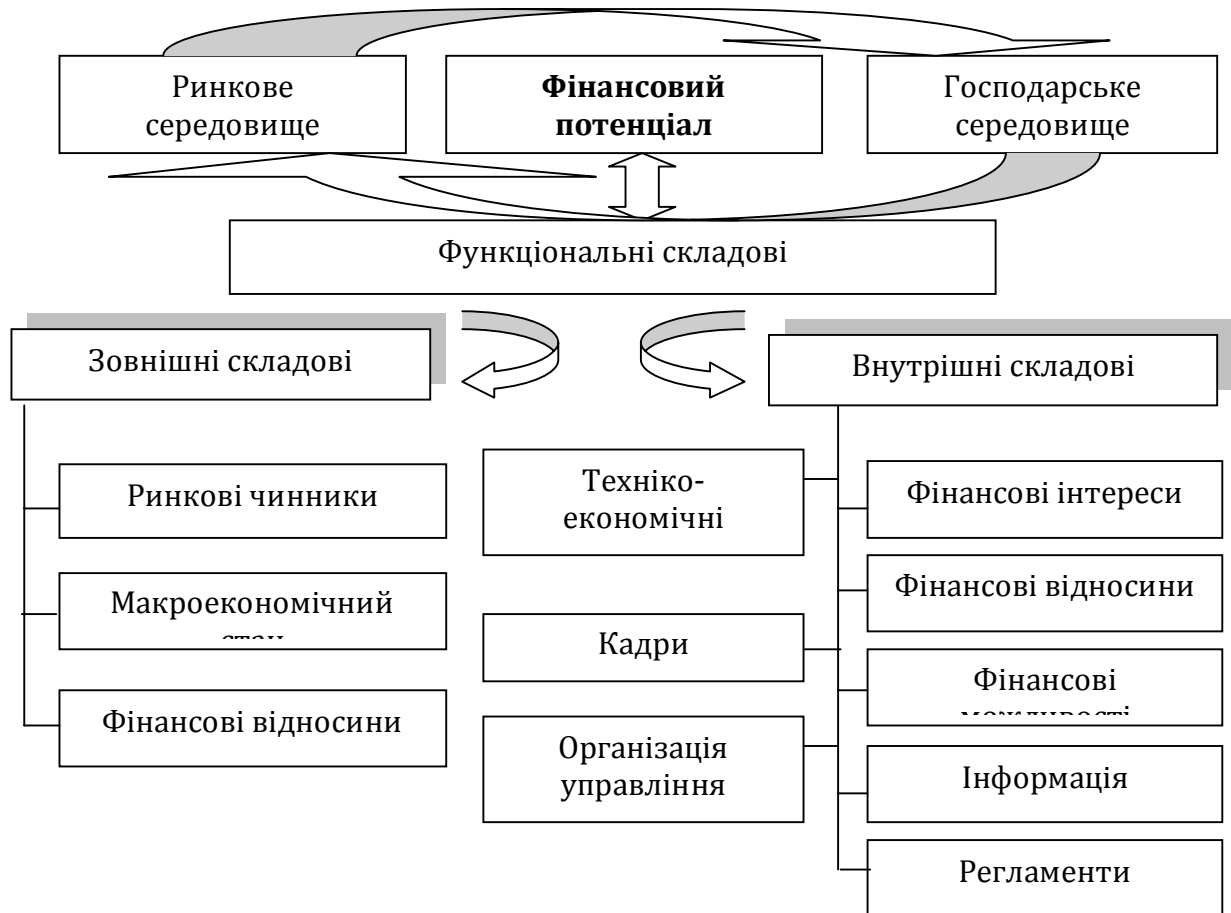
м. Дніпропетровськ

ФУНКЦІОНАЛЬНІ СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах нестабільного макроекономічного фону побудова сільськогосподарськими підприємствами дієвих, адаптованих до кризових деформацій фінансового простору, механізмів коригування, неможлива без об'єктивної оцінки їх наявних й стратегічних фінансових можливостей та конструювання фінансового потенціалу, який виступає фундаментом їх економічного розвитку. Ця аксіома підсилюється в обставинах глобалізації економічного функціонування, сучасних інформаційних технологій, коли фінансові активи стають найбільш рухливим економічним активом, що окреслює конкурентоспроможність на внутрішньому та зовнішньому ринках, динаміку й траєкторію розвитку сільськогосподарських підприємств.

Фінансовий потенціал слід розглядати як найважливіший стратегічний інструмент стабільності фінансово-економічної діяльності сільськогосподарських підприємств, оскільки їх існуючий фінансовий контур, практично, не впливає на дієвість їх функціонування в стратегічній перспективі, й тому не дає змоги об'єктивно оцінити можливості його використання. В означеному руслі проблем, провідну роль має формування фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств та пошуку шляхів його гармонійного конструювання в системі господарської діяльності. Доцільність розв'язання саме в такому світлі цієї проблематики, зумовлена, з одного боку, векторною переорієнтацією аграрної сфери в напрямку забезпечення сталого розвитку сільськогосподарських підприємств, в умовах жорсткого обмеження активів та можливостей їх інвестування, а з іншого – окреслення проблемних аспектів, як у теоретичному, так і в практичному просторі, до теперішнього часу нехтувались і не знайшли повного й чіткого висвітлення в теоретичному базисі сучасної економіки.

Для досягнення, утримання та розширення своїх конкурентних позицій на ринку сільськогосподарські підприємства повинні мобільно й адекватно реагувати на всі зміни, які відбуваються навколо та запроваджувати заходи щодо покращення власної фінансової складової господарської діяльності через механізм формування фінансового потенціалу, адаптованого до реалій зовнішнього середовища. У зв'язку з цим необхідно збільшувати обсяги виробництва, раціонально використовувати трудові, виробничі та фінансові ресурси, враховуючи нові суспільні потреби та найважливіші їхні чинники, а також забезпечувати динамізм власного фінансового потенціалу.

**Рис. 1. Функціональні складові фінансового потенціалу
сільськогосподарського підприємства**

У ширшому розумінні «потенціал – це засоби, запаси, витoki, що є в наявності й можуть бути використані, приведені в дію для досягнення певної мети, виконання плану, розв’язання завдань, можливості якої-небудь соціальної композиції у певній сфері» [4, с. 12]. Таким чином, під поняттями «потенціал», «потенційний» розуміють переважно, наявність у суб’єкта (об’єкта) латентних незримих можливостей, які ще не використані, або наявності певної спроможності здійснювати певні дії у відповідних сферах.

Платформою таких переконань стали публікації К. Маркса, в яких стверджується, що робоча сила, предмети та засоби праці як необхідні фактори виробництва та певні сегменти створення нової вартості та продукту розглядаються як певні можливості, що акцентує увагу на їх потенційній природі [2, с. 35]. Для наповнення цього потенціалу всі фактори «мають з’єднатися». Цей постулат є надзвичайно важливим для діагностики і опрацювання підходів щодо виміру та оцінки потенціалу, оскільки екстенсивний динамізм розвитку виробництва відвернув увагу вчених від завдань покращення та дієвості використання вже існуючих та нагромаджених активів.

Фінансовий потенціал, у свою чергу, розглядається як сукупність фінансових ресурсів, що беруть участь у виробничо-господарській діяльності.

Він характеризується можливістю їхнього залучення для фінансування майбутньої діяльності й певних стратегічних напрямів розвитку сільськогосподарського підприємства, забезпечує можливість трансформації ресурсного і виробничого потенціалів у результаті діяльності підприємства. Певною мірою фінансовий потенціал є важелем, який формує механізм динамічної трансформації ресурсів у результати діяльності сільськогосподарського підприємства, і не менш важлива його роль у відтворювальних процесах підприємства. Загалом, можливість розглядається як існування певних умов, сприятливих для визначення чітких завдань; обставин, які сприяють досягненню певних цілей [3, с. 12]. У світлі управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств, можливості, на наш погляд, окреслюють умови здатності генерувати бажані фінансові здобутки та формувати бажаний доступ до різноманітних витоків фінансування.

Закономірним у світлі такого розгляду проблематики постає питання: що є бажаними фінансовими здобутками у форматі управління формуванням фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств?

Переважно під бажаними фінансовими здобутками сільськогосподарських підприємств вбачають прибуток. Це спричинено наявною практикою та довготривалим пануванням його в економічній теорії як якісного вимірника певного фінансового успіху.

Однак нині у економічній теорії широко розглядаються різні види грошового потоку та обраховані на їх підґрунті критерії та індикатори. Певним чином параметри грошових потоків замінили параметри прибутку.

Отже, фінансовий потенціал сільськогосподарських підприємств відображає собою складну множину складових його сегментів (матеріальних, нематеріальних та фінансових активів), які використовуються та можуть бути задіяні для управління й здійснення нововведень, як актив; водночас, залишаючи певні їх обсяги нагромадженими, як резерв чи запас, на майбутні періоди. Таке тлумачення зорієнтовує увагу на тому, що фінансовий потенціал є гнучким, він є синтезом таких знакових характеристик, як «актив», «резерв», «запас». Також у тлумаченні наголошується увага на тому, що фінансовий потенціал не може бути побудованим через долучення складових активів сільськогосподарських підприємств. Завдяки властивостям цих складових сегментів перекривати, перетворювати, заміщувати, посилювати одне одного, є можливість окреслити їх у взаємозв'язку, як одну сукупність. Долучення кожного окремого сегменту, так само як і вилучення, змінить параметри фінансового потенціалу на якусь дельту, що не є тотожною параметрам самого долученого чи вилученого складового сегменту.

Список використаних джерел

1. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия [Текст] / И. А. Бланк. — К. : Эльга, Ника-Центр, 2004. — 784 с.

2. Волкова О. Д. Фактори, які впливають на формування та використання власного фінансового потенціалу підприємств [Текст] / О.Д.Волкова // Економіка : проблеми теорії та практики : Зб. наук. праць. — Дніпропетровськ, 2008. — Т. 2, Вип. 240. — С. 362–369.

3. Дем'яненко М. Я. Оцінка кредитоспроможності агроформувань (теорія та практика) : [моногр.] / М. Я. Дем'яненко, О. Є. Гудзь, П. А. Стецюк. — К. : ННЦ ІАЕ, 2008. — 302 с.

4. Лукинов И. Аграрный потенциал: исчисление и использование [Текст] / И. Лукинов, А. Онищенко, Б. Пасхавер // Вопросы экономики. — 2008. — № 1. — С. 12—21.

Шиян Дмитро

д.е.н., доцент

Харківський національний економічний університет

м. Харків

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЧНІЙ НАУЦІ

У літературі, у тому числі і в навчальній, указується на необхідність на теоретичному рівні досліджень використання спеціальних методів [1]. І, разом з тим, наголошується на особливому значенні методології. Правда, при виконанні реальних досліджень виникають складнощі з реалізацією концептуальних установок. Одна з причин утруднень пов'язана з відсутністю однозначності в трактуванні суті методології. І це незважаючи на те, що неодноразово стверджувалося: нема ніяких проблем з визначенням методології. Так, С.С. Неретіна пише: „Сучасний методолог (будь-якої галузі знання) чудово обізнаний в тому, що таке методологія: це принципи, форми, структури і техніка досліджень, що сприяють пізнанню сутності предмета” [2]. Знайомство з визначенням методології в різних працях, як буде показано далі, свідчить про протилежне.

У сучасній науковій літературі терміни «методологія», «методологічний» вживаються надзвичайно широко. Принаймні без них не обходиться жоден автореферат на звання наукового ступеня кандидата, а тим більше доктора наук.

Всебічний аналіз закономірностей розвитку науки в епоху науково-технічної революції дозволив розкрити ряд особливостей її функціонування. Одна з них полягає в активному процесі методологізації наукових досліджень. Якщо в класичний період розвитку науки метод і теоретичний інструментарій, загалом, залишалися в тіні, то в сучасній науці першорядна увага приділяється методам і засобам дослідження. Головна причина такого положення полягає в тому, що сучасне пізнання без достатньої озброєності

пізнавальними засобами не може розраховувати на скільки-небудь серйозні успіхи. Тому є велика частка істинності у твердженнях, що головним науковим досягненням ХХ ст. було відкриття способів відкриття. Справедливості заради слід зазначити, що проблемою методу цікавилися і Бекон, і Декарт, і Ньютон. Але ними не були сформульовані цілісні уявлення про методологію.

Зазвичай, коли розглядаються питання, пов'язані з методологічною складовою дослідження, то обираються два варіанти. У першому випадку наявність значних розбіжностей у розумінні суті і змісту методології не констатується, хоча при цьому в процесі дослідження реалізується певний варіант її розуміння. У переважній більшості в такій якості виступають окремі теоретичні положення, керуючись якими спрямовується опрацювання проблеми. Відмінність другого підходу від першого полягає в тому, що перш ніж приступати до розгляду методологічних проблем дослідження, здійснюється посилення на одне із визначень методології, сформоване іншими авторами, виходячи з того, що воно у відповідному конкретному випадку вважається найбільш прийнятним. Обидва варіанти дозволяють отримати вагомий позитивні результати, зосереджуючись у першу чергу на питаннях проблематики досліджень.

Одне з положень, яке обов'язково слід враховувати при визначенні методології досліджень, полягає в тому, що останнім часом при обґрунтуванні шляхів розв'язання проблем розвитку суспільства все більше уваги приділяється тій обставині, що світова спільнота вступила в той стан розвитку, на якому в найбільш розвинених країнах світу відбувається поступовий перехід від індустріального до постіндустріального суспільства, побудованого на знаннях. Особливості та проблеми таких трансформацій, причетність до них України, постійно привертають увагу вітчизняних науковців [3]. Неодноразово підкреслювалося, що ця глобальна закономірність явно недостатньо враховується економічною теорією [4]. На цю обставину також вказував В.М. Гейц, при обговоренні завдань комплексного розвитку економічної теорії відповідно до вимог сучасного етапу. Він, зокрема, підкреслював: має місце ще одна явно недостатньо вивчена проблема, на яку особливу увагу повинні звертати економісти. Це суспільство і економіка знань, розвиток яких пов'язаний у першу чергу з інформаційно-комунікаційними технологіями, котрі могли б у багатьох відношеннях змінити життя [5].

Механізми використання філософських принципів та категорій діалектики в економічних дослідженнях всебічно розглядаються С.В. Мочерним у вищезгаданій монографії „Методологія економічного дослідження”. Але при цьому він керується принципом – у наявності є положення філософії, виходячи з яких будується методологія економічного дослідження, причому ці положення в однаковій мірі можуть використовуватися і в інших галузях наукового пізнання. Життєвість і корисність такого підходу очевидна і він має всі підстави для існування.

Правда, слід мати на увазі, що видатний український філософ П.В. Копнін застерігав: звичайно створити спеціальну логіку наукових відкриттів – це нездійсненна мрія, хоча наука завжди вимагала і буде вимагати від логіки, щоб вона була ближче до завдань оволодіння прийомами наукових відкриттів [6, с. 161]. Філософія, – підкреслював він, – розкриваючи закономірності наукового дослідження, дійсно допомагає спеціалістам різних галузей науки вирішувати завдання, що стоять перед ними [Там само, с. 152]. Саме ж вирішення відповідних завдань, формулювання нових ідей здійснюється самими науками в тяжких муках [Там само, с. 108].

У зв'язку з цим, цікавим було відношення П.В. Копніна до пропозиції теж відомого філософа В.Н. Садовського, який вважав за доцільне виділення методології науки як особливої галузі знання. Він відмічав, що за своєю суттю методологія науки представляє собою сукупність гносеологічних проблем, які виділяються із загальної теорії пізнання і які мають своєю метою спеціальний аналіз наукового знання.

Повертаючись до трактування змісту поняття „методологія”, звернемося ще до одного визначення, яке дане в авторитетному економічному словнику: „Методологія – принципи побудови методів, їх наукове узагальнення, наприклад „методологія управління”, „методологія планування”, „методологія обліку” [Там само, с. 196]. Таке розуміння методології віддзеркалює той дуалізм, який притаманний підходам до з'ясування її суті: з одного боку вчення про методи досліджень, а з іншого найбільш принципові положення, виходячи з яких вирішуються більш конкретні питання.

Наша позиція по розгляданню проблем полягає в наступному. Методологія може розглядатися в якості самостійної галузі наукового знання, предметом якого виступає визначення закономірностей наукового пізнання і зокрема вчення про методи пізнання та про принципи організації наукового дослідження. Методологія економічного дослідження вирішує зазначені завдання стосовно економічної науки. Серед її останніх досягнень у цьому напрямку слід виділити три взаємопов'язаних між собою положення, якими ми послідовно керувалися в даній роботі: 1. Про особливу роль масових фактів, які повинні цілеспрямовано формуватися і активно використовуватися в процесі економічних досліджень; 2. Зростання у зв'язку з цим ролі математики, через математичну інтерпретацію економічних положень з кількісним виміром тісноти залежностей між фактами економічної дійсності; 3. Використання сучасної комп'ютерної техніки і пакетів прикладних програм.

Список використаних джерел

1. Шейко, В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності [Текст] / В. Шейко, Н. Кушнарєнко. — К.: Знання-Прес, 2003. — 295 с.
2. Неретина, С.С. История с методологией истории [Текст] / С.С. Неретина // Вопросы философии. — 1993. — С. 149–163.

3. Бажал, Ю.М. Знаннєва економіка : теорія і державна політика [Текст] / Ю.М. Бажал // Економіка і прогнозування. — 2003. — №3. — С.71–86.

4. Чухно, А.А. Сучасні економічні теорії [Текст] : підручник / А.А. Чухно, П.М. Леоненко. — К.: Знання, 2007. — 878 с.

5. Гейц, В.М. Економіка знань - модернізаційний проект України [Текст] / В.М. Гейц, В.П. Семіноженко, Б.Е. Кваснюк. — К.: Фенікс, 2007. — 544 с.

6. Копнин, П.В. Проблемы диалектики как логики и теории познания [Текст] / П.В. Копнин. — М.: Наука, 1982. — 368 с.

**РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ЕКОНОМІКИ
НА МІКРО-, МЕЗО- ТА МАКРОРІВНЯХ**

Безкоровайна Яна

студентка

Павлюк Тетяна

доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

м. Вінниця

СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ

Однією з першочергових проблем розвитку економіки країни та окремих її галузей є низький рівень життя населення, а саме рівень його доходів.

Для України регулювання доходів населення є надзвичайно актуальним питанням, оскільки в умовах нестабільності економічного розвитку спостерігається гостра суперечність між обмеженістю ресурсів для реалізації соціальних програм та зростаючими вимогами до кінцевого попиту як одного з головних чинників економічного зростання. Високий рівень бідності працюючого населення та відсутність середнього класу в Україні через невідповідність середньостатистичних даних реаліям проживання звичайного українця та їх неможливість забезпечити умови для життя та розвитку населення країни обумовлюють необхідність комплексного реформування механізму формування доходів населення.

На сьогодні, заробітна плата будь-якого індивіда є основним засобом його існування. Загальний рівень доходів населення в Україні упродовж останніх років базується на мінімальній заробітній платі пересічного громадянина.

Проблемами вивчення соціальної захищеності та добробуту населення в Україні займаються наступні вчені, як Баранник З., Грішнова О., Калина А., Колот А., Костриця В., Латугін В., Латік В., Мандибура та ін.

Для того, щоб надати статистичну оцінку доходам населення, досліджувалось співвідношення динамік реальної та номінальної заробітної плати пересічного громадянина України, а потім вони порівнювались між собою. За даними офіційної статистики номінальна заробітна плата за 1997-2011 рр. коливалась в межах 160 грн. у 1997 р. та 2633 грн. в 2011 році. Середній темп зростання номінальної заробітної плати за досліджуваний період становив 122,5%, а середнє значення індексу споживчих цін за цей

період склало 112,53% при середньому темпі зростання реальної заробітної плати – 123,34%. Як видно з таблиці 1, починаючи з 1997 року номінальна заробітна плата зростала великими темпами у порівнянні із зростанням реальної за обсягами. Так, цей показник у 2005 р. по відношенню до попереднього року мав найбільший темп зростання за весь досліджуваний період, який складав відповідно 136,7%, а найменший темп зростання у 2009 - 105,5%, що пояснюється негативним впливом світової економічної кризи на усі економічні показники в Україні. У 2006 році середня заробітна плата за місяць по Україні перевищила межу 1000 гривень та склала 1041,47 грн., при цьому її приріст становив 29,2% порівняно із 2005 р. У 2010 році економічна ситуація у країні набагато покращилася і темп зростання номінальної заробітної плати досяг 120%, а фактичний розмір номінальної заробітної плати на місяць перевищив межу 2000 грн., досягши відмітки 2239 гривень. Станом на 2011 рік за офіційними даними номінальна заробітна плата громадян України складала 2633 гривень [2].

Реальна заробітна плата за досліджуваний період коливалась в межах 145,6 грн. в 1997 та 2517,2 грн. в 2011 році. Найбільший темп зростання реальної заробітної плати припав на 2005 рік та склав 139,2%, це пояснюється найбільшим зростанням розміру номінальної заробітної плати та досить поміркованим темпом зростання індексу споживчих цін, що склав 110,3%. Найменше значення темпу зростання реальної заробітної плати припало на 1998 рік, що викликано низьким темпом зростання реальної заробітної плати та високим показником зростання індексу споживчих цін – 120%. Загалом протягом досліджуваного періоду розмір реальної заробітної плати, так само як і номінальної, мав тенденцію до зростання. Фактичний розмір реальної заробітної плати перетнув межу у 1000 грн. в 2007 та склав 1158,7 грн., а темп зростання реальної заробітної плати склав тоді 124,2%. Межу 2000 гривень реальна заробітна плата, як і номінальна, перетнула у 2010 році, в цей рік темп її зростання склав 120,9%.

Реальна заробітна плата за досліджуваний період коливалась в межах 145,6 грн. в 1997 та 2517,2 грн. в 2011 році. Найбільший темп зростання реальної заробітної плати припав на 2005 рік та склав 139,2%, це пояснюється найбільшим зростанням розміру номінальної заробітної плати та досить поміркованим темпом зростання індексу споживчих цін, що склав 110,3%. Найменше значення темпу зростання реальної заробітної плати припало на 1998 рік, що викликано низьким темпом зростання реальної заробітної плати та високим показником зростання індексу споживчих цін – 120%. Загалом протягом досліджуваного періоду розмір реальної заробітної плати, так само як і номінальної, мав тенденцію до зростання. Фактичний розмір реальної заробітної плати перетнув межу у 1000 грн. в 2007 та склав 1158,7 грн., а темп зростання реальної заробітної плати по відношенню до попереднього року склав тоді 124,2%. Межу 2000 гривень реальна заробітна плата, як і номінальна, перетнула у 2010 році, в цей рік темп її зростання склав 120,9% (табл.1).

Таблиця 1

Динаміка номінальної і реальної заробітної плати та індексу споживчих цін в Україні за 1997-2011 рр. [1]

Рік	Номінальна заробітна плата		Індекс споживчих цін, %	Реальна заробітна плата	
	грн.	Темп зростання до відповідного періоду попереднього року, %		грн.	Темп зростання до відповідного періоду попереднього року, %
1997	160,3	-	110,1	145,6	-
1998	171,8	107,2	120,0	143,2	98,3
1999	198,8	115,7	119,2	166,8	116,5
2000	230,0	115,7	125,8	182,8	109,6
2001	311,0	135,2	106,1	293,1	160,3
2002	376,0	120,9	99,4	378,3	129,0
2003	462,3	123,0	108,2	427,3	113,0
2004	589,6	127,5	112,3	525,0	122,9
2005	806,2	136,7	110,3	730,9	139,2
2006	1041,5	129,2	111,6	933,2	127,7
2007	1351,1	129,7	116,6	1158,7	124,2
2008	1806,3	133,7	122,3	1476,9	127,5
2009	1906,0	105,5	112,3	1697,2	114,9
2010	2239,0	117,5	109,1	2052,2	120,9
2011	2633,0	117,6	104,6	2517,2	122,7

Незважаючи на позитивні показники зростання номінальної заробітної плати в Україні, говорити про високий рівень життя її населення не доводиться, оскільки показники реальної заробітної плати мають надто повільні тенденції до зростання, а варіація верхньої та нижньої межі, якої сягає на місяць заробітна плата громадян становить від 1118 грн. до 20 000 грн.

Отже, підвищення показників економічного добробуту громадян є головним завданням будь-якої держави, що прагне до стабільності та процвітання.

Список використаних джерел

1. Світовий банк : офіц. сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: www.worldbank.org (дата звернення 12.12.2013 р.). — Назва з екрана.
2. Про встановлення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати : Верховна Рада України; Закон від 20.10.2009 № 1646-VI : Закон України від 20 жовтня 2011 р. : за станом на 1.12.2013 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1646-17> (дата звернення 12.12.2013 р.). — Назва з екрана.

Бондаревська Ксенія

к.е.н., доцент

Товмашенко Тетяна

студентка

Дніпропетровська державна фінансова академія
м. Дніпропетровськ

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ПЕРСОНАЛУ НА СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Успішна діяльність будь-якої організації, державного підприємства, установи чи приватної комерційної фірми, неможлива без аналізу трудових показників, який дозволяє більш точно оцінити техніко-економічний потенціал; визначити резерви ефективного використання персоналу підприємства, поліпшення організації, умов праці та її оплати; шляхи нормалізації соціально-трудових відносин в колективі тощо.

Персонал являє собою головну цінність організації. Але фактично в процесі аналізу діяльності підприємства, вивчення роботи персоналу, займає нижчі позиції, ніж інші питання.

Якщо для вітчизняних підприємств аудит персоналу – інноваційний напрям діяльності, то для зарубіжних компаній, в тому числі із філіями в Україні, – звичайна процедура. Справа в тому, що для головного офісу аудит персоналу – майже чи не єдиний спосіб стежити за роботою філій, розташованих на інших територіях. Головна функція аудиту в таких організаціях – контролююча [2].

Кадровий аудит – це міждисциплінарний напрям досліджень, який знаходиться на межі таких галузей знань, як менеджмент, управління персоналом, трудове право, аудит, організаційна поведінка, охорона праці, соціологія, психологія, стратегічний та інноваційний менеджмент. Саме багатодисциплінарність та унікальна інтеграційна сутність концепції кадрового аудиту, з одного боку, створюють при її розгляді певні труднощі пізнавального плану, а з іншого, дають можливість ефективно управляти кадровим потенціалом підприємства. Таке поняття, як кадровий аудит, стає все більш поширеним, використовується в консалтинговій діяльності, кадровими і рекрутинговими агенціями, які пропонують послуги кадрового аудиту [1].

Головна мета кадрового аудиту являє собою оцінку ефективності і продуктивності роботи персоналу з погляду на те, що це одна з основних умов успіху організації. Серед завдань кадрового аудиту можна визначити наступні:

- виявлення відповідності кадрового потенціалу організації її цілям і стратегії розвитку;
- виявлення відповідності структури системи управління персоналом та

організаційної структури організації;

- перевірка дотримання правил, закріплених існуючою нормативно-правовою базою;
- виявлення причин трудових конфліктів та інших проблем соціально-трудової сфери, розробка шляхів їх вирішення, запобігання і тенденції зниження негативного впливу.

Основними об'єктами кадрового аудиту є :

- система управління персоналом (СУП) – діяльність підприємства по відношенню до персоналу, основні процедури в рамках системи управління персоналом;
- побудова організації (її структура) – організаційна структура, склад і функціональне навантаження підрозділів, співвідношення і підпорядкованість основних елементів, ступінь жорсткості/гнучкості організаційної конфігурації;
- трудовий (кадровий) потенціал – сукупність працездатних працівників, які можуть працювати на підприємстві за наявності необхідних організаційно-технічних умов [4].

Таблиця 1

Види аудиту персоналу [2]

Організаційно-правовий аудит персоналу	Функціональний аудит (за підсистемами)	Аудит кадрового потенціалу
Аудит організаційної структури Аудит статистичної звітності з персоналу Аудит обліку кадрових документів	Аудит функцій служби правління персоналом Аудит кадрових процесів (функцій)	Аудит компетентності (компетенцій) персоналу Оцінка потенціалу Аудит групової ефективності та результативності

Розвиток аудиту персоналу на підприємстві має базуватися на відповідних принципах. Це дозволить швидше опанувати крашу практику управління персоналом, вдосконалити виконання інших функцій управління персоналом. Так, закономірність, своєчасність, достовірність, об'єктивність, системність, ефективність – є тими принципами аудиту персоналу, які скомбіновані з принципами контролю та управління персоналом.

На підприємстві проведення аудиту персоналу є доцільним за наступних умов:

- за наявності втрат робочого часу працівників на підприємстві;
- у випадку зростання чисельності управлінського персоналу;
- за наявності високої плинності кадрів на підприємстві;
- якщо не проводиться атестація працівників;
- за умови використання застарілих посадових інструкцій;
- у випадку, якщо планується реорганізація підприємства.

Кадровий аудит на підприємстві проводиться в декілька етапів:

I етап – аналіз ситуації на підприємстві та визначення проблем, що

потребують вирішення;

II етап – оцінка пропозицій та вибір оптимального варіанту проведення змін на підприємстві;

III етап – реалізація програми змін, а також проведення оцінки проведення змін на підприємстві.

При проведенні заходів з оцінки використовуються різні методики психологічної й соціально-психологічної діагностики, спеціалізовані методи збору й аналізу інформації, соціометрія, групові оціночні методи. Застосування взаємодоповнюючих методик дозволяє вважати достовірною ту інформацію, яка отримана в ході оцінки кадрового ресурсу.

Таким чином, можна зробити висновок, що у ході проведення аудиту персоналу визначається рівень відповідності співробітників займаним посадам, оцінюються особистісні якості, дається характеристика окремим працівникам. Крім того, в процесі проведення аудиту можна діагностувати стан усіх кадрових процесів на підприємстві та визначити ефективність використання персоналу, соціально-психологічний клімат в організації, створити паспорти робочих місць тощо.

Список використаних джерел

1. Аудит и контроллинг персонала организации [Текст] : учебное пособие / под ред. проф. П. Э. Шлендера. — М. : ИНФРА-М, 2007. — 384 с.
2. Жуковська, В. Теоретико-методологічні засади кадрового аудиту [Текст] / В.Жуковська // Вісник КНТЕУ. — 2010. — №4. — С. 48—55.
3. Лебединська, О. Окремі аспекти аудиту персоналу в умовах виходу країни з кризи [Текст] / О.Лебединська // Управління розвитком. — 2010. — № 3(79). — С.85—86.
4. Лебединська О. Дискусійні питання сутності та змісту принципів та аудиторських процедур при здійсненні аудиту персоналу [Текст] / О.Лебединська, Г.Назарова // Економічний простір. — 2012. — № 63. — С. 264—271.
5. Потьомкін, Д. Впровадження організаційно-кадрового аудиту на промислових підприємствах [Текст] / Д.Потьомкін // Економіка і регіон. — 2010. — № 4(27). — С.93—97.

Зеліско Наталія

к.е.н., доцент

Євтушик Яна

студентка

Львівський національний аграрний університет,
м. Дубляни

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОЇ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

У центрі уваги соціально орієнтованої ринкової економіки знаходиться людина з її потребами й інтересами, її відносини з іншими членами суспільства в процесі виробництва, розподілу, обміну і споживання.

Соціально-орієнтована ринкова економіка виробляє принципи, правила, форми господарювання різних суб'єктів економіки, визначає орієнтири господарської діяльності, критерії соціальної й економічної ефективності, оптимальне поведіння споживачів і виробників в умовах ринкових методів господарювання і соціальної орієнтації економіки.

Основні положення, висновки і рекомендації соціального ринкового господарства використовуються при розробці соціально-економічної політики розвинутих країн.

При розробці соціально-економічної політики враховується вітчизняний і зарубіжний досвід, велика увага приділяється оцінці не тільки економічної, але і соціальної ефективності від її впровадження (рис. 1).

У даний час соціально-економічна політика країн із соціально-орієнтованою ринковою економікою зводиться до досягнення наступних цілей:

- 1) економічна свобода – можливості економічних суб'єктів щодо вибору сфери діяльності та моделі економічної поведінки;
- 2) економічне зростання – зростання економіки, яка забезпечує високий рівень якості життя;
- 3) повна зайнятість – утримання безробіття на природньому рівні;
- 4) стабільність цін – забезпечення фінансової стабільності, протидія інфляції;
- 5) економічна безпека – збереження економічної рівноваги;
- 6) соціальна стабільність – створення можливостей для деяких груп суспільства;
- 7) справедливе оподаткування – встановлення пільг при сплаті податків для груп населення з низькими доходами.

Економічна модель України повинна спиратися на сучасні світові досягнення, орієнтуватись на суспільні цінності третього тисячоліття з його досить жорсткими детермінантами.

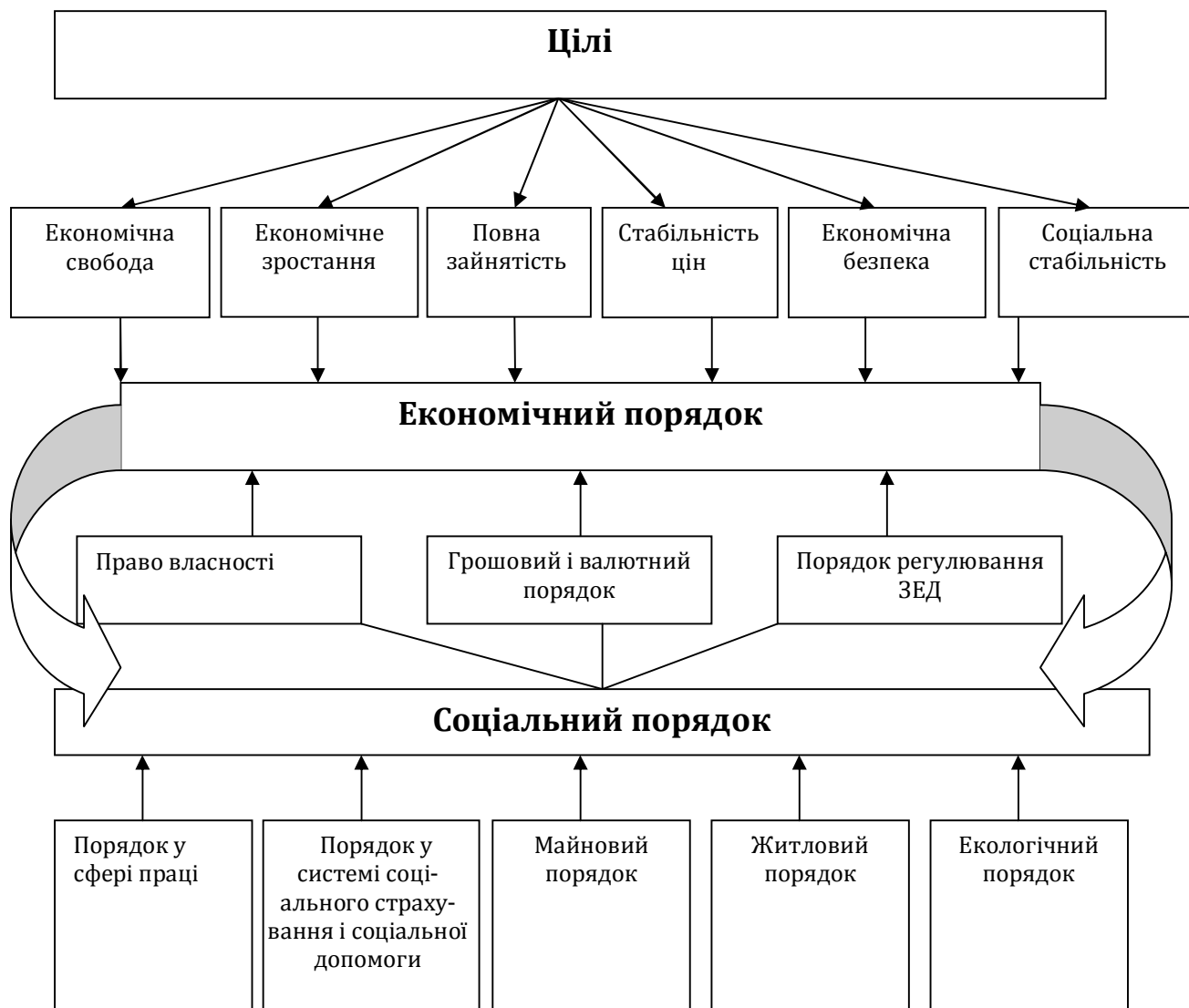

Рис. 1. - Модель соціально-орієнтованої ринкової економіки

Світова політична й економічна думка свідчить про те, що сучасне цивілізоване суспільство ґрунтується на трьох основних засадах: у політичній сфері - громадянське суспільство; в економічній - постіндустріальне, соціально орієнтоване ринкове господарство; у соціальній сфері - соціальне партнерство, справедливий розподіл матеріальних і духовних благ і на цій основі досягнення національної і соціальної злагоди.

Досягнення максимально високої якості життя населення є пріоритетною метою соціальної ринкової економіки. Однією з найважливіших передумов, що забезпечують реалізацію цієї задачі, є проведення ефективної політики добробуту населення. Центральне місце в політиці добробуту займають доходи населення, їх диференціація, постійне зростання рівня життя громадян.

Одним із стратегічних напрямків побудови нової соціально-орієнтованої ринкової системи і повинна стати глибока перебудова соціальної сфери. В успішному розв'язанні цього стратегічного завдання особливо важливим

пріоритетом на наступні роки є здійснення політики доходів і реформування системи оплати праці, усунення існуючого досі штучного заниження вартості робочої сили, а також дуже низького рівня соціальних доходів населення.

Саме виходячи з наведеного необхідно зазначити наступні умови переходу до соціального ринкового господарства в Україні:

- * забезпечення економічної свободи;
- * становлення та зміцнення різних форм власності;
- * розвиток конкурентного середовища;
- * формування механізму вільного ціноутворення;
- * формування ринкової інфраструктури;
- * формування відкритої моделі економіки при дотриманні національних інтересів країни;
- * ефективна система соціального захисту населення, наявність соціальної інфраструктури.

Побудова соціально орієнтованої ринкової економіки — це не просто комплекс економічних заходів. Насамперед, це шлях суспільного розвитку, заснований на демократії, на повазі до людини як найвищої цінності, до її свобод, це філософія суспільного буття і образ мислення. З цього випливає, що, не забезпечивши в Україні добробут для всіх, ми не маємо шансів на успіх. Україна може зайняти належне їй місце серед провідних європейських країн (з високим рівнем економічного зростання, зайнятості і доходів населення) тільки на шляху широкого і повного реформування економіки, прискореного розвитку ринкового господарства і демократії.

Список використаних джерел

1. Зайцев, Ю. К. Соціалізація економіки України як стратегічна потреба її розвитку [Текст] : дис. на здобуття наук. ступеня д. е. н. : спец. 08.01.01 / Ю. К. Зайцев. — К., 2002.
2. Князев, Ю. Современный взгляд на теорию социальной рыночной экономики [Текст] / Ю. Князев // Общество и экономика. — №5–6. — 2004. — С. 17—53.
3. Асоціація соціальних економістів [Електронний ресурс] : [сайт] : україн. версія. — Режим доступу : < www.socialeconomics.org > (дата звернення: 14.12.2009). — Назва з екрана.
4. Послання Президента «Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002 — 2011 роки» // Урядовий кур'єр від 04.06.2002. — № 100.
5. Єременко, В. Про наукову школу «Соціальної економіки» [Текст] / В. Г. Єременко, А. Г. Тарасенко // Науковий вісник ДАСОА. — 2008. — №1. — С. 14 — 26.

Макаруха Степан

здобувач

Львівський національний аграрний університет

м. Дубляни

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КООПЕРАТИВІВ

Становлення ринкових відносин вимагає від сільськогосподарських товаровиробників підвищення конкурентоздатності продукції, встановлення стабільної ефективності виробництва, чіткої стратегії поведінки на ринку, що може бути забезпечено об'єднанням товаровиробниками зусиль - шляхом створення сільськогосподарських кооперативів.

Фермерські господарства в умовах дефіциту фінансових і матеріальних ресурсів шукають різні шляхи вирішення своїх проблем і високу ефективність забезпечують на основі кооперування. Без кооперації фермерські господарства не виживуть [2]. Це повинна бути кооперація з виробництва, переробки і реалізації продукції. В іншому випадку, товаровиробники будуть вимушені реалізовувати продукцію за цінами, які б забезпечували їм лише мінімальний розмір прибутку, а часом і отримуватимуть збитки.

Виникнення кооперації в її сучасному розумінні пов'язується зі становленням капіталістичних відносин, розгортання так званої індустріальної революції. Ці явища спричинили суттєве погіршення соціально-економічного становища більшості населення, зростання агресивності ринкового середовища у зв'язку з виникненням і загостренням конкуренції. Це змусило сільськогосподарських товаровиробників шукати механізми самопомогі та самозахисту проти тиску ринку шляхом спільного здійснення окремих господарських функцій [4].

Вагомий внесок у становлення та розвиток кооперації в Україні у доколективізаційний період зробили українські вчені, передусім М. Туган-Барановський, М. Левитський, С. Бородаєвський, Б. Мартос. Проблемам відродження і розбудови кооперативного руху на сучасному етапі аграрних перетворень в Україні присвятили свої наукові праці вчені-економісти О. Крисальний, М. Малік, Л. Молдаван, В. Зіновчук, В. Гончаренко та інші. Однак підходи до поняття кооперації, її ролі та місця у визначенні напрямів розвитку сільськогосподарського виробництва та його структур є неоднозначними і потребують адаптації до умов кожного з етапів розвитку економіки. У багатьох працях тісно переплітаються, а інколи й підмінюють одне одного такі поняття, як кооперація, кооперативна ідея, кооперативний рух, кооперативна діяльність, кооперативи тощо [3].

Основні засади діяльності кооперативів відповідають принципам Рочдейла, на яких ґрунтується діяльність насамперед обслуговуючих кооперативів. До найбільш важливих з них належать: демократичний контроль, обмежений рівень окупності й надання послуг на основі їхньої вартості [6]. Демократичний контроль передбачає, що повноваження з

прийняття рішень належить усім членам кооперативу, тобто меншість не може контролювати всю організацію. Право голосу має кожен член кооперативу, незалежно від його фінансового внеску. Обмеження рівня окупності або прибутку, який члени кооперативу одержують на вкладені кошти, також є однією з умов і головних рис цієї організаційно-правової форми господарювання. Однак при цьому кооператив повинен забезпечити достатнє отримання коштів для того, щоб нормально функціонувати. Тобто, кооперативи як об'єднання націлені не на одержання прибутку, а на створення умов для його зростання у всіх членів кооперативу, їхня діяльність спрямована на поліпшення економічного становища своїх членів шляхом організації всебічного обслуговування.

Основна ідея сільськогосподарської кооперації є вищою мірою простою і зумовлюється трьома моментами:

1. Об'єктивно існують переваги великомасштабного бізнесу над дрібним.

2. Організаційні, економічно-ресурсні та інші рамки кожної підприємства (окремого виробника) обмежують можливості розвинути процесів концентрації та спеціалізації в них з метою нарощування масштабів конкретної галузі.

3. Кооперація дає можливості для розвитку процесів концентрації та спеціалізації господарств на виробництві якогось конкретного виду продукції поза вказаними рамками, шляхом об'єднання їхніх зусиль у формі взаємовигідного співробітництва з метою одержання максимального ефекту від використання ресурсів кожного з учасників кооперації.

Суть кооперації полягає в задоволенні економічних потреб виробників в одержанні засобів виробництва, збуті продукції, надання великої кількості послуг, які необхідні в сучасних умовах сільськогосподарської діяльності. Одержання таких послуг іншим шляхом часто або фізично неможливе, або економічно недоцільне. Тому реалізація цієї економічної мети потребує об'єднання фізичних, матеріальних, фінансових та людських ресурсів у рамках кооперативів.

Діяльність будь-якого підприємства визначається його місією, яка базується на певних принципах. Як вказує В.В. Зіновчук, діяльність сільськогосподарських кооперативів базується на трьох основних принципах:

- отримання вигод тими, хто користується кооперативом, через розподіл чистого доходу пропорційно роботі, виконаній кожним членом кооперативу, через кооператив, обслуговування за собівартістю;
- володіння кооперативом тими, хто користується його послугами;
- здійснення контролю за кооперативом тими, хто користується його послугами [1].

Виходячи з вище зазначених принципів, метою створення сільськогосподарського кооперативу, його економічною та соціальною місією є забезпечення соціальної захищеності його членів та членів їх сімей на основі отримання економічного ефекту, перетворенням його частини у

соціальний ефект шляхом ефективного господарювання через раціональне використання ресурсів у поєднанні зі збереженням необхідного екологічного стану земельних ресурсів (останнє пов'язане з необхідністю забезпечення екологічно комфортних умов проживання членів кооперативу та виробництва продукції з екологічно допустимими нормами).

Розвиток сільськогосподарської кооперації є об'єктивною необхідністю. Ця важлива структура агробізнесу має широке розповсюдження і використовується фермерами в багатьох країнах світу. Відносно ізольовані й невеликі за розмірами земельних ділянок фермерські господарства постали перед рядом техніко-технологічних, організаційних і фінансових проблем. Тому фермерство добровільно через кооперацію прагнуло більшою мірою використовувати вигоди спеціалізації виробництва та праці. Переваги кооперації полягають в подоланні монополізму, у концентрації грошових коштів в руках самих товаровиробників, у збереженні особистої зацікавленості фермерів у виробництві, збуті, розподіленні продукції й інших позитивних економічних і соціальних результатах.

Список використаних джерел

1. Зіновчук В.В. Кооперативна ідея в сільському господарстві України і США [Текст] / В.В.Зіновчук. — К.: Логос, 1996. — 224 с.
2. Мельник К.М. Сільськогосподарська кооперація: необхідність та аспекти розвитку [Текст] / К.М.Мельник // Збірник наукових праць Уманського ДАУ. — 2006.
3. Основи сільськогосподарської обслуговуючої кооперації [Текст] : Навч. посібник / В.В. Зіновчук, Л.В. Молдаван, В.Б. Моссаковський та ін.; за ред. В.В. Зіновчука. — К.: Вища освіта, 2001. — 464 с.
4. Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи [Текст] : Практ. посіб. / Р.Блок, В.В. Гончаренко, Н.А. Іванова та ін. — К.: Урожай, 2001. — 288 с.
5. Ткач А.В. Сельскохозяйственная кооперация : Учебное пособие. — М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2005. — 620 с.
6. Туган-Барановський М. Політична економія. Курс популярний [Текст]. — К.: Наукова думка, 1994. — 263 с.

Маслій Анжела

студентка

Зеліско Наталія

к.е.н., доцент

Львівський національний аграрний університет,
м. Дубляни

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

Необхідність інтеграції України у світове господарство не викликає жодних заперечень. Це усвідомлюють усі учасники політичного та економічного процесів у країні.

Рис. 1. Передумови інтеграції та їх характеристика

Проте реалізація її є надзвичайно складною справою й потребує спеціальних наукових досліджень, розроблення тактики і стратегії входження у світові господарські структури. Треба врахувати, що за «місце під світовим сонцем» точиться гостра боротьба між пострадянськими та постсоціалістичними країнами.

Інтеграція у світове господарство не повинна і не може відбуватися стихійно. Вона потребує свідомих рішень і контрольованості з боку держави. Для цього не досить прийняти модель «відкритої» економіки, здійснити лібералізацію зовнішньоекономічних зв'язків. Такий підхід означатиме пасивність держави щодо формування господарських контактів із зарубіжжям. Її наслідком буде витіснення країни на узбіччя світового господарства, перетворення її на сировинний придаток промислово розвиненого центру.

При вступі до ЄС Україна отримає ряд значних переваг, але, щоб уникнути існуючих загроз, треба поступово впроваджувати стратегічні напрями розвитку ЄС в українську економіку та розробити програму дій щодо безболісної інтеграції України. Першочерговим завданням для України у сфері європейської інтеграції є суттєве поглиблення економічного спрямування стосунків між Україною та ЄС.

За умов кризового стану і наявності довгострокових негативних тенденцій у розвитку національної економіки України, а також з урахування її виробничо-ресурсного потенціалу та ряду порівняльних переваг очевидно є етапність у проведенні нової економічної політики в цілому і в реалізації пріоритетів структурної переорієнтації зокрема (табл. 1).

Таблиця 1

Етапи, завдання та напрями реалізації інтеграційної стратегії

Етапи та головні завдання	Напрями
Перший етап: • досягнення фінансової макростабілізації; • зупинення процесу падіння виробництва • створення комплекс умов для виходу з кризового стану.	1. Розроблення й оприлюднення концепції реформування й розвитку економіки; 2. Реформування податкової системи держави і зменшення податкового тиску; 3. Зміна структурної політики в Україні: а) цілеспрямована діяльність, яка має своєю метою технологічну реконструкцію виробництва в державі, прискорений розвиток тих галузей, які є ключовими для динамізації НТП. б) створення широкої мережі малих і середніх підприємств, які займалися б різноманітними видами діяльності з виробництва товарів та послуг, створюючи значну кількість робочих місць. 4. Створення конкурентоспроможних недержавних підприємницьких структур. 5. Вирішення проблеми прав власності і вдосконалення процесу приватизації. 6. Стимулювання інвестиційних процесів за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел.

Другий етап: активізація економічного розвитку, орієнтована на формування кількісних та якісних позитивних тенденцій за рахунок динамічної научно-технічної та інвестиційної діяльності.	- Доступність ресурсів. - Якість продукції. - Розширене суспільне відтворення. - Грошова кредитна політика, направлена на стимулювання сукупного попиту та інвестиції.
Третій етап: створення стабільних умов для становлення і саморозвитку ефективної національної економіки, внутрішньо збалансованої та глибоко інтегрованої в структуру світового господарства.	- Досягнення фінансової стабільності. - Збалансованість галузевої структури промисловості. - Забезпечення ефективного розвитку національного виробництва. - Отримання екологічних і соціальних стандартів.

Україна виступає на міжнародній арені з позицій великої європейської держави, яка має чималий потенціал саморозвитку. Держава домагається взаємовигідного, рівноправного партнерства в двосторонніх відносинах, активно виступаючи проти всяких спроб дискримінації і тиску.

Важливими напрямками зовнішньоекономічної політики України є:

- захист національних економічних інтересів;
- захист інтересів національного товаровиробника на зовнішніх ринках;
- вдосконалення структури зовнішньої торгівлі;
- національне державне регулювання, стимулювання експорту і контроль імпорту;
- протидія товарній експансії і агресії;
- протидія демпінгу з боку зарубіжних товаровиробників;
- раціональне використання транзитних можливостей країни;
- стимулювання розвитку виробництва, імпорт замінних товарів і технологій;
- посилення державного контролю і регулювання зовнішньоекономічних відносин регіонів і суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел

- Власюк О.С. Експортна стратегія України як чинник конкурентної боротьби на світовому ринку [Текст] / О.С. Власюк // Зовнішня торгівля: право та економіка, 2008. — №4. — С. 20—27.
- Данилишин Б. Україна в міжнародних рейтингах сталого розвитку [Текст] / Б. Данилишин, О. Веклич // Економіка України. – 2008. – №7. – С. 13 – 23.
- Дяченко О.О. Особливості входу України до системи світового господарства [Текст] / О.О. Дяченко, О.П. Пристайко // Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць . – 2008. – Вип. 5. – С. 10 – 14.
- Осадча Н.В. Характеристика процесу інтеграції України до

Європейського Союзу [Текст] / Н.В. Осадча // Електронний вісник Донбасу. – 2011. – № 3. – С. 24 – 25.

5. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини / А.С. Філіпенко // Підручник. К.: Либідь, 2008. – 408 с.

Ніколайчук Ольга

старший викладач

Криворізький національний університет

м. Кривий Ріг

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДО ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ПРИНЦИПІВ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

У постіндустріальному суспільстві досягнення конкурентних переваг підприємствами як на вітчизняному, так і на зарубіжному ринках можливе лише за умови ефективного використання інтелектуальних ресурсів, впровадження сучасних наукомістких технологій, розробки якісно нової продукції, створення інновацій. Інтелектуальний капітал підприємства стає найважливішим чинником довгострокових переваг у новій економіці. Ось чому питання ефективного управління даним активом підприємства набувають особливого значення.

При формуванні організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства в першу чергу виникає потреба у визначенні принципів, на підставі яких здійснюється це управління.

Аналіз наукової літератури з цього питання дозволив виявити суперечливість поглядів на формування системи принципів щодо управління інтелектуальним капіталом підприємства. Так, окремі дослідники зорієнтовують увагу лише на загальнонаукових принципах менеджменту [1, с.91-92], інші – більше враховують вартісні аспекти при управлінні інтелектуальним капіталом [2, с. 14]. Системи принципів, що запропоновані окремими науковцями, в більшій мірі орієнтуються на управління творчою працею на підприємстві [3, с. 14] або лише враховують особливості інтелектуального капіталу як об'єкту управління [4, с. 8-9]. Загальними недоліками вищезазначених теоретичних підходів є не врахування особливостей інтелектуального капіталу, залишення поза увагою багато складових процесу менеджменту інтелектуального капіталу, виключення принципів управління за окремими структурними елементами, що є не припустимим.

На нашу думку, побудову принципів функціонування організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства необхідно проводити на основі системно-логічного підходу.

Тому принципи управління інтелектуальним капіталом підприємства повинні обов'язково враховувати особливості інтелектуального капіталу, забезпечувати ефективний менеджмент як за часом, так за функціями й структурними складовими. В основу системи управління інтелектуальним капіталом підприємства повинні бути покладені як загальновідомі принципи менеджменту будь-якої управлінської системи, так і специфічні, що відображають характер та особливості даної економічної категорії.

На підставі критичного опрацювання наукових підходів до побудови принципів управління інтелектуальним капіталом підприємства вважаємо за необхідне представити їх в наступному вигляді:

1) Цілеспрямованість - підпорядкування усіх елементів системи управління інтелектуальним капіталом на досягнення максимальної економічної ефективності від його використання;

2) Принцип стратегічного розвитку - управління інтелектуальним капіталом повинно ґрунтуватися на вирішенні не лише поточних, а й довгострокових завдань;

3) Принцип ефективного управління - передбачає вибір з багатьох можливих альтернатив управління інтелектуальним капіталом підприємства максимальної економічно ефективної;

4) Динамізм - врахування вимог зовнішнього і внутрішнього середовища при управлінні інтелектуальним капіталом;

5) Адекватність - управління інтелектуальним капіталом повинно відповідати дійсним закономірностям розвитку інтелектуального капіталу;

6) Безперервність - створення таких умов, за яких можна досягти безперервного ефективного функціонування інтелектуального капіталу;

7) Емерджентність - принцип нелінійного результату взаємодії структурних елементів інтелектуального капіталу;

8) Розгляд структурних елементів інтелектуального капіталу не як окремих його частин, а як етапів кругообігу інтелектуального капіталу. Так, знання та компетенції персоналу перетворюються в організаційні процеси та зв'язки з діловими партнерами, які створюють базу для стійких зв'язків з клієнтами, співпраця з клієнтами та партнерами сприяє накопиченню досвіду та знань персоналу і т.д.;

9) Врахування зворотного зв'язку - економічна система інтелектуального капіталу розглядається як відкрита самоорганізована система, що має між своїми елементами зворотні зв'язки для здійснення саморегуляції;

10) Принцип збалансованого розвитку окремих елементів інтелектуального капіталу - при управлінні інтелектуальним капіталом необхідний збалансований розвиток всіх елементів з врахуванням синергетичних зв'язків між ними;

11) Пріоритетність розвитку інтелектуального капіталу в системі факторів виробництва - інтелектуальний капітал не тільки самостійно створює цінність, а проявляє мультиплікативний ефект по відношенню до

інших чинників виробництва, що призводить до збільшення ефективності від їх використання;

12) Принцип створення умов для ефективного процесу передачі знань – людський капітал належить його власнику – людині, тому для обміну та передачі знань необхідним є бажання самої людини. Тому завдання підприємства – забезпечити умови для добровільного бажання персоналу передавати свої знання;

13) Врахування морального зносу окремих елементів інтелектуального капіталу підприємства – окремі елементи інтелектуального капіталу мають властивість зносу, тому підприємство повинно здійснювати заходи щодо підтримки цих елементів в працездатному стані;

14) Врахування невизначеності та ризику – функціонування інтелектуального капіталу завжди пов'язано з невизначеністю, що обов'язково повинно враховуватися при прийнятті рішень щодо управління інтелектуальним капіталом;

15) Принцип створення умов для ефективного захисту інтелектуального капіталу – обов'язковий захист інтелектуального продукту.

Впровадження представлених принципів управління інтелектуальним капіталом підприємства дозволяє змоделювати умови для формування, збалансованого розвитку та захисту інтелектуального капіталу підприємства, для перетворення інтелектуального капіталу співробітників в інтелектуальні ресурси підприємства, що забезпечить високу конкурентоспроможність підприємства і економіки в цілому.

Список використаних джерел

1. Кендюхов О.В. Організаційно-економічний механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (переробна промисловість)» / О.В. Кендюхов. — Донецьк, 2007. — 31 с.

2. Салихов М.Р. Управление интеллектуальным капиталом наукоемких предприятий на основе доходного подхода к оценке стоимости [Текст] : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством» / М.Р.Салихов. — Москва, 2008. — 28 с.

3. Лукичёва Л. И. Управление интеллектуальным капиталом [Текст] : [учеб. пособие] / Л. И. Лукичёва. — 2-е изд., стер. — М.: Омега-Л, 2008. — 552 с.

4. Покровский С. В. Совершенствование механизма функционирования интеллектуального капитала [Текст] : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством (экономика труда)» / С.В. Покровский. — Москва, 2009. — 22 с.

Федорчук Євгенія
аспірант
Херсонський державний аграрний університет
м. Херсон

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ АГРОСИРОВИНИ ДЛЯ ПОТРЕБ БІОЕНЕРГЕТИКИ

Україна завжди була країною з розвиненим сільським господарством. Однак, до тих пір поки ціни на енергоносії були низькими, а проблеми екології практично не піднімалися, на аграрний сектор економіки як на можливого постачальника паливних ресурсів не звертали уваги.

В останні роки у зв'язку зі світовою енергетичною кризою продукцію і відходи сільського господарства почали розглядати в якості паливних ресурсів. Оскільки використання рослинних решток та енергонасичених рослин у якості палива є дешевим і ефективним джерелом енергії.

Суть поняття агросировинних ресурсів для біоенергетики полягає в тому, що одні й ті ж с.-г. культури вирощуються і продаються не тільки як традиційно продовольчі товари, а й як біосировина для одержання біопалива. Кожна сільськогосподарська культура, стаючи біосировиною, відрізняється від іншої споживчими якостями, що враховуються в процесі купівлі-продажу.

Подібний підхід кардинально замінює традиційне розуміння ролі сільського господарства в економіці країни, змінює структуру розподілу новоствореної вартості з перебудовою фінансових потоків в економічних відносинах учасників ринку біосировини і біопалива.

У цьому контексті аграрні підприємства, як основні виробники енергетичних культур, об'єктивно мають всі підстави одержувати максимум вигоди від вирощування енергонасичених рослин через кооперацію та інтеграцію процесів виробництва сировини, її переробки і реалізації продукції кінцевого споживання.

У зв'язку з цим аграрні господарства мають розглядатися як реальний виробник і постачальник паливної сировини для енергетичних потреб країни, а біоенергетика має зайняти окрему нішу у структурі агропромислового комплексу України.

Завдяки низьким витратам і повсюдного поширення, біомаса зазвичай асоціюється із залишками та відходами сільського господарства, які в даний час представляють найбільший інтерес. Якщо ці залишки не мають альтернативних економічно обґрунтованих сфер застосування, їх фінансова собівартість як сировини для біоенергетики, як правило, дуже низька – а бо навіть негативна, якщо вдається уникнути витрат на утилізацію. Їх економічна собівартість може бути навіть нижче, якщо традиційні способи утилізації неможливі зважаючи, наприклад, забруднення повітря або хвороби.

Основні особливості використання агросировини у якості палива, які

необхідно враховувати для формування енергетичного сектору в АПК:

1. Практично всі види відходів сільського господарства досить швидко розкладаються, тому більшість з них не придатні для довготривалого зберігання. Через відносно низьку енергетичну щільність транспортування біомаси на великі відстані (понад 50 км) недоцільне. Тому, для розвитку нової енергетичної галузі в АПК, сільськогосподарську біомасу слід переробляти недалеко від полів, на яких її виростили. Енергетичний гектар без власної переробної галузі виявляється неефективним [1].

2. Використання агросировини у якості палива характеризується багатьма унікальними якостями, що забезпечують його екологічні переваги. Воно може сприяти пом'якшенню проблеми зміни клімату, зменшити кількість кислотних дощів, ерозію ґрунту, забруднення водойм та навантаження на полігони ТПВ.

3. Універсальність біомаси полягає у тому, що вона є потенційним джерелем всіх основних енергоносіїв – рідкого палива, газу, тепла та електроенергії.

4. Надходження основної кількості нових об'ємів біомаси аграрного виробництва має сезонний характер та залежить від кліматичних умов та попиту на продукти харчування у світі.

5. Фундаментальним відзнакою рослинної сировини від інших видів палива є потреба в землі для її вирощування [3].

6. Повсюдна доступність, навіть, у віддалених областях: паливо з біомаси доступно скрізь, де ростуть дерева і сільськогосподарські культури, а також переробляються продовольчі продукти.

Економічний розвиток сільськогосподарських районів як у розвинених, так і країнах, що розвиваються є одним з переваг використання сільськогосподарської біомаси на енергетичні цілі. Збільшення доходів сільгоспвиробників і диверсифікація ринку, зменшення аграрного надвиробництва і додаткові грошові надходження, збільшення конкурентоспроможності на міжнародному ринку, загальне пожвавлення економіки в сільських районах, зменшення негативного впливу на навколишнє середовище – все це є важливими факторами використання біомаси у якості джерела енергії.

Нові фінансові надходження сільгоспвиробників і сільського населення покращують матеріальне становище сільських громад і зумовлюють подальшу активізацію локальної економіки. Нарешті, це означає уповільнення темпів міграції в міста, що є важливим для більшості регіонів.

Збільшення робочих місць (для виробництва, вирощування та утилізації біомаси) і промислове зростання (розвиток підприємств для виробництва твердих і рідких палив, енергетика) можуть бути величезними. Наприклад, департамент сільського господарства США оцінив, що 17 тис. робочих місць створюється для виробництва кожного мільйона галонів етанолу [2]. У свою чергу, дослідний інститут електричної енергії оцінив, що виробництво 5 квадрильйонів Бто (Британська теплова одиниця) електроенергії на площі 50

мільйонів акрів збільшить доходи фермерів на 12 мільярдів дол. США щорічно. Забезпечення сільгоспвиробників стабільним доходом створює новий ринок і підсилює локальну економіку, створюючи циркуляцію грошових коштів в локальних спільнотах.

Розвиток альтернативного ринку сільськогосподарських продуктів призводить до більш ефективного використання посівних площ, які недостатньо використовуються в багатьох країнах. Переорієнтація частини земель виведених з обороту на непродуктову утилізацію допомогла б уникнути нераціонального використання аграрних ресурсів. Вирощування енергетичних культур може зменшити перевиробництво. Виробництво таких культур може бути більш конкурентоспроможним по відношенню до вирощування надлишкових харчових сортів рослин.

Енергетичне використання агросировини створює умови для диверсифікації джерел енергопостачання і забезпечує значну гнучкість процесам постачання енергоносіїв.

Узагальнюючи все вище викладене, відмітимо, що на теперішній час у сільському господарстві існує величезний потенціал біомаси, який може бути задіяний у біоенергетиці. Що принесло б суттєву соціальну та економічну користь як сільському так і міському населенню. Існуюче в даний час обмеження доступу до зручних ресурсів обмежує якість життя мільйонів людей, зокрема, в сільських районах. Вирощування біомаси являє собою сільський процес, що вимагає великих людських ресурсів. У разі його розвитку можуть бути створені численні робочі місця в сільськогосподарських районах і обмежена міграція сільського населення в місто. У той же час, вирощування біомаси може забезпечити промисловість, що розвивається в сільських районах зручними енергоносіями.

Список використаних джерел

1. Біологічні ресурси і технології виробництва біопалива [Текст] : [монографія] / Я.Б. Блюм, Г.Г. Гелетука, І.П. Григорюк, К.В. Дмитрук, В.О. Дубровін, А.І. Ємець, Г.М. Забарний, Г.М. Калетнік, М.Д. Мельничук, В.Г. Мироненко, Д.Б. Рахметов, А.А. Сибірний, С.П. Циганков – К.:«Аграр Медіа Груп», 2010. — 408с.
2. Все про біомасу. Науково-популярне видання (Рівне: Громадська організація “Рівенський центр маркетингових досліджень”, 2011. — 36 с.
3. Биомасса. ЭСКО. [Електронний ресурс] : Энергосервисная компания “Экологические системы”. — Электрон. журнал. — Режим доступа: http://esco-ecosys.narod.ru/2009_4/art024.htm. (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

Федорчук Олександр

к.е.н., докторант

Херсонський державний аграрний університет

м. Херсон

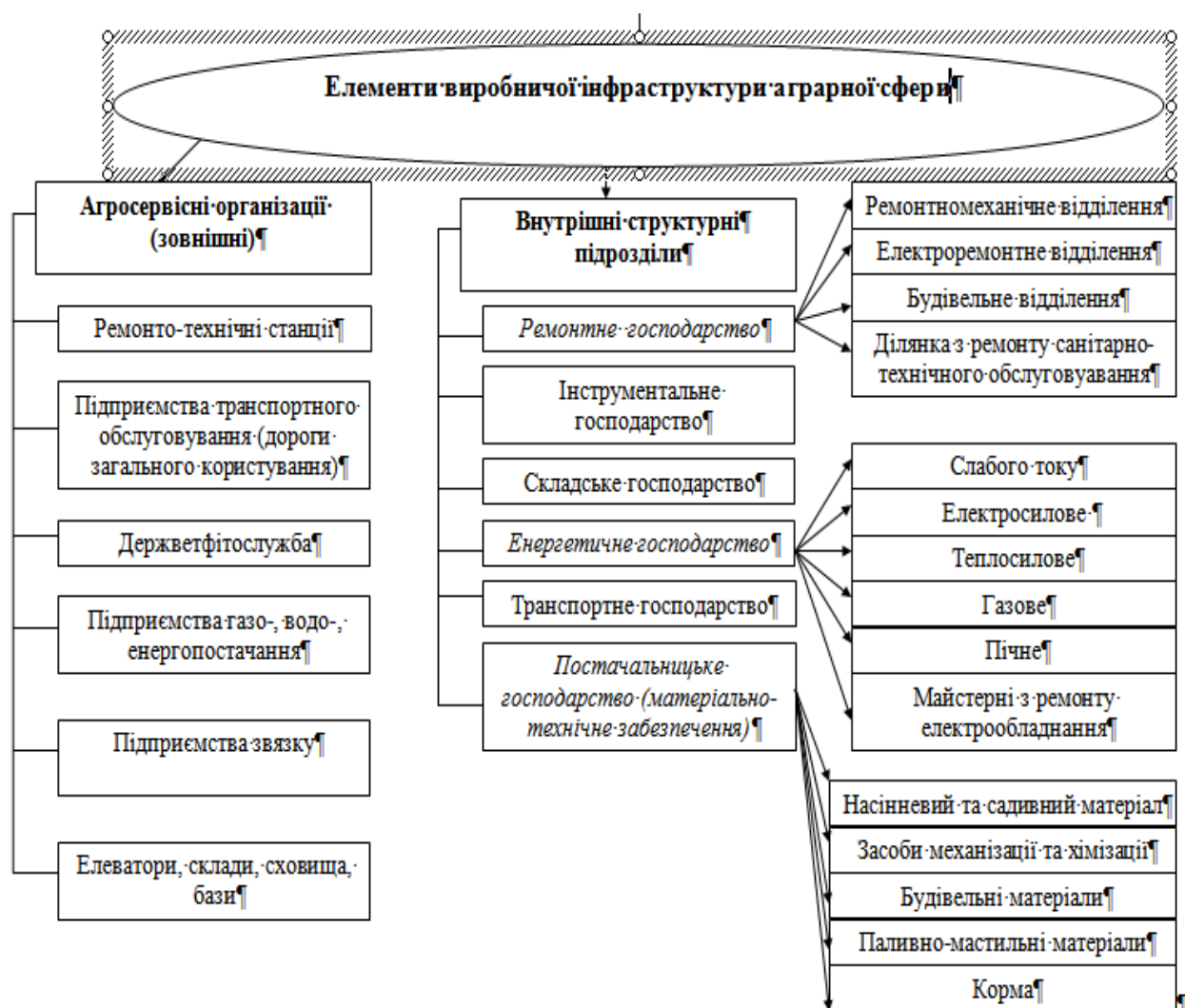
РОЛЬ ІНФРАСТРУКТУРИ В ФУНКЦІОНУВАННІ АГРАРНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Аграрна сфера протягом всієї історії людського суспільства залишається базовою галуззю матеріального виробництва і визначає спосіб життя більшої частини населення. Перехід до формування і розвитку світового господарства в XIX -XX ст. на всіх основних етапах - аграрного капіталізму, індустріального капіталізму і постіндустріального суспільства супроводжувався соціально-економічною трансформацією всіх галузей аграрної сфери і зміною її ролі, а також територіальної організації, науково-технічної оснащеності, спеціалізації та інтенсивності виробництва.

Агропромисловий комплекс являє собою сукупність пов'язаних між собою суспільним поділом праці галузей економіки, що забезпечують відтворення продуктів харчування і промислових предметів споживання з сільськогосподарської сировини відповідно до потреб суспільства і попиту населення [1]. До складу АПК входить декілька сфер. Окрім загальновідомих трьох, сьогодні у розвиненому АПК формується IV сфера, що включає галузі виробничої, соціальної, сервісної, наукової, збутової інформаційної та ін. інфраструктур, які самі безпосередньо не створюють продукту, але необхідні для його створення і нормального ефективного функціонування АПК. На думку багатьох економістів [2, 4], інфраструктура в аграрній сфері представлена системою виробничих, соціальних і ринкових елементів, яка може бути охарактеризована як сукупність економічних зв'язків і відносин з господарюючими суб'єктами, що знаходяться, з одного боку, під впливом макроекономічних чинників, а з іншого - обумовленої специфікою зональної організації сільського господарства, що враховує об'єктивні потреби регіонального розвитку.

Теоретичний аналіз і оцінка різних класифікацій сукупності елементів інфраструктури аграрної сфери, дозволили запропонувати наступну класифікацію її соціальної та виробничої інфраструктур, представлену на рис. 1. та рис. 2.

В умовах ринкових відносин важливу роль у розширеному сільськогосподарському виробництві грає кількісний і якісний стан об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури АПК, оскільки їх використання супроводжується зовнішніми вигодами суспільства, що перевищують граничні приватні вигоди [3].

* Елементи цієї інфраструктури є міжатласовими і відносяться до сільського господарства тією своєю частиною, яка обслуговує його

Рис. 1 . Елементи виробничої інфраструктури аграрної сфери

Зазначимо, що в даний час рівень забезпеченості сільського господарства об'єктами соціальної та виробничої інфраструктури залишається вкрай низьким: знижуються освітні та культурно - побутові можливості сільського населення, що сприяє посиленню негативних демографічних процесів; зменшується мережа лікувальних закладів на селі, ускладнюється надання медичної допомоги через практичну відсутність якісних автодоріг і телефонного зв'язку; знижується рівень життя більшої частини сільського населення, збільшуючи дисбаланс у розвитку міста і села; зростає сільське безробіття.

Вважаємо, що причини даних явищ наступні: істотне скорочення фінансування соціальної та виробничої сфери села за рахунок всіх джерел; переважно натуральна форма доходів сільських жителів від особистих підсобних господарств, які використовуються для власного споживання, а не для компенсації послуг соціальної інфраструктури; скорочення обсягів будівництва та реконструкції на селі.

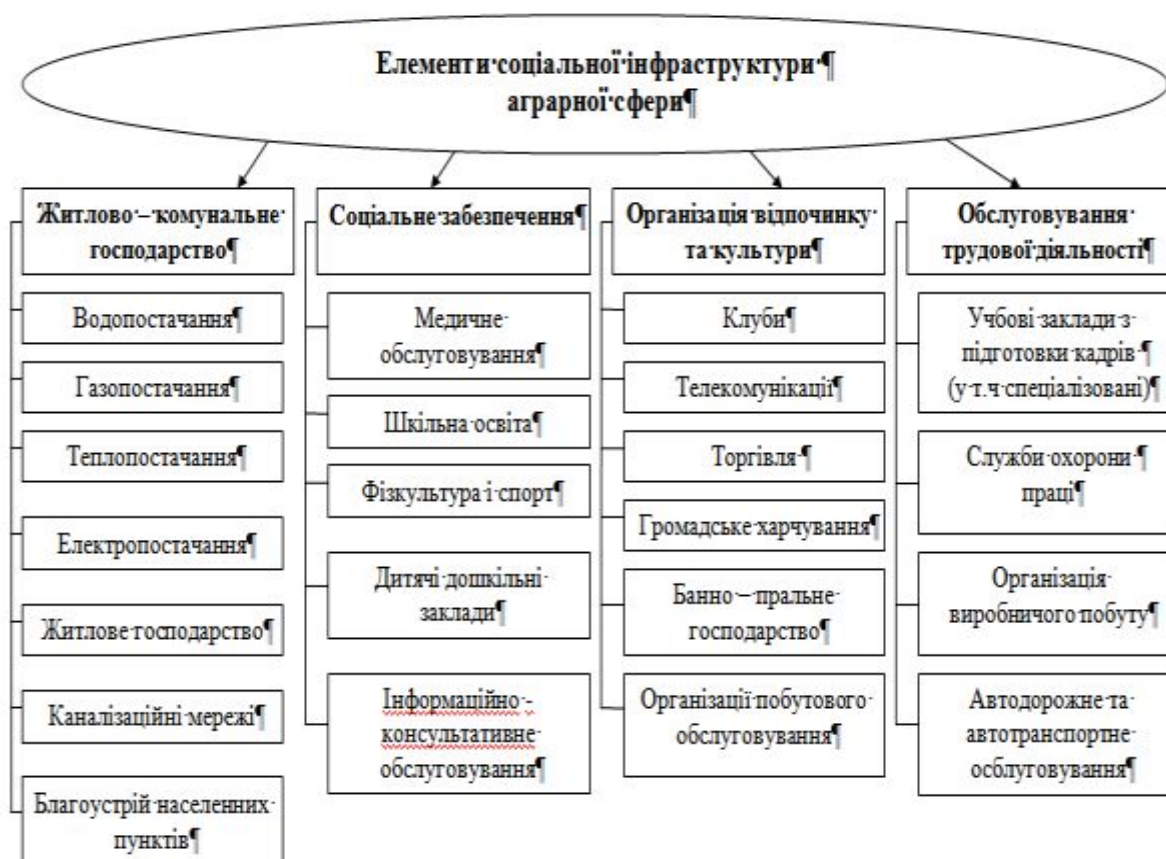

Рис. 2. Елементи соціальної інфраструктури аграрної сфери

Дана особливість використання об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури АПК свідчить, що їх кількісне і якісне зменшення веде до деструктурних явищ в українському селі, що тягне за собою серйозні наслідки: спад сільськогосподарського виробництва; порушення відтворювальних процесів в АПК; формування несприятливих економічних умов діяльності для сільського господарства; збільшення соціальної напруженості в сільській місцевості; зниження рівня добробуту сільського населення. Крім того, обґрунтовує необхідність участі держави в інвестиційній підтримці соціального і виробничого розвитку села, яка в сучасних умовах повинна бути спрямована не стільки на збільшення окремих кількісних показників сільськогосподарського виробництва, скільки на здатність аграрного сектора до розширеного відтворення, досягненню більш повного задоволення соціальних потреб та якості життя сільського населення, збереження і примноження об'єктів інфраструктури. Виходячи з цих позицій для ефективного функціонування аграрного сектора економіки потрібно прийняти невідкладні заходи щодо вдосконалення інвестиційної політики, модернізації об'єктів інфраструктури, відродження сільського будівництва як найважливіших, і необхідних умов розвитку виробничої та соціальної інфраструктури АПК.

Таким чином, розглянувши теоретичні аспекти досліджуваної проблеми, можна зробити висновок, що в умовах ринку істотно змінюються функції,

принципи та умови формування, функціонування та ролі інфраструктури аграрної сфери, пов'язаної із створенням загальних умов відтворення в АПК.

Список використаних джерел

1. Виробнича інфраструктура АПК України : стан та перспективи розвитку [Л. Г. Чернюк, Л. С. Антоньєва, І. М. Щедрова та ін.]. — К., 2000. — 85 с.
2. Дейнеко Л. В. Методичні підходи до обґрунтування оцінки техніко-економічного стану об'єктів інфраструктури продовольчого комплексу [Текст] / Л. В. Дейнеко, Е. І. Шелудько // Національне господарство України: теорія та практика управління: зб. наук. пр. — К.: РВРС України НАН України, 2009. — С. 185–193.
3. Калетнік Г.М. Інститути інфраструктури та ціноутворення у розвитку аграрного ринку: регіональний аспект [Текст] / Г.М. Калетнік, О.Г. Шпикуляк, Г.О. Пчелянська [Текст] : монографія. — Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2012. — 324 с.
4. Лісовий А. Методичні підходи до оцінювання сільської соціальної інфраструктури в Україні [Текст] / А. Лісовий // Економіка України. — 2007. — № 5. — С. 52—59.

Фень Катерина

аспірант

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Питання економічної безпеки держави і суспільства є актуальними у всіх країн світу. Для сучасного соціально-політичного та економічного стану України дуже важливою є цілеспрямована діяльність держави, усіх рівнів законодавчої і виконавчої влади щодо забезпечення економічної безпеки країни та її громадян. Україна одночасно проходить складний історичний шлях державотворення і переходу від централізовано-планової системи управління економікою до соціально спрямованої ринкової економіки. Зрозуміло, що ці дві історичні події супроводжуються зламом суспільних і економічних відносин, який призводить до соціально-економічної кризи тривалого характеру. Кризовий стан економіки значно впливає, більш того, безпосередньо загрожує національним інтересам незалежної держави, надзвичайно актуалізує проблему її національної безпеки, в першу чергу такої її складової, як економічна. В сучасних умовах економічна безпека є такою, що визначає національну безпеку в цілому.

Термін «економічна безпека» широкого обігу набув у Західній Європі в 70 – роках, як спрощене трактування поняття «економічний метод забезпечення національної безпеки». Чисельність трактувань економічної безпеки зумовлене тим, що одночасно воно виступає над системою в розгляді її на рівні держави, регіону, підприємства, а з іншого боку є складовою міжнародної економічної безпеки.

Трансформування економіки України наприкінці другого тисячоліття і перших років її незалежності залишається вкрай складним. Глобальні аспекти еволюції людства, масштаби і швидкість змін у світогосподарському просторі, революційні перетворення в економіках окремих країн і міждержавних співтовариств — з одного боку, і українські реалії псевдоринкового реформування та нестабільні параметри розвитку вітчизняної економіки, з другого боку — визначають цей стан. Сьогодні, як ніколи, зросла проблема забезпечення економічної безпеки України, що є одним з найважливіших національних пріоритетів, гарантом державної незалежності України, умовою її прогресивного, мирного економічного розвитку й добробуту громадян.

В спеціальній літературі наведено визначення безпеки як режиму, при якому будь-який суб'єкт знаходиться в статусі надійної захищеності і не підлягає негативному впливу будь-яких факторів.

У широкому науковому розумінні під безпекою розуміється захищеність природно-фізіологічних, соціально-економічних, ідеально-духовних та ситуативних потреб у ресурсах, технологіях, інформації та моральних ідеалах, необхідних для життєдіяльності та розвитку населення.

Сукупність питань, пов'язаних із забезпеченням економічної безпеки підприємства, потребує від управляючих різних рівнів достатньо глибоких теоретичних знань та практичних навичок управлінських рішень. Забезпечення нормалізованої та ефективної господарської діяльності окремого підприємства є найважливішим аспектом досягнення певного рівня економічної безпеки. Тому забезпечення економічної безпеки передбачає також урегулювання таких аспектів:

- 1) фінансової безпеки;
- 2) безпеки праці;
- 3) силової безпеки;
- 4) безпеки інформації та прийняття рішень;
- 5) безпеки менеджменту й кадрів;
- 6) соціальної безпеки й культури управління;
- 7) техніко – технологічної безпеки;
- 8) юридичної безпеки;
- 9) ресурсно – сировинної безпеки;
- 10) енергетичної безпеки;
- 11) екологічної безпеки.

Економічна безпека держави являє собою комплексну систему, що створюється завдяки виконанню визначеної кількості дій. Сама по собі тяж

має багато напрямків: демографічний, екологічний, ресурсний, продовольчий, енергетичний, інформаційний та інші.

Економічна безпека має як власний об'єкт вивчення — економічну систему країни, так і об'єкти, що знаходяться на перетині та у взаємному інтегруванні з іншими можливими сферами діяльності держави: воєнною, соціальною, політичною, інформаційною тощо.

При аналізі економічної безпеки виділяються передусім три основні складові:

1. Економічна незалежність, що означає насамперед можливість здійснення державного контролю над національними ресурсами, спроможність використовувати національні конкурентні переваги для забезпечення рівноправної участі у міжнародній торгівлі.

2. Стійкість і стабільність національної економіки передбачає міцність і надійність усіх елементів економічної системи, захист усіх форм власності, створення гарантій для ефективної підприємницької діяльності, стримування дестабілізуючих факторів.

3. Здатність до саморозвитку і прогресу, тобто спроможність самостійно реалізовувати і захищати національні економічні інтереси, здійснювати постійну модернізацію виробництва, ефективну інвестиційну та інноваційну політику, розвивати інтелектуальний і трудовий потенціал країни.

Належний рівень економічної безпеки досягається здійсненням єдиної державної політики, підкріпленої системою скоординованих заходів, адекватних внутрішнім та зовнішнім загрозам. Без такої політики неможливо домогтися виходу з кризи, примусити працювати механізм управління економічною ситуацією, створити ефективні механізми соціального захисту населення.

Список використаних джерел

1. Постанова Верховної Ради України від 16 січня 1997 року №3/97-ВР «Про Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України»// Відомості Верховної Ради України.-1997.- №10. – с.85.

2. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін.; Керівник авт. кол. і наук. ред. О. Г. Білорус.-К., 384 с.

3. Основи економічної безпеки. (держава, регіон, підприємство, особа). / Під редакцією Є. А. Олійникова.- М.: ЗАТ «Бізнес-школа «Інтел-синтез», 288 с.

4. Шлемко В. Т., Бінько І. Ф. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення. Київ: НІСД.

5. Гаврилець В.А. Стратегія формування політики управління економічною безпекою суб'єктів господарювання. Тези Міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Організаційно-економічне та фінансово-кредитне забезпечення сталого розвитку підприємництва», БДФЕУ. - м. Чернівці.- ст. 130-133.

6. Економічна безпека України та проблеми її забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.ebk.net.ua/Book/synopsis/ekonomika/part1/003.htm>.

7. Економічна безпека: поняття та її значення [Електронний ресурс]. –
Режим доступу : <http://www.ukrreferat.com>.

**ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ**

Василенька Надія

к.е.н., в.о. доцента

Львівський національний аграрний університет

м. Дубляни

**ВІДРОДЖЕННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ГАЛУЗЕЙ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
В УКРАЇНІ: КОНОПЛЯРСТВО**

Підвищена зацікавленість у виробах із конопель у Західній Європі, Америці, Австралії та Китаю спонукає також і нас до перегляду ставлення до цієї культури. Сьогодні вироби з конопель перевищують десятки тисяч найменувань, для виготовлення яких застосовується волокно, костриця, насіння. Дивно, що в період індустріального буму та енергетичної кризи попит на продукцію із конопель не зменшився, а навпаки зріс, зокрема, у легкій промисловості, будівельній галузі та харчовій промисловості, виготовленні ліків тощо. Такий широкий попит на коноплепродукцію на внутрішньому та світовому ринках робить коноплі інвестиційно привабливою культурою.

Коноплярство в Україні з кожним роком все більше орієнтується на експорт своєї продукції та неплановірно звужує коло свого використання, тому не вписується в сучасні тенденції розвитку світового ринку.

Для конопляної галузі 2012 р. став знаковим, оскільки члени асоціації «Українські технічні коноплі», до складу якої входить і Дослідна станція луб'яних культур, провели велику роботу, результатом якої стало прийняття Постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2012 р. № 800 [6], згідно з якою визначено поняття «технічні коноплі» та з серпня 2012 р., за умови дотримання ліцензійних умов вирощування конопель, посіви не підлягають обов'язковій охороні. Зняття охорони посівів конопель в Україні має стати новим поштовхом у напрямку розвитку галузі коноплярства.

На сьогоднішній день коноплярство, не зважаючи на всі перепони, має рентабельність виробництва, в залежності від напрямку вирощування, від 31 до 56%, а якщо світову законодавчу базу застосувати в Україні то рівень рентабельності галузі можна підняти до 86%, що дасть можливість відродити українську традиційну галузь сільськогосподарського виробництва. Експерти пояснюють, що вклавши в розрахунку на гектар 2,5-3 тис. грн,

можна отримати віддачу до 100%, а врожайність конопель в Україні досягає 1100 кг з гектара [2].

Зараз основні витрати під час вирощування посівів конопель лягають на мінеральні добрива, дизельне паливо, оренду земель, амортизацію та ремонт техніки тощо. Структура витрат на вирощування має такий вигляд: мінеральні добрива - 37,8%, паливо-мастильні матеріали - 19,2%, насіння - 6,5%, оренда землі - 5,6%, амортизація та ремонт 5,4%, оплата праці - 4,4%, гербіциди та засоби захисту - 3,8% та інші [5].

Розвиток галузі коноплярства – це не тільки розвиток сільського господарства, а і відповідний розвиток переробної, легкої промисловості, харчової та інших галузей господарювання. Мотивацією розвитку галузі служать додаткові надходження коштів до бюджетів відповідних регіонів від виробничої та торгівельної діяльності виробників конопель, створення робочих місць, поліпшення родючості ґрунту в процесі організації сівозмін. Отже, розвиток галузі коноплярства залежить не тільки від раціонально організованого вирощування культури, а й розширення сфер використання продукції із цієї культури [1, с.32-34].

Зараз, після тривалого періоду «репресій» стосовно цієї рослини, починає відновлюватись виробництво з використанням коноплі в якості сировини. Так, сьогодні в Україні виготовляють конопляне взуття, стають популярними вироби з конопляного паперу ручної роботи. Вироби з коноплі скоро перестануть бути екзотикою і ми зможемо побачити їх не лише в сувенірних крамницях та спеціалізованих магазинах [3, с.679-681].

Областями, у яких знаходиться найбільша кількість підприємств, що займаються вирощуванням та переробкою коноплесировини є Полтавська (49), Дніпропетровська (27), Чернігівська (19), Сумська (18) області. У Західному регіоні України та Криму поки що вирощування коноплі не є популярним.

Інноваційні напрями розвитку коноплярства на наш погляд найбільшою мірою пов'язані із диверсифікацією напрямів переробки та використання коноплесировини. Прогнозується, що у першій половині ХХІ ст. до 40% світового виробництва складатиме продукція та технології, які будуть пов'язані з екологією та енергетикою. Так, виробництво целюлози з волокна і соломи конопель є інноваційним і сприятливим для навколишнього середовища. Целюлоза з волокна конопель може використовуватися як сировина для виробництва спеціального високоякісного білого паперу. Коноплесировина є придатною для виготовлення з неї альтернативного біопалива. Олія конопель використовується як консервант для харчових продуктів і самостійний продукт харчування в натуральному вигляді, є сировиною для виготовлення лаків, фарб, оліф, лінолеуму, маргарину, мила дитячого й антиалергенного, медичних препаратів, азбестотехнічних виробів, гальмівних стрічок, накладок і дисків.

У будівництві продукція конопель може бути достатньо широко представлена як основа для створення фундаментних, стінових та покрівельних

технологій, як утеплювальні та ізолювальні матеріали різного функціонального призначення, наповнювачі для будівельних виробів та інше [7].

Слід відмітити, що коноплі містять великий потенціал для їх застосування у процесі екологізації різних галузей виробництва.

У зв'язку з переходом агропромислового виробництва до ринкових умов господарювання вивчення перспектив розвитку галузі коноплярства важливо узгоджувати із дослідженнями з питань маркетингу інновацій, які включають наступні напрямки:

- визначення найбільш пріоритетних напрямків переробки коноплесировини, що представляють комерційний інтерес;
- проведення маркетингових досліджень інфраструктури ринку коноплепродукції;
- моніторинг галузей льонарства і коноплярства;
- розроблення пропозицій стосовно поліпшення стану виробництва луб'яних культур і програм розвитку галузей.

Список використаних джерел

1. Бохан, А. В. Мотиваційно-стимулювальний механізм екологізації підприємництва [Текст] / А. В. Бохан // Економіка та держава. — 2007. — № 10. — С. 32.
2. Голобородько П. А. Ресурсозберігаюча технологія вирощування конопель [Електронний ресурс] : практичні рекомендації / П. А. Голобородько, К. Я. Коротя. – Режим доступу : <http://ibc-uaas.at.ua/index/0-21> (дата звернення: 13.12.2013). — Назва з екрана.
3. Економіка природокористування [Текст] : навч. посіб. / Г. В. Черевко, І.В. Черевко, Н.І. Василенька. — Львів : Інтер-прес, 2012. — 698 с.
4. Кабанець, В. Ненаркотичні посівні коноплі – культура невичерпних можливостей [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.agro-business.com.ua.
5. Маринченко, І. О. Перспективи розвитку коноплярства України [Текст] / І. О. Маринченко // Посібник українського хлібороба. — 2009. — №1. — С. 333.
6. Постанова КМУ від 22 серпня 2012 року №800 про внесення змін до Постанови КМУ від 6 травня 2000 р. № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» / [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
7. Примаков, О. А. Технічні коноплі в Україні – погляд в майбутнє [Текст] / О. А. Примаков, І. О. Маринченко // Сучасні аграрні технології. — 2013. — №5. — С. 36—40.
8. Технічні коноплі в Україні та інших країнах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tku.org.ua> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

Виноградова Марина

студентка

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН СПРАВЛЯННЯ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ

В умовах побудови демократичної держави особливого значення набуває ефективна система захисту громадян, головною складовою якої є система державного соціального страхування. На сьогоднішній день система державного соціального страхування в Україні є досить обтяжливою для підприємств, а для працівників не дає гарантій у соціальному захисті.

З прийняттям Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 2464-VI особливо гостро постає питання впровадження єдиного внеску. У зв'язку з тим набуває актуальності потреба висвітлення питань впровадження та адміністрування, що супроводжують цей процес з урахування міжнародної практики. Ключовим нововведенням документа є відмова від нарахувань роботодавцями та найманими працівниками до чотирьох фондів соціального страхування.

Не існує єдиної думки науковців стосовно визначення функцій установи, за якої буде контроль за розрахунком за єдиним соціальним внеском. Хоча О. Бетлій, експерт Інституту економічних досліджень і політичних консультацій, вважає, що справляння ЄСВ має належати Державній податковій адміністрації України, так як персоніфікована база збігається з базою платників податку на доходи фізичних осіб [1].

Загалом систему адміністрування внесків на соціальне страхування в країнах Європи можна розподілити на п'ять типів [3]:

1) кілька установ соціального страхування здійснюють свої функції паралельно, незалежно одна від одної. Управління системою є повністю децентралізованим і відокремленим від податкової системи. Така система притаманна Данії, Люксембургу, Австрії, а також Україні;

2) одна установа централізовано виконує функції реєстрації платників і застрахованих осіб, збору внесків, прийому та обліку звітності зі сплати внесків, а функції, пов'язані з здійсненням страхових виплат, веденням баз даних та обліком застрахованих осіб здійснюються окремо кожним з фондів соціального страхування. Таку модель використовують Бельгія, Іспанія, Італія, Македонія, Болгарія, Німеччина та Польща;

3) лише одна установа виконує всі функції, пов'язані із функціонуванням системи соціального страхування (здійснює збір страхових внесків, проводить виплати, веде облік застрахованих осіб тощо). Подібну систему характерна для Чехії, Греції, Литви, Мальти, Португалії, Швейцарії та Словачії;

4) на податкову адміністрацію покладні функції щодо збору страхових

внесків та контролю за їх справлянням, примусового стягнення та управління грошовими потоками здійснює, а реєстрацію та облік застрахованих осіб, виплату їм допомог та надання соціальних послуг здійснюють інші органи (специфічні для кожної країни). Загалом таку модель застосовують Естонія, Угорщина, Голландія, Словенія, Сербія, Хорватія, Чорногорія, Албанія, Румунія, Боснія та Герцеговина. До 2010 року дану модель практикувала і Росія;

5) податкові органи здійснюють збір і розподіл страхових внесків, а всі інші функції з соціального страхування, які не пов'язані зі збиранням внесків, виконує лише одна установа. Найбільш характернішими представниками такої високоінтегрованої моделі є Великобританія, Фінляндія, Швеція, Норвегія, Ісландія.

З моменту справляння ЄСВ, його адміністрування належало Пенсійному фонду України (далі – ПФУ). За час стягнення внесків до ПФУ не відбулося покращень, оскільки інші чотири фонди недоотримували вчасно кошти на вимогу. В 2013 році під дію адміністративної реформи попав і єдиного соціальний внесок. Тому з 1 жовтня 2013 року повноваження перейшли до Міністерства доходів і зборів України, яке є правонаступником Державної податкової служби України та Державної митної служби України, що реорганізуються. На нашу думку зміни є позитивним аспектом, оскільки, коли кошти надходили до ПФУ, то по-перше, це порушувало права працедавців та профспілок, по-друге, за часту кошти не доходили до інших фондів вчасно. Зміни адміністрування – це не є показником покращення виплат справляння соціального страхування, скороченню тінізації заробітної плати та не вирішує проблеми зниження навантаження на основних платників страхових внесків, а лише концентрація грошових потоків в незалежних «руках».

Аналіз зарубіжного досвіду адміністрування єдиного внеску на соціальне страхування свідчить, що найбільш ефективною (в середньому показник збирання внесків дорівнює 100 %) є система, за якої всі функції, не пов'язані зі збиранням внесків, покладаються на єдину установу, тоді як збір і розподіл внесків здійснюють податкові органи. Така система функціонує у Великій Британії. Адміністрування страхових внесків здійснює Служба доходів та митниці її Величності (HMRC). Сума нагромаджених коштів скеровується на здійснення видатків Національної служби охорони здоров'я [2].

Вдала спроба вивести з «тіні» заробітну плату, як зробити розвинуті країни Європи та світу, можливо через забезпечення інтересів та прав найманих працівників. У більшості економічно розвинених країн світу громадян із невисокими зарплатами звільнені від податку на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО), натомість основний тягар наповнення бюджету лягає на заможні верстви населення, що в подальшому формує державну пенсію працівникові. В таблиці 1 детально унаочнено ставки ПДФО в розрізі деяких країнах світу.

Таблиця 1

Ставки податку на доходи фізичних осіб

Країна	Ставка податку	Країна	Ставка податку
Австралія	0 – 45 %	Польща	0, 18, 32 %
Австрія	21 – 50 %	Португалія	10,5 – 40%
Білорусь	12 %	Росія	13 %
Великобританія	0 – 50 %	Сінгапур	3,5 – 20 %
Данія	36,57 – 60 %	США	10 – 35 %
Іспанія	0 – 47 %	Фінляндія	9 – 32 %
Італія	23 – 43 %	Франція	0 – 40%
Канада	0 – 29 %	Хорватія	15 – 45%
Китай	5 45 %	Чехія	15 %
Нідерланди	0 – 52 %	Швейцарія	0 – 13,2 %
Німеччина	0 – 45%	Швеція	28,89 – 59,09 %
Норвегія	0 – 47,8 %	Японія	5 – 50 %

Наприклад, в Австралії особи дохід яких менше ніж 6000 доларів звільнені від оподаткування, в Канаді не оподатковують дохід до 10383 долара, тоді коли в Росії стабільна ставка податку на доходи фізичних осіб – 13 % для всіх доходів громадян. Таким чином, міжнародна практика оподаткування свідчить про важливість соціальній справедливості, саме скільки коштів залишається у платника після їх сплати. У Великобританії ставки податку на доходи фізичних осіб такі: мінімальна (0 % – для річного доходу до 2440 ф. ст.), базова (20 % – 2440 – 37400 ф. ст.), максимальна (40 % – понад 37400 ф. ст.). А з квітня 2010 р. у зв'язку з фінансовою кризою та потребою збільшення суми податкових надходжень запроваджено ставку податку 50% для доходів, які перевищують 150 тис. ф. ст. на рік [4].

Отже, запровадження єдиного соціального внеску є надзвичайно важливим кроком у формуванні фінансової політики держави. Зниження соціальних внесків без альтернативних джерел формування не призведе до легалізації заробітної плати, а лише до дефіциту у Фондах та поставить під загрозу впровадження всіх соціальних програм.

Список використаних джерел

1. Динь І. М. Запровадження єдиного соціального внеску в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду [Електронний ресурс] / І. М. Динь, О. В. Градова. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nznuoa/ekonomika/2010_15/33.pdf (дата звернення: 15.12.2013). — Назва з екрана.
2. Дуб А. Р. Зарубіжний досвід та вітчизняні реалії справляння єдиного внеску на соціальне страхування / [Електронний ресурс] / А. Р. Дуб. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vnuvgrp/ekon/2011_1/Vek538.pdf (дата звернення: 15.12.2013). — Назва з екрана.
3. Карлін М.І. Впровадження єдиного соціального внеску: досвід зарубіжних країн а його застосування в Україні [Електронний ресурс] / М.І.

Карлін, А. В. Гриценюк. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nznuoa/ekonomika/2011_16/39.pdf (дата звернення: 15.12.2013). — Назва з екрана.

4. Цогла О. О. Вітчизняна та міжнародна практика запровадження єдиного соціального внеску [Електронний ресурс] / О. О. Цогла, Р. Л. Хом'як. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/vnulp/menegment/2012_722/52.pdf.

Джур Ольга

к.т.н., доцент

Ткаленко Тарас

студент

Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара
м. Дніпропетровськ

РОЗВИТОК ВЕНЧУРНИХ ФОНДІВ УКРАЇНИ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Розвиток національної економіки країн залежить від багатьох різноманітних факторів, серед яких є як загальні, що притаманні всім без винятку державам, так і специфічні, що характерні для окремих національних систем. Одним з найважливіших факторів розвитку, що притаманний всім країнам, є наявність фінансових ресурсів у достатньому обсязі. Особливо це стосується країн, що розвиваються, у т.ч. і України. Інвестиційний бізнес за останні роки зарекомендував себе як один з дійових інструментів фінансової підтримки та розвитку реального сектору економіки. Інститути спільного інвестування довели свою ефективність в багатьох країнах

Для будь-яких інноваційних змін в промисловій сфері або іншій галузі, необхідне фінансування, коли обсяг коштів для фінансування проекту змін, набагато більший за реальні можливості установи чи галузі в цілому щодо виділення коштів. Тому найчастіше, для інноваційних проектів та змін залучають зовнішні інвестиції.

Основою сучасного механізму підприємництва є формування розвинутої інфраструктури фінансового ринку, ефективної діяльності на ньому фінансових посередників.

В Україну після прийняття Верховною Радою 16 липня 1990 р. «Декларації про державний суверенітет» розпочався процес формування власної правової бази для створення і функціонування вітчизняного ринку цінних паперів. Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні здійснюється як державними органами, так і самоврядними організаціями учасників фондового ринку.

За ринкових умов законодавчо-правове регулювання є одним з основних факторів знаходження вектору успіху діяльності різноманітних елементів фінансового ринку. Розвиток ринкових відносин зумовлює якість фінансово-правового регулювання. Це означає наростаючу диференціацію та водночас інтеграцію фінансово-правових регуляторів, створюється свого роду інфраструктура останніх. Фінансово-правова інфраструктура – це не просто набір способів, методів та механізмів фінансово-правового регулювання, не просто його структурованість, тобто поділ на різновиди, ланки тощо, а вираження в усталеній моделі нормативно-організаційних форм фінансово-правового регулювання. Саме фінансово-правове регулювання у практичному значенні узгоджує економічні інтереси. Своє вираження та практичну реалізацію фінансове право знаходить у законах, підзаконних актах, постановах Кабінету Міністрів, відповідних міністерств, відомств, державних комітетів, рішеннях Національного банку, державних комісій (Держфінмоніторингу, Держрегулювання ринку фінансових послуг, ДКЦПРФ), судових рішеннях з фінансово-правових проблем тощо [1].

Серед великої чисельності різновидів інститутів спільного інвестування більш детально погляд було зосереджено на венчурних фондах. Цей вид ІСІ вважається найбільш важливим у формуванні інвестиційних потоків країн і йому належить великий вплив на інвестиційну привабливість держави. Впровадження інноваційної моделі розвитку на основі власного наукового потенціалу - безальтернативний шлях до виведення економіки України на світовий рівень конкурентоспроможності. Інструментом реалізації інноваційної моделі розвитку є національна інноваційна система. Однією зі складових національної інноваційної системи, що виконує функції підтримки розвитку новаторських технологічних компаній, є інститути венчурного інвестування – венчурні фонди та венчурні компанії.

Переваги венчурного інвестування як головного джерела фінансування у сфері малого та середнього інноваційного бізнесу полягають у тому, що підприємства, які розвиваються, можуть отримати інвестиції тоді, коли інші фінансові інститути утримуються від ризикованих капіталовкладень.

Щодо реалій розвитку діяльності венчурних фондів України, то основна проблема полягає в тому, що в Україні не створена відповідно до проголошеної інноваційної моделі економічного розвитку індустрія венчурного інвестування. За експертним висновком Інституту економіки та прогнозування НАН України, в Україні збільшення капіталізації венчурних фондів на сьогодні не призводить до адекватного зростання інвестиційних потоків в інноваційні сектори економіки, спеціалізація венчурних фондів на інвестиціях в новостворені інноваційні підприємства для України є винятковою.

Таким чином, в Україні розвиток інститутів венчурного інвестування має спотворений характер, що полягає в переважному використанні організаційної форми венчурних фондів в інтересах окремих компаній всупереч загальнодержавним інтересам і проявляється, перш за все, в

напрямку інвестиційних потоків в інноваційній економіці.

У багатьох розвинених країнах світу ІСІ (інститути спільного інвестування) направляє кошти інвесторів в інноваційну сферу. В Україні тенденції абсолютно інші - кошти венчурних фондів тривалий час інвестувалися в будівництво і нерухомість і були слабо орієнтовані на "хай-тек" технології. До 2003 року кількість таких фондів скоротилася з 329 до 129, а ті, що залишилися повинні бути ліквідовані або реорганізовані відповідно до закону [2].

Вагомою подією квітня 2013 р. для України був захід, коли венчурні фонди Runa Capital, Almaz Capital, TA Venture і інноваційний парк BIONIC Hill оголосили про створення грантового фонду Global Technology Foundation (GTF). Фонд надаватиме гранти і підтримку перспективним українським ІТ проектам передпосівної стадії розвитку. Згідно з планами засновників, головне завдання GTF - створити ефективний механізм передінвестиційної підтримки стартапів, що сприяє розвитку венчурної інфраструктури і екосистеми високотехнологічного бізнесу. Підтримку отримають технологічні проекти у таких галузях, що швидко розвиваються, як програмне забезпечення, інтернет, мобільні застосування. Пріоритетні сфери діяльності фонду: ІТ у сфері державних (публічних) послуг, зв'язку, медіа, освіти, медицини і охорони здоров'я; програмне забезпечення для фінансової і банківської сфери, мобільних пристроїв; ігрові застосування; електронна комерція. Інформаційні технології - один з найперспективніших напрямів розвитку України і українського бізнесу. Прогнозується, що в найближчі кілька років частка ІТ у ВВП України повинна зрости у п'ять-шість разів, з 0,5% до 2,5-3% [3]. Також в травні 2013 р. в Україні відкрився новий венчурний фонд Harry Farm Fund, який об'єднає венчурних інвесторів України і США. Американо-український інноваційний фонд Harry Farm Fund спрямований на підтримку ІТ-стартапів, націлених на завоювання глобальних ринків. У фокусі фонду - нові технології, що трансформують традиційні галузі бізнесу, особливо Enterprise SAAS, Consumer Digital, Media Technologies, Finance/Payments [4].

Головною проблемою реалізації інвестиційно-інноваційного розвитку є розрив між двома важливішими стадіями інновацій - науковими дослідженнями й масовим виробництвом продукції з використанням їх результатів. Однією з найважливіших складових інноваційного процесу та перспективним механізмом економічної стабілізації держави є венчурний бізнес, феномен надактивного розвитку якого пов'язаний з пріоритетним розвитком високотехнологічних та Аналіз показав наявність високотехнологічних підприємств та галузей, що мають потенціал зросту й велику кількість перспективних проектів, потребують фінансування і є потенційно вигідними для венчурного інвестора. До заходів державної політики, які необхідно розробити слід віднести розробку пропозицій в рамках концепції стійкого розвитку суспільства; активне використання адміністративних методів регулювання, що узгоджують діяльність

високотехнологічних підприємств України для вирішення приватних та суспільних інтересів.

Список використаних джерел

1. Дацій, Н.В. Механізм функціонування інституту спільного інвестування в державі [Текст] / Н.В. Дацій // Інвестиції: практика та досвід. — 2010. — № 14. — С. 6—8.
2. Стратегія економічного розвитку країн в умовах глобалізації. У 5 т. — Дніпропетровськ : Біла К.О., 2012.
3. Найбільші венчурні фонди СНД створюють перший в Україні грантовий фонд для стартапів [Електроний ресурс]. — Режим доступу: <http://ua.korrespondent.net/business/career/1548733>. — Назва з екрана.
4. Новий венчурний фонд інвестуватиме в проекти резидентів київських інкубаторів [Електроний ресурс]. — Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/ru/publish/article?art_id=246340. — Назва з екрана.

Завидівська Ольга

к.е.н., викладач

Львівський інститут банківської справи УБС НБУ

м. Львів

ДОСТУПНІСТЬ ЖИТЛА В УКРАЇНІ

Поглиблення розвитку основних засад ринкової економіки в Україні потребує створення належного рівня соціального забезпечення населення. Одним із соціально-економічних показників якості та рівня життя громадян є забезпечення населення країни житлом.

Відповідно до міжнародних стандартів річний обсяг будівництва житла має становити 1 кв. м на людину. В останні роки в Україні на одну людину будується 0,13–0,22 кв. м [1], що в 2-3 рази поступається навіть пострадянським країнам (Росії, Білорусії, Казахстану), не кажучи про країни Європейського Союзу та США [2, с. 40].

В зарубіжній і вітчизняній економічній теорії існують різні підходи до оцінки доступності житла. Найбільш поширеною є методика ООН-ХАБІТАТ [3], згідно якої коефіцієнт доступності житла (K_d) визначається кількістю років впродовж яких сім'я може заощадити кошти на придбання житла, якщо всі доходи будуть спрямовані саме на отримання житла.

Оскільки, ціна житла визначається добутком вартості 1 кв. м житла на загальну площу квартири, можемо розрахувати коефіцієнт доступності житла (K_d) на первинному ринку нерухомості для молоді української сім'ї з двох

осіб, попередньо припустивши, що річні доходи обох членів сім'ї є однаковими і річна заробітна плата одного з них повною мірою заощаджуватиметься на придбання житла площею в 52,5 кв. м:

$$K_d = \left(\frac{V_d \times S}{I} \right), \quad (1)$$

де V_d – вартість 1 кв. м загальної площі квартири (за базу для розрахунків було взято дані про опосередковану вартість спорудження житла в Україні на відповідну дату, затверджені наказами Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [4]);

S – площа квартири (державні стандарти забезпечення доступним житлом в Україні становлять [5] 21 кв. м на одну особу і додатково 10,5 кв. м на сім'ю, тому максимальна розрахункова площа помешкання для сім'ї з двох осіб становитиме 52,5 кв. м);

I – річний дохід одного із членів сім'ї (середня заробітна плата в Україні на відповідну дату $\times 12$ місяців) [1].

Аналіз коефіцієнтів доступності житла протягом 2003–2012 років засвідчив, що недоступність купівлі власного житла є основною проблемою для населення в Україні, незважаючи на поступове зниження цього показника в посткризовому періоді (рис. 1).

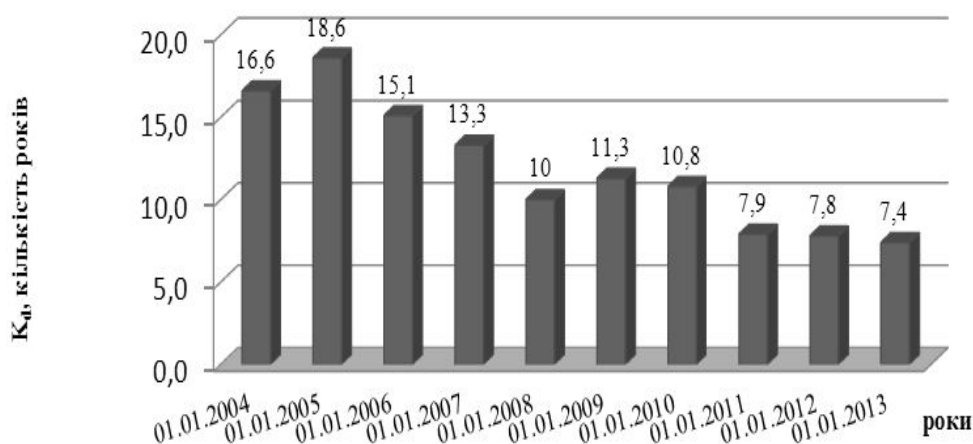

Рис. 1. Динаміка коефіцієнта доступності житла на первинному ринку нерухомості в Україні

Примітка. Розраховано і складено автором згідно з державними стандартами забезпечення доступним житлом в Україні та на основі даних офіційних сайтів Державної служби статистики України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

Динаміка коефіцієнта доступності житла свідчить про поступове підвищення доступності житла протягом 2005-2008 років (K_d знизився із 18,6 до 10 років). Проте із початком кризи знову простежується тенденція поступового збільшення (K_d) (2009 – 11,3 року, 2010 – 10,8 року), що свідчить про зниження доступності житла для громадян України.

Станом на 01.01.2013 року (K_d) становить 7,4 року. На перший погляд

показник зменшився у порівнянні із минулими періодами і житло стало доступнішим. Проте навіть 7,4 року за середньоєвропейського показника у 3–5 років – це надто високий показник для пересічних українців.

Окрім того, (K_d) розрахований нами включає номінальні показники. Насправді вартість 1 кв. м житла на первинному ринку нерухомості є значно вищою за ту, що закладається Мінрегіонбудом. Також більшість українських сімей, окрім двох дорослих, включають як мінімум 1–2 дитини. А це при збільшенні рівня безробіття в посткризовому періоді, свідчить, що в реальності коефіцієнт доступності житла в Україні є набагато вищим ніж 7,4 року.

Розрахунки регіональних коефіцієнтів доступності житла засвідчили, що найбільш недоступним житло є для жителів західних регіонів України, зокрема Тернопільської (10,3 року) та Волинської (9,9 року) областей.

Підсумовуючи все вище сказане, приходимо до висновку, що житло в Україні може стати доступнішим лише за належної державної підтримки:

- розвиток житлово-будівельної сфери як в практичному, так і законодавчому аспекті;
- уникнення махінацій на житловому ринку;
- реалізація вже існуючих та створення нових програм забезпечення житлом населення, що враховуватиме регіональний аспект та дійсно втілюватимуться в реальність, а не носитимуть лише декларативний та рекомендаційний характер тощо.

Список використаних джерел

1. Веб-сторінка «Державна служба статистики України» : офіц. сайт // [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
2. Сердюк А. В. Підвищення доступності житла / А.В. Сердюк // Вісник Вінницького політехнічного інституту. — 2010. — № 1. — С. 39—46.
3. Веб-сторінка «ООН-ХАБИТАТ» : Офіційний сайт Організації Об'єднаних націй // [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.un.org/ru/ga/habitat/> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
4. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України : офіц. сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.minregionbud.gov.ua> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
5. Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва : Закон України від 25 грудня 2008 року № 800-VI : за станом на 1.12.2013 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

Клівіденко Людмила

к.е.н., доцент

Свіргун Анастасія

магістр

Вінницький інститут економіки ТНЕУ

м. Вінниця

ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ КОШТІВ ФОНДУ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ З ТИМЧАСОВОЇ ВТРАТИ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ

На сучасному векторі розвитку соціальної сфери, що спостерігається в нашій державі, особливої гостроти та актуальності набувають проблеми, які стосуються удосконалення діючої методології руху надходжень до фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

Дана методологія створювалась та нагромаджувалась протягом багатьох років, за своєю вагомістю у соціальній сфері України є однією з найбільш запланованим обсягом фінансувань та з найменшими обсягами надходжень до неї, що створює суттєву загрозу для подальшого фінансового розвитку української держави.

Незважаючи на постійні спроби здійснення реформування діяльності фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності взагалі, та окремих його складових зокрема, сьогоднішній рівень соціальної захищеності для переважної більшості громадян країни і надалі залишається досить низьким, що засвідчує про нагальну необхідність запровадження комплексних та фундаментальних трансформацій у даній сфері. Одним із головних та пріоритетних завдань є запровадження умов, що сприятимуть підвищенню ефективності соціального захисту, формуванню дієвого фінансового механізму діяльності фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, який за своєю суттю є основним зв'язуючи елементом між суб'єктами соціального захисту, а також головною ланкою у системі акумулювання та витрачання цільових коштів.

Реалізація цих завдань, є запорукою успішної побудови в сучасній Україні продуктивної фінансово-незалежної системи діяльності фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, що повинна бути адаптована до сучасних умов ринкових механізмів. Результативністю даної системи повинен бути високий рівень страхових виплат, що здійснюється фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, та відповідність стратегічних напрямів сучасної державної соціальної політики до його діяльності.

Дослідженнями актуальності питань діяльності фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, та його фінансування присвячено багато досліджень таких відомих вітчизняних вчених як: Л.Бабиц, В.Базилевич, Н.Борецька, Л.Васечко, О.Василик, Н.Внукова, В.Геєць, В.Єременко, Л.Ільчук, А.Колосок, Л.Кривешко, Е.Лібанова, О.Мелешко,

В.Москаленко, Б.Надточій, В.Плиса, Д.Полозенко, А.Сидорчук, В.Столяров, І.Ткачук, Н.Шаманська, С.Юрій, Б.Юровський, О.Яцук та ін.

Що стосується зарубіжних науковців, то значного внеску у дослідженні даної проблематики зробили Н.Кричевський, Г.МакТаггарт, С.Мартиросян, В.Роїк, Е.Мачульська, П.Пелч, М.Свенціцкі, В.Фильев, С.Янова та ін.

Але, незважаючи на величезні наукові надбання наведених вчених-економістів у сфері соціального захисту, спостерігається недостатність вивчення питань руху коштів соціального захисту, залишаються недослідженими проблеми формування загального фінансового механізму соціального захисту в Україні, невизначені міри відповідності фінансових методів, інструментів та важелів діяльності фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

Соціальне страхування з тимчасової втрати працездатності та витратами, зумовленими похованням характеризується накопичення фінансових ресурсів у бюджеті ФССЗТВП шляхом збору та акумуляції частини єдиного соціального внеску у визначеному згідно із чинним законодавством розмірі. Тому основним інструментом фінансового механізму функціонування фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності є страхові внески.

Бюджет фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності є основним фінансовим документом, який визначає доходи та витрати страхових коштів на матеріальне забезпечення застрахованих осіб і надання їм соціальних послуг. Бюджет Фонду формуються за рахунок відрахувань на фонд оплати праці і утримань із заробітної плати [1].

Джерела формування коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності складаються з:

1. Страхових внесків:

- страхувальників-роботодавців;
- застрахованих осіб.

2. Фінансових санкції:

- пені;
- штрафів.

3. Благодійних внесків від:

- підприємств;
- установ;
- організацій;
- фізичних осіб.

4. Асигнувань із Державного бюджету України.

5. Прибутку від тимчасово вільних коштів:

- резервів страхових коштів на депозитному рахунку.

6. Часткової сплати за путівки на санаторно-курортне лікування.

7. Інших надходжень.

Отже, основним джерелом формування бюджету фонду соціального

страхування з тимчасової втрати працездатності є страхові внески роботодавців та застрахованих осіб [1, 3]. З 1 січня 2011 року в Україні відбулися зміни у фінансовому забезпеченні соціальної сфери – запроваджено єдиний соціальний внесок. Введено в дію Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [2].

Таким чином, розмір єдиного соціального внеску та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування встановлюється Верховною Радою України для платників, за результатами актуарного розрахунку фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування і з урахуванням того, що такий розмір повинен забезпечувати особам страхові виплати і соціальні послуги, передбачені законодавством про загальнообов'язкове державне соціальне страхування; фінансування заходів, спрямованих на профілактику страхових випадків; створення резерву коштів для забезпечення страхових виплат та надання соціальних послуг застрахованим особам; покриття адміністративних витрат із забезпечення функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування. Функціонування лише одного джерела формування коштів фонду не може забезпечити оптимального обсягу фінансових ресурсів та їх раціонального використання, тому необхідною умовою перебудови та адаптації фінансового механізму соціального страхування в сучасних умовах є узгоджені дії всіх складових господарського механізму, спрямованих на підвищення ефективності суспільного виробництва.

Список використаних джерел

1. Васечко Л.І. Структурні компоненти фінансового механізму соціального страхування [Текст] / Л.І. Васечко // Вісник КНУТД. — 2011. — № 4. — С. 140—144.
2. Про збір та облік єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI // Голос України. — 2010. — № 171(4971). — С. 4—11.
3. Савченко Н. Формування та використання фінансових ресурсів системи соціального страхування України [Текст] / Н. Савченко // Вісник КНТЕУ. — 2010. — № 1. — С. 110—118.

Малюк Світлана

к.е.н., старший викладач

Шевченко Марина

студентка

Миколаївський інститут права

Національного університету «Одеська юридична академія»

м. Миколаїв

ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У СТІЙКОМУ ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРОФОРМУВАНЬ

Центральна ланка сучасного агропромислового комплексу України (АПК) – сільське господарство знаходиться на периферії науково-технічного прогресу, воно позбавлене не тільки джерел для простого відтворення, а й джерел для покриття виробничих витрат. У такій ситуації не всяке сільськогосподарське підприємство замислюється про підвищення продуктивності праці, врожайності в рослинництві та продуктивності у тваринництві. Це призводить до низької інвестиційної активності підприємств сільського господарства і гальмує розвиток підприємств АПК в цілому.

Говорячи про інновації в АПК, слід вказати, що до них відносять впровадження нових сільськогосподарських культур, сортів і порід тварин, прогресивних технологій вирощування рослин, утримання тварин та переробки аграрної продукції, а також відповідних способів управління виробництвом [1, с. 4].

Вирішення задач, які стоять перед АПК можливо тільки в руслі інноваційного розвитку. До основних напрямів інноваційної політики належать:

- 1) забезпечення правового регулювання інноваційного розвитку та захисту інтересів його учасників;
- 2) здійснення прямої і непрямої підтримки створення та освоєння інновацій;
- 3) визначення та реалізація пріоритетного розвитку;
- 4) розвиток ефективних форм партнерства і кооперації;
- 5) підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності для АПК;
- 6) розвиток міжнародного співробітництва в галузі інновацій.

Інноваційна діяльність – це важливий важіль, за допомогою якого належить подолати спад виробництва в АПК, забезпечити його структурну перебудову, наситити ринок різноманітною конкурентоспроможною продукцією. Створення інноваційної системи в державі не може бути разовою акцією, а повинно бути системним багаторівневим завданням, рішення якого вимагає постійної й наполегливої роботи всього суспільства.

Найважливіша роль в інноваційній діяльності належить державі. Інноваційна система не формується спонтанно на основі механізмів

саморегуляції, а вимагає активного втручання й управління цим процесом з боку держави. Інноваційна політика повинна бути погоджена із загальною економічною політикою держави й формуватися на базі законів з відповідним матеріально-технічним і фінансовим забезпеченням.

Інноваційна діяльність підприємств агропромислового комплексу повинна бути підпорядкована головній меті: максимально повне задоволення вимог споживачів до кількості та якості вироблюваної продукції при мінімально можливих витратах на її розробку та виробництво з одночасним забезпеченням її безпеки як у виробленні, так і в споживанні.

Слід зазначити, що правову складову інноваційної діяльності в Україні регулюють перш за все Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про інноваційну діяльність», Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» та ін.. Зокрема, «технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу» на законодавчому рівні визначено стратегічним пріоритетним напрямом інноваційної діяльності на 2011-2021 роки [2].

Є певні зрушення також у розвитку інституціонального забезпечення інноваційної діяльності. Створено, зокрема:

1) Державне агентство України з інвестицій та інновацій (ДАІІ), яке надає пропозиції щодо поліпшення ділового та інвестиційного клімату в Україні, налагоджує безпосередні контакти з інвесторами, сприяє їх діяльності в нашій державі, а також формує базу даних перспективних інвестиційних та інноваційних проектів, що потребують зовнішнього фінансування;

2) Український центр сприяння іноземному інвестуванню («InvestUkraine»). Одне з основних завдань Центру – сприяння іноземним інвесторам в питаннях взаємодії з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, супровід інвестиційних проектів, сприяння захисту прав інвесторів.

У довгостроковому плані можна прогнозувати безумовну обґрунтованість аграрної політики, орієнтованої на скорочення витрат на імпорт продуктів харчування і напрямки вивільнення фінансових ресурсів на модернізацію та оновлення вітчизняного АПК, зміцнення виробничої та соціальної інфраструктури українського села. Така стратегія з опорою на власні сили дозволить нашій країні повніше використовувати один з найпотужніших у світі ресурсних потенціалів для ефективного розвитку свого аграрного виробництва.

Разом з тим, на перешкоді інноваційному розвитку постає нестача власних коштів аграріїв для здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності. Отже, основними шляхами поліпшення інвестиційного процесу в аграрному секторі економіки України є: створення умов для нагромадження власного капіталу вітчизняних товаровиробників; залучення зовнішніх інвестицій для розширення аграрного виробництва на інноваційній основі; оптимізація ефективності використання наявних продуктивних сил і виробничих

відносин; вдосконалення державної інвестиційної політики [3, с. 81].

Отже, можна зробити висновок, що на даний час більшість підприємств аграрного сектору чітко усвідомлюють вагомість і закономірність розширення виробництва та підвищення рівня прибутковості за допомогою впровадження інновацій. В цій ситуації визначальне місце належить державній підтримці стратегії інноваційного розвитку, яка повинна здійснюватися на системній та послідовній основі. Всі учасники інноваційного процесу повинні бути зацікавлені у поєднанні їх інтересів і зусиль у створенні і застосуванні нових знань та технологій з метою виходу на внутрішній та зовнішній ринки з високотехнологічною продукцією.

Список використаних джерел

1. Кареба М.І. Активізація інноваційної діяльності – найважливіший напрямок підвищення ефективності аграрного виробництва [Текст] / М.І. Кареба, І.І. Червен // Вісник аграрної науки Причорномор'я. — Вип. 2 (72). — 2013. — С. 3—10.
2. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI : за станом на 10.12.2013 р. // Відомості Верховної Ради. – 2011.
3. Коваль О.М. Особливості інвестиційного процесу в аграрному секторі економіки України [Текст] / О.М. Коваль // Економіка АПК. — 2010. — № 2. — С. 78—82.

Петренко Лариса

асистент

Кіровоградський національний технічний університет

м. Кіровоград

АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В АПК

Агропромисловий комплекс і його базова галузь - сільське господарство є провідними системоутворючими сферами економіки країни, що формують аграрно-промисловий ринок, продовольчу й економічну безпеку, трудовий потенціал сільських територій.

Розвиток агропромислового комплексу – це активний процес, у якому завдання результативного споживання фінансових ресурсів, залучення додаткових джерел фінансування, пошук потенційних інвесторів взаємозалежне з генеруванням нових знань і ідей, технологічним освоєнням нових наукових відкриттів, винаходів і розробок; впровадженням нововведень, вибором найкращих сучасних форм організації й управління виробництвом. В сучасних умовах організація сільського господарства

особливу актуальність набувають питання пошуку джерел залучення інвестицій, використання інвестиційних ресурсів для пожвавлення інноваційної активності в сільськогосподарських організаціях, що буде сприяти відновленню відтворювального процесу в сільському господарстві. Вирішення даних проблем можливо за умови необхідної відповідності інвестицій інноваціям, тісної взаємодії інвестиційних і інноваційних процесів у сільському господарстві. Такий підхід спричиняє обов'язковість розгляду інвестицій і інновацій як єдиної системи від успішного розвитку й функціонування якої залежить рівень економічного підйому й стабілізація розвитку сільського господарства й АПК у цілому.

Особливим питанням є удосконалення економічного регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності в сільському господарстві з метою забезпечення формування стійкого розвиваючого сільськогосподарського виробництва, адаптованого до ринкових умов, досягнення продовольчої безпеки країни. Сучасна аграрна політика держави не виявила позитивного впливу на забезпечення збалансованого й стійкого функціонування галузі, на розвиток інвестиційної діяльності, впровадження досягнень науково-технічного прогресу, що негативно виявилось на ході відтворювального процесу в галузях сільського господарства.

В сучасних умовах розвитку агропромислового комплексу України існують проблеми, які можна згрупувати в наступні групи:

- техніко-технологічне відставання сільського господарства від розвинених країн світу через недостатній рівень доходів сільськогосподарських товаровиробників для здійснення модернізації, а також стагнація машинобудування для сільського господарства й харчової промисловості;

- обмежений доступ сільськогосподарських товаровиробників до ринку в умовах недосконалості його інфраструктури й зростаючої монополізації торговельних мереж;

- повільні темпи соціального розвитку сільських територій, що визначають погіршення соціально-демографічної ситуації, відтік працездатного населення, особливо молоді.

Для забезпечення сталого розвитку галузей сільського господарства необхідний діючий організаційно-економічний механізм, заснований на комбінації державного регулювання й ринкового саморегулювання, проведення збалансованої цінової, фінансово-кредитної політики, активізації інвестиційно-інноваційної діяльності. За недостатності фінансових ресурсів виникає необхідність пошуку додаткових джерел фінансування. У цьому зв'язку особливу актуальність здобувають проблеми формування, розвитку й підвищення рівня інвестиційної активності галузей сільського господарства, що припускає вдосконалювання й розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності.

Однією з необхідних умов розвитку сільського господарства є науково-технічний прогрес, в основі якого лежить інвестиційно-інноваційні процеси,

що дозволяють здійснювати розширене відтворення на основі освоєння досягнень науки й техніки. Дана умова особлива актуально в умовах інтеграції країни у світові господарські зв'язки.

Створення економічних і інших передумов для масового припливу інновацій і інвестицій в аграрний сектор – важливий елемент державної аграрної політики, що є частиною загальнодержавної політики.

Підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору, можна добитися при виконанні наступних умов:

- по-перше, значно збільшивши фінансову складову державної допомоги галузям АПК;
- по-друге, викорінивши диспаритет цін між промисловістю й сільськогосподарським виробництвом.

Важливим напрямком, що сприяють підвищенню ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності в АПК, є наявність оперативної, достовірної й точної інформації, формованої різними видами обліку - фінансовим, управлінським, податковим.

Таким чином, в умовах інтеграції країни у світові господарські зв'язки, існує необхідність вибору пріоритетних напрямків розвитку аграрного сектору. У цьому зв'язку необхідно коректувати заходу внутрішньої аграрно-продовольчої політики нашої країни, у тому числі в першу чергу активізувати інноваційно-інвестиційну діяльність аграрного сектору економіки.

Список використаних джерел

1. Брик, М. В. Проблеми активізації інвестування сільськогосподарського виробництва [Електронний ресурс] / М.В. Брик, Р. І. Литвин. — Режим доступу :http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltn/16_1/95_Bryk_16_1.pdf (дата звернення 12.12.2013 р.). — Назва з екрана.
2. Поліщук, Н.В. Проблеми управління інноваційною діяльністю вітчизняних підприємств [Електронний ресурс] / Н.В. Поліщук // Вісник ДДМА. — 2009. — 2 (5Е). — С. 283-287. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/VDDMA/2009_2/article/09PNVAIA.pdf (дата звернення 12.12.2013 р.). — Назва з екрана.
3. Проняєва, Л. І. Управлінський облік і інноваційно-інвестиційна діяльність в АПК [Текст] / Л.І. Проняєва // Економічний аналіз: теорія й практика. — 2008. — № 19. — 28—36 с.
4. Чорний, Р. В. До питання залучення інвестиційних ресурсів в АПК України [Текст] / Р. В. Чорний // Галицький економічний вісник. — 2009. — № 2. — С. 177—180. — (Аграрні та екологічні проблеми економіки).

Письменна Марія

к.е.н., доцент

Кіровоградська льотна академія

Національного авіаційного університету

м. Кіровоград

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ У БАНКУ

Система внутрішнього аудиту є частиною системи внутрішнього контролю та займає важливе місце в забезпеченні ефективного управління банком. Слід також зазначити, що поняття "внутрішній аудит" для вітчизняної практики є новим, а особливо в діяльності комерційного банку. В закордонній практиці дане поняття використовують давно і особливо в великих банках, які мають складну управлінську структуру. Впровадження та удосконалення внутрішнього аудиту є одним із оперативних способів підвищення ефективності системи управління.

На сьогодні, внутрішній аудит не виконує повноцінно своїх завдань, у тому числі, і за рахунок несвоєчасного вжиття заходів керівництвом банку, а отже потребує негайного удосконалення.

В економічній літературі недостатньо досліджено поняття внутрішнього аудиту та оцінку його ефективності.

Аналіз міжнародної практики організації внутрішнього аудиту показує, що служби внутрішнього аудиту та їх співробітники у своїй професійній діяльності зазвичай керуються внутрішніми документами, розробленими у відповідності з українським і міжнародним законодавством, Кодексом професійної етики внутрішнього аудитора, розробленим Інститутом внутрішніх аудиторів США, і відповідними Міжнародними стандартами аудиту.

Основні напрямки удосконалення полягають у встановленні порядку організації процесу внутрішнього аудиту. Дослідження організації управління внутрішнього аудиту в банку показало необхідність її удосконалення в напрямку поліпшення координації проведення внутрішнього аудиту та активного впровадження методів управління аудиторськими завданнями.

По-перше, це передбачає застосування процедур узгодження робочого плану аудиту (за ресурсами, обсягами, цілями, виконавцями та графіком), моніторинг працівників, розподіл відповідальності за контролем процесу перевірки, організацію безперервного огляду аудиторської роботи, реалізацію процесу звітування і відстеження наслідків аудиту, попередню оцінку результатів.

По-друге, це передбачає оцінку ефективності діяльності підрозділу внутрішнього аудиту. Оцінку пропонуємо проводити за такими напрямками: якість розроблених правил і процедур внутрішнього аудиту, забезпечення інформування про результати аудиту, сприяння підвищення професійної

компетентності внутрішніх аудиторів.

Розроблені показники виконання аудиторського завдання та можливість оцінки результатів для цілей управління, що дозволяють ефективно виміряти рівень професійної компетентності та отримання сучасних знань підрозділами внутрішнього аудиту; для оцінки видів діяльності та специфічних аспектів результатів аудиту.

Список використаних джерел

1. Бодюк А.В. Методологічні та нормативно- правові аспекти аудиту підприємницької діяльності [Текст] : [монографія] / А.В. Бодюк. — К.: Кондор, 2009. — 356 с.
2. Редько О.Ю. Аудит в Україні. Морфологія [Текст] / О.Ю.Редько. — К.: ДП"Інформ.-аналіт. Агенство", 2008. — 493
3. Концепція незалежності : зовнішній і внутрішній аудит [Текст] : монографія / Під редакцією проф. І.К. Дрозд / [Шалімова Н.С., Письменна М.С., Іванков В.М. та інші], 2012. — Київ : «Видавництво «СОВА», — 318 с.
4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року / МФБ, Аудиторська палата України К.: В-во «Фенікс», 2010. — 635 с.

Чирва Інна

аспірантка

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

ІНВЕСТИВАННЯ В ОНОВЛЕННЯ ТЕХНІКИ РЕГІОНУ

Сільське господарство стає все більш прогнозованою і привабливою сферою діяльності для вкладання інвестиційних коштів. Ефективна інвестиційна діяльність товаровиробників є неодмінним і найважливішим фактором розвитку економіки Полтавської області. Здійснення ефективної інвестиційної діяльності у виробничій та соціальній сферах забезпечує збереження і нагромадження капіталу та досягнення позитивних соціально-економічних результатів.

Для стабілізації і нарощення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції в області відпрацьована схема реалізації технічної політики в агропромисловому комплексі, яка направлена на:

- оновлення та удосконалення матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств;
- поширення та впровадження у сільськогосподарське виробництво сучасних технологій на базі нової техніки.

Обсяги інвестування в оновлення техніки в області щорічно зростають. В першому півріччі 2013 році по області вже придбали 755 одиниць сільськогосподарської техніки на загальну суму 319 млн. гривень (в 2012 році за відповідний період – 607 одиниць на суму 257 млн. гривень).

Якщо проаналізувати 2008 – 2012 роки то спостерігаємо коливання в інвестування техніки так у 2008 році було вкладено 517 млн.грн., а у 2009 році найменше – 237 млн. грн. Починаючи з 2010 року відбулось збільшення вкладень і відповідно становило – 343 млн.грн., 2011 році – 439 млн.грн., 2012 році – 573 млн.грн., що в порівнянні з 2005 роком більше на 56 млн. грн. Тобто на кінець 2012 року маємо позитивну тенденцію до збільшення витрат на закупівлю техніки (рис. 1).

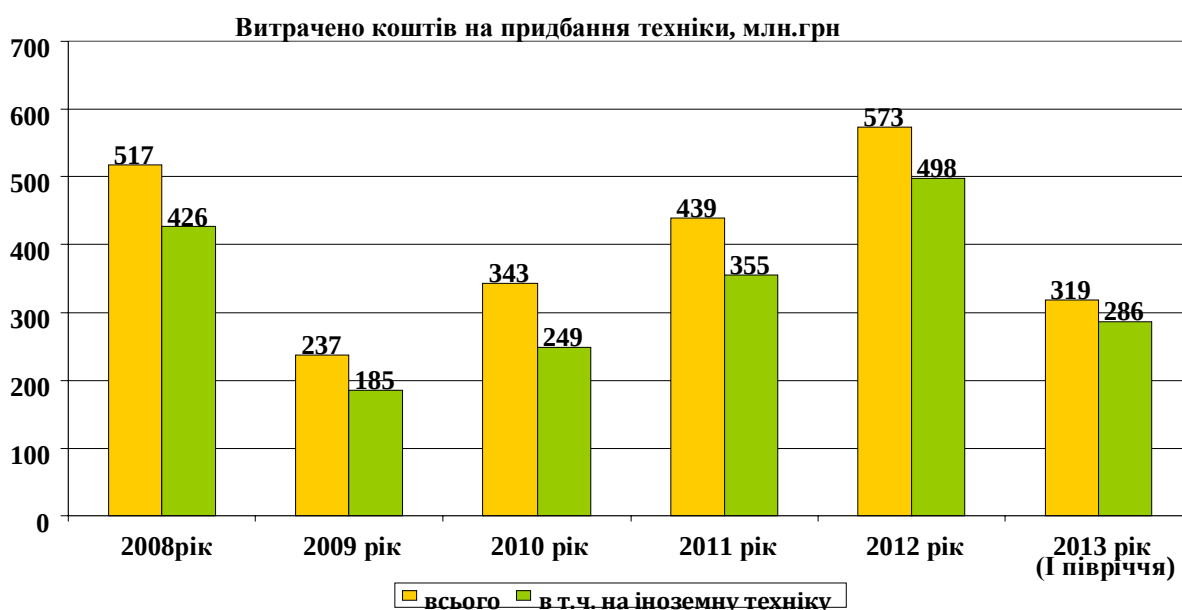

Рис. 1. Витрачено коштів на придбання техніки, млн.грн

Із загальної суми коштів витрачених господарствами області на придбання енергонасичених сільськогосподарських машин і обладнання, на іноземну техніку припадає 89 відсотків, (90 відсотків - для зернозбиральних комбайнів, 78 – для тракторів і посівної техніки).

Хоча частка тракторів іноземного виробництва наявних в сільгосппідприємствах області потужністю 300 к.с. становить 8 %, але обсяг робіт що вони виконують (від загального річного) становить близько 35%.

Подібна ситуація з іншою технікою. На високопродуктивні комбайни іноземного виробництва припадає 35% до загальної кількості, тоді як виконують 51% обсягу робіт. Бурякозбиральних комбайнів іноземного виробництва 29%, обсяг робіт що виконують – 65%, кормозбиральних комбайнів іноземного виробництва - 16%, обсяг робіт що виконують - 51%.

Лева частка такої техніки припадає на крупно товарні підприємства і в першу чергу агрохолдинги (до речі останні обробляють в області понад 40 % ріллі). Тому доступність до сучасної високопродуктивної техніки дрібним

товаровиробникам можлива за державної підтримки. Така підтримка передбачена Заходами Уряду по виконанню Державної програми активізації розвитку економіки де одним з напрямків є проведення модернізації та технічного переоснащення підприємств сільськогосподарського машинобудування і налагодження виробництва інноваційної сільськогосподарської техніки та обладнання для харчової і переробної промисловості. Заходами передбачена модернізація 35 підприємств вітчизняного машинобудування, серед яких хотілося б побачити і Полтавські.

Сільськогосподарську техніку і обладнання в області виготовляють п'ять підприємств:

- ПАТ «Галещинамашзавод» виготовляє ґрунтообробну і посівну техніку для енерго - вологозберігаючих технологій, яка користується попитом серед сільгосптоваровиробників Підприємство виготовляє також обладнання для тваринницької галузі.

- Завод «Комсомолец», (м. Лубни): виготовляє обладнання для зберігання і переробки зерна, яке по якості конкурує з іноземними аналогами.

- ПАТ «Карлівський машинобудівний завод» виготовляє обладнання для цукрової галузі харчової промисловості та млинно - елеваторне обладнання (зерносушарки, норії і т.д.).

- ПАТ «Хорольський механічний завод» виготовляє обладнання для зберігання і переробки зерна, міні комбікормові заводи.

- ПАТ «Полтаваелектромотор» виготовляє крім електродвигунів водяні насоси, екструдери, кормоподрібнювачі та інше обладнання для фермерських господарств та приватного сектору.

Таким чином інвестування в оновлення техніки регіону набуває обертів впродовж останніх років.

Щаслива Ганна

к.е.н., старший викладач

Херсонський інститут Міжрегіональної

академії управління персоналом

м. Херсон

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК СКЛАДОВА ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Подальший розвиток сільськогосподарського виробництва нерозривно пов'язаний з його техніко-технологічним переозброєнням, в якому особливе місце належить питанням формування системи матеріально-технічного забезпечення ресурсами агропромислового виробництва.

Дослідження показало, що впровадження інновацій в діяльність сільськогосподарського підприємства повинно починатись з розробки його власної інноваційної політики. Сукупність здійснюваних на підприємствах інноваційних процесів безпосередньо впливає на результати його діяльності. Головними принципами управління сучасною інноваційною політикою є: поєднання інвестиційних джерел з інноваційними рішеннями; безперервне прогнозування інноваційної ситуації; системне впровадження новітніх технологій у взаємопов'язаних сферах підприємницької діяльності; злиття фінансового та інженерного аналізу результативності нововведень.

Інноваційна політика містить у собі важливі стратегічні і тактичні аспекти. Вони полягають в можливості розробки і реалізації довгострокових інноваційних проектів і програм, що забезпечують максимально ефективне досягнення глобальних цілей сільськогосподарських підприємств. Заходи тактичного характеру покликані сприяти підвищенню якості продукції й ефективності виробництва, а також зміцненню інноваційного потенціалу підприємств [2].

У системі економічного потенціалу сільського господарства важливе значення належить інноваційному потенціалу, який безумовно є стратегічним критерієм результативності і ефективності їх функціонування.

Зменшення інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах пов'язано насамперед з недоліками системи регулювання інноваційної сфери. Серед них слаборозвинена інфраструктура інноваційної сфери, зниження обсягів фінансування інноваційної діяльності, трансформаційні процеси організаційної структури підприємств, які займаються інноваційною діяльністю [1].

Покращення інноваційного потенціалу аграрної сфери можливе лише завдяки взаємопов'язаній дії факторів: інвестиційній підтримці інноваційної діяльності; розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва; створенню інфраструктури інноваційної діяльності; покращенню системи нормативно-законодавчих актів, що регулюють інноваційні процеси.

У сучасних умовах інноваційна політика повинна регламентувати

порядок господарської діяльності і спрямовуватися на визначення підходів до управління інноваційною діяльністю сільськогосподарських підприємств і, зокрема, її мотивації. Формування інноваційної політики відбувається в двох напрямках. По-перше - потреби ринку і споживачів, яким відповідає маркетингова політика підприємства, по-друге - ресурси, тобто досягнення в науковій і виробничій сферах, технологіях, управлінських механізмах, матеріальні, трудові, фінансові та інформаційні ресурси. Така класифікація визначає основні підходи до визначення елементів інноваційної політики підприємств.

Сьогодні метою інноваційної політики є впровадження інновацій у діяльність сільськогосподарського виробництва для забезпечення задоволення потреб замовників і оптимального завантаження виробництва. Інноваційна політика регламентує складну систему науково-технічної, маркетингової, управлінської, виробничої й економічної діяльності. Вона виражає відношення керівництва до інноваційної діяльності підприємств, визначає її напрямки, мету, функції і форми діяльності структурних підрозділів в галузі інновацій.

Тісний взаємозв'язок і сформовані пропорції розвитку між постійно здійснюваними функціями, положення сільськогосподарських товаровиробників на ринку, наукові новації визначають необхідність виділення головних складових інноваційної політики аграрного сектору (рис. 1).

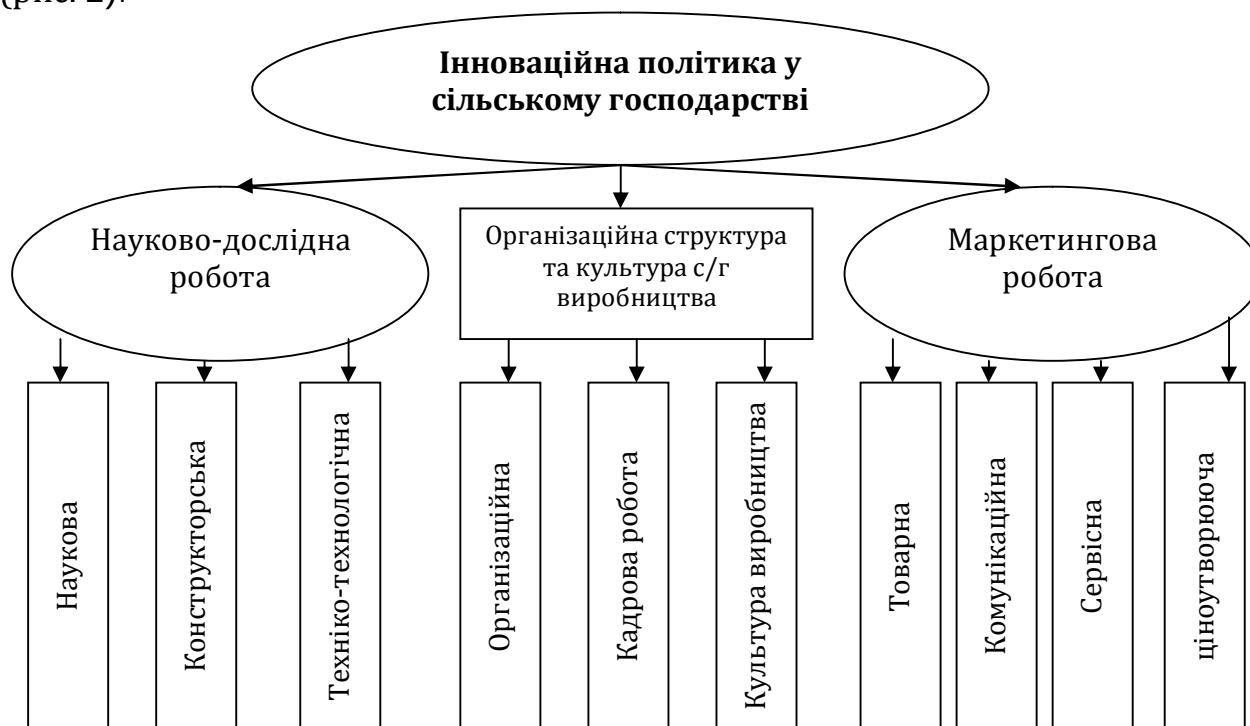

Рис. 1. Складові інноваційної політики галузі сільського господарства

Задачі і функції складових інноваційної політики досить різні внаслідок існуючих розбіжностей інтересів структурних підрозділів

сільськогосподарських підприємств, що реалізують ці елементи. Склад задач і функцій елементів інноваційної політики підприємств полягають у: розробці інноваційної політики кожного підприємства; моніторингу ситуації, що сформувалася на ринку; здійсненні всеохоплюючого контролю; створенні механізмів реалізації інноваційної політики; аналізі ефективності реалізації інноваційної політики [3, 4].

Вважаємо, що ефективне функціонування інноваційної моделі економічного розвитку повинно базуватись на відповідному інституційному забезпеченні, передбачає виважену державну інноваційну політику, поєднану з визначенням реальних можливостей, формуванням пріоритетів і перспективних напрямів практичних дій щодо активізації інноваційної діяльності.

Список використаних джерел

1. Грабовська І.В. Сучасні аспекти мотивації і стимулювання праці науково-технічних кадрів в інноваційній сфері [Текст] / І.В.Грабовська // Вісник Хмельницького національного університету, 2008. — № 2. — Т.1. — С.169—173.
2. Організація та управління інноваційною діяльністю [Текст] : [підручник] / За ред. П. Г. Перерви, С. А. Меховича, М. І. Погорєлова. — Харків : НТУ «ХПІ», 2008. — 1025 с.
3. Підлісецький Г.М. Основні напрями високоефективного розвитку пореформеного агропромислового виробництва в Україні на інноваційній основі [Текст] / Г.М. Підлісецький. — К.: ІАЕ УААН, 2002. — 450 с.
4. Прокопенко О.В. Організаційно-економічний механізм управління екологічно спрямованим інноваційним розвитком [Електронний ресурс] / О.В.Прокопенко, Т.В. Касьяненко // Механізм регулювання економіки. — 2010. — № 4. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mre/2010_4/1_2.pdf (дата звернення 12.12.2013 р.). — Назва з екрана.

**РОЛЬ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В УПРАВЛІННІ
ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ**

Бойко Віталій
к.е.н., в.о. доцента
Лесик Христина
студент
Львівський національний аграрний університет
м. Львів

**МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Проблема розробки ефективних механізмів формування фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств посилюється в умовах низького рівня ліквідності галузі та складності доступу вітчизняних підприємств до вільних фінансових ресурсів. З огляду на це, виникає необхідність формування організаційно-економічного інструментарію забезпечення фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств як ключового інструменту мінімізації фінансових ризиків та захисту інтересів в умовах функціонування ринку.

Проблеми забезпечення фінансової безпеки знайшли своє відображення у працях таких вчених як: О. Барановський, І. Бланк, Т. Васильців, Т. Кузенко, О. Марченко, М. Мікуліна, О. Петрина. У працях цих авторів досліджуються питання визначення сутності категорії “фінансова безпека”, наведено перелік окремих загроз та індикаторів фінансової безпеки, а також систематизовано наукові підходи до їх класифікації. Водночас, науковцями ще не до кінця опрацьовано питання розробки ефективного механізму формування фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств. У процесі виконання дослідження ставилося завдання розробити заходи стосовно формування механізму забезпечення фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств та підвищення її рівня.

Вплив дестабілізуючих чинників на розвиток вітчизняного сільського господарства забезпечує формування не лише негативних тенденцій розвитку сільськогосподарських підприємств, але й стримує соціально-економічний розвиток українського села та держави в цілому. Проблема забезпечення фінансової безпеки на рівні сільськогосподарських підприємств стала об'єктом наукових досліджень відносно недавно. Окремі її аспекти

розглядалися як складова фінансово-економічного стану підприємства. Однак, посилення негативних фінансових впливів в умовах економічної кризи спонукали до виокремлення цієї проблеми в окремий напрям наукового дослідження.

На думку, І.Бланка, фінансова безпека – це кількісний і якісно детермінований рівень фінансового стану підприємства, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенціальних загроз зовнішнього та внутрішнього характеру, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії і створюють необхідні передумови фінансової підтримки його стійкого зростання в поточному та перспективному періоді [2]. Своєю чергою, Т.Кузенко вважає, що під фінансовою безпекою слід розуміти стан найбільш ефективного використання інформаційних, фінансових показників, ліквідності та платоспроможності, рентабельності капіталу, що знаходиться в межах своїх граничних значень [4]. На нашу думку, таке тлумачення фінансової безпеки є занадто вузьким, адже воно цілком нівелює її превентивну функцію, суть якої зводиться до протидії можливим загрозам. Як зазначає, О.Барановський фінансова безпека – це ступінь захищеності фінансових інтересів на всіх рівнях фінансових відносин, рівень забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення його потреб і виконання існуючих зобов'язань [1].

Узагальнюючи існуючі наукові підходи до визначення сутності фінансової безпеки, нами сформульовано власне визначення цієї категорії, під якою слід розуміти такий стан фінансових ресурсів сільськогосподарського підприємства, за якого воно здатне своєчасно і у повному обсязі погашати свої боргові зобов'язання протягом календарного року, протистояти негативній дії загроз економічного середовища та забезпечувати підтримку процесів розширеного відтворення підприємства. Одним із основних напрямів забезпечення фінансової безпеки є протидія відповідним загрозам, що, у свою чергу, вимагає їх своєчасної ідентифікації. На нашу думку, серед ключових загроз фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств доцільно виділити такі: 1) непрозорі механізми формування цін на сільськогосподарську продукцію, що деформує кон'юнктуру ринку; 2) недостатня кількість практик розвитку інтеграційних відносин та співпраці вітчизняних сільськогосподарських підприємств з суб'єктами фінансово-кредитної системи, що своєю чергою, породжує ризики виникнення неплатоспроможності сільськогосподарських підприємств у результаті зниження рівня ліквідності галузі; 3) недосконалість інституційного середовища розвитку сільськогосподарських підприємств, що продукує різного роду перешкоди (інституційні бар'єри); 4) зростаюча частка трансакційних витрат суб'єктів ринку, що знижує прибутковість їх виробничо-господарської діяльності; 5) недосконалість та неповнота нормативно-правової бази у сфері регулювання фінансових відносин, зокрема в аграрному секторі економіки; 6) порушення умов підписаних

договорів і контрактів, що призводить виникнення прострочок та невиплат платежів за поставлену продукцію, виконані роботи, надані послуги; 7) низький рівень інвестиційної привабливості галузі, що стримує процеси залучення грошових коштів у сільськогосподарське виробництво.

Наявність загроз, що дестабілізують фінансову безпеку сільськогосподарських підприємств зумовлює до розробки ефективного механізму її забезпечення. Під механізмом розуміємо цілісну сукупність взаємопов'язаних елементів, що функціонують у напрямі досягнення спільної мети та реалізації визначених функцій. Першочерговими заходами у напрямі формування ефективного механізму забезпечення фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств повинні стати такі: 1) розробка стратегії забезпечення фінансової безпеки та підтримка процесів її реалізації адекватною фінансовою політикою на всіх ієрархічних рівнях управління підприємством; 2) раціоналізація відносин з контрагентами у сфері виконання умов підписаних договорів, проведення своєчасних розрахунків за власними борговими зобов'язаннями, управління дебіторською заборгованістю підприємства; 3) організація періодичного моніторингу та діагностики фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств з подальшим формулюванням практичних висновків та результатів, що є основою для розробки та прийняття управлінських рішень в аспекті підвищення рівня фінансової безпеки; 4) забезпечення контролю у сфері фінансових відносин підприємства; 5) формування інституційного середовища забезпечення фінансової безпеки, передусім, в аспекті узгодження впливу чинників внутрішнього та зовнішнього середовища сільськогосподарського підприємства на процеси розвитку фінансової безпеки; 6) розробка превентивних заходів протидії загрозам фінансової безпеки підприємств на засадах ідентифікації їх джерел, усунення причин їх виникнення та запобігання можливості їх прояву в перспективі; 7) диверсифікація діяльності сільськогосподарських підприємств; 8) стимулювання процесу залучення фінансових інвестицій.

Реалізація вище запропонованих організаційно-економічних заходів забезпечить комплексну підтримку процесів побудови механізму формування фінансової безпеки. Дотримання такого системного підходу дозволить підвищити рівень ефектності фінансових відносин сільськогосподарського підприємства та забезпечити розвиток процесів його розширеного відтворення.

Список використаних джерел

1. Барановський, О. І. Фінансова безпека [Текст] / О. І. Барановський. — Ін-т екон. прогнозування. — К. : вид-во "Фенікс", 1999. — 338.
2. Бланк, И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия [Текст] / И. А. Бланк. — К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. — 784 с.
3. Васильців, Т. Г. Економіка безпеки підприємства України : стратегія та механізм зміцнення [Текст] : [монографія] / Т. Г. Васильців. — Л. : Арал. —

384 с.

4. Кузенко, Т. Б. Управление финансовой безопасностью на предприятии Т. Б. Кузенко. БИЗНЕСИНФОРМ. — 2007. — № 12(1). — С.27—29

5. Мікуліна, М. О. Фінансова безпека розвитку сільськогосподарських формувань [Текст] / М.О. Мікуліна, Ю.В. Скрипник // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія „Фінанси і кредит”. — 2007. — № 2. — С. 132–137.

Гірченко Олена

Черкаський інститут банківської справи УБС НБУ
м. Черкаси

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Глобалізація економіки призводить до загострення низки негативних проблем, серед яких і відмивання коштів, одержаних злочинним шляхом.

Для кожної країни протидія легалізації доходів, які одержані злочинним шляхом, є питанням національної безпеки. Відмивання кримінальних коштів – це систематична загроза для фінансових ринків та корпоративного сектору взагалі.

Враховуючи те, що основу фінансової системи України складає банківська сфера, відмивання брудних коштів саме в даному секторі економіки найбільш масштабне і руйнівне для економічного розвитку держави.

Швидка зміна умов функціонування, стрімке збільшення присутності іноземного капіталу спонукають вітчизняні банківські установи до постійного вдосконалення систем економічної безпеки як запоруки їх стійкості та конкурентоспроможності на ринку.

Метою є дослідження основ економічної безпеки банківської діяльності та удосконалення фінансового моніторингу як важливої складової забезпечення функціонування системи економічної безпеки банківських установ в Україні.

Банківський сектор є специфічною складовою національних економік. Ефективність системи економічної безпеки фінансово-кредитних установ позначається на діяльності банку і представляє собою стан захищеності його життєво важливих інтересів від несумлінної конкуренції, протиправних діянь кримінальних формувань і окремих осіб, здатність протистояти зовнішнім та внутрішнім загрозам, зберігати стабільність функціонування і розвитку відповідно до цілей.

Комплексна система забезпечення економічної безпеки банківської

установи становить сукупність взаємозалежних заходів правового, економічного, організаційного характеру, здійснюваних із залученням наявних сил та засобів із метою захисту установи від реальних або потенційних загроз і ризиків, які можуть призвести до істотних економічних втрат, а також для забезпечення стабільного економічного стану банківської установи в поточному й перспективному періодах [3].

Відмивання грошей – це процес, унаслідок якого здійснюється приховування коштів чи іншого майна, здобутих злочинним шляхом, їх розміщення, переказ або інша трансакція через фінансову систему. Мета цього процесу полягає в наданні коштів, отриманих у результаті незаконної діяльності або пов'язаних з нею, такого вигляду, ніби вони одержані на законних підставах [1].

Використання ресурсів банківської установи з метою легалізації „брудних“ коштів перетворює її на активного співучасника злочину, що негативно позначається на ставленні до банку інших фінансових посередників, регулятивних органів та звичайних клієнтів, знижує його конкурентоспроможність, призводить, щонайменше, до фінансових збитків, втрати репутації, а також може похитнути фундамент довіри до банківського сектору країни в цілому. З огляду на це запобігання відмиванню кримінальних коштів – необхідний засіб забезпечення адекватної системи економічної безпеки як на державному, так і на рівні окремого банку.

Фінансовий моніторинг банківської установи як особлива форма внутрішнього контролю банку становить складову системи забезпечення його економічної безпеки, представляючи собою сукупність економіко-правових, організаційних заходів зовнішніх (НБУ, правоохоронні органи) та внутрішніх суб'єктів забезпечення безпеки банківської діяльності для запобігання матеріальним (фінансовим) та репутаційним втратам окремої установи зокрема і банківського сектору загалом унаслідок використання банківських ресурсів для легалізації кримінальних доходів [2].

Ризик використання послуг банків із метою відмивання „брудних“ коштів є потенційною можливістю негативно впливати на капітал і надходження установи, використовуючи її послуги для легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.

В зв'язку з тим, що тіньові процеси загрожують економічній і фінансовій безпеці України, постала необхідність об'єднати правоохоронні й фінансові органи із приватним сектором для того, щоб відпрацювати механізми надання фінансовим установам можливостей відігравати відповідну роль у вирішенні цієї проблеми.

Це означає, що необхідно залучати відповідні органи до створення систем звітності про фінансові угоди, ідентифікацію клієнтів, стандартів зі збереження, обліку і перевірки угоди. Національна система протидії повинна стати досить гнучкою, щоб бути здатною виявляти й реагувати на нові схеми «відмивання» грошей, нові виклики та загрози [1].

Боротьбу з легалізацією (відмиванням) незаконно отриманих доходів,

необхідно здійснювати як на законодавчому, так і на виконавчому рівні держави й постійно її вдосконалювати. Для цього необхідно здійснити певні заходи щодо посилення боротьби з відмиванням «брудних» коштів у банківській сфері, які будуть спрямовані на:

- 1) запобігання надходжень брудних грошей із-за кордону під виглядом великих інвестицій;
- 2) боротьбу з корупцією та організованою злочинністю в органах управління банківською системою;
- 3) створення дієвої системи служби банківської системи;
- 4) виявлення та ліквідацію тіньових банків;
- 5) визначення способів, що можуть слугувати індикаторами відмивання грошей у банківській сфері;
- 6) поліпшення аудиту коштів, що надходять до статутних фондів тощо.

Практичне застосування наведених в дослідженні пропозицій щодо формування та використання системи ефективного фінансового моніторингу сприятиме підвищенню загального рівня економічної безпеки України.

Список використаних джерел

1. Васенко В. К., Челядіна О.С. Боротьба з легалізацією (відмиванням) незаконно отриманих грошей [Текст] / В. К. Васенко, О. С. Челядіна // Право і безпека. — 2012. № 2(44) — С. 89—93.
2. Кузнецова С.А. Фінансовий моніторинг в Україні: якісний аспект [Текст] / С.А. Кузнецова // Європейський вектор економічного розвитку. — 2011. — № 1 (10). — С. 90—96.
3. Мельник С. І. Формування системи економічної безпеки банку [Текст] / І. С. Мельник // Вісник економіки транспорту і промисловості. — 2010. — № 29 — С. 149—152.

Гмыря Виктория

к.э.н., доцент

Черкасский институт банковского дела

Университета банковского делаНБУ

г. Черкассы

СИСТЕМА БАНКОВСКОГО КРЕДИТОВАНИЯ АГРАРНОГО ПРОИЗВОДСТВА УКРАИНЫ: СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

Роль аграрного производства растёт не только на национальном уровне, но и в мировом масштабе, что обусловлено обеспечением продовольственной безопасности на фоне постоянно растущего спроса на аграрную продукцию.

Аграрное производство является основной отраслью экономики, которое имеет стратегически важное значение, поскольку от его надлежащего функционирования и развития зависит продовольственная безопасность страны.

Банковская система является одной из важнейших отраслей экономики, которая направляет свои кредитные ресурсы на финансирование развития отраслей экономики Украины. В целом, банковской системе Украины присущий двойственный характер: она может выступать как кредитором, так и заемщиком.

Важным источником финансирования развития аграрного производства являются банковские кредиты, которые формируются в основном банками и данные программы рассчитаны на краткосрочный период. Учитывая данный фактор, аграрные производители не имеют возможности привлечь краткосрочные кредиты, что в свою очередь создает базу для падения цен на аграрную продукцию.

Роль кредита обусловлена влиянием разных факторов, связанных как с деятельностью кредитора, так и с деятельностью заемщика. Это требует роль кредита рассматривать с учетом деятельности кредитных институций, их кредитной политики и сформированной системы кредитования. Учитывая специфику аграрного производства и направления кредитования под системой банковского кредитования аграрного производства, по нашему мнению, следует рассматривать совокупность механизмов, рычагов, методов организации кредитования аграрного производства в соответствии с условиями их кредитной политики [1].

Кредитование аграрных производителей базируется на тех принципах, что и кредитование предприятий других секторов экономики, но имеет существенные особенности. Они определяются зависимостью воспроизводственного процесса отрасли от природных условий. Аграрное производство стало приоритетной отраслью кредитования в соответствии с кредитной политикой многих украинских банков, начиная с 2011 года. Повышение уровня заинтересованности банков в кредитных вложениях в аграрное производство вызвано также соответствующим увеличением

уровня возвратности кредитов аграрными заемщиками за счет залога будущего урожая. При этом частота возврата кредитов аграрными предприятиями выше, чем в целом по АПК. Важным фактором, влияющим на организацию кредитных отношений в аграрном секторе экономики, является многоотраслевой характер деятельности.

При этом наиболее востребованными финансовыми продуктами для предприятий аграрного производства являются:

- сезонные кредиты на выращивание сельскохозяйственных культур (в форме привлечения кредитов на пополнение оборотных средств, поскольку получение прибыли такими предприятиями является сезонным явлением, а расходы – постоянными, в том числе на ремонт техники, на приобретение горюче-смазочных материалов, покупку удобрений, на выплату заработной платы);

- инвестиционные кредиты на приобретение аграрных активов (речь идет о покупке основных средств, в том числе оборудования (к примеру, морозильных камер, молочных цистерн) и биологических активов);

- кредиты для агробизнеса (долгосрочные финансовые продукты (на 5-7 лет), направленные на расширение бизнеса);

- финансовый лизинг аграрной техники (приобретение движимых материальных ценностей, таких как сельскохозяйственная техника в виде комбайнов, тракторов, прицепов и пр.) [2].

При этом, по данным Национального банка Украины, средние ставки долгосрочного кредитования коммерческих банков для субъектов аграрной деятельности (в том числе и для фермерских хозяйств) по состоянию на середину 2013 года в национальной валюте составляли примерно 19,7 % годовых (хотя в некоторых случаях достигают 24-25 %), а в иностранной валюте – 11,7 % годовых [4].

Между тем, результаты работы 2012 года показали, что на рынке банковского кредитования аграрного производства стали появляться новые игроки. Так, с отдельными программами по кредитованию агробизнеса на рынок вышли Банк Кредит Днепр, Всеукраинский Банк Развития, Эрстэ Банк, ПУМб. Также не сдают своих позиций в сегменте кредитования аграрных предприятий Райффайзен Банк Аваль, КредиАгриколь Банк, VAB Банк, Приват Банк, Укрэксимбанк [5].

Очевидно, что спрос на банковские кредитные продукты со стороны аграриев будет достаточно высоким, ведь в течение года существуют и другие различные виды аграрных работ, требующие финансовых вливаний. Не исключено, что в нынешнем году более активно начнут работать складские свидетельства при рассмотрении вопросов о кредитовании хозяйств, так же будут пользоваться спросом программы на пополнение оборотных средств и приобретение сельскохозяйственной техники, популярными останутся и продукты финансового лизинга. Общие тенденции рынка банковского кредитования свидетельствуют, что происходит постепенное снижение ставок по кредитам, поэтому стоит ожидать, что со

сторони аграриев услуги банков по кредитованию будут востребованы.

Рассмотрев вышеизложенные проблемы развития системы банковского кредитования аграрного производства Украины, можно определить следующие направления усовершенствования:

- проведение оптимизационной экономической политики по поддержке аграрного производства Украины в направлении ценообразования, что в свою очередь позволит производителям вовремя реализовать продукцию и погасить задолженность по кредитам;

- разработка государственной политики по регулированию развития аграрного производства Украины на долгосрочную перспективу.

Данная политика должна рассматривать не только экономическое регулирование, но и законодательное, то есть, разработка нормативной базы по регулированию рынка залогового имущества, рынка земли, кредитования аграрных производителей и ряд других вопросов, способствующих росту экономических показателей в аграрной отрасли.

Список использованных источников

1. Сомик А.В. Банківське кредитування сільськогосподарських товаровиробників: сучасний стан і проблеми розвитку [Текст] / А. В. Сомик // Економіка АПК : Міжнародний науково-виробничий журнал. — 2005. — №9. — С. 52—58.

2. Кириченко О.А. Кредитування аграрного сектору економіки в умовах глобальної фінансової кризи [Текст] / О.А. Кириченко, В.Д. Кудрицький // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — № 5. — С. 207—222.

3. Государственный комитет статистики Украины [Электронный ресурс] : офиц. сайт : рус. версия. — Режим доступа <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата обращения: 10.12.2013). — Назв. с экрана.

4. Банківське кредитування в підтримку місцевих аграріїв : перспективи 2013 року [Електронний ресурс]. — Режим доступа : <http://ua.pro-capital.ua/groupevents/view/182/> (дата обращения: 10.12.2013). — Назв. с экрана.

Данилевська-Жугунісова Ольга

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

м. Київ

ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Продовольча безпека завжди була важливою складовою економічної і політичної стабільності у державі, тому питання її формування знаходилося у полі особливої уваги і розглядалося нерозривно з оцінкою функціонування та прогнозами майбутнього розвитку сільського господарства. Практика переконливо доводить у зв'язку з важливістю галузі для суспільства наявність та необхідність її державної підтримки. В одних країнах вона була досить суттєвою, в інших незначною, тобто набувала більше символічного характеру, що у кожному окремо взятому випадку залежало від рівня розвитку самого суспільства, можливостей макроекономічного рівня, напрямів реалізації державної політики в аграрному секторі, здатності суб'єктів до саморегулювання за умов ринкової економіки. Безсумнівними та безспірними залишаються наявність та необхідність такої підтримки.

Державна підтримка аграрного сектору в країнах з перехідною економікою і в Україні зокрема, характеризується недосконалістю та недостатністю фінансування галузі. Комплекс заходів державної фінансової підтримки, як правило, підкріплений відповідними нормативними документами та використовується залежно від реальної ситуації у аграрній сфері та на ринку продовольства.

Дослідження показують, що державна фінансова підтримка сільського господарства у США становить 40% вартості виробленої сільськогосподарської продукції, у країнах Євросоюзу – 35 % (шляхом надання дешевих кредитів, підтримання до 90% фіксованих цін на сільськогосподарську продукцію для забезпечення паритету, безпосередніх виплат аграріям), Японії, Франції – 72 %, в Україні – 8,3 % [3; с. 19].

У межах Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року обсяги та джерела фінансування наведено в табл. 1.

За розрахунками М.Я. Дем'яненка та Ф.В. Іваніни, для розширеного відтворення та підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції обсяги підтримки сільського господарства мають зрости до 20 млрд грн (10 млрд грн для досягнення паритетності у міжгалузевому товарообміні + 10 млрд грн для створення умов забезпечення прибутковості галузі та формування власних фінансових ресурсів, здатних здійснювати розширене відтворення). Враховуючи те, що міжгалузеві диспропорції стали причиною переливання прибутку з сільського господарства у посередницькі структури, державна підтримка повинна здійснюватись таким чином, щоб фінансові ресурси могли надходити безпосередньо до суб'єктів

господарювання [2, с. 80].

Таблиця 1

Обсяги та джерела фінансування Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року, [1]

млн грн

Джерела фінансування	Обсяги фінансування	Рік		
		2008	2009	2010-2015
Всього	128164,1	15726,2	16137,9	96300,0
У т.ч. кошти державного бюджету	120750,5	15318,9	15153,5	90278,1
кошти місцевих бюджетів	11,2	0,1	0,3	10,8
інші кошти	7402,4	407,2	984,1	6011,1

Таким чином, процес фінансування сільського господарства України з коштів Державного бюджету впродовж багатьох років характеризується неефективністю та недосконалістю розподілу.

Список використаних джерел

1. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року // Економіка АПК. — 2007. — № 11. — С. 3–50.
2. Кириченко А. В. Бюджетно-податкове регулювання в системі державного регулювання економіки [Текст] / А. В. Кириченко // Економіка АПК. — 2010. — № 1.— С. 79—82.
3. Малий І. Й. Про романтизацію приватної власності на землю і кризи аграрного сектору [Текст] / І. Й. Малий // Економічна теорія. — 2008. — № 3. — С. 11–20.

Козицький Роман

студент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

м. Вінниця

ІНФЛЯЦІЯ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Із переходом до ринкових форм господарювання в Україні особливого значення набуває державна політика, реалізація якої спрямована на досягнення стабілізації макроекономічних параметрів економічного зростання.

Найефективнішим індикатором «здоров'я» економіки країни є її фінансовий стан. Адже фінансова система не лише забезпечує необхідні взаємозв'язки в економіці, вона є одним з найвпливовіших важелів макроекономічного регулювання, інструментом, за допомогою якого уряди мають змогу регулювати економічний розвиток. Саме тому діяльність виконавчої влади кожної країни спрямована на забезпечення стабільності фінансово-кредитної системи та фінансового стану в цілому. Запорукою цього, серед іншого, має бути стан «керованості» інфляційними процесами. Необхідність у цьому викликана тим, що інфляція не лише призводить до тяжких соціально-економічних наслідків – за умов інфляції втрачається ефективність дії та відбувається деформація інструментів макроекономічного регулювання [3].

Аналіз інфляційних показників за останні 3 роки свідчить про те, що насправді в Україні спостерігається не зниження темпів зростання споживчих цін, а інтенсивне падіння споживчого попиту, пов'язаного зі зниженням купівельної спроможності населення і падінням зростання економіки в цілому. Це буде обумовлено нестабільною ситуацією на ринку продовольчих товарів, яка чинитиме ключовий тиск на зростання цін.

Незважаючи на необхідність корегування методики розрахунку інфляційних показників в Україні, озвучені урядом річні підсумки в 4,6% можуть бути близькими до дійсності. На підтвердження аналітики приводять дані аналогічних показників в країнах з низьким зростанням економіки і високим рівнем бідності [2].

Висока інфляція є здебільшого результатом процесу, який розвивається внаслідок дії адаптивних інфляційних очікувань. Тому важливим завданням дезінфляції є приборкання інфляційних очікувань. При цьому потрібно виявити орієнтири цих очікувань, тобто явища і процеси, залежно від яких економічні суб'єкти формують свою поведінку щодо цін.

По-перше, державна політика спрямовується на зміцнення механізмів ринкової системи. Тільки вони здатні викликати природне уповільнення зростання цін. Лише за такої умови змінюється поведінка споживачів, в ній долаються інфляційні мотиви. Доки споживачі не переконуються в тому, що коливання цін ринкових окреслень, доти в національній економіці

матиметься інфляційне розширення сукупного попиту [5].

По-друге, уряд має непомітно дотримуватися курсу на поступове подолання інфляції та користуватися довір'ям більшості населення. Рівень довір'я до антиінфляційної політики є одним із чинників від якого залежить величина втрат пов'язаних із проведенням дезінфляції. Заслужити високий рівень довір'я можна лише тоді, коли уряд ставить перед собою цілком визначені, практично здійсненні і такі, що можна легко перевірити, антиінфляційні завдання, заздалегідь інформує про це населення і неухильно домагається розв'язання них завдань. Наприклад, центральний банк має регулярно повідомляти про той рівень інфляції, який він збирається підтримувати і про необхідний для цього темп зростання грошової маси. Якщо державні мужі добросовісно виконують свої обіцянки, то учасники ринкового процесу поступово переконуються в тому, що керівництво країни не лише з усією рішучістю стало на шлях боротьби з інфляцією, але й здатне контролювати становище, домагатися реалізації оголошених цілей. Отже, цей ліміт є реальною силою, яка впливає на економічну поведінку, сприяє зниженню інфляційних очікувань [1].

Сьогодні є очевидним, що антиінфляційні заходи мають здійснюватись швидко і мати чітко визначені цілі, особливо в останній період високої інфляції, яка є одним із порушень макроекономічної рівноваги, з яким зараз стикається Україна [3].

У 2012 році інфляція була практично нульовою або близькою до нуля. 2013-го року очікувана інфляція дорівнює 5%. Попри те, що інфляція вища (ніж 2012 року) але це значно нижче, ніж в попередні роки [6].

Голова правління Інституту економічних досліджень та політичних консультацій Ігор Бураковський погоджується, що інфляція 2013 року зростатиме. «Інфляція, судячи з усього, буде прискорюватися в 2013 році, і становитися близько 6,6%. Мова йде про споживчу інфляцію», – зазначив експерт. Щодо зростання ВВП Бураковський прогнозує його на рівні 2,6% у 2013 році [5].

Вивчаючи причини сучасних інфляційних процесів багато вчених зазначають, що домінуючою є інфляція витрат, яка характерна не тільки для української економіки, а й для світових економік. Тому, перш за все необхідно вжити заходів боротьби з інфляцією витрат. Варто відзначити, що дана інфляція розпочалась через зростання цін на імпортовані товари, зокрема на енергоресурси та сировину. З цією метою, уряду слід проводити більш м'яку зовнішню політику, оскільки створення різного роду економічних та митних союзів значно спростить процедуру ввезення іноземних товарів на Україну, а отже і знизиться ціна на дані товари [2].

Споживчі ціни в Україні в січні 2013 року виросли на 0,2% в порівнянні з груднем 2012 року, повторивши динаміку попереднього місяця, повідомляється на веб-сайті Державної служби статистики [2].

Згідно з повідомленням, за підсумками січня цінова динаміка в річному вимірі (порівняно з січнем-2012) зберегла дефляційне значення у розмірі

0,2%.

Ціни виробників у січні виросли на 0,3% до грудня-2012 і на 1,5% до січня-2012 [5].

Як повідомляє Держстат, на споживчому ринку в січні поточного року порівняно з груднем минулого року ціни на продукти харчування і безалкогольні напої зросли на 0,3%. У минулому місяці на 6,4% подорожчали овочі, на 0,7-0,4% - хліб, макаронні вироби, молоко, сир, сметана, на 0,3-0,2% - продукти переробки зернових, маргарин, рис, кисломолочна продукція, фрукти, безалкогольні напої. Алкогольні напої і тютюнові вироби зросли в ціні на 0,4%. У той же час на 2,2% знизилися ціни на цукор, на 0,8-0,5% - рибу і рибні продукти, свинину, яловичину, сало [2].

Ціни (тарифи) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива підвищилися на 0,4% за рахунок зростання оплати за гарячу воду, опалення на 1,6% і квартиру на 0,6%.

Підвищення цін у сфері охорони здоров'я на 0,1% в основному відбулось за рахунок подорожчання амбулаторних послуг на 0,3%.

Як повідомляє Держстат, у січні-2013 порівняно з груднем-2012 відбулося зниження цін на транспорт у цілому на 0,3%, що зумовлено здешевленням палива та мастил на 0,8%. У той же час зростання вартості перевезень пасажирським автодорожнім і залізничним транспортом склало 0,2% і 0,1% відповідно.

Разом з тим на 0,7-0,3% знизилися ціни на одяг і взуття, телефонне обладнання, туристичні послуги, аудіотехніку, фотоапаратуру та устаткування для обробки інформації [4].

Як повідомлялося, дефляція в Україні в 2012 році склала 0,2% (грудень до грудня). Уряд прогнозує прискорення інфляції в 2013 році до 4,8-6,1% [3].

Заходи по оздоровленню фінансової ситуації в Україні можуть дати позитивні результати лише за умов початкового, обов'язкового і суттєвого оздоровлення фінансів базової ланки економіки – фінанси підприємств та організацій, ефективного стимулювання ділової активності та підприємництва, продукуючого процесу [2].

Здійснювані заходи по стабілізації фінансової та грошової системи дають утворити передумови для проведення комплексної грошової реформи та запровадження в обіг повноцінної національної валюти України – гривні [4].

Здійснення оздоровлення фінансової ситуації в Україні надасть змогу зупинити негативні процеси в економіці – падіння рівня виробництва, знецінення грошей, дефіцит держбюджету – та забезпечити передумови для подальшого економічного росту [4].

Отже, інфляція є складним і багатфакторним явищем, тому для ефективного державного регулювання інфляційного необхідно знати причини, що лежать в її основі. З цією метою, виявлено, що на зростання інфляції в Україні вплинули необґрунтований ріст зарплат, зростання грошової маси в країні та інфляційні очікування населення. Суттєво поліпшити ситуацію можна лише за умов комплексного впровадження

заходів антиінфляційного регулювання. Адже економіку будь-якої країни слід розглядати як систему, організм з обмеженою кількістю прямих та опосередкованих зв'язків. Україна, маючи значний економічний потенціал, не лише стабілізує фінансову ситуацію в країні, але й забезпечить умови “керованості” інфляційним факторам, що надасть їй змогу зайняти належне місце серед інших економічно та соціально розвинутих країн Європи.

Список використаних джерел

1. Ченінога В.Г. Основи економічної теорії [Текст] / В.Г.Ченінога. — К.: Юрінком-Інтер, 2003. — 352 с.
2. Бурда М., Виплом Ч. Макроекономіка [Текст]. — К. : Основи, 1998. — 450 с.
3. Романенко О.Р. Фінанси [Текст] / О.Р.Романенко. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 312 с.
4. Панчишин С. Макроекономіка [Текст] / С. Панчишин. — К.: Либідь, 2002. — 540 с.
5. Романенко О.Р. Фінанси [Текст] / О.Р.Романенко, С.Я. Огородник, М.С. Зазюн ; ред. О.Р.Романенко. — К.: Основи 1995. — 430 с.
6. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України [Текст] / О.П.Кириленко. — К. : Основи, 1996. — 320 с.

Комаревцева Наталія

магістрант

Львівський національний університет імені Івана Франка

м. Львів

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ В УКРАЇНІ

Науково-технічний прогрес і розвиток фінансового ринку сприяють появі інноваційних продуктів для здійснення платежів. Внутрішні та транскордонні роздрібні платежі, які виконують з використанням новітніх платіжних продуктів, збільшуються як за кількістю, так і за обсягами. Нові платіжні інструменти не з'являються випадково за бажанням розробників, їхня поява – об'єктивний процес, викликаний новими незадоволеними потребами і підвищеними вимогами до ефективності та надійності платежів.

Для вирішення проблем ефективності та конфіденційності платіжних трансакцій необхідно відмовитися від зберігання та передавання конфіденційних відомостей при віддаленому здійсненні тих угод, які не потребують ідентифікації клієнта. Безпека без ідентифікації може бути легко реалізована за допомогою електронних платіжних засобів на пред'явника, які випускають в обіг без відкриття банківського рахунку. Саме таким платіжним

засобом є електронні гроші. Однак в Україні темпи зростання емісії електронних грошей значно менші, ніж за кордоном. Науковці підкреслюють віддаленість перспективи повсюдного проникнення електронних грошей, вважають, що їхнє широке використання поки що теоретична концепція. Однак визнають, що електронні гроші мають величезний і малодосліджений потенціал, який у майбутньому, завдяки імпульсам інформаційно-технічної революції, які важко передбачити, може перетворити їх на реально діючий феномен економічного життя.

Проблеми емісії й обігу електронних грошей в Україні досліджують В.М. Кравець [7], О.О. Махаєва [2], В.І. Міщенко [3], П.М. Сенищ [6] та інші. Проте подальшого дослідження потребують питання, пов'язані з обігом електронних грошей, механізмом проведення контролю за ефективністю їхнього застосування тощо.

Електронні гроші – це одиниці вартості, які є грошовим зобов'язанням емітента, їх зберігають на електронному пристрої та приймають як засіб платежу інші, ніж емітент, особи. [5]. В Україні нормативне регулювання обігу електронних грошей вперше здійснено в 2008 р. затвердженням НБУ «Положення про електронні гроші в Україні», нова редакція якого прийнята в 2010 р. Наприкінці 2012 р. вперше врегульовано питання обігу електронних грошей на законодавчому рівні з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування платіжних систем та розвитку безготівкових розрахунків».

Відповідно до законодавства емітентами електронних грошей в Україні можуть бути тільки банки. Вони зобов'язані визначити суму електронних грошей на електронному пристрої, що перебуває в розпорядженні користувача, з урахуванням таких вимог [5]:

- сума електронних грошей на електронному пристрої, який не можна поповнювати, не повинна перевищувати 2000 грн.;
- сума електронних грошей на електронному пристрої, який можна поповнювати, не повинна перевищувати 8000 грн.

На даний час в Україні функціонують дві системи електронних грошей, правила яких узгоджені з НБУ: «Максі» (емітентом є ПАТ «Альфа-Банк») та «MoneyX» (емітентом виступає ПАТ «Фідобанк»). НБУ також визначає перелік банків, які можуть здійснювати емісію електронних грошей. В Україні електронні гроші випускають, як правило, на основі карток Національної системи масових електронних платежів (НСМЕП) та міжнародної платіжної системи «Visa International», а також на програмній основі в системі «ГлобалМані». Емітентом електронних грошей «ГлобалМані» є Державний «Ощадний банк» України.

Найбільшого поширення в Україні набули системи електронних грошей на програмній основі, які, однак, не мають юридичного узгодження з НБУ. До таких систем належать: Яндекс.Деньги, Інтернет.Гроші, WebMoneyTransfer, UkrMoney, RBK Money.

Найбільш популярною в Україні є система «WebMoneyTransfer», створена

в листопаді 1998 р. (в Україні функціонує з 2003 р.). Це система Інтернет-розрахунків, що використовує «цифрову готівку». Для роботи в системі необхідно встановити безкоштовну програму WM Keeper. Система належить до найбільших у СНД та активно поширюється на нові ринки, включаючи західний. Представником WebMoney в Україні є ТОВ «Українське Гарантійне Агентство». Кількість українських комерційних ресурсів, підключених до системи, становить понад тисячу і постійно збільшується. Переваги електронних способів оплати оцінили оператори мобільного та інших видів зв'язку, провайдери Інтернет-послуг, транспортні компанії, а також Інтернет-магазини. Зараз поповнити webmoney гаманець можливо завдяки співпраці системи з найбільшими українськими банками. Наприклад, спільна робота WebMoney та Приватбанку дає змогу оплачувати он-лайн значну кількість послуг банку.

У 2012 р. обсяг використання електронних грошей на ринку України становив 2,5 млрд грн, що у 2 рази перевищує обсяги 2010 р., та в 10 разів більше, ніж у 2008 р. За прогнозами в 2014 р. обсяг електронних грошей на ринку становитиме близько 15 млрд грн. У 2012 р. сума розрахунків з допомогою електронних грошей досягла 46 млрд грн, серед яких понад половину операцій здійснили в продуктових супермаркетах, магазинах одягу та взуття. Проте не всі підприємства мають намір переходити на безготівкові розрахунки. Наприклад роздрібним торговцям вигідніше отримувати гроші одразу, щоб прискорити товарообіг. Окрім того, банки стягують комісію за свої послуги, розмір якої становить близько 3 %, але навіть попри ці тенденції частка електронних платежів постійно зростає.

Інтересам НБУ та держави в цілому відповідає створення вітчизняної правової основи для гарантування того, щоб емітенти електронних грошей були надійними, добросовісними, а системи таких розрахунків – безпечними та ефективними. Важливим є здатність вітчизняного законодавства гарантувати рівні умови функціонування для провайдерів різних видів електронних грошей. Головними перевагами електронних грошей для користувача можна назвати анонімність, швидкість розрахунків та обміну на різні валюти, зручність, додаткові можливості. Проте існують обмеження, які стримують користувачів застосовувати електронні платіжні системи. До таких факторів можна віднести недовіру потенційних користувачів, відсутність необхідних навичок і знань, обмеження у переведенні в готівку чи поверненні коштів. Але все ж подальший розвиток електронних грошей в Україні дасть змогу банківській системі вийти на новий рівень розвитку та заощадити на емісії готівки.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування платіжних систем та розвитку безготівкових розрахунків : Закон України від 18.09.2012 № 5284-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5284-17> (дата звернення:

14.12.2013). — Назва з екрана.

2. Махаєва, О. Електронні гроші: стан європейського ринку та його регулювання / О. Махаєва // Вісник Національного банку України. — 2011. — №8. — С. 30—34.

3. Міщенко, В. Електронні гроші: поняття, стан українського ринку та перспективи розвитку / В. Міщенко, О. Махаєва // Банківська справа. — 2009. — №3. — С. 3—19.

4. Офіційний веб-сайт системи електронних грошей WebMoneyTransfer [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.trust.webmoney.ru/>

5. Про електронні гроші в Україні : Положення, Постанова Правління НБУ 24.12.2010 р., №1336/18631 : за станом на 1.12.2013 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0688-08> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

6. Світовий досвід та перспективи розвитку електронних грошей в Україні: Науково-аналітичні матеріали / [М. Сенищ, В. Кравець, В. Міщенко та ін.]; за ред. М. Сенища. — К.: Національний банк України. Центр наукових досліджень, 2008. — 145с.

Радченко Оксана

к.е.н., с.н.с., провідний науковий співробітник

ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН

м. Київ

ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНІСТЬ БЮДЖЕТНОЇ ПІДТРИМКИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ СВІТУ ТА УКРАЇНИ

Проблема бюджетної підтримки розвитку сільського господарства наявна у платформі всіх аграрних реформ, які проводились на Україні, починаючи ще з селянської 1861 р. та столипінської 1907-1910 рр., а сучасні інституційні засади державної бюджетної підтримки розвитку кореспондують з міжнародними.

У світі бюджетна підтримка аграрного сектору визначається як основний показник рівня підтримки галузі через оцінку підтримки виробників PSE (Producer Support Estimate). Ця методика застосовується членами Організації Економічного Співробітництва та Розвитку (ОЕСР) і останнім часом до деяких країн Центральної та Східної Європи і є сумою здійснюваних в результаті заходів урядової політики трансфертів від споживачів і платників податків до сільгоспвиробників. В результаті прийнятих заходів підтримки фермери в розвинених країнах отримують за свою продукцію приблизно в 1,5 рази більше, ніж вони отримували б при вільній конкуренції з світовим ринком. Пряма підтримка виробників

становить приблизно 1/3 від одержуваних ними ефективних доходів, але із загального обсягу підтримки сільського господарства на частку бюджету припадає трохи більше 1/2, решта забезпечується заходами захисту ринку. Загальна підтримка сільського господарства в розвинених країнах в даний час не перевищує 1,5 % від ВВП [1].

Підтримка сільського господарства в СРСР здійснювалася за рахунок державного бюджету, в тому числі і через субсидії споживачам. ОЕСР були зроблені ретроспективні оцінки для СРСР з 1986 по 1991 р, з офіційним курсом 0,60 крб/дол, і в результаті процентна оцінка підтримки виробників становила 78%, а коефіцієнт допомоги виробникам дорівнював 4,52 (ефективні доходи колгоспів і радгоспів оцінені в 4,5 рази вище цін світового ринку). Якщо застосовувати комерційний курс крб. до долара (1,75), то і тоді % PSE складав до 60%, а сумарна підтримка сільського господарства сягала 9% ВВП. Оцінка підтримки дореформеного періоду за методикою Департаменту сільського господарства США (за курсом рубля 2,09) PSE для СРСР з 15 найважливіших товарах визначений у розмірі 25,5% [1].

У всіх розвинених країнах два види діяльності виведені зі сфери ринкових відносин - сільське господарство і наука, як види праці, які забезпечують країну продукцією і знаннями. Проте, відділ з торгівлі та сільського господарства ОЕСР рекомендує проведення широкомасштабних сільськогосподарських реформ, мотивуючи це тим, що «задоволення потреб зростаючого і багатшого світового населення вимагає переходу від спотворюючої і марнотратної політики минулого до заходів, які поліпшать конкурентність, дозволяючи фермерам реагувати на сигнали ринку і в той же час забезпечуючи фінансування необхідних інновацій» [2].

Експерти ОЕСР у своїй щорічній доповіді "OECD Agricultural Policy: Monitoring and Evaluation 2013" [2] вказують, що 47 країн-лідерів з виробництва сільськогосподарської продукції, на які припадає 80% від загального обсягу доданої вартості в секторі, нарощують обсяги держпідтримки, а близько 1/2 використовуваних субсидій – це підтримка, що спотворює дані про виробництво і торгівлю (заходи «жовтого кошика»). Рівень такої підтримки у цих країнах становить в середньому 1/6 валових фермерських надходжень, зокрема у 2012 р. – 17%, збільшившись на 2% порівняно з 2011 р. У країнах-членах ОЕСР підтримка фермерів склала 19% надходжень (18 % у 2011 році) .

Експерти ОЕСР відзначають істотні відмінності в обсягах підтримки між країнами. У той час як дотації збільшуються в тих країнах, які надають високий рівень субсидій (Японія 56%, Корея 54%, Норвегія 63% і Швейцарія 57%), вони знижуються в тих країнах, які надають відносно низький рівень субсидій (Ізраїль 11%, Мексика 12%, США 7%). Критично низький рівень сільськогосподарської підтримки в Австралії та Чилі (по 3 %), Україні (1,3%) і Новій Зеландії (1%). Підтримка в Росії в 2012 р. скоротилася з 15,1 до 13,5%, а за рівнем субсидій йде після Казахстану (14,6%) і Канади (4,3%) і випереджає Мексику (12,3%) і Ізраїль (11,4 %).

Оцінка розвитку аграрної політики України за міжнародними порівняннями [4] була наступною. Рівень підтримки виробників варіювався і в 2011-2012 рр. набув низьких значень, порівнюючи з 2000-м роком. Економіка України долає наслідки кризи 2008-2009 рр. При цьому режим жорсткої бюджетної економії обмежував спектр і масштаб державних заходів у сільському господарстві. Були прийняті нові програми щодо стимулювання виробництва тваринницької продукції та зерна, проте з обмеженими бюджетними можливостями їх фінансування. Аграрна політика полягала в законодавчих ініціативах в області продовольчої безпеки, сталого ведення сільського господарства та безпеки харчових продуктів, але вони не мали успішного вирішення.

Продовжувалася реалізація зобов'язань в рамках СОТ; в 2013 році передбачається введення кінцевих пов'язаних імпорتنих тарифів по сільськогосподарських товарах. Проте, недавнім кроком України був напрямок в СОТ запиту про модифікацію її зобов'язань за зв'язаних тарифів з метою їх зниження по набору тарифних позицій, більшість з яких належить до агропродовольчої групи.

Близько 2/3 всього обсягу підтримки виробників надається у формах, що найбільше спотворюють торгівлю і виробництво, при цьому в бюджетній підтримці домінують субсидії на використовувані засоби виробництва. Підтримка виробників (% PSE) була на рівні 1 % в 2010-12 рр. у порівнянні з негативним рівнем в 9% в 1995-1997 рр. У той період частка підтримки так званого «жовтого кошика», становила практично весь обсяг підтримки (100% PSE), оскільки підтримка ринкової ціни була негативною і частково компенсувалася бюджетними виплатами. З введенням в 2000-х роках платежів на га і на голову худоби він скоротився до 64% у 2010-2012 рр.

В цілому Україна, як і раніше, стоїть перед необхідністю надання більшої стабільності та передбачуваності аграрної політики з метою формування більш сприятливого підприємницького середовища для агробізнесу країни.

Оцінка розвитку аграрної політики за результатами досліджень відділу податково-бюджетної політики ННЦ «ІАЕ» [3] свідчить, що нинішній рівень бюджетної підтримки потреб аграрної галузі України відзначається значною волатильністю (5,7 млрд грн у 2010 р.; 10,4 млрд грн у 2011 р.; 8,5 млрд грн у 2012 р. і 8,7 млрд. грн в 2013 р.). Фактично виділяється менше 50% мінімальної потреби підтримки, оскільки в найближчі п'ять років необхідно виділяти 20 млрд. грн щорічно, щоб зробити аграрний сектор провідною бюджетоформуючою галуззю.

Частка бюджетного фінансування сільського господарства у видатках державного бюджету постійно знижується і в останні роки становить близько 1,3-1,5%, причому майже 45 % загального обсягу видатків здійснюється зі спеціального фонду, що спричиняє певну ризиковість виконання запланованих показників фінансування потреб розвитку галузі. Водночас, в пострадянських країнах зазначений показник знаходиться на вищому рівні (у Білорусі - 9 %).

З 2012 року відбувається зміна акцентів державної підтримки із заходів розвитку виробництва на заходи розвитку інфраструктури аграрного ринку. Зокрема, заплановано збільшення фінансування витрат Аграрного фонду, пов'язаних із комплексом заходів щодо зберігання, перевезення, переробки та експорту об'єктів державного цінового регулювання державного інтервенційного фонду. Одночасно зберігається тенденція відсутності прямих програм підтримки виробництва в малих формах господарювання, хоча на їх фінансування закладаються видатки у складі програми фінансової підтримки.

Щодо проблем методології та порівняльного аналізу ефективності державної підтримки розвитку агропромислового виробництва в Україні та у зарубіжних країнах, то вітчизняні методологічні підходи передбачають врахування обсягів бюджетної підтримки у відсотках до ВВП згідно ст. 5 Закону про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві (1%), чи видаткової частини бюджету згідно ст. 10 Закону Про стимулювання розвитку сільського господарства на період 2001-2004 років (5%), за структурою диспаритету цін на промислову та аграрну продукцію, витрат на відтворення у галузі (не менше 10% витрат виробництва), у пропорціях до вартості виробленої продукції певного виду (5%, згідно вимог COT).

Таким чином, поліпшення стану бюджетної підтримки аграрної галузі безпосередньо пов'язане з реалізацією заходів по вдосконаленню форм підтримки, механізмів розподілу та освоєння ресурсів бюджетного фінансування, продуманої стратегії розвитку аграрного сектора. Основними заходами у цьому напрямі є: посилення регулюючої функції держави та законодавче гарантування ряду принципів для бюджетної підтримки: стійкості; адресності; гарантованості; рівнодоступності; відповідності міжнародним зобов'язанням, оскільки формування бюджету вітчизняної аграрної галузі відбувається в руслі єдиної аграрної політики ЄС.

У методології оцінки ефективності бюджетної підтримки для аграрного сектора необхідно врахувати особливості розрахунку витрат на сільське господарство і рівня підтримки сільгоспвиробників; уточнити бюджетну класифікацію видатків, виокремивши витрати на галузь, забезпечити можливість розмежовувати трансферти за типовими кодами бюджетної класифікації на користь сільгоспвиробників та інших отримувачів тощо.

Список використаних джерел

1. «Антиколхозный миф» с последующим разоблачением [Електронний ресурс]. — Режим доступа : <http://antisgkm.narod.ru/agric5.htm> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
2. ОЭСР: страны увеличивают субсидирование сельского хозяйства, необходимы реформы [Електронний ресурс]. — Режим доступа : <http://ictsd.org/i/agriculture/176279/> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

3. Радченко О.Д. Методологічне забезпечення оцінки ефективності бюджетної підтримки аграрного сектору [Текст] // О.Д. Радченко / Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: фінанси і кредит. — № 1 (34). — 2013. — 280 с.

4. Сельскохозяйственная политика в странах ОЭСР и странах с формирующейся рыночной экономикой: Мониторинг и оценка 2013г. Украина [Електронний ресурс]. — Режим доступа : http://www.oecd.org/tad/agricultural-policies/AgMon_2013_Ukraine_RUS.pdf (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

Трапезнікова Світлана

магістрант

Таврійський державний агротехнологічний університет

м. Мелітополь

МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Центральне місце в системі управління поточними активами кожного суб'єкта господарювання займають питання управління запасами. На сьогодні проблема оптимізації запасів є досить актуальною для підприємств України, знаходження ефективних шляхів оптимізації запасів та їх адаптація до специфіки функціонування вітчизняних підприємств дасть змогу суттєво зменшити витрати суб'єктів господарювання, підвищити ефективність та забезпечити отримання максимального прибутку.

Вирішення проблеми ефективного розвитку та зростання виробничого потенціалу підприємств потребує створення системи управління виробництвом, в основу якої має бути покладено формування інформації про виробничі запаси підприємства [2].

Управління запасами має два основні аспекти. Один стосується забезпечення підприємства виробничими запасами для виготовлення необхідного продукту в достатній кількості, у визначені терміни та в потрібному місці. Другий аспект пов'язаний з витратами на підтримання певного рівня запасів. Виходячи з цих положень на підприємстві регулюють рівень матеріальних запасів виробництва. При цьому визначають терміни та обсяги замовлень (коли та скільки замовляти) і розробляють моделі, які допомагають у прийнятті таких рішень.

Поддєрьогін виділяє такі моделі управління запасами [1]:

1. Базова модель EOQ (Economic order quantity) – це модель оптимального економічного розміру замовлення, який забезпечує мінімальну величину сумарних витрат та дає можливість мінімізувати видатки на зберігання запасу та допомагає визначити ефективну площу складських

приміщень. Вся кількість одиниць замовлення надходить одночасно. Ця модель використовується більшістю підприємств розвинених країн в якості основи прийняття рішень по управлінню запасами. Недоліком цієї моделі є досить жорстка система вхідних передумов, в частковості, припущення про незмінність попиту, незалежності оптових цін від обсягу закупуваної партії товарів і інші гіпотези. Застосування цієї моделі на практиці обмежується тим, що витрати, пов'язані зі зберіганням продукції та витрати, пов'язані з транспортуванням партії продукції – в чистому вигляді на підприємстві відсутні. Ці припущення в реальній практиці, особливо в умовах нестабільної ринкової середовища України, не завжди виконуються. Тому в кожному конкретному випадку, базова модель EOQ повинна бути доопрацьована в відповідності з зміною вхідних допущень.

2. Модель виробничого замовлення – ця модель використовується, якщо запаси безперервно надходять і відновлюються через певний час, тобто виробу виготовляються і продаються одночасно. Якщо інтенсивність споживання ресурсу зі складу не є постійною та коливається близько свого середнього рівня, тоді використання моделі є неможливим.

3. Модель управління запасами з фіксованим розміром замовлення – основним параметром цієї моделі є розмір замовлення, що має можливість визначити об'єм заповнення замовлення. Економія витрат на утримання запасів на складі за рахунок скорочення площ під запаси. Основний недолік даної моделі – необхідність здійснення постійного контролю наявності запасів на складі.

4. Модель з фіксованим інтервалом часу між замовленнями – фіксація інтервалу часу між замовленнями визначає момент, коли слід здійснити замовлення на заповнення запасу, відсутність постійного контролю наявності запасів на складі. Основний недолік даної моделі – високий рівень максимального запасу, збільшення витрат на утримання запасів на складі за рахунок збільшення площ під запаси.

5. Модель зі встановленою періодичністю поповнення запасів до постійного рівня – дана модель є універсальною і включає в себе елементи попередніх моделей. Її сутність полягає в тому, що замовлення на матеріали здійснюються не тільки залежно від часу, а й з урахуванням точки замовлення. Тобто вона дає можливість реагувати на значні коливання попиту на матеріали. Основний недолік даної моделі – необхідність відстежувати рівень запасів. Вимагаються додаткові витрати на організацію постійного спостереження за станом величини запасів.

6. Модель “мінімум-максимум” – в даній моделі замовлення виконуються не через кожен заданий інтервал часу, а тільки за умови, що запаси на складі у цей момент виявилися рівними або менше встановленого мінімального рівня. Основний недолік даної моделі полягає в тому, що ця система працює лише з двома рівнями запасів – мінімальним і максимальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що в умовах нестабільного економічного розвитку цільових ринків, відсутності

достовірної інформації та ряду інших причин, прогнозування ключових параметрів управління запасами підприємства обмежується жорсткими умовами невизначеності та складністю моделювання рівнів запасів. Також важливо враховувати рівень конкуренції між підприємствами при формуванні стратегії управління запасами, тобто здійснити оцінку цільового ринку [3], яка спрямована на з'ясування можливостей та загроз навколишнього середовища для підприємства з метою оптимізації рівнів запасів. Відповідно аналізу останніх досліджень і публікацій щодо окресленої загальної проблеми управління запасами на підприємстві можна трактувати, що існує велика сукупність підходів, методів та моделей управління запасами. Проте, не існує досконалої методології визначення раціональних рівнів запасів, яка б одночасно урахувала попит і пропозицію запасу та інтенсивність конкуренції на цільовому ринку. Управління запасами вітчизняних підприємств має бути спрямоване на визначення їх оптимального обсягу та зниження витрат, пов'язаних з їх утриманням. Основні моделі управління запасами базуються на певних припущеннях та не враховують обмеженості терміну придатності як сировини, так і кінцевого продукту, що в загальному випадку призводить до збільшення витрат на зберігання матеріальних ресурсів на величину суми зіпсованої продукції у грошовому виразі. Тому задача українських підприємств – налагодити ефективне управління запасами.

Список використаних джерел

1. Голов С. Ф. Управлінський облік. Підручник [Текст] / С. Ф. Голов. — 3-тє вид. — К.: Лібра, 2006. — 704 с.
2. Бланк І. А. Концептуальні основи фінансового менеджменту [Текст] / І.А.Бланк // Енциклопедія фінансового менеджера. І. Т. — Київ, 2003. — 653 с.
3. Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент [Підручник] / А. М. Поддєрьогін. — К.: КНЕУ, 2005. — 535с.

Фещенко Наталія

к.е.н., доцент

Житомирський національний агроекологічний університет
м. Житомир

НАПРЯМИ БЮДЖЕТНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Бюджетна підтримка виступає найважливішою складовою державного регулювання аграрного сектору й полягає в розробці ефективного механізму формування та використання фінансових ресурсів держави з метою підвищення конкурентоспроможності галузі, виробництва якісних і безпечних продуктів харчування та збереження навколишнього природного середовища.

Згідно чинного законодавства бюджетна підтримка аграрного сектору України здійснюється за наступними напрямками:

1) субсидії та дотації на виробництво і придбання ресурсів. Для підтримки тваринницької галузі у 2003 р. введено доплати сільськогосподарським товаровиробникам за збереження поголів'я корів м'ясного та молочного напрямку, овець та кіз, у 2004 р. – бюджетні субсидії сільськогосподарським товаровиробникам за продані ними тварини переробним підприємствам. У 2006 р. запроваджено виробничі дотації у рослинництві – бюджетні виплати на гектар зернових, ріпаку, льону. Загалом бюджетна підтримка виробників продукції рослинництва та тваринництва (погектарні виплати, виплати на наявне поголів'я та доплати за здану худобу) у 2006-2008 рр. становила у середньому 1,6-2,7 млрд. грн., у 2009 р. скоротилась до 370 млн. грн., у 2010 р. – до 89,4 млн. грн. Субсидії на придбання ресурсів передбачають компенсацію вартості добрив (діяла лише у 2004 р.) і компенсацію 30 % вартості придбаної вітчизняної техніки (діє з 2002 р.);

2) фінансово-кредитна підтримка. Закон України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» [1] передбачає надання сільськогосподарському товаровиробнику коштів з державного бюджету у вигляді субсидій для оплати частини страхового платежу, нарахованого за договором страхування. З 2000 р. надається часткова компенсація процентних ставок на отримання кредитів комерційних банків і здійснення лізингових платежів.

3) податкове стимулювання у вигляді фіксованого сільськогосподарського податку (ФСП), а також спеціального механізму сплати податку на додану вартість (ПДВ). Відповідно до Постанови Кабінету міністрів «Про внесення змін до Порядку використання сум податку на додану вартість, сплачених переробними підприємствами до спеціального фонду державного бюджету» [2] механізм використання сум ПДВ, сплачених молокопереробними і м'ясопереробними підприємствами до спеціального фонду державного бюджету за програмою «Державна підтримка галузі

тваринництва» доповнено двома новими напрямками: 1) виплатою бюджетної дотації фізичним особам, членам виробничих або обслуговуючих сільськогосподарських кооперативів, а також фермерським господарствам за вирощені та продані на забій і переробку суб'єктам господарювання, які мають власні потужності для забою тварин, молодняк великої рогатої худоби та свині (крім свиноматок і кнурів). При цьому бюджетна допомога надається за 1 кілограм прийнятої живої ваги в розмірі 2,5 гривні за молодняк ВРХ живою масою не менш як 330 кг, 1,5 гривні за свиней живою масою від 100 до 120 кг і 1 гривня за свиней живою масою від 120 до 150 кг; 2) виплатою спеціальної бюджетної дотації за поголів'я корів м'ясного напрямку продуктивності у розмірі до 1900 гривень за голову - племінним заводам, до 1000 гривень за голову - племінним репродукторам, до 600 гривень за голову - іншим сільськогосподарським підприємствам;

4) спеціалізована підтримка за окремими напрямами та програмами. З червня 2012 р. у рамках бюджетної програми «Державна підтримка галузі тваринництва» запроваджено дотації селянам за збереження молодняку великої рогатої худоби: за теля віком від 3 до 5 місяців сільськогосподарські товаровиробники отримують 250 грн., від півроку до 8 місяців – 500 грн., від 9 до 11 місяців – 750 грн. за голову. Загалом на дотації селянам за збереження молодняку великої рогатої худоби в бюджеті передбачено близько 1 млрд. грн.

Водночас, Міністерством аграрної політики та продовольства спільно з НААН України розроблено Національний проект «Відроджене скотарство», який передбачає шляхи і механізми нарощування поголів'я великої рогатої худоби, її продуктивності, обсягів продукції скотарства з відповідним організаційно-економічним, технологічним, технічним та нормативно-правовим забезпеченням.

Незважаючи на наявність достатнього законодавчого і нормативно-правового забезпечення щодо державної підтримки сільськогосподарського виробництва, бюджетній політиці у цій сфері притаманна низка проблем, основні з яких полягають у наступному:

- зменшення фінансування заходів прямої підтримки аграрного сектору. У Державному бюджеті на 2013 рік обсяг видатків на програми прямої підтримки АПК передбачений у розмірі 872 млн. грн., що втричі менше порівняно з 2012 роком і значно менше суми, яку Україна може виділяти згідно домовленості з СОТ;

- низький рівень обізнаності селян щодо можливостей одержання ними бюджетної допомоги, складний процедурний механізм і непрозорість її отримання, унаслідок чого основна маса вітчизняних товаровиробників, які такої підтримки потребують, залишаються поза її межами: у 2012 р. із 53 тис. сільськогосподарських підприємств підтримкою скористалися лише 2,7 тис., пільгові кредитні ресурси використовували лише 12 % фермерських господарств, соціально спрямовані дорадчі послуги в 11 регіонах країни взагалі не надавалися.

Для отримання компенсації коштів через механізм здешевлення кредитів агропромислому підприємству необхідно надати більше десяти документів, а рішення про доцільність надання кредиту приймається на закритих засіданнях конкурсних комісій Міністерства аграрної політики та продовольства і облдержадміністрацій [3]. Крім того, даний вид підтримки надається юридичним особам і залишає поза увагою особисті селянські господарства, тому реально кошти отримують великі фінансово потужні приватні підприємства;

- припинення дії важливих державних цільових програм, внаслідок чого окремі напрями державної підтримки сільського господарства припинили існування. Так, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про скорочення кількості та укрупнення державних цільових програм», з червня 2011 р. втратили чинність Державна цільова економічна програма підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів на період до 2015 р. та Державна цільова програма створення оптових ринків сільськогосподарської продукції, які діяли з 2009 р.;

- низький рівень використання державою непрямих заходів підтримки аграрного сектору. На сьогодні, як не парадоксально, відсутні бюджетні програми щодо охорони сільськогосподарських земель, їх раціонального землекористування, консервації деградованих та малопродуктивних земель; не розроблено механізми державної компенсації при страхуванні сільськогосподарської продукції, передбачені Законом України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою»; існуюча система вищої освіти не сприяє забезпеченню висококваліфікованими працівниками як безпосередньо виробництва, так і органів державного управління, які займаються формуванням державної політики у сфері підтримки агропромислового комплексу країни;

- недостатні обсяги та безсистемність фінансування державних програм, а також непрозорі механізми використання коштів за ними.

Тому необхідно вдосконалити механізм державного регулювання сільськогосподарського виробництва, органічно поєднавши підтримку виробництва, підтримку створення ринкової інфраструктури та регулювання доходів товаровиробників з підтримкою формування сприятливого життєвого середовища на селі [4]. Враховуючи обмеженість бюджетних коштів, слід обирати найприйнятніший варіант державної підтримки доходів сільськогосподарських товаровиробників, який би, з одного боку, стимулював їх до здійснення структурних змін і запровадження ефективніших технологій, а з іншого - не потребував би великих сум бюджетних коштів, особливо для нерентабельних підприємств.

З метою підвищення ефективності механізму державної підтримки сільського господарства одержали подальший розвиток критерії розподілу коштів бюджету, які полягають у застосуванні інтегрального коефіцієнта, що являє собою рейтингову оцінку кожного підприємства-претендента на підтримку і передбачає врахування якісних показників: товарності, окупності

витрат тощо.

Водночас, належного впорядкування потребують умови і процедура надання бюджетної допомоги. Зокрема, господарства, що дотримуються умов підвищення конкурентоспроможності продукції шляхом запровадження встановлених ресурсозберігаючих і ґрунтозахисних технологій, дотримання вимог законів плодозміни, нормативу собівартості продукції повинні мати першочергове право користування бюджетною підтримкою.

Список використаних джерел

1. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою : Закон України від 09.02.2012 р. № 4391-17 : за станом на 1.12.2013 р. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4391-17>. (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

2. Про внесення змін до Порядку використання сум податку на додану вартість, сплачених переробними підприємствами до спеціального фонду державного бюджету : Постанова КМУ від 22 травня 2013 р. № 357 : за станом на 1.12.2013 р. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/357-2013-п> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

3. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення фінансової підтримки суб'єктів господарювання агропромислового комплексу через механізм здешевлення кредитів та компенсації лізингових платежів : Постанова КМУ від 11.08.2010 р., N 794 : за станом на 10.12.2013 р. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-2010-п/ed20120423> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

4. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року [Електронний ресурс] / за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка. — К.: ІАЕ, 2012. — 182 с. — Режим доступу : <http://agroua.net/docs/strateg.pdf> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

Ярина Аксинія

магістрант

Брежнєва-Єрмоленко Ольга

к.е.н, доцент

Дніпродзержинський державний технічний університет

м. Дніпродзержинськ

РОЛЬ ФІНАНСІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ У РЕСУРСНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІКИ

Домогосподарство донедавна залишалося однією з найменш досліджених економічних одиниць. Проте з огляду на ріст економічної самостійності домашніх господарств набувають особливого значення питання формування наукової парадигми фінансів домогосподарств та визначення основних пріоритетів їх розвитку в сучасних умовах [1].

Домогосподарство, як економічний суб'єкт, слід розглядати, по-перше, як відкриту систему, яка взаємодіє із зовнішнім макрооточенням, реагує на її зміни під впливом сукупності економічних, соціальних, суспільних чинників, а, по-друге, як закриту структуру, якій властиві власні закони, мотиви, закономірності, протиріччя. Але, в будь-якому разі, це утворення, яке представляє сукупність осіб, що мають спільні економічні інтереси, функції, поведінку і джерела фінансування.

Розподіл ВВП супроводжується рухом грошових коштів у формі доходів, надходжень, що в сукупності формують фінансові ресурси домогосподарств, які, в свою чергу, використовуються через фонди грошових коштів цільового призначення (поточне споживання, заощадження, інвестиції тощо) відповідно у формі виплат, витрат, відрахувань. Цей рух грошових коштів є матеріальним носієм фінансових відносин домогосподарств. Зауважимо, що формування фінансів домогосподарств відбувається на другій фазі відтворювального процесу – розподілі ВВП. У результаті домогосподарства отримують первинні доходи від виробничої зайнятості (заробітну плату, доходи від підприємницької діяльності, самозайнятості) та доходи від власності (рента, проценти). Участь домогосподарств у вторинному розподілі (перерозподілі) супроводжується виплатами у вигляді податків, обов'язкових платежів, які, в свою чергу, визначають доходи інших суб'єктів (домогосподарств) у вигляді державних трансфертів (пенсія, стипендія, матеріальна допомога), спадку [2].

Систематизацію фінансових відносин домашнього господарства представлено на рис. 1.

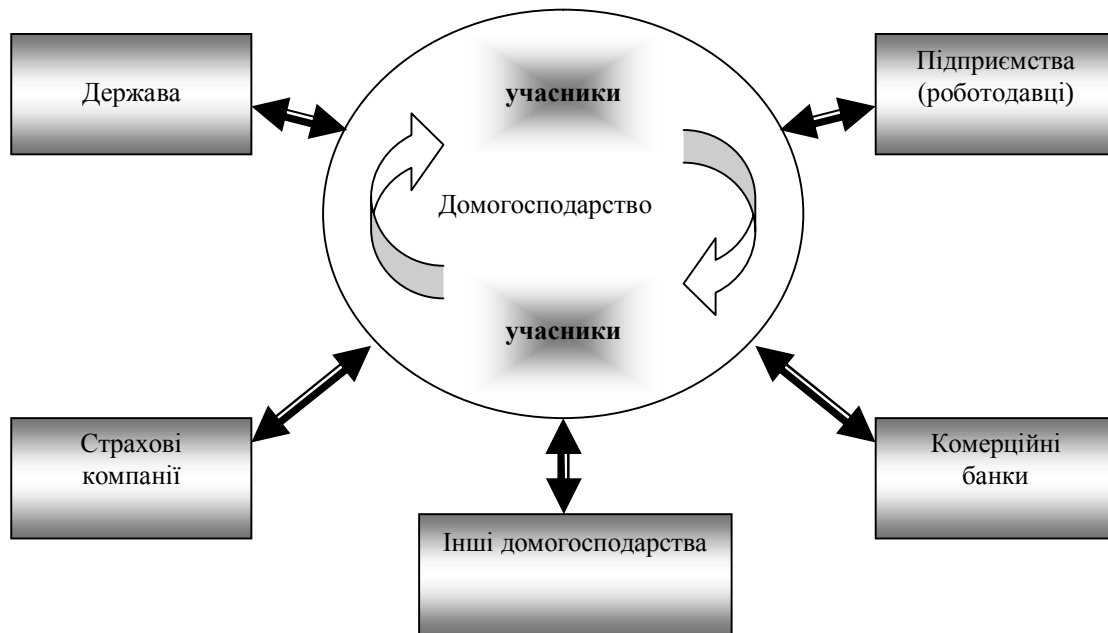

Рис. 1. Внутрішні та зовнішні фінансові відносини домогосподарств

До внутрішніх фінансових відносин домашнього господарства можна віднести ті, які виникають між його окремими учасниками з приводу формування грошових фондів, що мають різне цільове призначення:

- 1) підтримка рівня поточного споживання (харчування, одяг тощо);
- 2) інвестування в матеріальні активи (грошові заощадження для придбання предметів довгострокового використання: житло, меблі, автомобіль і т.д.);
- 3) збереження грошових коштів для оплати освіти, послуг охорони здоров'я і т.д.;
- 4) інвестування у фінансові активи (грошові заощадження з метою їх подальшого розміщення в банківські вклади, золото, валюту, ін. фінансові інструменти).

До зовнішніх фінансових відносин домогосподарства можна віднести відносини: з іншими домашніми господарствами при формуванні й використанні спільних грошових фондів; з підприємствами-роботодавцями по відношенню до учасників домогосподарства щодо розподілу частини виробленого валового внутрішнього продукту в його вартісній формі; з комерційними банками з приводу залучення домогосподарствами різноманітних кредитів, їх погашення, розміщення тимчасово вільних коштів домогосподарств на банківських рахунках; зі страховими компаніями при формуванні й використанні різного роду страхових фондів; з державою з приводу формування й використання бюджетних і позабюджетних фондів.

Вказані відносини однорідні, стійкі в умовах сучасної ринкової економіки і постійно поновлюються на рівні домашніх господарств, а отже,

становлять зміст самостійної економічної категорії «фінанси домашнього господарства».

Фінансова роль домогосподарств характеризує їх участь на фінансовому ринку як інвестора через розміщення особистих заощаджень, а також як платника податків, обов'язкових платежів у державний і місцеві бюджети, цільові державні фонди, кошти яких формують ресурсну базу реалізації функцій, завдань держави.

Соціальна роль фінансів домогосподарств визначається тим, що її основою є сім'я, спільні рішення якої щодо виробництва і споживання благ, народження дітей, міграції, а також норми, правила ведення домашнього господарства визначають не лише статус сім'ї у суспільстві, а й впливають на економічну і фінансову поведінку населення в цілому, рівень його відповідальності перед суспільством.

Важливим питанням визначення сутності фінансів домогосподарств та закономірностей їх розвитку в умовах ринкового господарства є структуризація чинників, що впливають на їх роль, місце в соціально-економічній і фінансовій системах. Їх дослідження дозволить не лише окреслити правила реалізації фінансів домогосподарств, а й обґрунтувати доцільність запровадження системи управління фінансами домогосподарств (фінансового менеджменту домогосподарств) як цілісної системи управління з відповідною власною методологією. В залежності від впливу і рівня керованості ці чинники слід розподілити на мікро- та макроекономічні. Мікроекономічні відображають безпосередньо специфіку фінансових відносин домогосподарств щодо формування, розподілу й використання фінансів, які, на відміну від інших, є найменш регульованими і регламентованими в економічній системі. Основними з них є: система і форми оплати праці, мотивація і активність робочої сили, участь у прибутках, структура доходів домогосподарств, рівень фінансової грамотності. Макроекономічні чинники характеризуються непрямим впливом держави на фінансові відносини домогосподарств, зокрема через соціальні й страхові виплати, оподаткування, соціальні стандарти, регулювання ринку праці, імідж держави як інвестора і кредитора тощо [2].

Враховуючи, що фінанси домогосподарств є складною категорією, її слід досліджувати не лише з економічної та фінансової, а й соціальної, суспільної точки зору. Відповідно, економічна роль фінансів домогосподарств відображається, по-перше, в тому, що вони є основою ресурсного забезпечення національної економіки, а, по-друге, саме домогосподарства є основними кінцевими покупцями (споживачами) товарів, послуг, робіт.

Список використаних джерел

1. Доля Є. В. Удосконалення науково-методичних підходів до управління фінансами домогосподарств в умовах ринкової трансформації економіки України [Текст] / Є.В. Доля, Л.С. Захаркіна // Конкурсна наукова робота – 2011 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

<http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/25317> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

2. Драган О.О. Фінанси домогосподарства: концептуальні підходи до визначення системи управління [Текст] / О.О. Драган // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2012. – №5. – С. 124–128.

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ**

Арапочкіна Аліна

студентка

Криворізький національний університет

м. Кривий Ріг

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Найважливішою фінансовою категорією, що відображає позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва і свідчить про обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості, є прибуток.

Розмір отриманого прибутку має досить велике значення в діяльності підприємства. Величина прибутку підприємства впливає на формування фінансових ресурсів підприємства; збільшення ринкової вартості підприємства; ефективність виробничої діяльності підприємства; економічний розвиток держави. Отже, значна роль прибутку в розвитку підприємства і забезпеченні інтересів його власників та персоналу, а також держави визначають необхідність дослідження питань ефективного управління прибутком підприємств.

Значну увагу питанням формування та використання прибутку підприємств приділено в працях І.О. Бланка, М.Д. Білик, С.М. Баранцевої, Г.Г. Кірейціва, С.В. Мішиної, В.В. Худи та інших.

В умовах розвитку ринкової економіки України прибуток є основним спонукальним мотивом здійснення будь-якої підприємницької діяльності, оскільки він забезпечує зростання добробуту власників та працівників підприємства через дохід на вкладений капітал.

Управління прибутком являє собою процес розробки та прийняття ефективних управлінських рішень за всіма основними аспектами його формування та розподілу і використання на підприємстві з метою максимізації добробуту власників підприємства в поточному та перспективному періодах.

Прибуток формується під впливом великої кількості взаємозалежних чинників, що впливають на результати діяльності підприємства, з однієї сторони – позитивно, а з іншої – негативно.

Серед зовнішніх чинників слід виділити: місткість ринку, економічні

умови господарювання, платоспроможний попит споживачів, державне регулювання діяльності підприємств.

До внутрішніх чинників належать: обсяг виробленої продукції, собівартість виробництва, ціна та асортимент реалізованої продукції, тощо. Особливе значення має рівень, динаміка і коливання платоспроможного попиту, тому що він визначає стабільність одержання прибутку. Внутрішні чинники прямо залежать від організації роботи самого підприємства та можуть впливати на формування прибутку підприємства як безпосередньо, так і опосередковано [2, с. 196].

Зовнішні та внутрішні фактори тісно взаємозв'язані між собою. Ступінь впливу вищезазначених чинників залежить від їх співвідношення, стадії життєвого циклу підприємства, а також компетенції та професіоналізму його менеджерів.

Необхідно відзначити, що засоби праці, предмети праці та трудові ресурси є не тільки чинниками формування прибутку, але одночасно служать основою для визначення напрямів пошуку резервів його підвищення. Їх раціональне ефективне використання сприяє збільшенню виробництва продукції та покращенню її якості. В результаті зменшується обсяг засобів, які витрачаються на виробництво одиниці продукції, що відображається на зниженні матеріаломісткості, фондомісткості, трудомісткості, собівартості конкретних видів продукції, і навпаки, нераціональне використання ресурсів призводить до збільшення їх обсягу на одиницю продукції, що сприяє зниженню показників, які характеризують інтенсивність розвитку й ефективність господарювання підприємства [3, с. 17-18].

Для підвищення результативності діяльності підприємства потрібно сформувати дієву систему управління прибутком, яка розглядається як сутність взаємопов'язаних елементів, кожний з яких виконує певну роботу, спільна дія котрих забезпечує досягнення механізму отримання прибутку заданої величини.

Для забезпечення ефективності системи управління прибутком в організаційну структуру підприємств треба вводити служби контролінгу. Вагоме значення в системі контролінгу має оперативний аналіз відхилень витрат підприємства. Він дає змогу своєчасно оцінити господарські ситуації, пов'язані з формуванням витрат діяльності, виявити негативні причини і вади в роботі, внутрішньогосподарські резерви покращення використання ресурсів підприємства, забезпечити оперативне маневрування ресурсами і капіталом з метою раціоналізації витрат [1, с. 148-149].

Політика управління прибутком повинна бути спрямована на максимізацію розміру позитивного фінансового результату за допомогою зростання обсягів його діяльності, ефективного управління витратами, підвищення ефективності використання матеріально-технічної бази, оптимізації складу та структури обігових коштів, підвищення продуктивності праці та системи управління суб'єктом господарювання.

Стосовно політики управління розподілом прибутку підприємства, то

вона повинна відображати основні вимоги загальної стратегії розвитку підприємства, забезпечувати підвищення його ринкової ціни, формувати необхідні обсяги інвестиційних ресурсів, забезпечувати матеріальні інтереси власників і працівників [4, с. 77].

В умовах нестабільності економіки і постійного зростання цін багато підприємств не планують прибуток, пояснюючи це складнощами прогнозування, проте без планових розрахунків ступінь керованості фінансовими результатами істотно знижується. При відсутності планових розрахунків прибутку підприємство не може оперативного контролювати свої доходи і видатки і своєчасно приймати необхідні рішення. Отже, в сучасних умовах треба впроваджувати ефективне внутрішньофірмове планування, сутність якого полягає в необхідності дотримання таких основних принципів: планування повинно бути гнучким і адаптивним, своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища підприємства; плануванням повинні займатися насамперед ті, хто буде потім впроваджувати в життя розроблені плани [2, с. 197-198].

Отже, обсяг отриманого прибутку має досить велике значення в діяльності підприємства. Величина прибутку впливає на формування його фінансових ресурсів; збільшення ринкової вартості; ефективність виробничої діяльності підприємства сприяє економічному розвитку держави. Оптимальне управління структурою прибутку допомагає підприємству запобігти банкрутству, сприяє перспективам виходу на міжнародні ринки. Тому, проблема управління прибутком підприємства набуває усе більшого значення, оскільки саме тут концентрується ефект усієї господарської діяльності кожного підприємства.

Список використаних джерел

1. Блонська В.І. Стратегічне управління прибутком підприємства [Текст] / В.І. Блонська, А.Я. Нагірна // Науковий вісник НЛТУ України. — 2010. — №20.5. — С.145—152.
2. Гладка Л.І. Управління прибутком в сучасних умовах [Текст] / Л.І. Гладка, М.О. Домащенко, М.В. Ковальова // Економіка і регіон : Наук. вісник Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка. — 2012. — №1(32). — С.195—198.
3. Кустріч Л.О. Управління прибутком підприємства [Текст] / Л.О. Кустріч // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. — 2010. — №99. — С.16—21.
4. Пігуль Н.Г. Управління прибутком підприємства [Текст] / Н.Г. Пігуль // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : Зб. наук. праць. — 2010. — №28. — С.71—77.

Bilokinna Nalalya
student

Bondarenko Anastasiya
student

Kyiv National University of Technologies and Design
Kyiv

ENTERPRISE MANAGEMENT AND ECONOMICS

A scientific management system and economic activity take on enormous importance in a successful company development. For growth of production efficiency, the management system is even more essential than implementation of new technology. A significant experience of science-based management at enterprises has been accumulated by the most developed countries — the USA and Japan. Studying that experience is of a huge importance for the present and, even more, for the future development of Ukraine's economy, especially at the present stage.

Today, a characteristic feature of the economy development appears in profound changes in all its areas that affect management system. Management system of an enterprise ought to be viewed as a dynamic process, because its forms, methods and functions are influenced by various factors: size of the enterprise, profitability and competitiveness level, etc [1].

Increasing scale of social manufacturing and deepening social division of labor in all three forms (General, special and unit) increases the value system of economic management.

The core of the system of management in economy and purposeful-driven on the needs, interests and goals of individuals, groups of people, layers and stratum to achieve this goal. The main objects of this system is the public production in general, separate spheres, branches of the national economy, the elements of social reproduction, certain elements of the economic system and individual enterprises, firms, companies and institutions [2].

Economic methods of management occupy a central place in the system of scientific methods of management of labor activity of people because of their establishes the target program of economic development of various enterprises and organizations, also defined such a behavior and incentives, which, objectively, encourage and interest groups and workers in effective work.

In the management of a modern economy should be guided by the principles of:

- a clear division of labor;
- observance of discipline and order;
- authority and responsibilities;
- use of motivation highly productive work;
- ensure equal justice for all;
- confidence in the permanence and stability of operation;

- encourage the initiative.

Every enterprise is a complex socio-economic system that combines the manufacturing process of a variety of material elements, human resources and information links. All companies have some common characteristics, which primarily include management functions [3].

Management functions - is objectively conditioned by the general directions or spheres of activity, which together provide effective cooperation work together.

Management of enterprises is carried out in two sectors: production and technical, when the works for the organization, coordination and management of the production process, and socio-economic when regulate the relations between the participants of the production process in terms of labor division and cooperation and the formation of relations between managers and executors.

So, from the above it can be said that the management of the enterprise reflects the totality of interrelated processes of planning, organization, motivation and control, ensuring the formation and achieving the company's objectives. Today in world practice, the use of three management tools: hierarchy, culture and market. Each of them is dominant in a given economic system [4].

References

1. Enterprise Economics/ Textbook /under the General editorship of doctor EN. Professor L. G. Melnyk - Sumy: ETC "University book", 2008.- 340 p.
2. Grinev A. B. Organization and management at the enterprise. - Kharkiv: Publishing House. "INZHEK", 2008. – 329 p.
3. Volkov O., Denisenko M., Grechan A.P. Economics and organization of innovative activity/. - K.: TSUL, 2007. – p 240.
4. Source access: http://ru.osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/18712/

Бінерт Олеся

старший викладач

Львівський національний аграрний університет

м. Дубляни

КЕРІВНИЦТВО ТА ЛІДЕРСТВО В ОРГАНІЗАЦІЇ

Досягнення економічного зростання в Україні неможливе без здійснення ефективної та результативної управлінської діяльності в усіх галузях економіки. Тому значення керівництва та лідерства на підприємствах є та залишається актуальним питанням сьогодення.

Сучасне суспільство вимагає належної підготовки керівників, які б ефективно здійснювали управління підприємством, організовували діяльність своїх працівників та реагували на перебіг подій у разі виявлення негативних тенденцій. Сучасний керівник - це комунікативно компетентна людина, котра володіє і загальними основами науки управління, і специфічними знаннями та вміннями в сфері стратегії управління, інновації, маркетингу, управління працівниками та виробництвом. Ефективність та результативність організації залежить від:

- вміння керівника створити сприятливий соціально-психологічний клімат в колективі;
- зацікавити роботою працівників;
- виявити свої лідерські здібності;
- застосовувати мотиваційні та управлінські методи;
- вміння спілкуватися та вирішувати конфліктні ситуації або не допускати їх виникнення та ін.

Керівник повинен до кожної людини знайти підхід, створити умови для ефективного виробництва, мотивувати працівників до діяльності, прагнути до лідерських здібностей.

Лідер – це член групи, який спонтанно висувається на роль неофіційного керівника в умовах певної, специфічної і досить значущої ситуації, щоб забезпечити організацію спільної діяльності людей для найшвидшого і успішного досягнення спільної мети. Лідер є стратегом, який здатний побачити і правильно оцінити те, що знаходиться поза підприємством. Лідерство необхідне людям для досягнення своїх цілей з мінімальними втратами – так вважають Д.Хоббс та Р. Пауерс [3].

В ході вивчення проблеми лідерства вченими було запропоновано багато різних визначень даного поняття. В своїх визначеннях лідерства багато авторів намагались чітко сформулювати той особливий компонент, який вносить сам лідер. Наприклад, Катц і Кан розглядають лідерство як “елемент, який справляє вплив і проявляється незалежно від механічного виконання повсякденних доручень організації. Автор далі розвиває думку: “Лідерство – це здатність підняти людське бачення на рівень більш широкого кругозору, вивести діяльність людини на рівень більш високих стандартів, а також

здатність сформувати людський індивід". Згідно з Дж. Террі, лідерство – це вплив на групи людей, який спонукає їх до досягнення спільної мети. Р. Танненбаум, І. Вешлер і Ф. Массарик визначали лідерство, як міжособова взаємодія, яке проявляється в конкретній ситуації за допомогою комунікаційного процесу і направлене на досягнення цілей.

Узагальнюючи різні визначення можна вивести єдине, яке на мою думку буде відповідати самої суті цього поняття. Лідерство – це тип управлінської взаємодії, заснований на поєднанні різних джерел влади в залежності від конкретної ситуації та спрямований на спонукання людей для досягнення спільних цілей. Іншими словами лідерство – стосунки домінування і підпорядкування, впливу і прямування в системі міжособистісних стосунків в групі, які ведуть до наміченої мети. Звідси, лідер – це член групи, за яким вона визнає право приймати рішення в значущих для неї ситуаціях ; індивід, здатний виконувати центральну роль в організації спільної діяльності і регулюванні взаємостосунків у групі.

На відміну від лідерства, керівництво є суто управлінським феноменом. Керівництво – це вид управлінської діяльності, який на засадах лідерства та влади забезпечує виконання функцій менеджменту, формування методів менеджменту та їх трансформацію в управлінські рішення шляхом використання комунікацій. Аналізуючи інтелектуальні здібності керівника, можна зробити такі висновки, в першу чергу судити по тому, яких людей він наблизив до себе. Якщо ці люди вірні та талановиті, то можна завжди бути впевненим у прозорливості та розумі керівника, бо він зумів розпізнати їх здібності та утримати їх відданість. Якщо ж це не так, то керівник – невдаха, бо першу велику помилку він вже зробив, коли вибрав поганих помічників. Можна досить чітко оцінити свого найближчого помічника, якщо спостерігати ієрархію його цінностей щодо свого статусу у підлеглий структурі. Якщо він більш хвилюється про себе, ніж про керівника або загальну справу та кожного разу шукає лише свою користь, він ніколи не буде надійним помічником, і на нього ніколи не можна покластися. Бо його посада потребує хвилювання не про суто свої інтереси, а про загальний добробут структури.

Але й керівник зі свого боку повинен намагатися підтримувати відданість свого помічника, оцінюючи його заслуги матеріальними та моральними відзнаками та заохоченнями та ін. Саме тоді керівник та помічник можуть бути впевненими один в одному і досягти великих успіхів у загальній справі.

На підставі проведених опитувань виокремлено такі основні причини виникнення труднощів в роботі керівників:

- обмануті очікування;
- соціально-психологічна глухота;
- пасивність;
- ігнорування реальних критеріїв оцінювання.

Отже, проблеми, пов'язані з ефективним управлінням та раціональним

використанням влади вимагають глибокого вивчення феноменів лідерства та керівництва.

Усюди, де збираються разом більше ніж дві людини, виникає проблема лідерства. В процесі формування колективу деякі її учасники починають грати активнішу роль, ніж інші, їм надають перевагу, до їх слів прислухаються з великою повагою, вони набувають домінуючого положення. Таким чином відбувається розділення учасників колективу на тих, що ведуть і ведених, тобто на лідерів і послідовників [1].

Зазначимо ще й такий цікавий момент, якщо людина не прагне стати лідером, вона ніколи ним не стане, якщо оточуючі не сприймуть її як лідера. А от у керівництві справа йде зовсім інакше. Менеджер нерідко призначається на свою посаду незалежно від того, сприймають його підлеглі відповідним цій ролі чи ні.

Зрозуміло, від рівня мислення керівника-лідера, постійної орієнтації на власне удосконалення і розвиток персоналу, ініціативності залежить ефективність діяльності підприємства і добробут працівників. Таким чином, керівник підприємства, щоб стати справжнім лідером, повинен постійно навчатися, самовдосконалюватись, працювати над собою. Це постійно повторював один із найуспішніших бізнесменів другої половини ХХ ст. К. Мацусіта. «Із покірним духом і відкритим розумом можна вчитись на будь-якому досвіді і в будь-якому віці. Маючи високі гуманістичні ідеали, людина здатна пережити і успіх, і невдачу, вчитись на тому й іншому і постійно зростати» [2].

Список використаних джерел

1. Кибалов, А. Лидерство как власть [Текст] / А. Кибалов // Менеджмент и менеджер. — 2008. — №5-6. — С.15—20.
2. Коттер, Дж.П. Лидерство Масуциты. Уроки выдающегося предпринимателя XX века [Текст] : пер. с англ. / Дж.П. Коттер. — М. : Альпина Бизнес Букс, 2004. — 254 с.
3. Hobbs D. G. Sociology publications. Cooperative extention service / D. G. Hobbs, R. S. Povers // Iowa state Universitate, 1992. — №1.— P. 1—5.

Домище-Медяник Алла

старший викладач

Ужгородський торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

м. Ужгород

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Необхідність формування й реалізації стратегії розвитку дитячого оздоровлення зумовлена нестійким характером функціонування мережі санаторно-курортних закладів, який встановлений при проведенні аналізу оцінки рівня задоволення потреб у відпочинку й оздоровленні дітей у попередньому параграфі.

Поєднання різноманітних природних рекреаційних ресурсів та лікувальних чинників місцевості, їх високі якісні і кількісні показники, а також вигідне геополітичне положення роблять Закарпатську область особливо сприятливою для розвитку санаторно-курортного лікування, відпочинку й оздоровлення дітей, які є складовою частиною туристично-рекреаційної галузі регіону [5, с. 65-67].

Досвід стратегічного управління регіональною економікою та окремих видів економічної діяльності для вітчизняної практики є відносно новим. Протягом останніх років як у вітчизняній, так і зарубіжній літературі зріс інтерес до методологічних розробок, які б давали чіткі перспективні орієнтири соціально-економічного розвитку регіонів. До цього часу сучасний рівень фундаментальних досліджень в області дитячого туризму є недостатнім для вирішення його практичних проблем. Як зазначають експерти, формування стратегії активного дитячого оздоровлення в туризмі спроможне забезпечити його максимальну соціально-економічну ефективність й відкрити перед сферою інтенсивний шлях розвитку [6, с.6].

Точкою відліку перенесення стратегічного менеджменту на рівень регіональної економіки та її складових можна вважати прийняття у 2006 р. Державної стратегії регіонального розвитку [2], "Стратегії інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів" (2009 р.); "Україна 2020: Стратегія національної модернізації" (2010 р.) та низкою регіональних стратегій соціально-економічного розвитку. Серед галузевих стратегій, які мають пряме відношення до об'єкту нашого дослідження слід вказати державну Стратегію розвитку туризму і курортів (2008 р.) [7] та регіональну Стратегію розвитку та маркетингу туризму Івано-Франківської області до 2015 року (2007 р.) [7].

Однак, у державній стратегії розвитку туризму і курортів України серед напрямів удосконалення цієї сфери дитячому туризму і оздоровленню не відведено жодного пункту. Це ще більше актуалізує і доводить необхідність розробки стратегії дитячого оздоровлення і вимагає належної уваги з боку

держави. Зазначимо, що у регіональній стратегії розвитку туризму ("Стратегія розвитку та маркетингу туризму Івано-Франківської області до 2015 року) серед пріоритетних напрямів є лікувально-оздоровчий та дитячий туризм, які знаходяться у різних за пріоритетністю групах (у першій та другій відповідно).

Огляд зарубіжних та вітчизняних стратегій розвитку дитячого відпочинку дає підстави стверджувати, що головною метою розробки регіональної стратегії дитячого оздоровлення є удосконалення й розбудова матеріально-ресурсної бази дитячих оздоровчих закладів; сприяння сімейному відпочинку; підвищення рівня безпеки перебування дітей у місцях відпочинку й оздоровлення. Більшість із аналізованих стратегій розвитку дитячого відпочинку й оздоровлення визнають пріоритетним перебування у звичних кліматичних умовах, де організму не слід затрачати сили на адаптацію, що зможе принести значно кращий результат [1].

Реалізація стратегічних цілей аналізованих стратегій дозволяє досягнути триєдиного ефекту:

- комерційного ефекту, що визначається величиною додаткового прибутку від заходів, що реалізуються в рамках стратегічних та оперативних завдань;
- бюджетного ефекту, який характеризується приростом сумарної величини податкових надходжень до бюджету від реалізованих заходів;
- соціального ефекту, зумовленого приростом доходів населення внаслідок реалізації заходів стратегії, зниження рівня захворюваності дітей та витрат на їх лікування.

Для визначення регіональних особливостей розробки стратегій розвитку закладів дитячого оздоровлення слід не лише оцінювати стратегічні та програмні документи, а передусім варто розглянути середовище їх реалізації, що впливає на результативність реалізованих заходів та проектів.

Основними економічними аспектами розвитку дитячих санаторно-курортних закладів Закарпатської області є:

- ефективне використання наявних та збільшення кількості закладів дитячого санаторно-курортного призначення;
- розвиток санаторно-курортної інфраструктури в цілому та покращення матеріально-технічної і науково-методичної бази дитячих санаторно-курортних закладів;
- створення умов для залучення інвестицій в санаторно-курортний комплекс Закарпаття шляхом надання податкових пільг, державних гарантій та інших засобів державної підтримки;
- пріоритетність забезпечення санаторно-курортним лікуванням та пільгами на транспортні витрати до санаторно-курортних закладів категорій населення, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки за рахунок бюджетних коштів всіх рівнів та позабюджетних фондів, а також

хворих на туберкульоз;

- покращення фінансування дитячих санаторно-курортних закладів за рахунок державного та місцевого бюджетів [3, с. 473].

Проведений аналіз дав змогу визначити основні проблеми ефективного розвитку дитячого оздоровлення в Закарпатській області, такими, на нашу думку, є:

- суттєве зниження фінансових витрат на санаторно-курортне лікування і оздоровлення працівників та їх сімей за рахунок коштів обов'язкового соціального страхування;

- погіршення матеріально-технічної бази дитячих санаторно-курортних закладів за умов недостатнього фінансування за рахунок державного та місцевого бюджетів;

- відсутність механізму функціонування дитячих санаторно-курортних закладів в умовах ринкової економіки і привабливого інвестиційного клімату для розвитку санаторно-курортної сфери в цілому;

- відсутність проведення науково-дослідницьких і виробничих робіт в області пошуку та використанні природних лікувальних ресурсів для оздоровлення дітей, розробки і впровадження в практику сучасного технологічного обладнання, нових методик діагностики, лікування і оздоровлення хворих в санаторно-курортних умовах;

- відсутність медико-економічних стандартів санаторно-курортних послуг і критеріїв медичного ліцензування та акредитації діяльності дитячих санаторно-курортних закладів;

- відсутність розробленої середньо- і довготривалої стратегії розвитку дитячого оздоровлення, слабкість вітчизняної науково-методологічної бази стратегічного планування у сфері дитячого оздоровлення [3].

Зазначимо, що при обґрунтованому підході до формуванні та реалізації стратегії розвитку дитячого оздоровлення можна розраховувати на відчутний економічний ефект.

Список використаних джерел

1. Бібік Н.В. Організаційно-економічний механізм управління розвитком регіону (на прикладі Харківської області) : спеціальність 08.00.05 / Харків, 2010, ХНАМГ. — 20 с.

2. Виступ Міністра Равіля Сафіулліна на Всеукраїнській нараді про підсумки оздоровлення та відпочинку дітей влітку 2010 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/sport/control/uk/publish/printable_article?art_id=124935. (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

3. Горбинко В. М. Особливості змісту діяльності в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку [Текст] / В.М.Горбинко. — К.: Наук. світ, 2003. — 530 с.

4. Грант Р.М. Современный стратегический анализ : пер. с англ. — СПб : Питер, 2008. — 560 с.

5. Гриньова, В. М. Механізм реалізації стратегії структурно-інноваційної трансформації економіки України : [моногр.] / В. М. Гриньова. – Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, ЛТД», 2008. – С. 244-289.

6. Гуманітарна сфера: питання теорії та практики [Текст] : Монографія / Куценко В.І., Богуш Л.Г., Комарова О.А., Остафійчук Я.В. / За заг. ред. В.І. Куценко. – К.: Наук. світ, 2002. – 456 с.

7. Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту : сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/sport/control/uk/publish/printable_article?art_id=124935. (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

Левітан Ігор

аспірант

Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

м. Донецьк

МАРКЕТИНГОВИЙ АУДИТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ: СУТНІСТЬ ТА ВИДИ

В умовах ринкової економіки підприємства, що прагнуть забезпечити ефективність власної маркетингової діяльності, здійснюють маркетинговий аудит, що покликаний надати необхідну інформацію про ефективність (реальну та потенційну) цілей, стратегій маркетингової діяльності, стан факторів середовища функціонування підприємства, можливі проблеми та резерви підвищення ефективності маркетингової діяльності.

Маркетинговий аудит доцільно розглядати як: незалежне періодичне всебічне дослідження підприємством (або його підрозділами) маркетингового середовища, цілей, стратегій і діяльності з метою виявлення проблем і прихованого потенціалу, а також розробки плану дій щодо поліпшення маркетингу [2].

Однак, якщо маркетинговий аудит розглядати не опосередковано, а по відношенню до стратегічного контролю маркетингу, то його слід розглядати як один з його напрямів.

На думку Багієва Г.Л., мета маркетингового аудиту полягає в визначенні вузьких місць в системі маркетингу, а також формуванні плану рекомендацій для керівництва щодо підвищення ефективності маркетингової діяльності і прийняття маркетингових рішень [1, с. 223].

Швайко І.Г. виділяє наступні цілі маркетингового аудиту: 1) оцінка відповідності організації певним ринковим умовам; 2) підвищення ефективності виробництва, бізнес-операцій маркетингу і продаж, своєчасне

виявлення проблемних зон [7].

Млинко І.Б. виділяє наступні основні ознаки маркетингового аудиту: діагностичний характер; багатовимірність аналізу результативності і ефективності маркетингу; застосування методів якісного і кількісного характеру під час діагностування маркетингу; поєднання фінансових і нефінансових показників; використання комплексної системи маркетингової інформації [4, с. 219].

Файзулаєва К. вважає, що класифікація видів маркетингового аудиту сприятиме розвитку теорії маркетингу та подальшому удосконаленню практики його проведення, розвитку його форм та методик, що дозволить підприємствам застосовувати вид маркетингового аудиту в залежності від стану господарської діяльності [6].

За суб'єктами проведення маркетинговий аудит може бути зовнішнім та внутрішнім. Зовнішній аудит маркетингу проводиться за домовленістю консалтинговою організацією, внутрішній – робітниками підприємства, що перевіряється. За змістом маркетинговий аудит може бути попередній, поточний та наступний. Це відображає необхідність перевірки не тільки поточної та минулої маркетингової діяльності підприємства, а і методів та способів її здійснення, що впливає на якість управлінських рішень та подальшу діяльність персоналу маркетингового відділу. За періодичністю проведення маркетинговий аудит може бути періодичний або неперіодичний. За об'єктами (або за повнотою досліджуваної інформації) аудит маркетингу може бути повний та тематичний. За причинами проведення маркетинговий аудит може бути попереджувачий, антикризовий та пробний. Пробний аудит маркетингу проводять компанії, які вперше впроваджують його в систему управління господарською діяльністю для визначення подальшої його необхідності. Антикризовий маркетинговий аудит є найбільш типовим для українських підприємств та проводиться ними з метою виправлення кризового положення. Попереджувачий аудит маркетингу проводять для своєчасного виявлення недоліків у роботі, використання резервів підвищення ефективності та впровадження новітніх методів та інструментів маркетингу. За глибиною дослідження маркетинговий аудит може бути поглиблений, (повний системний аудит маркетингу), та експрес-аудит (полягає у застосуванні спрощеної експрес-методики діагностики стану системи маркетингу) [6].

Окрім вищезначених класифікаційних ознак вчені Білюк О.Ю. та Майорова Н.І. виділяють види маркетингового аудиту за наступними ознаками: за джерелами інформації (документальний і фактичний), за цільовим спрямуванням (стратегічний, тактичний і контрольний) [3].

Очигава С.В. виділяє наступні класифікаційні ознаки маркетингового аудиту: в залежності від суб'єкта, що здійснює перевірку (зовнішній і внутрішній); в залежності від частоти (повторюваності і періодичності): початковий, повторний, регулярний; в залежності від об'єкту або рівня аудиту (на рівні служби маркетингу, системи маркетингу, інструментів

маркетингу, підприємства в цілому, окремого підрозділу, окремого бізнес-проекту); в залежності від предмету або спрямованості дослідження (аудит результатів діяльності, аудит внутрішньої організації, аудит зовнішньої стратегії); в залежності від інтенсивності (експрес-аудит, локальний аудит, комплексний аудит) [5, с.22].

Таким чином, розгляд загальноприйнятих підходів щодо виділення видів маркетингового аудиту дозволив запропонувати його класифікацію за наступними ознаками: в залежності від суб'єкту проведення (зовнішній і внутрішній); в залежності від часу здійснення по відношенню до процесу планування маркетингу (попередній, поточний, наступний); за регулярністю проведення (регулярний, не регулярний); в залежності від цільової орієнтації (попереджувачий, антикризовий); в залежності від горизонту здійснення маркетингової діяльності, що охоплюється (стратегічний, тактичний, оперативний); за глибиною дослідження (комплексний, тематичний); за глибиною отриманих результатів (поглиблений або фундаментальний та експрес-аудит); в залежності від методів, що застосовуються під час діагностування маркетингу (кількісний та якісний).

Список використаних джерел

1. Багиев, Г.Л. Маркетинг [Текст] : учебник для вузов / Г.Л. Багиев, В.М. Тарасевич, Х. Анн ; под общ. ред. Г.Л. Багиева. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: ЗАО «Изд-во «Экономика», 2001. — 718 с.
2. Балабанова, Л.В. Маркетинг: підручник в 2 т. / Л.В. Балабанова ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. маркетинг. менедж. — Вид. 3-тє, перероб. і доп. — Донецьк: ДонДУЕТ, 2011. — Т. 2. — 392 с. — (Школа маркетингового менеджменту).
3. Білюк О.Ю. Маркетинговий аудит і контроль в системі планування маркетингової діяльності підприємства [Електронний ресурс] / О.Ю.Білюк, Н.І. Майорова. — Режим доступу : <http://worldukraine.abwo.biz/?p=1608> (дата звернення 11.12.2013 р.). — Назва з екрана.
4. Млинко, І. Б. Аудит маркетингу: сутність, основні етапи та сфери проведення [Текст] / І. Б. Млинко // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. — 2011. — № 720. — С. 217—224.
5. Очигава С.В. Организационно-методическое обеспечение аудита маркетинговой деятельности производственных предприятий : дис. ... кандидата экон. наук : 08.00.05 / Очигава Сергей Владимирович. — Москва, 2003. — 190 с.
6. Файзулаєва К. Маркетинговий аудит на підприємстві як засіб підвищення конкурентоспроможності [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://conftiapv.at.ua/publ/konf_9_10_grudnja_2010_r/marketingovij_audit_na_pidpriemstvi_jak_zasib_pidvishhennja_konkurentospromozhnosti/4-1-0-581 (дата

звернення 11.12.2013 р.). — Назва з екрана.

7. Швайко И.Г. Маркетинг [Электронный ресурс] : учебник. — Режим доступа : <http://youcapital.ru/index.php?do=files&op=read&fileid=1687&p=3> (дата звернення 11.12.2013 р.). — Назва з екрана.

Поляруш Іван

к.е.н., асистент

Бучковська Людмила

здобувач

Подільський державний аграрно-технічний університет
м.Кам'янець-Подільський

КОМУНІКАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У менеджменті комунікація відіграє надзвичайно важливу роль. Практично все, що роблять менеджери будь-яких рівнів для вирішення стратегічних і тактичних завдань розвитку своїх фірм, вимагає ефективного обміну інформацією. Головною умовою ефективності ділової комунікації є усвідомлення того, що можливість реалізації цілей взаємодії зростає, якщо правильно організувати її проведення і добитися при цьому створення атмосфери взаєморозуміння, довіри і співробітництва [1].

Метою досліджень є аналіз сучасної системи комунікацій у досліджуваному підприємстві, виявлення основних проблем і недоліків у її організації та розробка пропозицій по удосконаленню комунікаційного механізму. Об'єктом вивчення виступають відносини, що виникають у процесі виробничо-господарської діяльності. Предметом дослідження є офіційні комунікації, які склалися в підприємстві у процесі управлінської діяльності.

Дослідження проводились за матеріалами ТзОВ «Злагода» (с. Рукшин Хотинського району Чернівецької області) за допомогою таких методів: монографічний; статистичні; графічний; аналізу, синтезу, індукції, дедукції; опитування; спостереження; інтерв'ювання. Інформаційною базою послужили: рішення державних органів, праці вчених-економістів (Афанасьєв І., Дем'яненко С.І., Осовська Г.В., Гірняк О.М., Лазановський П.П., Горелов І.Н., Житников В.Ф., Зюзько М.В., Шкатова Л.А., Завадський Й.С., Карнега Д., Кравченко М., Кричевський Р.А., Палеха Ю.), нормативна, довідкова, методична література, дані статистичного і бухгалтерського обліку, матеріали власних спостережень, опитування, інтерв'ювання.

ТзОВ „Злагода” мало у 2012 році - 691 га земельних угідь, задіяло у виробництві 20 осіб, використовувало матеріальних активів на суму 1896 тис. грн. (180,57% від рівня 2007 року). Собівартість реалізованої продукції у 2012

році зросла до 3073 тис. грн. і була у 6 разів більшою по відношенню до 2007 року. Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) мав загальну тенденцію до збільшення. В результаті цього господарство отримувало у 2007-2010 роках все менший збиток, а у 2011 - 2012 роках - прибуток. На фоні шести років досліджень найкраща ситуація у 2012 році, коли було отримано 577 тис. грн. прибутку. У 2012 році в розрахунку на кожну гривню повної собівартості реалізованої продукції було отримано 18,78 копійки прибутку.

На такі результати роботи підприємства вплинули різні фактори. Головними з них були: покращення ефективності використання землі, трудових ресурсів, активів підприємства, збільшення окупності витрат, а це було спричинено, головним чином, ефективною системою управління. При цьому суттєву роль зіграли комунікаційні процеси та їх інформаційне забезпечення, які виникали в середовищі персоналу підприємства.

Основою комунікацій є апарат управління і всі працівники підприємства, а також зовнішнє середовище. Комунікаційні процеси (обмін інформацією між двома і більше особами) виникали: між підприємством і зовнішнім середовищем; у стосунках з державою (подання звітності: статистичної, бухгалтерської та ін.); між рівнями, підрозділами та працівниками підприємства.

У досліджуваному підприємстві в апараті управління застосовується ієрархічна схема комунікацій, яка уособлює командні функції одних позицій по відношенню до інших. У бригадах застосовується зіркова схема комунікацій.

При цьому основними типами комунікацій є: формальні та неформальні. Формальні комунікації - передбачені організаційною структурою і структурою апарату управління. Схема структури апарату управління є ілюстрацією "проходження інформації каналами". Формальні комунікації поділяються на вертикальні, горизонтальні та діагональні. Неформальні комунікації - не передбачені організаційною структурою. Неформальна інформація буває досить корисною для доповнення інформації, отриманої через формальні канали комунікації.

У процесі комунікацій працівники апарату управління застосовують різні її види. Перевага надається діловій розмові, бесіді, співбесіді, обговоренню. Рідше використовуються такі види комунікацій, як спір, полеміка, дискусія, диспут, дебати. При цьому "впадає в око" поспішність, з якою це робиться, не завжди кваліфіковані доводи, часто недоведення до логічного завершення дискусій, спорів. Трапляється грубість і зверхність у спілкуванні, недовіра і приниження з боку вищестоящего керівництва.

Комунікаційний процес включає такі елементи: відправник (особа, яка генерує ідею або збирає, опрацьовує інформацію та передає її); повідомлення (інформація, закодована певним чином за допомогою символів); канал (засіб передачі інформації); отримувач (адресат, особа, якій призначена інформація і яка певним чином інтерпретує її); зворотний зв'язок (реакція). Цей елемент

часто залишається поза увагою, а одностороннє спілкування є, як правило, малоефективним, хоча загальноновизнано, що будь-яка система функціонує ефективно за умови існування налагодженого зворотного зв'язку.

Функціонування комунікаційних систем піддається впливу багатьох джерел деформації інформаційних потоків (мова, логіка, абстракція, конкуренція між повідомленнями, сприйняття повідомлення адресатом, статус керівника та підлеглого, статус особи, яка надсилає повідомлення, опір змінам тощо). Це явище називається шумами.

Для того щоб прийняти правильне рішення, необхідно мати певну кількість якісної інформації. На практиці здебільшого спостерігається перевантаження інформацією виробничого персоналу приблизно у 3-4 рази порівняно з нормами.

На підприємстві, що досліджується, використовується проста форма інформаційних систем, яка має багато проблем. Інформація з місць виробництва не завжди вчасно потрапляє до керівника підприємства. Бувають випадки перекручування інформації. Трапляється, що керівнику необхідно вирішувати питання виробничого характеру в умовах невизначеності. Причиною цьому можуть бути неправильно вибрані форми і види управлінської документації.

Для удосконалення комунікаційного процесу у підприємстві доцільно:

- ліквідувати бар'єри в комунікаціях на рівні підприємства шляхом: застосування сучасних інформаційних технологій (персональних комп'ютерів, електронної пошти, відеоконференцій, радіо, телебачення); введення системи збору пропозицій від працівників підприємства; поліпшення зворотного зв'язку; поліпшення виконання функцій менеджменту; ефективного застосування графічних засобів; удосконалення змісту та структури документальної інформації; регулювання інформаційних процесів та маршрутів; раціоналізації структури комунікаційного процесу тощо;

- ліквідувати бар'єри в міжособових комунікаціях через удосконалення спілкування: бути сприйнятливим до потенційних семантичних проблем; бути уважним до почуттів інших працівників; враховувати соціально-психологічний клімат у колективі; налагоджувати якісний зворотний зв'язок; допускати можливість дублювання ідеї, повідомлення, пояснення;

- розробити інформаційну систему підприємства (скласти графік руху і подання бухгалтерської та статистичної документації із зазначенням строків і виконавців; зробити реальний перелік номенклатури справ; розробити загальну схему документообороту та розрахувати потребу у засобах оргтехніки);

- для вироблення оптимальних управлінських рішень використовувати не лише формальні, а й неформальні канали комунікацій [2].

Список використаних джерел

1. Кравченко, М. Грамотний менеджмент - ключ до успіху [Текст] /

М.Кравченко // Обрій. — 2002. — № 38. — С. 4—5.

2. Осовська, Г.В. Комунікації в менеджменті [Текст] : Курс лекцій / Г.В.Осовська. — К. : Кондор, 2003. — 218 с.

Рудик Володимир

к. е. н., доцент, директор навчально-наукового
інституту бізнесу і фінансів
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ПЕНСІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ

На сьогоднішній день одним із основних питань успішної реалізації пенсійної реформи виступає формування оптимальної системи управління всіма ланками української пенсійної моделі. У зв'язку з цим перед науковцями в сфері пенсійного забезпечення ставиться завдання наукового обґрунтування такої економічної категорії як пенсійний менеджмент, його ролі в становленні і розвитку вітчизняної багаторівневої пенсійної системи, а також одночасному використанню солідарних і накопичувальних пенсійних програм.

Теоретичні засади пенсійного менеджменту формувалися на базі попередніх і сучасних наукових концепцій розвитку менеджменту в цілому, а також конкретно і страхового менеджменту. На думку автора, між даними економічними категоріями і видами менеджменту є логічний зв'язок, який дозволяє об'єктивно вивчити досліджувану економічну категорію.

Основоположники базових концепцій менеджменту Ф. Тейлор, Г. Емерсон, А. Файоль, зробили значний внесок у формування принципів, методів, функцій менеджменту [1; 2; 3]. В наукових колах відмічають, що саме заслуга Ф.Тейлора та його послідовників в організації раціоналістичної наукової школи, формування менеджменту як самостійної сфери діяльності.

В сучасних умовах завдання управління стали особливо не простими. Старі парадигми управління, на сьогоднішній день, не відповідають існуючим реаліям, таким як глобалізація відносин, електронні засоби передання інформації, високий рівень освіти населення, швидкі переміни в технологіях, зміни ринків і споживацького попиту. Як відмічають науковці тепер особливо потрібно враховувати ускладнене навколишнє середовище, загострення конкуренції, підвищення соціальних і економічних вимог на відміну від часів простіших умов існування [4, с. 15].

Сучасні наукові теорії розвитку менеджменту відображають нові погляди на формування принципів менеджменту, які стосуються страхової

сфери, в тому числі і системи пенсійного страхування. Вони, на думку автора, можуть бути покладені в основу побудови концепції розвитку пенсійного менеджменту. До них належать: мислити стратегічно; добиватися того, щоб здібні люди захотіли взяти на себе вхідні обов'язки; постійно примножувати свої знання [5].

Перший принцип означає, що в системі пенсійного страхування треба діяти, постійно думаючи про кінцевий результат. Другий принцип відображає вхідні обов'язки менеджерів, серед яких визначення стратегічної мети при формуванні вітчизняної пенсійної системи, готовність її досягнення основними суб'єктами пенсійних відносин. Третій принцип означає, що управлінські процеси не повинні стояти на місці, вони мають удосконалювати систему управління кожної ланки національної пенсійної моделі відповідно до реалій, які складаються в пенсійній сфері і в суспільстві в цілому.

Пенсійний менеджмент повинен використовуватися відповідно до вимог формування національної пенсійної системи. Тому саме через нього має забезпечуватися реалізація пенсійної реформи, визначення пріоритетів розвитку системи пенсійного страхування, формування відповідних фінансових інститутів, пошук оптимального механізму захисту пенсійних активів учасників пенсійної системи, досягнення фінансового потенціалу пенсійної сфери, який би сприяв підвищенню рівня життя пенсіонерів, відповідно до міжнародних стандартів.

Стержнем ефективного функціонування пенсійного менеджменту мають стати спеціалізовані фінансові інститути, які будуть вести свою діяльність в системі пенсійного страхування. Тому важливо сформувати оптимальну інституціональну структуру управління пенсійною моделлю. Наявність таких інститутів, юридична регламентація їх діяльності, координація пенсійних відносин між суб'єктами всіх трьох рівнів вітчизняної пенсійної системи повинна бути в основі організації пенсійного менеджменту.

Досліджуючи особливості управлінських процесів в пенсійній сфері, тенденції які відбуваються в ній, напрямки пенсійного реформування автором було сформовано наступне визначення терміну «пенсійний менеджмент»: пенсійний менеджмент – система управління в пенсійній сфері, сукупність принципів, методів, засобів, важелів, форм організаційного управління щодо підвищення ефективності механізму формування пенсійних відносин між суб'єктами пенсійної системи за допомогою спеціалізованих фінансових інститутів на базі чинного пенсійного законодавства.

Формування наукових основ пенсійного менеджменту буде сприяти побудові ефективної моделі управління національною пенсійною системою, дасть можливість визначати оптимальні пенсійні відносини між основними суб'єктами системи пенсійного страхування, а саме основне, допоможе підвищити життєвий рівень громадян пенсійного віку.

Список використаних джерел

1. Тейлор, Ф.У. Принципы научного менеджмента [Текст] / Ф.У. Тейлор. — М. : Наука, 1986. — 645 с.
2. Эмерсон, Г. Двенадцать принципов производительности [Електронний ресурс]. — Режим доступа : http://tnby.narod.ru/text/Econom/menagement/Emerson_12principles/str/_01.html. (дата звернення 15.12.2013 р.). — Назва з екрана.
3. Файоль, А. 14 правил успішного менеджменту [Електронний ресурс]. — Режим доступа : www.k2.kapital.com (дата звернення 15.12.2013 р.). — Назва з екрана.
4. Страховий менеджмент : підручник / С.С. Осадець, О. В.Мурашко, В.М. Фурман та ін. ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С.С.Осадця. — К.: КНЕУ, 2011. — 333 с.
5. Современное управление : Энциклопедический справочник. — М.: Издатцентр, 1997. — Т.1. — 584 с.

Сосновська Олександра

студент

Джур Ольга

к.т.н., доцент

Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара

м. Дніпропетровськ

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ
УКРАЇНИ**

Менеджмент, тобто процес організації та управління виробництвом з метою підвищення його ефективності та збільшення прибутку є визначальним фактором розвитку економіки. Він є системоутворюючою умовою виробництва і впливає на інші фактори, від яких залежить економічне становище окремого підприємства і економіки в цілому (рівень техніки і технології; якість робочої сили і задіяність мотивації до праці). Борман Д., Воротила В., Федерман Р. у своїй праці [1] вважають, що професійним завданням менеджера підприємства є слугування своїм співробітникам, вкладникам грошей і суспільству, приведення в рівновагу інтересів, що суперечать один одному. Тому розв'язання існуючих проблем менеджменту підприємств в Україні має істотний вплив як на розвиток підприємств так і економіки в цілому.

Зокрема велике значення має з'ясування проблем менеджменту у машинобудівному комплексі, що забезпечує технічне переоснащення, комплексну механізацію та автоматизацію процесів виробництва та

забезпечує розвиток потенціалу країни. У машинобудуванні зосереджено майже 15% вартості основних засобів та понад 21% загальної кількості найманих працівників промисловості (без малих підприємств) (понад 585 тис. осіб у 2012 році). Машинобудівні підприємства виготовляють на сьогодні близько 3,5 тис. найменувань машин та обладнання, у тому числі близько 2 тис. модернізованих та понад 500 нових моделей машин та обладнання для агропромислового комплексу. Технічні засоби, що виготовляються або можуть виготовлятися, дають змогу механізувати до 85% робіт у сільському господарстві.

Експорт продукції машинобудування становить 53% обсягу реалізованої продукції галузі. Продукція експортується до 74 країн світу. При цьому експорт до країн СНД становить 90,8% загального обсягу експорту, в тому числі до Російської Федерації - 68,2% загального обсягу експорту (75,1% експорту до країн СНД). Проте залишаються значні диспропорції у структурі експорту та імпорту товарів. В 2012 р. в структурі експорту товарів продукція машинобудування склала 19,3%, а в структурі імпорту – 26,4%.

В структурі обсягу реалізованої промислової продукції за видами діяльності у 2011 р. машинобудування складало лише 11,6% (а металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів – 18,1%).

Більш детальну картину дають дані по операційних витратах з реалізованої продукції в машинобудуванні, де у структурі витрат спостерігається зниження величини амортизаційних відрахувань з 2,8% у 2010 р. до 2,5% у 2011 р., витрат на оплату праці з 13,6% у 2010 р. до 12,9% у 2011 р., відрахувань на соціальні заходи з 5,0% у 2010 р. до 4,7% у 2011 р. [2].

В. І. Хомяков у своїй праці [3] виявив, що найбільші переваги у накопиченні припливів коштів, що забезпечують потенційні можливості розвитку порівняно із машинобудуванням були забезпечені для паливної промисловості, електроенергетики, чорної металургії, хімічної та нафтохімічної промисловості. Це свідчить про те, що економічна політика уряду (особливо періоду 1992-2000 рр.) створила низький потенціал розвитку для прогресивних галузей, зокрема, машинобудування.

Відтак, можна виділити комплекс проблем у машинобудівному комплексі:

- повільний розвиток підгалузей машинобудування;
- відсутність дієвої державної підтримки та економічної політики розвитку;
- зниження інноваційної активності;
- низький рівень рентабельності;
- недостатність власних коштів для фінансування власної діяльності;
- нерозвиненість інфраструктури внутрішнього ринку;
- недостатній рівень платоспроможності товаровиробників, що негативно впливає на фінансово-економічний стан підприємств галузі, базові заводи з виготовлення складної техніки знаходяться у скрутному стані
- застарілість основних засобів базових підприємств галузі, які не

оновлювались протягом багатьох років, що негативно впливає на конкурентоспроможність, якість та собівартість продукції;

- недостатність обігових коштів, недосконалість механізму середньо- та довгострокового кредитування;

- обмежений внутрішній попит на вітчизняну продукцію;

- відсутність реальних джерел фінансування, що призводить до унеможливлення реконструкції та технічного переоснащення підприємств галузі і забезпечення за рахунок цього високої якості виготовлюваних машин та обладнання, освоєння виробництва нової конкурентоспроможної техніки

- відсутність фінансових механізмів та інструментів, що створюють зацікавленість в інноваціях, а також стимулюють науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи;

- значний відтік кваліфікованих інженерів і робітників за кордон.

Наслідки світової кризи для вітчизняних підприємств машинобудування проявляються у зростанні боргів та нездатності здійснювати фінансове забезпечення виробничо-господарської діяльності, нестачі грошових ресурсів та зростанні простроченої кредиторської заборгованості, спаді обсягів продажів тощо. Всі перелічені недоліки призводять до погіршення матеріально-технічного забезпечення, скорочення кількості працівників, підвищення зношеності основних засобів. Крім того, у машинобудуванні незначними темпами зростає заробітна плата, спостерігається скорочення та руйнування соціальної інфраструктури підприємств у країні, що призводить до скорочення матеріальної вмотивованості.

Проаналізований теоретико-методологічний та практичний матеріал дозволяє сформулювати авторам менеджмент машинобудівного підприємства як комплекс заходів, що реалізують програму вибору реалізації життя, втілення знань для головної складової продуктивних сил – людини, що підкріплена відповідальністю та можливістю створення іншої реальності (комплексу сприятливого середовища).

Одним із інструментів менеджменту процесу розвитку машинобудівного підприємства автори вважають поняття конкурентного потенціалу, що в повній мірі розкриває сукупність можливостей, наявних сил, запасів, засобів, що необхідні і можуть бути використані для розвитку економічної системи. Ця категорія найкраще поєднує всі фактори внутрішнього та зовнішнього середовища в аналізі ефективності діяльності підприємства.

Розв'язання існуючих проблем менеджменту в Україні вимагає застосування системних механізмів на загальнонаціональному рівні. Одним з головних елементів такого механізму є побудова національної системи стандартів маркетингової та управлінської діяльності. Отже, ефективна діяльність підприємств машинобудівної галузі полягає передусім у здатності підприємства своєчасно та конструктивно реагувати на зміни, що загрожують його стабільному функціонуванню, намагатися переналагодити свій внутрішній економічний механізм так, щоб забезпечити ефективну діяльність. Особливої уваги потребує економічна політика, що впливає на

структуру цін та собівартість продукції і формує накопичення припливу коштів, створює потенційні можливості розвитку.

Список використаних джерел

1. Борман Д. Менеджмент. Предпринимательская деятельность в рыночной экономике [Текст] / Д.Борман, В. Воротила, Р.Федерман. — Гамбург: Виршафтс-ферляг, 1992. — 899 с.

Статистичний щорічник України [Електроний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

3. Хомяков, В.І. Менеджмент підприємства / В. І. Хомяков. – Київ: Кондор, 2005. — 434 с.

Страпчук Світлана

здобувач

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва
м. Харків

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Процес формування та вибору раціональної маркетингової стратегії сільськогосподарського підприємства, що сприяє підвищенню ефективності його діяльності, спирається в дослідженні на результати ретроспективного аналізу суцільної сукупності об'єктів по кожному регіону України. Це сприяє точному відтворенню характеристики середньостатистичного сільськогосподарського підприємства в залежності від критеріїв ефективності господарювання з урахуванням його географічного розміщення.

Для проведення дослідження було обрано метод кластерного аналізу [1], що базувався на багатовимірному групуванні об'єктів за обраними критеріями – показниками ефективності діяльності: урожайність в ц/га / продуктивність кг/гол., рентабельність реалізації продукції за видами та прибуток на 1 га/на 1 гол., грн./ га., що дозволило об'єднати подібні сільськогосподарські підприємства не за одним показником, а відразу ж за трьома.

Для оцінювання кластерів за рівнем ефективності нами використано бальну оцінку в діапазоні від -3 до +3 без повторів в межах окремого взятого показника за визначеним видом продукції з метою часткового ранжування кластерів. Присвоєння балу обов'язково враховує знак «мінус» чи «плюс», оскільки завдяки цьому з'являється підстава для віднесення кластеру до сильних чи до слабких сторін за відповідними показниками.

Відтак, за кожною культурою було розподілено кластери за рівнем ефективності господарювання на підставі трьох показників в межах виділеної сукупності. Критеріями оцінки ефективності господарювання за сумою балів є розподіл на групи: від +6 до +9 – висока ефективність; від +2 до +5 середня ефективність; від -9 до +1 – низька ефективність.

Спираючись на наукове обґрунтування вибору маркетингової стратегії існує необхідність систематизації часткових висновків, отриманих індуктивним шляхом в попередніх пунктах роботи, доповнивши при цьому наше дослідження визначенням частки ринку за доходом від реалізації по встановленим кластерам. Адже маркетингова стратегія виділених кластерів може змінюватись в залежності від конкурентного становища на ринку.

Для цього за основу нами обрана класифікація маркетингових конкурентних стратегій фірм за Ф.Котлером на ринкових лідерів, челенджерів, послідовників та нішерів [2]. Оскільки в дослідженні фігурують кластери, до складу яких входять практично всі сільськогосподарські підприємства України об'єднані спершу в області, потім у визначені групи є сенс вести мову про загальнонаціональний ринок, проте оскільки маємо справу вже не з підприємства, а з кластерами, нами запропоновано класифікувати кластери на лідерів, завойовників, охоронців та спеціалістів. Лідери — це кластери, які володіють найбільшою ринковою часткою на ринку збуту серед сільськогосподарських підприємств за обраним видом продукції. Завойовники — це кластери, які швидко розвиваються і прагнуть завоювати ринкову першість. Охоронці — це кластери, маркетинговим спрямуванням яких є підтримання та охорона своєї ринкової частки. Спеціалісти — це кластери, які обслуговують невеликі сегменти ринку, що залишилися поза увагою попередніх трьох видів груп та мають високу відповідність спеціалізації сегменту. Якщо місткість ринку збуту сільськогосподарських підприємств прийняти за 100%, питома вага кожного них розподілиться таким чином: - лідери займають 40% і більше ринку, завойовники – 25-39,9% ринку; охоронці – 11,9-24,9% ринку, спеціалісти – 10% і менше ринку.

Для узагальнення отриманих результатів побудуємо таблицю відповідності рівня ефективності кластера з його маркетинговою конкурентної позицією, визначеною за часткою ринку окремо за видами продукції рослинництва (табл. 1).

Таблиця 1

Відповідність рівнів ефективності господарювання кластерів їх маркетинговій конкурентній позиції за видами продукції рослинництва по сільськогосподарським підприємствам у 2012 році*

Кластер	Сума балів за рівнем ефективності	Критерій по ефективності, балів	Рівень ефективності	Ринкова частка, %	Критерій по ринковій частці, %	Маркетингова конкурентна стратегія
Пшениця						
кластер 1	-4	-9 - +1	низький	34,5	25-39,9%	завойовник
кластер 2	+5	+2 - +5	середній	6,5	10% і <	спеціаліст
кластер 3	+8	+6 - +9	високий	45,8	40% і >	лідер
кластер 4	+5	+2 - +5	середній	13,1	11,9-24,9%	охоронець
кластер 5	-5	-9 - +1	низький	0,1	10% і <	спеціаліст
Всього	+9			100		
Кукурудза						
кластер 1	+3	+2 - +5	середній	0,2	10% і <	спеціаліст
кластер 2	-6	-9 - +1	низький	5,3	10% і <	спеціаліст
кластер 3	+3	+2 - +5	середній	55,4	40% і >	лідер
кластер 4	0	-9 - +1	низький	3,7	10% і <	спеціаліст
кластер 5	+9	+6 - +9	високий	35,2	25-39,9%	завойовник
Всього	+9			100		
Соняшник						
кластер 1	+4	+2 - +5	середній	32,9	25-39,9%	завойовник
кластер 2	+3	+2 - +5	середній	40,2	40% і >	лідер
кластер 3	+7	+6 - +9	високий	26,3	25-39,9%	завойовник
кластер 4	-3	-9 - +1	низький	0,4	10% і <	спеціаліст
кластер 5	-2	-9 - +1	низький	0,1	10% і <	спеціаліст
Всього	+9			100		
Ріпак						
кластер 1	+3	+2 - +5	середній	35,0	25-39,9%	завойовник
кластер 2	+9	+6 - +9	високий	40,9	40% і >	лідер
кластер 3	0	-9 - +1	низький	17,7	11,9-24,9%	охоронець
кластер 4	+3	+2 - +5	середній	6,3	10% і <	спеціаліст
Всього	+15			100		

*Джерело: розрахунки автора

За результатами порівняння по пшениці чітко простежується відповідність високого рівня ефективності господарювання позиції лідера по кластеру 3. Маркетингова стратегія завойовника кластера 1 має низькі значення економічної ефективності, як і по кластеру 5, що відноситься до спеціалістів, оскільки займає менше 10% ринку. По кукурудзі лідер ринку кластер 3 має середній рівень ефективності, тоді як кластер 5, що за

результатами розрахунків позиціонується як завойовник має найвищу ефективність господарювання. Низькі рівні ефективності як правило відповідають позиціям спеціалістів по даній культурі. Серед груп, виділених по соняшнику лідер за ринковою часткою кластер 2 отримав середній рівень показників ефективності у 2012 році. Висока ефективність вирощування соняшника відмічається по кластеру 3, який займає позицію завойовника, тобто друге-третє місце після лідера. Знову ж таки низька ефективність зафіксована лише по позиціям спеціалістів.

По ріпаку звертає на себе увагу чітка позиція кластера 2 з максимально можливою сумою балів по ефективності та лідерськими позиціями на ринку збуту. Завойовник – кластер 1 та спеціаліст – кластер 4 відповідають середньому рівню ефективності вирощування та реалізації ріпака.

Виділення сильних та слабких сторін по кластерам за видами продукції дозволило присвоїти високий, середній та низький рівні ефективності за кожним кластером в залежності від регіональної приналежності сільськогосподарських підприємств. Доповнивши дослідження визначенням рівня конкурентного становища на ринку за його часткою в доході від реалізації вищезазначених кластерів встановлено пряму залежність ефективності господарювання з розміром частки ринку. По кукурудзі та соняшнику зафіксовано більш динамічні кластери з точки зору майбутніх змін, що мали найвищий рівень ефективності при порівняно нижчій частці ринку.

Список використаних джерел

1. Гордієнко П.Л., Дідковська Л.Г., Яшкіна Н.В. Стратегічний аналіз: Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб і доп. – К.: Алерта, 2008. – 478 с.
2. Котлер Ф. Маркетинг в третьем тысячелетии: как создать, завоевать и удержать рынок : пер. с англ. В.А Гольдича и А.И. Оганесовой; научн. ред. Б.А. Соловьев. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2000. – 272 с.

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ**

Бовкун Олександр

студент магістратури

Кондрюк Леся

к.е.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ
НА ВІДРЯДЖЕННЯ**

В Україні продовжується реформування системи бухгалтерського обліку із наближенням до міжнародних стандартів фінансової звітності і погляди науковців переважно спрямовані на вирішення пов'язаних із цим процесом проблем. Однак, на практиці виявляється постійна потреба у вирішенні ряду питань, пов'язаних із документальним оформленням окремих господарських операцій. Саме одна із таких стала предметом нашого дослідження.

Згідно пп. 2.21. Наказу Міністерства аграрної політики України "Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств" N 132 від 18.05.2001 (із наступними змінами) до складу загальновиборничих витрат серед значного переліку інших включаються витрати на управління виробництвом (оплата праці, відрахування на соціальні заходи й медичне страхування та витрати на оплату службових відряджень апарату управління та спеціалістів галузей (цехів), дільниць, підрозділів тощо) [1].

Для документального узагальнення інформації про загальновиборничі витрати призначено Звіт № 5.7 с.-г. про загальновиборничі витрати "див. рис. 1." Означена форма затверджена Наказом Міністерства аграрної політики України від "4" червня 2009 р. № 390 "Про затвердження спеціалізованих форм реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств та методичних рекомендацій щодо їх застосування". При цьому слід звернути увагу, що нами внесено зміни по Єдиному соціальному внеску замість багатьох фондів соціального страхування. Такої зміни потребують і інші реєстри обліку Наказу № 390 [2].

У Звіті № 5.7 с.-г. у реквізиті "Витрати на управління виробництвом" передбачено внесення узагальненої суми по витратах на відрядження (рис.

1).

(назва підприємства)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ

Виробничий підрозділ

Аналітичний рахунок

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства аграрної політики України від "4" червня 2009 р. № 390

ЗВІТ № 5.7 с.-г.

про загальновиробничі витрати за 20__р.

№ рядка	Статті виробничих витрат (дебет)		Кореспондуючий рахунок	Обліковий період						Кредит	
				за січень	з початку року	...	...	...	за грудень	з початку року	Кореспондуючий рахунок
1.	2		3	4	5						
2.	Витрати на управління виробництвом	Витрати на оплату праці	661					4500	54000	234	24552
3.		Єдиний соціальний внесок	651					1638	19656	231	24552
4.			652							232	24552
5.		Витрати на відрядження	372								
6.											
7.		Разом (ряд.1-6)						6138	73656		73656
8.	Амортизація	Основних засобів	131								
9.		Інших необоротних матеріальних активів	132								
10.		Нематеріальних активів	133								
11.		Разом (ряд.12-25)									
12.	Витрати на утримання, експлуатацію та ремонт основних засобів	Витрати на оплату праці	661								
13.		Єдиний соціальний внесок	651								
14.			652								
15.		Вартість витрачених матеріалів:									
16.		матеріали	201								
17.		паливо	203								
18.		будівельні матеріали	205								
19.		запасні частини	207								
20.		МШП	22								
21.		Послуги допоміжних виробництв	23								
22.											
23.		Разом (ряд.12-25)									
24.	Витрати на вдосконалення технології і організації	Витрати на оплату праці	661								
25.		Єдиний соціальний внесок	651								
26.											
27.		Разом (ряд. 27-34)									
28.	Витрати на обслуговування вироб-										
29.		Разом (ряд.36-39)									
30.		Витрати на оплату праці	661								
31.		Єдиний соціальний внесок	651								
32.	Витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорону навколишнього		652								
33.			653								
34.		Разом (ряд.41-44)									
35.		Витрати на оплату праці	661								
36.	Витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорону навколишнього	Єдиний соціальний внесок	651								
37.		Матеріали	201								
38.											
39.		Послуги допоміжних виробництв	23								
40.		Послуги сторонніх організацій									
41.											
42.		Разом (ряд. 46-56)									
43.		Фіксований с.-г. податок	64					292,65	2926,5	231	2926,5
44.	Інші витрати										
45.		Разом (ряд. 58-60)									
46.		Всього (ряд. 7,11,26,35,40,45,57,61)						6430,65	76582,5		76582,5

Рис. 1. Форма Звіту № 5.7 с.-г. про загальновиробничі витрати

Заповнення цього реквізиту потребує узагальнення інформації за

Сільгосп підприємство ТОВ "Лотівка Еліт".

Журнал-ордер № 3 А с.-г.

по кредиту рахунка 37 «Розрахунки з різними дебіторами» субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами»
за грудень 2013р.

№ запису	Прізвище, ім'я, по батькові підзвітної особи	Порядковий № запису за минулий місяць	Залишок на початок місяця			У дебет субрахунку 372 з кредиту рахунків 30, 31, 33						Разом видано	Відшкодовані, утримані, невикористані суми авансу		
			Дата виникнення зборгованості	Дебет	Кредит	видано у підзвіт			видано у відшкодування перевитрати		Дата та № прибуткового касового ордера		з кредиту субрахунку 372 у дебет рахунків		
						дата та № видавчого касового	з кредиту 30 «Каса»		дата	з кредиту рахунків 30 каса			30 «Каса»	66 «Розрахунки по оплаті праці»	
	Б	В	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.	Конська К.К.					№200 від 17.12.13 №227 від 27.12.13	350,00				350,00	222 від 25.12.13	10,00		
2.															
	Разом						350,00				350,00		10,00		
Продовження Журналу-ордера № 3 А с.-г.															
№ запису	Використано з підзвітних сум										Суми, видані понад норми, передбачені законодавством	Курсова різниця	Залишок на кінець місяця		
	по представленому звіту		Разом по Кт 372, сума грн.	В т.ч. кредиту субрахунку 372 в дебет рахунків						Дебет			Кредит		
	дата представлення	№ авансового звіту		91											
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24			
1.	25.12.2013р.	50,	360,00	360,00							-	-10			
2.	29.12.2013р.	51									-				
	Разом		360,00	360,00							-	-10			

Оборот по кредиту субрахунку 372 — 360 грн..

Записи в Журналі-ордері за звітний період закінчені.

Суми оборотів відображені в Головній книзі

Рис. 3. Журнал-ордер № 3 А с.-г. ТОВ "Лотівка Еліт" за грудень 20...р.

На нашу думку, внесена пропозиція дозволить покращити документування аналітичного обліку витрат на відрядження керівників бригад та інших підрозділів сільськогосподарського підприємства.

Список використаних джерел

1. Наказ Міністерства аграрної політики України "Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств" N 132 від 18.05.2001 [Електронний ресурс] // http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN2842.html.

2. Наказ Міністерства аграрної політики України від "4" червня 2009 р. № 390 " Про затвердження спеціалізованих форм реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств та методичних рекомендацій щодо їх застосування" [Електронний ресурс] // http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN48748.html.

3. Кондрюк Л.В. Фінансовий облік: Навчальний посібник [Текст] / Л.В. Кондрюк. - Кам'янець-Подільський : ПП "Медобори-2006", 2011. – 320 с.

Борковська Валентина

доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ДО ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ М'ЯСОПЕРЕРОБКИ

Забезпечення беззбитковості є головним завданням вітчизняного виробництва, оскільки в сучасних умовах виробничі витрати м'ясопереробних підприємств перевищують фактичні доходи від реалізації.

Аналіз результатів виробництва ковбасних виробів м'ясопереробних підприємств Хмельницької області дає підстави для висновку про зростаючу збитковість майже кожної асортиментної групи. Враховуючи великий перелік ковбасних виробів, пропонуємо встановити критичний обсяг виробництва з метою покриття змінних і постійних витрат підрозділу в розрізі асортиментних груп продукції. Для цього доцільно використати описану раніше процедуру аналізу облікових даних з урахуванням фактично обчисленої комбінації продажу по кожній асортиментній групі.

Наприклад, визначено, що на ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» розрахунок середнього маржинального доходу на рівні 0,2246 забезпечив результат критичного обсягу реалізації в кількості 293626,44 кг. У даному випадку вартісні розрахунки проводити не доцільно, оскільки натуральний розрахунок здійснювався для кожної асортиментної групи, ціна реалізації в середині якої коливається залежно від виду продукції.

З урахуванням комбінації продажу за попередній звітний період пропонується розрахувати необхідний обсяг виробленої продукції по кожній асортиментній групі, що в цілому забезпечить покриття змінних та постійних витрат даного виробництва. Проте, визначена межа беззбитковості може бути рекомендована тільки теоретично. Зважаючи на технологічні особливості виробництва, збитковість продажу ковбасних виробів пояснюється не обмеженими потужностями підприємства, а в основному високою технологічною собівартістю порівняно із ціною реалізації. З іншого боку, підвищення ціни не завжди гарантує наявність платоспроможного попиту населення, що нині підсилюється впливом світової економічної кризи. Крім того, встановлені ціни на продукцію власного виробництва, що формує споживчий кошик громадян, жорстко контролюються держцінінспекцією країни, де рівень підвищення ціни не повинен перевищувати 1 % порівняно із попереднім звітним місяцем.

Удосконалення обліку витрат при формуванні технологічної собівартості продукції посилюється через контроль витрат вхідної сировини ще на стадії заготівлі. Визначення мінімально необхідної ціни продажу м'яса яловичини для покриття понесених витрат або одержання запланованого прибутку з урахуванням внутрішнього використання для потреб власного виробництва дозволить оперативно впливати на поточні витрати заготівлі, а також

планувати обсяги прибуткового продажу ковбасної продукції. Для цього пропонуємо оперативно, по мірі заготівлі великої рогатої худоби, визначати чисту вартість м'яса за мінусом вартості супутньої продукції, збільшеної на суму інших цехових і допоміжних витрат на одиницю продукції попереднього звітного періоду. Мінімально рекомендована ціна продажу м'яса яловичого буде підставою для планування собівартості продукції ковбасного або блочного підрозділу багатопередільного м'ясопереробного підприємства.

З огляду на зростаючі інфляційні процеси у нашій державі доцільно прогнозувати виробничу діяльність переважно у натуральних вимірниках, що особливо характерно для виробництва ковбас. Проведений аналіз класичних рецептур приготування ковбасних виробів дає можливість розрахувати планову потребу сировини у кількісному та вартісному вимірі з урахуванням певного обсягу замовлення готової продукції. При цьому, головним є обчислення втрат при жилюванні та варінні субпродуктів, що не використовуються у натуральному вигляді. Для цього застосовуються спеціальні перевідні коефіцієнти на сиру сировину відповідно до положень, інструкцій та технологічних карт. Прогнозована таким чином потреба в сирих необроблених субпродуктах визначає обсяг необхідної заготівлі тварин. Проте, визначальним фактором її обсягу для потреб власного виробництва буде кількість необхідної яловичини жилюваної за ґатунками. В цьому випадку, з урахуванням середніх коефіцієнтів виходу при обвалюванні та жилюванні яловичини, встановлюється приблизно необхідна кількість м'яса на кістках, а вже потім з урахуванням потреби м'яса у напівтушах формується кількісно обґрунтований запит на живу масу тварин.

Поєднання планування та бюджетування витрат через посилення контрольної функції обліку дає підстави стверджувати про необхідність поетапної автоматизації облікових процесів м'ясопереробних підприємств. Використання комп'ютерних програм дозволить підвищити оперативність формування потрібної інформації, забезпечить чіткість даних про витрати виробничих підрозділів у розрізі асортиментних груп на вимогу користувачів інформації різних внутрішніх документів рекомендованої управлінської звітності та інших обов'язкових звітних форм. Найбільш ефективним для впровадження програмним продуктом на сьогодні є 1С:Бухгалтерія. Підприємство 8. «М'ясокомбінат». Головною перевагою такої бухгалтерської програми для м'ясопереробного виробництва при автоматичному формуванні як планових, так і фактичних калькуляцій в рамках технологічних витрат згідно рецептур є використання позиції «калькуляція в калькуляції». Такий підхід сприятиме поєднанню основних бухгалтерських задач із прогнозними розрахунками щодо розміру заготівлі тварин у живій масі на вимогу керівництва. Крім того, обчислення собівартості м'ясопродукції за допомогою програми 1С:Бухгалтерія забезпечить автоматичне формування запропонованого калькуляційного листа та розрахунку планових витрат підрозділу на конкретний обсяг виробництва.

Вважаємо, що вжиті заходи дозволять мінімізувати збитковість

м'ясопереробної галузі та забезпечить її беззбитковість в подальшому.

Веклич Ріта

студентка

Здирко Наталя

асистент

Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІТИЧНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Головною проблемою сучасного фінансового стану підприємства є відсутність гнучкого фінансового планування та аналізу, несвоєчасне виявлення фінансової нестабільності. Тому важливо своєчасно виявити та усунути вади у фінансовій діяльності, відшукати управлінські рішення щодо поліпшення фінансової діяльності та фінансового стану підприємства.

За умов кризового стану економіки зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану підприємств, оцінки його ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості та пошуку шляхів щодо підвищення і зміцнення фінансової стабільності.

Фінансовий стан – це спроможність підприємства вести господарську діяльність на основі своєчасного погашення усіх видів заборгованості, раціональної структури капіталу і господарських засобів [1]. У ньому відображають у вартісній формі загальні результати роботи підприємства з управління фінансовими ресурсами.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої комерційної і фінансової діяльності, тобто чим вищими є показники виробництва і реалізації продукції робіт і послуг, тим нижча їх собівартість, якщо вища рентабельність і вищий прибуток, то фінансовий стан підприємства є кращим і навпаки [4].

Ще однією проблемою в оцінці фінансового стану підприємства є існування різних систем бухгалтерського обліку та порядку складання форм фінансової звітності в країнах з ринковою економікою, що призводить до неможливості здійснення порівняльного аналізу отриманих результатів оцінки фінансового стану підприємницьких структур різних держав. Це ще раз свідчить про важливість розуміння схеми обліку, яка лежить в основі формування фінансових показників, та необхідність уніфікації інформаційного забезпечення оцінки фінансового стану на міжнародному рівні.

Уміння здійснювати ефективне управління фінансовим станом

підприємства залежить від доцільності використання того чи іншого методу оцінки фінансового стану. Для оцінки фінансового стану підприємства використовують такі методи: коефіцієнтний, комплексний, інтегральний, беззбитковий та рівноважний [3].

Для оцінки фінансового стану використовують декілька груп показників, а саме: показники платоспроможності, показники фінансової стійкості, показники ділової активності.

Прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати. Показники прибутковості характеризуються ефективністю використання всіх видів ресурсів, які забезпечили одержання певного загального доходу. Показником прибутковості є також рентабельність – відносний показник, що характеризує рівень ефективності роботи підприємства [2].

Отже, фінансовий стан – найважливіша характеристика економічної діяльності підприємства. Він відображає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловому співробітництві, оцінює якою мірою гарантовані економічні інтереси самого підприємства та його партнерів за фінансовими та іншими відносинами.

При проведенні оцінки фінансового стану підприємства слід вивчати значення отриманих в результаті аналізу фінансового стану показники, з точки зору відповідності їх фактичних значень нормативним для конкретного підприємства рівням, визначати фактори, що вплинули на величину показника в звітному періоді та здійснювати прогноз її величини на перспективу. Стійка діяльність підприємства залежить як від обґрунтованості стратегії розвитку, маркетингової політики, від ефективного використання всіх існуючих в його розпорядженні ресурсів, так і від зовнішніх умов, до яких відносять податкову, кредитну, цінову політики держави та ринкову кон'юнктуру. Через це як інформаційну базу аналізу фінансового стану потрібно застосовувати звітні дані підприємства, деякі задані економічні параметри і варіанти, за яких змінюються зовнішні умови його діяльності, котрі потрібно враховувати під час аналітичних оцінок та прийняття управлінських рішень. Підбиваючи підсумок розгляду сутності аналізу фінансового стану підприємства, треба ще раз наголосити, що потреба та значення такої оцінки зумовлені потребою систематичного аналізу та вдосконалення роботи за ринкових відносин, переходу до самоокупності, самофінансування, потребою в поліпшенні використання фінансових ресурсів, а також пошуком у цій царині резервів зміцнення фінансової стабільності підприємства, оскільки фінансові результати є базою розрахунку ресурсного потенціалу підприємства.

Список використаних джерел

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства : навч. посібн. / І.М. Бойчик. – К. : Вид-во Атіка, 2002. – 478 с.
2. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. С.Ф. Покропивного. –

Вид. 3-тє, без змін / С.Ф. Покропивний. – К. : Вид-во КНЕУ, 2006. – 528 с.

3. Федоренко В.І. Оцінка та діагностика фінансового стану підприємства /

В.І. Федоренко // Економіка та держава. – 2004. – № 1. – С. 26-29.

4. Хотомлянський О.Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства /

О.Л. Хотомлянський, П.А. Знахуренко // Фінанси України. – 2007. – № 1. – С. 111-118.

Гайдук Ірина

старший викладач

Львівська комерційна академія

м. Львів

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ КООПЕРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ВІДПОВІДНО ДО НП(С)БО 1

В умовах глобалізації економіки гармонійне функціонування кооперативних підприємств ґрунтується на достатності фінансових ресурсів, які відіграють важливу роль у розвитку господарської діяльності, зростанні оборотних коштів, посідають значне місце в ефективному управлінні підприємством. Економічну самостійність підприємствам забезпечує наявність власних фінансових ресурсів, які сприяють поповненню власного капіталу, фінансуванню господарської діяльності і соціального розвитку підприємства.

Інформаційною базою про склад власних фінансових ресурсів, джерела їх формування та ефективність використання є бухгалтерський облік. Для обліку власних фінансових ресурсів застосовуються рахунки класу 4 «Власний капітал та забезпечення зобов'язань».

З метою наближення національних стандартів бухгалтерського обліку до міжнародних Міністерством фінансів України було затверджено Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», що призвело до змін у групуванні та кодифікації окремих рахунків(субрахунків) 4 класу та статтях I розділу пасиву балансу (звіту про фінансовий стан) [1].

У процесі змін, викликаних коригуванням Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій споживчої кооперації України (Укоопспілки) назву рахунка 40 «Статутний капітал» змінено на «Зареєстрований (пайовий) капітал»[2]. Така заміна є доцільною, оскільки статутний капітал – це капітал, величина якого зареєстрована у Статуті

кооперативного підприємства. У Плані рахунків такі зміни призвели до відкриття субрахунків другого порядку (рахунків третього порядку): 4011 «Неподільний фонд споживчого товариства»; 4012 «Статутний капітал підприємства»; 4013 «Статутний капітал споживспілок».

Спірним питанням є віднесення пайового капіталу до зареєстрованого і відображення його на субрахунку 402 «Пайовий капітал» рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал». Адже згідно з Положенням про організацію пайового господарства споживчої кооперації України розмір пайового фонду не є постійною величиною, не зазначається в Статуті споживчого товариства і змінюється відповідно до сплати чи повернення членам (асоційованим членам) споживчого товариства пайових внесків [3].

Незначним за обсягом джерелом формування внутрішніх власних фінансових ресурсів підприємства є дооцінка вартості залишків активів, облік яких вели на субрахунку 423 «Дооцінка активів» рахунку 42. Відповідно до змін, на цьому субрахунку відтепер відображаються курсові різниці, які виникають щодо дебіторської заборгованості або зобов'язань за розрахунками із господарською одиницею за межами України, погашення яких не плануються і не є ймовірними в найближчій перспективі, відображаються у складі іншого додаткового капіталу та відображаються в іншому сукупному доході [4].

Для обліку дооцінки активів звільнено рахунок 41, якому присвоєно назву «Капітал у дооцінках». На цьому рахунку ведуть облік даних про дооцінки (уцінки) необоротних активів і фінансових інструментів, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу і розкриваються у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) [5]. До рахунку відкривається чотири субрахунки, де відображається дооцінка (уцінка) основних засобів, нематеріальних активів, фінансових інструментів та інший капітал у дооцінках. Зміни у власному капіталі знайшли відповідне відображення у балансі (звіті про фінансовий стан).

Найбільш вагомим джерелом формування внутрішніх власних фінансових ресурсів кооперативного підприємства є нерозподілений прибуток – кінцевий результат діяльності підприємства, що становить різницю між загальною сумою доходів від господарської діяльності і витратами. За цим визначенням основний показник, що впливає на прибуток - це доходи.

Згідно з НП(С)БО 1 доходи — це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників) [1].

У зв'язку з тим, що розробники НП(С)БО 1 прагнули максимально зблизити форми фінансової звітності з нормами МСФЗ Національне положення не розкриває змісту статей фінансової звітності. Це спричинило певні ускладнення для тих підприємств, які не використовують міжнародних

стандартів, оскільки облік окремих операцій за П(С)БО не збігається з обліком згідно МСФЗ. Для розкриття змісту статей фінансової звітності Міністерство фінансів України затвердило Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [6]. Проте і вони не вносять ясності у питання відображення окремих показників.

Так, згідно з Методичними рекомендаціями у звіті про фінансові результати наводяться доходи і витрати, які відповідають критеріям, визначеним в національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку.

Але, у Національному положенні 1 відсутнє поняття «надзвичайна діяльність», і відповідно, поняття надзвичайних доходів та надзвичайних витрат. При формуванні інформації у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) виключено надзвичайні доходи і витрати, а також прибуток від надзвичайної діяльності та податок з нього. Під час коригування Плану рахунків бухгалтерського обліку було виключено рахунки 75 «Надзвичайні доходи» та 99 «Надзвичайні витрати». Питання, де обліковувати такі доходи і витрати у разі їх виникнення і як відображати їх у фінансовій звітності є нерозкритим.

Отже, впровадження в Україні національних стандартів бухгалтерського обліку, гармонізованих до вимог міжнародних стандартів, буде сприяти об'єктивності обліку фінансових ресурсів кооперативних підприємств. Н(П)СБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» - це крок назустріч міжнародним стандартам фінансової звітності. Проте, є окремі питання, що вимагають доопрацювання в процесі впровадження НП(С)БО.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 року № 73 [Електронний ресурс] : за станом на 10.12.2013 р. – Режим доступу : <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/npsbu1> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
2. Методичні рекомендації з організації бухгалтерського обліку в споживчій кооперації (із змінами і доповненнями) : постанова Правління Укоопспілки від 17.06.2013 № 131 [Електронний ресурс] : за станом на 10.12.2013 р.. – Режим доступу : <http://cct.com.ua/doc2013.htm> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
3. Положення про організацію пайового господарства споживчої кооперації України : постанова четвертих зборів Ради Укоопспілки дев'ятого скликання від 24.01.2007 року [Електронний ресурс] : за станом на 10.12.2013 р. – Режим доступу : <http://uazakon.com/document/fpart03/idx03107.htm> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін

валютних курсів» наказ Міністерства фінансів України від 10 серпня 2000 року № 193 [Електронний ресурс] : за станом на 10.12.3013 р. — Режим доступу : <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/psbu21> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

5. Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку : наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 року № 627 [Електронний ресурс] : за станом на 10.12.3013 р. – Режим доступу : [http:// zakon.rada.gov.ua/go/z1242-13](http://zakon.rada.gov.ua/go/z1242-13) (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

6. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 [Електронний ресурс] : за станом на 10.12.3013 р. — Режим доступу : [http:// zakon.nau.ua/doc/?uid=1023.3060.0](http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1023.3060.0) (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

Голуб Наталія

к.е.н., доцент

Ангеловська Ольга

магістрант

Таврійський державний агротехнологічний університет

м. Мелітополь

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ

У виробничій діяльності підприємств робоча сила посідає одне з головних місць. Показником ефективності використання робочої сили виступає продуктивність праці, від якої в умовах ринкових відносин у кінцевому підсумку залежать обсяги виробництва, а значить – і обсяги реалізації продукції, і доходи підприємства.

Відтак, облік витрат на оплату праці є одним з найважливіших у системі обліку та контролю. При організації цієї системи суттєвого значення набуває економічно обґрунтована класифікація витрат на оплату праці.

Витрати на оплату праці не однорідні та, як правило, для задоволення вимог управління, групуються за декількома класифікаційними ознаками.

1. За видами витрат: на основну заробітну плату; на додаткову заробітну плату; інші заохочувальні та компенсаційні витрати.

2. За елементами витрат: на оплату праці при погодинній формі; на оплату праці при відрядній формі; виплати за понаднормову роботу; премії; матеріальні допомоги тощо.

3. Витрати залежно від складу працівників: на оплату праці штатних

працівників; на оплату праці сумісників; на оплату праці підрядників.

4. Витрати залежно від категорій працівників: на оплату праці службовців; на оплату праці робітників.

Дана класифікація витрат передбачена Розділом 7 Кодексу законів про працю України, Законом України «Про оплату праці».

Треба сказати, що за такого групування витрат класифікаційні ознаки подані у надто загальному вигляді, що ускладнює процес обліку та контролю за ними. Необхідно розробити більш детальну класифікацію витрат, яка потрібна у першу чергу для виявлення причин їх виникнення.

Професор Бутинець Ф.Ф. пропонує, по-перше, з метою калькулювання виділити з фонду оплати праці ту частину заробітної плати, яка безпосередньо включається до собівартості виготовленої продукції.

По-друге, у класифікації витрат окремо виділити інформацію про:

- витрати на оплату праці робітників, безпосередньо зайнятих на виробництві;
- надбавки і стимулюючі виплати працівникам: за якість роботи та високу професійну майстерність; за стаж роботи та вислугу років; за виконання особливо важливої роботи тощо;
- непродуктивні виплати: оплата простоїв; оплата за роботу у нічний або понадурочний час; доплати відрядникам при зміні умов праці тощо;
- витрати на навчання; витрати з найму, відбору працівників; забезпечення умов праці та скорочення чисельності працюючих;
- витрати, пов'язані з процесом планування та нормування чисельності працюючих; нормуванням праці [1, с. 289-290].

Запропоноване групування витрат на оплату праці дозволить правильно формувати собівартість продукції та правильно визначати дохід, а також частково контролювати та регулювати витрати.

При віднесенні витрат на оплату праці на виробничу собівартість може виникати проблема розподілу непрямої заробітної плати. Так, за відрядної форми оплати праці, як правило, відбувається пряме віднесення витрат на собівартість виготовленої продукції.

У випадку ж, коли витрати на заробітну плату працівників за погодинною формою оплати; робітників, зайнятих у допоміжних виробництвах; різного роду доплати бригадирам неможливо повністю віднести на собівартість окремих виробів або замовлень, виникає необхідність їх розподілу.

Такі витрати відокремлюються в окрему групу та розподіляються між незавершеним виробництвом і готовою продукцією за певною базою розподілу, виходячи з фактичної потужності звітного періоду.

Згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» базою розподілу загальновиробничих витрат (у тому числі витрат на оплату праці загальновиробничого персоналу) можуть виступати: години праці робітників, обсяг діяльності, прямі витрати тощо [2].

У сучасних умовах господарювання підприємствам у якості бази

розподілу витрат на оплату праці загальновиробничого персоналу пропонується використовувати переважно суму прямої заробітної плати робітників основного виробництва.

Крім цього, на підприємствах більше уваги повинно приділятися нормуванню праці, адже воно є засобом контролю, а також основою для оцінки продуктивності праці та її оплати. Для організації дієвої системи контролю необхідно правильно виділити прямі витрати на оплату праці при виготовленні кожної одиниці продукції. Для формування нормативної бази прямих витрат на оплату праці можна використовувати: технологічні карти, маршрутні карти виробничого процесу, схеми організаційної структури підприємства, плани-графіки робіт, карти синхронізації виробничого процесу тощо [1, с. 296]. Також потрібно мати на увазі, що нормативний час на одиницю виготовленої продукції часто змінюється, тому на підприємствах доцільно встановити порядок перегляду норм та інформування про це усіх зацікавлених осіб [1, с. 297].

На сьогодні для визначення та обліку відпрацьованого та невідпрацьованого часу на підприємствах використовують трудові вимірники: людино-дні, людино-години; при цьому втрати робочого часу не враховуються у грошовому вираженні. Необхідно застосовувати вартісну оцінку витрат, яка є найбільш ефективною при аналізі та прийнятті рішень.

При відображенні витрат на оплату праці на рахунках бухгалтерського обліку виникає проблема способу групування витрат: за економічними елементами витрат, за статтями калькуляції. Так, групування витрат за економічними елементами призначене для виявлення усіх витрат на виробництво продукції за їх видами; таке групування дає можливість визначити, що саме та на яку суму витрачається для виробництва в цілому по підприємству [3, с. 103].

Однак, групування витрат за елементами не дозволяє здійснити їх контроль та аналіз у процесі виробництва (з поділом за місцями виникнення та за видами продукції). Дане групування також не дозволяє визначити собівартість окремих видів продукції.

Тому витрати, пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції, до складу яких входять і витрати на оплату праці, більш доцільно групувати ще й за статтями калькуляції, у розрізі яких обраховується собівартість продукції [3, с. 104].

Отже, економічно обґрунтована класифікація витрат на оплату праці значною мірою впливає на планування, облік і контроль, у тому числі – на облік і контроль калькулювання собівартості продукції.

Запропоновані у роботі рекомендації щодо вдосконалення вже існуючої класифікації витрат на оплату праці, можуть бути використані, як у практичній діяльності підприємств, так і при вдосконаленні нормативних документів.

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф.Ф., Давидюк Т.В., Канурна З.Ф., Малюга Н.М., Чижевська Л.В. Бухгалтерський управлінський облік [Текст] : підручник / За загал. ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. — Житомир: ЖІТІ, 2005. — 480 с.
2. Національне положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318, зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO16.aspx> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
3. Радецька Л.П. Управлінський облік [Текст]: навчальний посібник / Л.П. Радецька, Л.В. Овод. — К.: Академія, 2007. — 352 с.

Горбатюк Марія

викладач

Березнівський лісотехнічний коледж НУВГП

м. Березне, Рівненська обл.

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИТРАТ ДЕРЕВООБРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СИСТЕМІ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО ОБЛІКУ

Велике значення в управлінні витратами має класифікація витрат. В умовах стандартизації обліку вона повинна відповідати прийнятому на підприємстві методу калькулювання собівартості продукції і надавати достовірну інформацію, яка необхідна для прийняття управлінських рішень та складання фінансової звітності. Класифікація витрат повинна бути важливим елементом системи управління витратами.

Питання класифікації витрат досліджувалися у роботах відомих вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема Ф.Ф. Бутинця, М.Т.Білухи, Б.І. Валуєва, С.Ф.Голова, Л.В. Нападовської, С.А. Ніколаєвої, Я.В. Соколова, Дж. К. Шима, Дж. Г. Сигела та інших

Вивчаючи ознаки та порядок питання класифікації витрат, що їх описано в економічній літературі, можна зробити висновок про відсутність єдності поглядів провідних економістів щодо цього питання.

Як стверджує Л.В.Нападовська „класифікація витрат – це поділ їх на класи на основі певних загальних ознак об'єктів і закономірностей зв'язків між ними. Разом з тим, чим більше визначено ознак класифікації, тим вищий ступінь пізнання об'єктів” [1].

Вчені-економісти Сопко В.В. та Патрік А.М. відзначають: „наукова класифікація витрат необхідна, перш за все, для визначення вартості, а відповідно ціноутворення, тобто суспільно-необхідних витрат, а також визначення собівартості, тобто локальних витрат ” [2, с. 8]. Дане визначення,

на нашу думку, пов'язує класифікацію витрат з процесом калькулювання собівартості.

Отже, групування витрат і їх класифікація повинні відображати витрати основної діяльності деревообробних підприємств у абсолютній достовірності, оскільки лише тоді облікова інформація і складена на її основі звітність будуть надійною базою для аналізу, управління та планування.

Традиційною є класифікація витрат за економічними елементами та калькуляційними статтями, адже вона є основою для вивчення та висвітлення господарських явищ, пов'язаних з формуванням та методикою визначення собівартості.

Погоджуємося із твердженням М.С.Пушкаря, що групування за елементами необхідно для такої мети: 1) планування витрат за статтями, 2) визначення національного доходу, 3) визначення структури витрат та динаміки її змін [3, с. 252].

На деревообробних підприємствах здійснюється групування витрат операційної діяльності відповідно до П(С)БО16 „Витрати” за такими елементами: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація основних засобів і нематеріальних активів та інші операційні витрати.

Групування витрат за економічними елементами має не лише наукове, але й велике практичне значення, однак таке групування не дає можливості розрахувати собівартість окремих об'єктів калькулювання, що значно ускладнює здійснення контролю й аналізу витрат за їх цільовим призначенням.

Тому для розкриття цільового призначення витрат та їх зв'язку з технологічним процесом, одночасно з обліком витрат за економічними елементами, на деревообробних підприємствах застосовують їх облік за статтями калькуляції, на основі яких розраховують собівартість продукції.

Групування витрат за джерелами фінансування (власні кошти, фінансування з державного бюджету) здійснюють лише ті деревообробні підприємства, які знаходяться в підпорядкуванні Державного агентства лісових ресурсів України. Однак, на сьогодні реалізація цієї класифікаційної ознаки залишається номінальною, у зв'язку з обмеженістю виділення коштів з бюджету.

Зміст класифікації витрат за календарними періодами (минулого, поточного та майбутнього) визначається характером організаційно-технологічних особливостей галузі. Особливість полягає у понесенні витрат, що за часовим критерієм не можуть бути віднесені на результат. До них належать: організація і управління підготовкою виробництва.

Складність організаційної структури та велика кількість господарських операцій, які здійснюються на сучасних деревообробних підприємствах вимагають пошук гнучких систем управління з метою зниження витрат. Тому виникає необхідність ведення обліку за місцями виникнення та сферами відповідальності.

Місце виникнення та сфера відповідальності як поняття науковці тлумачать по-різному, переважна більшість розрізняє ці дві величини, однак не вбачає різниці між ними.

Ф.Ф.Бутинець, стверджує, що місце виникнення витрат – сегмент діяльності підприємства, в якому виникають витрати [4, с. 45], при цьому під сегментом слід розуміти економічну та інформаційну одиницю, в рамках якої регулярно порівнюються можливості та фактична їх реалізація по витратах.

На нашу думку, сфера відповідальності найчастіше є ширшим обліковим поняттям і включає кілька місць виникнення витрат.

Характерною особливістю деревообробних підприємств, що впливає на склад витрат, є їх організаційно-технологічна структура. Продукція деревообробних підприємств є результатом діяльності таких підрозділів: основне виробництво та обслуговування основного виробництва. Кожен структурний підрозділ виконує свої технологічні функції відповідно до виробничого призначення. При цьому більшість непрямих витрат можна ідентифікувати з відповідним структурним підрозділом. Тому застосування даної класифікаційної ознаки є доречним.

Метою групування витрат деревообробних підприємств за місцями виникнення є відображення ролі кожного окремого структурного підрозділу в собівартості продукції. Групування витрат за місцями їх виникнення необхідне для організації обліку результатів діяльності окремих підрозділів.

Поеднуючи основні види діяльності (переробка-збут) та функціональну концепцію поділу, найкращим варіантом, на нашу думку, є організація обліку та управління за сферами відповідальності, що збігаються з вказаними підрозділами підприємств, в розрізі основних процесів операційної діяльності.

Побудова обліку за місцями виникнення витрат та сферами відповідальності дозволяє децентралізувати управління витратами, спостерігати за їх формуванням на всіх рівнях управління, використовувати специфічні методи контролю витрат з урахуванням особливостей діяльності кожного підрозділу, виявити винуватців непродуктивних витрат і, в кінцевому підсумку, істотно підвищити ефективність господарювання.

Встановлюючи науково обґрунтовану номенклатуру витрат для деревообробних підприємств, потрібно враховувати організаційно-технологічні особливості галузі. Безпосередньо тоді облікова інформація буде корисною для потреб управління. Дослідивши структуру витрат підприємств деревообробки з метою організації їх обліку, пропонуємо використовувати такі ознаки класифікації витрат: за місцями виникнення та сферами відповідальності; економічними елементами та калькуляційними статтями; за календарними періодами.

Список використаних джерел

1. Нападовська, Л. Методологічні засади управлінського обліку [Текст] / Л. Нападовська // Бухгалтерський облік та аудит. — 2004. — № 4. — С. 26—

30.

2. Сопко, В.В., Патрик А.Н. Учет затрат и калькуляция себестоимости в промышленности. – К.: Техника, 1988. — 112с.

3. Пушкар М. С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти) [Текст] : [монографія] / М. С. Пушкар. — Тернопіль: Економічна думка, 1999. — 423 с.

4. Бутинець Ф.Ф. та ін. Бухгалтерський управлінський облік [Текст] : За ред. проф. Ф.Ф.Бутинця. — 3-тє вид., доп.і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2005. — 480 с.

Денисюк Наталія

викладач

Коледж технологій, бізнесу та права

Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки

м. Луцьк

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ НЕРУХОМОСТІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ОБЛІКУ

Після реформування бухгалтерського обліку в Україні постійно проводиться активна робота з впровадження до національної облікової практики нових Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, які є досить близькими за своїм змістом до Міжнародних стандартів фінансової звітності. Прикладом такого впровадження є прийняття П(с)БО 32 «Інвестиційна нерухомість».

Впровадження нових методологічних засад бухгалтерського обліку інвестиційної нерухомості обумовило необхідність теоретичних обґрунтування та надання практичних рекомендацій щодо оцінки та відображення інвестиційної нерухомості в бухгалтерському обліку.

Інвестиційна нерухомість - власні або орендовані на умовах фінансової оренди земельні ділянки, будівлі, споруди, які розташовуються на землі, утримувані з метою отримання орендних платежів та/або збільшення власного капіталу, а не для виробництва та постачання товарів, надання послуг, адміністративної мети або продажу в процесі звичайної діяльності [1].

Інвестиційна нерухомість визнається активом, якщо існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому від її використання економічні вигоди у вигляді орендних платежів та/або збільшення власного капіталу, та її первісна вартість може бути достовірно визначена.

Відповідно до МСБО 40 інвестиційну нерухомість слід оцінювати або за її собівартістю, або за справедливою вартістю. Витрати на операцію слід включати до первісної оцінки. Собівартість придбаної інвестиційної

нерухомості включає:

- ціну її придбання;
- видатки, які безпосередньо віднесені до придбання.

Безпосередньо віднесені видатки охоплюють, наприклад, гонорари за надання професійних юридичних послуг, податки, пов'язані з передачею права власності, та інші витрати на операцію.

Собівартістю інвестиційної нерухомості, яка збудована самим підприємством, є собівартість на дату завершення її будівництва або поліпшення. До цієї дати підприємство застосовує МСБО 16. Із цієї дати нерухомість стає інвестиційною та застосовується МСБО 40 [3].

Собівартість інвестиційної нерухомості не збільшується на суму:

а) витрат, пов'язаних із введенням її в дію (якщо вони не є необхідними для приведення нерухомості до робочого стану відповідно до намірів управлінського персоналу);

б) операційних збитків, понесених до того, як інвестиційна нерухомість досягає запланованого рівня експлуатації, або

в) наднормативних сум відходів матеріалів, оплати праці або інших ресурсів, витрачених під час будівництва або поліпшення цієї нерухомості.

Якщо оплату за інвестиційну нерухомість відстрочено, її собівартістю є грошовий еквівалент ціни. Різниця між цією сумою та загальною сумою платежів визнається як витрати на відсотки за період надання кредиту.

Якщо частка нерухомості, утримувана на умовах оренди, класифікується як інвестиційна нерухомість, тоді статтею, яка відображається в обліку за справедливою вартістю, є саме ця частка, а не нерухомість, що лежить у її основі.

Одна або кілька інвестиційних нерухомостей можуть бути придбані в обмін на нематеріальний актив чи активи або ж в обмін на поєднання монетарних і немонетарних активів. Наведене далі обговорення стосується обміну одного негрошового активу на інший, але воно також поширюється на всі види обміну, наведені в попередньому реченні. Оцінювати собівартість такої інвестиційної нерухомості треба за справедливою вартістю за винятком випадків, коли: операція обміну за сутністю не є комерційною операцією або справедливу вартість ані отриманого, ані відданого в обмін активу не можна достовірно оцінити.

Придбаний актив оцінюють саме так, навіть якщо суб'єкт господарювання не може негайно припинити визнання відданого активу. Якщо придбаний актив не оцінюють за справедливою вартістю, його оцінюють за балансовою вартістю відданого в обмін активу [2].

Підприємство визначає комерційну сутність операції обміну, розглядаючи зміни у своїх майбутніх грошових потоках, які відбудуться в результаті цієї операції. Операція обміну за сутністю є комерційною, якщо:

а) конфігурація (ризик, час і суми) потоку грошових коштів за отриманим активом відрізняється від конфігурації потоку грошових коштів за переданим активом;

б) у результаті обміну вартість частки діяльності, на яку вплинула ця операція, змінюється для конкретного суб'єкта господарювання.

Для визначення комерційної сутності операції вартість частки діяльності для конкретного підприємства, на яку вплинула ця операція, має відображати грошові кошти після оподаткування. Результат такого аналізу може бути цілком очевидним і не вимагати від підприємства детальних обчислень.

Справедливу вартість активу, для якого немає зіставних ринкових операцій, можна достовірно оцінити, якщо відхилення в діапазоні достовірних оцінок справедливої вартості для цього активу не є суттєвими або можна достовірно визначити різні оцінки в межах такого діапазону і застосувати їх для оцінки справедливої вартості. Якщо підприємство може достовірно оцінити справедливу вартість отриманого або відданого активу, для оцінки собівартості використовується справедлива вартість відданого активу, якщо тільки справедлива вартість отриманого активу не є більш чітким свідченням.

Підприємство може:

а) обирати модель справедливої вартості або модель на основі собівартості для оцінки всієї інвестиційної нерухомості, яка забезпечує доходні зобов'язання і безпосередньо пов'язана зі справедливою вартістю або ж з доходами від конкретних активів, включаючи цю інвестиційну нерухомість;

б) обирати модель справедливої вартості або ж модель собівартості для всієї іншої інвестиційної нерухомості.

При оцінці інвестиційної нерухомості на дату балансу для підприємств, які складають або планують готувати фінансову звітність за міжнародними стандартами, рекомендовано використовувати оцінку за справедливою вартістю, що забезпечить зростання рівня довіри інвесторів, кредиторів, учасників фондового ринку до фінансової звітності і сприятиме залученню іноземних інвестицій.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку "Інвестиційна нерухомість" : Наказ Міністерства Фінансів України від 02.07.2007р. №779 : за станом на 15.12.2013 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0823-07> (дата звернення: 15.12.2013). — Назва з екрана.

2. Боднар М. І. Відображення інвестиційної нерухомості в поточному обліку [Текст] / М. І. Боднар // Інвестиції: практика і досвід. — 2009. — №21.

3. Єфременко О.В. Особливості обліку інвестиційної нерухомості // Економіка і регіон. — 2008. — №2. — С. 106—109.

Жидовська Наталія

к.е.н., в.о.доцента

Рубаха Ольга

студентка

Львівський національний аграрний університет
м. Дубляни

АУДИТ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: МЕТА І ЗАВДАННЯ

В умовах реформування економіки України та здійснення комплексної реформи вітчизняного бухгалтерського обліку важливого значення набуває організація на підприємствах ефективного обліку витрат на основі розробки власної облікової політики, здатної задовольнити потреби всіх ланок управління у релевантній інформації про фінансовий стан та перспективи розвитку підприємства. Розробка такої облікової політики можлива за умови застосування у практичній діяльності підприємств сучасних методів обліку і аудиту адміністративних витрат [3].

Проведення аудиту адміністративних витрат на підприємствах набуває на сьогодні особливу актуальність. Вдосконалення аудиту адміністративних витрат підприємств є складовою подальшого вдосконалення процесу управління господарською діяльністю підприємств у ринкових умовах та покращення їх фінансових результатів.

Метою дослідження є уточнення мети та завдань аудиту адміністративних витрат діяльності підприємства для ефективної організації аудиту.

Вагомий внесок у розвиток теорії, методології й організації аудиту на підприємстві, зокрема аудиту адміністративних витрат внесли вітчизняні вчені: Ф. Бутинець, С. Голов, В. Рудницький, В. Сопко, В. Швець, Ф. Огійчук, М. Білик та інші. Втім, не зважаючи на наявність значної кількості наукових праць проблема аудиту адміністративних витрат діяльності підприємства залишається до кінця не вирішеною.

Метою аудиторських перевірок є сприяння раціональному використанню засобів і предметів праці, а також самої праці для зниження витрат виробництва і одержання підприємством стабільного прибутку.

Мета аудиту адміністративних витрат та погляди з цього питання вітчизняних науковців представлені у табл. 1.

Узагальнюючи вищевикладене, можна сформулювати мету аудиту адміністративних витрат, якою є встановлення достовірності, правильності та законності ведення бухгалтерського обліку адміністративних витрат, відображення у фінансовій звітності, відповідно до вимог П(С)БО 16 «Витрати».

Таблиця 1

Мета аудиту адміністративних витрат

№	Вчені	Мета аудиту адміністративних витрат
1	Бутинець Ф.Ф.[2]	Встановлення: ✓ повноти і своєчасності відображення первинних даних в зведених документах та облікових регістрах; ✓ правильності ведення обліку адміністративних витрат та його відповідності прийнятій обліковій політиці; ✓ достовірності відображення стану адміністративних витрат у звітності господарюючого суб'єкта;
2	Огійчук М.Ф.[4]	Мета аудиту - підтвердити достовірність формування та правильність відображення в обліку адміністративних витрат
3	Білик М.Д. [1]	Мета аудиту встановити: ➤ повноту сформованих підприємством адміністративних витрат відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» та методичних рекомендацій; ➤ документальне обґрунтування зазначених витрат; ➤ відповідність вказаних у обліковому регістрі сум і періодів, до яких вони відносяться; ➤ відповідність сум, зазначених у рахунках-фактурах, платіжних вимогах-дорученнях тощо, сумам платіжних документів; ➤ санкціонованість усіх витрат через ознайомлення з внутрішніми документами підприємства за підписом керівництва або уповноваженої ним особи, які регламентують політику підприємства щодо затвердження витрат; ➤ правильність віднесення витрат до того періоду, в якому вони реально понесені (тобто до періоду, до якого належать пов'язана з ним діяльність), порівнянням даних первинних документів з бухгалтерськими записами;

На початковому етапі аудиту крім мети, потрібно визначити завдання перевірки адміністративних витрат діяльності підприємства. На підставі критичного аналізу літературних джерел з аудиту визначено, що серед науковців немає єдиного погляду з приводу цього питання.

Здійснюючи перевірку адміністративних витрат діяльності підприємства необхідно розв'язати такі завдання [5] (табл. 2).

Таблиця 2

Основні завдання аудиту адміністративних витрат

№	Перелік завдань
1	формування ефективних інформаційних потоків, що задовольнили б потреби керівництва підприємства та його структурних підрозділів у достатній інформації для прийняття необхідних стратегічних та оперативних рішень з питань управління адміністративними витратами
2	отримання необхідних для потреб управління і складання фінансової та управлінської звітності даних про адміністративні витрати за елементами витрат і за калькуляційними статтями в цілому по підприємству
3	забезпечення адекватного розподілу адміністративних витрат між конкретними видами продукції для потреб управлінського обліку
4	забезпечення достовірного відображення в оперативному, управлінському та фінансовому обліку, а також у звітності фактичної величини адміністративних витрат підприємства
5	формування інформації для вдосконалення процесу планування адміністративних витрат як в цілому по підприємству, так і по окремих структурних підрозділах
6	контроль за непродуктивними і нераціональними адміністративними витратами з метою виявлення резервів їх зниження

На основі проведеного дослідження дійшли висновку, що уточнення мети та завдань аудиту адміністративних витрат діяльності підприємства дозволяють аудитору більш точно та оперативно здійснити перевірку. Перевірені на практиці методи його роботи дають змогу не лише удосконалити системи управління адміністративними витратами, а й вживати потрібні заходи для наведення порядку в документообігу в цілому та значно покращити фінансову дисципліну на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Білик, М.Д. Організація і методика аудиту сільськогосподарських підприємств [Текст] / М.Д. Білик. Підручник. — К.: КНЕУ, 2004. — 628 с.
2. Бутинець, Ф.Ф. Аудит [Текст] : Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / Ф.Ф.Бутинець. — 2-е вид., перероб. та доп. — Житомир: ПП «Рута», 2002. — 672 с.
3. Облік та аудит адміністративних витрат господарюючого суб'єкта [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.br.com.ua/referats/48475.htm> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
4. Огійчук, М. Ф. Аудит: організація і методика [Текст] : Навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. / М.Ф.Огійчук, І.Т. Новіков, І.І. Рагуліна. — К.: Алерта, 2012. — 664 с.
5. Цікало, Є.І. Завдання і методика проведення внутрішнього аудиту адміністративних витрат лісгосподарських підприємств [Текст] / Є.І. Цікало, К.А. Артюшок // Науковий вісник. — 2004. — № 14.1. — С.202—205.

Зацерковна Катерина

студент магістратури

Семенишена Наталія

к.е.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПРОБЛЕМИ ВІТЧИЗНЯНОГО ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Під необоротними активами прийнято розуміти активи, що використовуються підприємством у його діяльності протягом тривалого періоду часу (більше одного року) та від використання яких підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди; та їх вартість може бути достовірно визначена.

Питання обліку необоротних активів є актуальним і завжди привертало до себе увагу багатьох науковців, серед них П.Й. Атамас, Р.Т. Джога, В.Ф. Палій, О.П. Гаценко, Л.В. Панкевич, С.В. Свірко та інші.

Віддаючи належне науковим напрацюванням вчених, слід відзначити, що розкриття питання обліку необоротних активів потребує подальшого наукового дослідження, оскільки Україна активно долучається до міжнародних облікових стандартів.

Насамперед, розглянемо світовий досвід. У зарубіжній обліковій практиці поняття «необоротні активи» позначається різними термінами: постійні активи; власність, споруди і обладнання; матеріальні активи тощо.

Так, у Швейцарії необоротні активи в активі балансу об'єднані в одну групу – основні засоби; в Росії – позаоборотні активи, які включають нематеріальні активи, основні засоби, доходні вкладення в матеріальні цінності; в Німеччині – основний капітал та фінансові активи; в країнах англо-американської групи – це довгострокові активи, що об'єднують у собі основні засоби або власність, будівлі і обладнання, невідчутні активи, інвестиції, інші не поточні (позаоборотні) активи. У США нарахований знос нематеріальних активів частіше зазначається у примітках до фінансових звітів, у порівнянні з балансом в Україні.

У більшості країн необоротні активи можна поділити на такі групи:

- матеріальні довгострокові активи; нематеріальні довгострокові активи;
- довгострокові фінансові інвестиції.

У США, наприклад, виділяють в окрему групу природні ресурси у зв'язку з їх особливими ознаками [2].

Відповідно до концептуальної основи Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (далі – МСБО) будь-який актив для відображення в обліку повинен відповідати таким критеріям: 1) у майбутньому бути корисним підприємству; 2) його вартість можливо достовірно визначити.

Крім зазначених, основні засоби повинні відповідати ще декільком критеріям.

Зокрема, згідно з п. 6 МСБО 16 «Основні засоби» основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує для використання у виробництві або постачанні товарів і наданні послуг, для надання в оренду іншим особам або для адміністративних цілей, які будуть використані, як очікується, більше одного періоду.

Основні засоби відображаються в обліку за первісною вартістю. Згідно з міжнародними стандартами, до первісної вартості основних засобів включають: ціну придбання з вирахуванням отриманих знижок, митні збори, невідшкодовані податки, витрати для налагодження основних засобів.

У деяких країнах дозволено включати до первісної вартості основних засобів суму позичкових відсотків, пов'язаних із придбанням об'єктів. У Німеччині відсотки за кредит дозволяється включати до витрат на будівництво основних засобів тільки тоді, коли існує тісний взаємозв'язок між засобами та позиковим капіталом [1].

Відповідно до міжнародних стандартів визнані витрати, пов'язані з об'єктом основних засобів, повинні додаватися до балансової вартості цього активу, якщо є ймовірність того, що майбутні економічні вигоди надходять на підприємство. Всі інші подальші витрати слід визнавати як витрати того періоду, в якому вони були здійснені [4].

Суттєвою особливістю оцінки основних засобів відповідно до МСБО є той факт, що їх балансова вартість може бути зменшена відповідними державними грантами [4]. Порядок цього зменшення розкривається в МСБО 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу».

Міжнародні стандарти, окрім основної рекомендованої оцінки основних засобів за первісною вартістю, дозволяють альтернативний підхід: основні засоби можуть відображатись у звітності за переоціненою вартістю [4].

Процес переоцінки основних засобів за МСБО і Положеннями стандартами бухгалтерського обліку (далі - П(С)БО) України майже не відрізняється. Але українські стандарти чіткіше зазначають ту межу (більше 10%), яка призводить до необхідності проведення переоцінки. За міжнародними стандартами ця межа зазначається як така, що «суттєво відрізняється» від балансової вартості.

Що стосується амортизації основних засобів, то в міжнародному обліку використовуються такі методи нарахування амортизації: прямолінійне списання, зменшення залишку, метод суми одиниць продукції. В обліку Польщі амортизація нараховується за певною схемою з використанням терміну та коефіцієнтів для конкретних груп основних засобів.

До складу необоротних активів відносяться також і нематеріальні активи.

Значення поняття «нематеріальні активи» в різних країнах, загалом, не відрізняється. Відмінності ж спостерігаються на рівні складу нематеріальних активів, їх відображення в балансі, визначення терміну використання.

Наприклад, в обліку окремих країн, на відміну від українського обліку, до складу нематеріальних активів відносяться організаційні витрати (витрати на створення підприємства, на рекламу, випуск акцій).

Із міжнародної практики обліку нематеріальних активів в Україні найменше розповсюджений термін «ціна фірми» або «гудвіл», який в основному означає добру репутацію фірми. Між вартістю підприємства і чистою вартістю його майна завжди існує різниця, яка і є гудвілом. Вона може бути позитивна і негативна [4].

За кордоном склалися 3 підходи до визначення вартості гудвілу: оцінка репутації фірми; поточна дисконтована оцінка; оцінка за залишковою вартістю [2].

Порівняльний аналіз обліку необоротних активів в Україні та інших країн проведено в табл. 1.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика особливостей українського і зарубіжного обліку необоротних активів

Ознака порівняння	Український облік	Зарубіжний облік
Класифікація	У П(С)БО 8 (п.5) виділено сім груп нематеріальних активів.	У п. 119 МСБО 38 як приклад наведено сім класів нематеріальних активів. Ці класи дещо відрізняються від груп нематеріальних активів за П(С)БО 8.
Можливість ідентифікації нематеріального активу	У П(С)БО 8 відсутні положення та пояснення щодо можливості ідентифікації нематеріального активу для розмежування його з гудвілом.	У МСБО 38 наведено критерії можливості ідентифікації у визначенні нематеріального активу.
Придбання нематеріально активу як частина об'єднання бізнесу	у П(С)БО 8 про таке надходження нематеріального активу не згадується.	У МСБО 38 цьому питанню присвячені пункти 33-43,
Гудвіл	У П(С)БО 8 взагалі з 2003 року після внесення змін відсутнє поняття «гудвіл» і будь-які положення і пояснення щодо цього. Все, що стосується гудвілу міститься у П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств»	У МСБО 38 є розділ «Внутрішньо генерований гудвіл» (п.п. 48-50
Відсутність окремих розділів	У П(С)БО 8 не увійшла значна кількість розділів, які мають місце у МСБО 38. Зокрема, відсутні такі розділи:	Наявні розділи:

	окреме придбання активу та придбання як частина об'єднання бізнесу; придбання шляхом державного гранту; внутрішньо генерований гудвіл; внутрішньо генеровані нематеріальні активи; оцінка після визнання (модель собівартості та модель переоцінки); нематеріальні активи з визначеним строком корисної експлуатації; перегляд оцінки терміну корисної експлуатації; перегляд періоду та методу амортизації	
Розкриття інформації в примітках до фінансового звіту	П(С)БО 8 не передбачає розкриття інформації окремо для нематеріальних активів, які є внутрішньо генеровані, та для інших нематеріальних активів	Розкриття інформації у примітках до фінансових звітів, що передбачене п. 122 МСБО 38, у П(С)БО 8 відсутнє

Джерело [6].

Таким чином, облік необоротних активів в Україні має багато спільного із зарубіжною практикою. Існування певних відмінностей зумовлено специфічністю української економіки. Інтеграція України в світове господарство вимагає відповідності організації обліку необоротних активів МСБО.

Отже, внаслідок аналізу організації обліку необоротних активів у зарубіжних країнах та порівняння з українським досвідом, стає очевидною необхідність внесення змін до вітчизняних стандартів обліку необоротних активів для відповідності Міжнародним стандартам.

В умовах глобалізації підприємницької діяльності та розвитку інформаційних технологій основним завданням українських підприємств є повна автоматизація облікового процесу, зокрема, і обліку необоротних активів, адже, діяльність будь-якого суб'єкта господарювання починається з придбання необоротних активів і не може тривати без їх використання, вони є своєрідним фундаментом кожного господарюючого суб'єкта.

Список використаних джерел

1. Бутинець, Ф.Ф. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах. [Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / Ф. Ф. Бутинець, Л. Л. Горецька. – Житомир: Рута, 2002. – 544 с.
2. Лучко, М. Р. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: [Навчальний посібник] / М. Р. Лучко, І. Д. Бенько. – К.: Знання, 2006. – 311 с.
3. Марочкіна, А. М. Бухгалтерський облік за Національними стандартами: [Навчальний посібник] / А. М. Марочкіна. – Харків: Торсінг, 2002. – 296 с.
4. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку / [За ред. С. Ф. Голова.] – К.: ФПБАУ, 2004. – 248 с.
5. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» [Мінфін України; Наказ, Положення від 18.10.1999 № 242] : за станом на 09.08.2013 р. [Електронний ресурс]. —

Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99> (дата звернення 14.12.2013 р.). — Назва з екрана.

6. Руденко Л. М. Аналіз відмінностей обліку нематеріальних активів за національними П(С)БО від обліку за МСФЗ (порівняння МСБО 38 та П(С)БО 8) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://biznesinalogi.com/analiz-vidminnostej-obliku-nematerialnix-aktiviv-za-nacionalnimi-psbo-vid-obliku-za-msfz-porivnyannya-msbo-38-ta-psbo-8/> (дата звернення 14.12.2013 р.) .). — Назва з екрана.

Іванова Ангеліна

студентка

Пустовіт Марина

студентка

Криворізький національний університет

м. Кривий Ріг

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Собівартість продукції представляє собою вартісну оцінку продукції на базі вартості споживаємо у процесі її виробництва сировини, матеріалів, палива, енергії, праці, та інших складників. Це так звана повна собівартість, яка включає в себе всі витрати на виробництво продукції, продаж товарів, виконання робіт та послуг. Порівняння повної собівартості з доходом від реалізації продукції дає валовий прибуток від реалізації

Одним з найбільш важких та суперечливих питань стосовно виникнення обліку витрат виробництва є склад та структура витрат, що включаються до собівартості продукції, показники собівартості, які формуються у бухгалтерському обліку, - це показники фактичних витрат, тобто вже підсумкові показники, які демонструють, як сформувалися планові показники собівартості.

Грамотний контроль за витратами вимагає, щоб собівартість продукції розраховувалась заздалегідь, тобто планувалась, що являє собою систему техніко-економічних розрахунків, які відображають величину поточних витрат, що включаються до складу собівартості валової продукції, а також величину витрат, що склалися протягом усього промислового циклу, які включаються до складу собівартості товарної продукції [1, с. 110].

Процес розрахунку собівартості носить назву "калькулювання", а підсумковим документом такого процесу є калькуляція. Під калькуляцією прийнято розуміти розрахунок у грошовому виразі собівартості одиниці продукції за встановленими статтями витрат.

Процес калькулювання спрощується, якщо дотримуватися такого порядку обліку витрат на виробництво та їхнього зарахування до собівартості певного виду продукції: прямі витрати безпосередньо зараховувати до собівартості продукції за центрами їхнього виникнення на основі даних первинної документації; непрямі витрати розподіляти пропорційно між структурними підрозділами підприємства і зараховувати до собівартості валової та товарної продукції, а отримані результати узагальнювати на рахунку основного виробництва; фактичні витрати за звітний період розподіляти між випуском готової продукції і незавершеним виробництвом; складати калькуляційні листки собівартості одиниці окремих видів продукції; оприбутковувати готову продукцію та відображати відхилення фактичної собівартості готової продукції від її планової собівартості окремою позицією [2, с. 3-10].

Оскільки узагальнення витрат і калькулювання собівартості продукції потребує багато робочого часу, такі роботи доцільно автоматизувати (рис. 1).

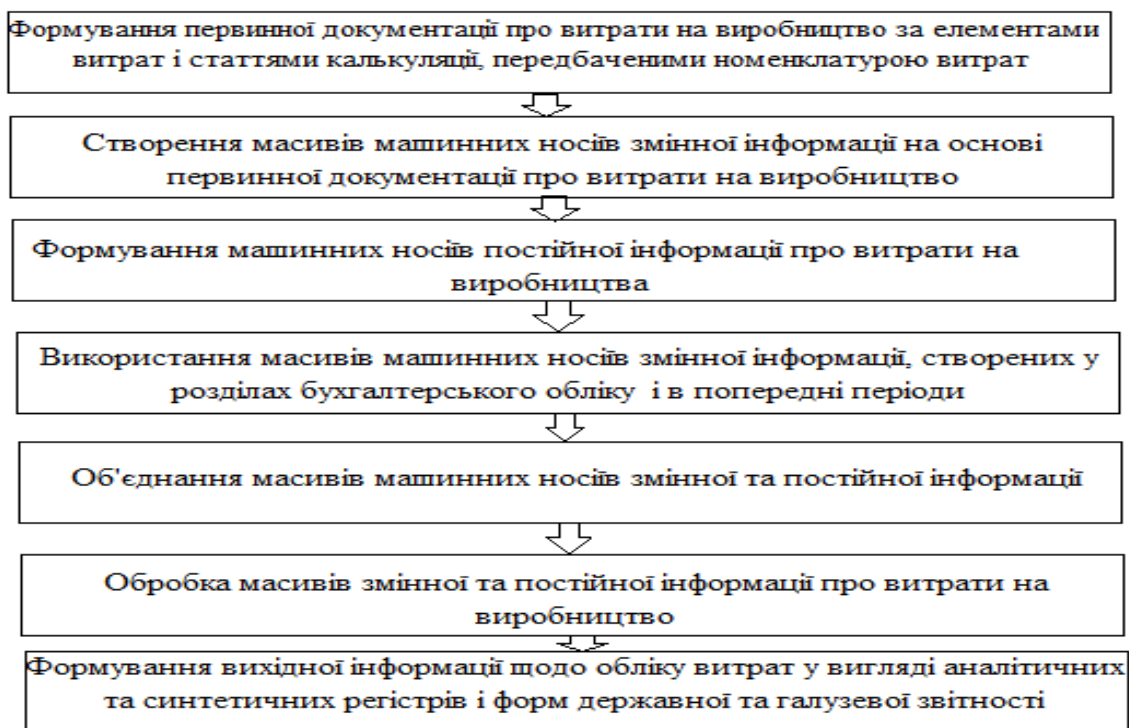

Рис. 1. Автоматизація розв'язання облікових задач за витратами на виробництво

Таким чином організація обліку собівартості є своєчасне, повне і достовірне визначення фактичних витрат за етапами формування витрат, пов'язаних з виробництвом і збутом продукції, обчислення фактичної собівартості окремих видів продукції, а також контроль за використанням матеріальних, трудових та грошових ресурсів.

Управління витратами базується на ефективній організації обліку витрат, що в значній мірі залежить від деталізації обліку витрат за місцями

виникнення витрат, здійснення оперативного контролю за витратами та собівартістю.

Список використаних джерел

1 Богач Б. М. Планування собівартості продукції, як складовий елемент економіки підприємства / Б. М. Богач // Праці Шостої міжнародної наукової конференції "Управління розвитком соціально-економічних систем, глобалізація, підприємництво, стає економічне зростання". Ч. 1 / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк, 2005. – С. 112 – 114.

2 Белоусова І., Чумаченко М. Проблеми обліку виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції в промисловості // Бухгалтерський облік та аудит. – 2009. – №4. – С.3-10.

Ільчак Ольга

аспірант

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

м. Київ

ОБЛІК ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Земля є одним з основних джерел існування суспільства. Земля – найважливіше багатство суспільства, основний засіб виробництва у сільському господарстві, просторовий базис розміщення та розвитку всіх галузей народного господарства. Тому землю потрібно розглядати з двох боків. По-перше, як простір, необхідний для різного виробництва (для всякої людської діяльності) і, по-друге, як умову для виробництва продукції.

Останнім часом питання обліку земель досліджують в своїх наукових працях відомі вчені-економісти: П.Т. Саблук, В.М. Жук, Б.В. Мельничук, І.В. Герасимчук, Б.С. Гузар, Н.М. Малюга та інші науковці. Однак, незважаючи на вагомий науковий напрацювання, окремі питання щодо руху земельних часток, документального оформлення земельних ділянок, відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності аграрних підприємств залишилися на сьогоднішній день актуальними і потребують подальших досліджень.

Процес виробництва необхідної кількості продукції землеробства відбувається внаслідок дії людини на землю як предмет праці. При цьому використовуються фізичні, хімічні та біологічні особливості ґрунтового покриву землі, в якому відбувається життєдіяльність рослин. Кінцевий результат праці у (землеробстві – врожайність рослин), у значній мірі

залежить від організаційно-господарських, агрохімічних, меліоративних та інших заходів спрямованих на підвищення родючості ґрунту. Поряд з іншими засобами виробництва, які використовуються в сільському господарстві, земля має свої специфічні властивості, які зумовлюють цілий ряд її відмінностей від інших засобів.

У ході земельної реформи в Україні відбулися суттєві зміни у формах власності на землю. Збільшення кількості земельних власників сприяло розширенню кола учасників земельних відносин. Відповідно до статті 14 Конституції України земля є національним багатством, що перебуває під особистою охороною держави. Основний документ земельного законодавства держави, що регулює земельні відносини є Земельний Кодекс України. Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» передбачено обов'язкове відображення в бухгалтерському обліку вартості землі та права користування нею.

Земельні ділянки обліковуються на підставі державних актів, якими посвідчується право власності на земельну ділянку або право постійного користування та встановлюються площа та вартість переданих земельних ділянок. Одиницею обліку є окрема земельна ділянка.

Існують проблеми, які перешкоджають відображенню в системі бухгалтерського обліку операцій з сільськогосподарськими угіддями. Зокрема, неврегульованими залишаються питання визнання земельних ресурсів активами [2, с. 20]. Так, П(С)БО 7 «Основні засоби» не розкриває методики обліку земельних ресурсів, а П(С) БО 30 «Біологічні активи» не відносить земельні угіддя до складу біологічних активів, що також не передбачає їх бухгалтерського відображення.

При постановці на облік земельних ділянок у підприємствах, у першу чергу, слід визначити, що ставиться на облік: земельна ділянка чи права користування земельними ділянками. У п. 1 ст. 92 Земельного кодексу України вказано, що права постійного користування земельною ділянкою із земель державної та комунальної власності можуть набувати: по-перше, підприємства, установи та організації, що належать до державної та комунальної власності; по-друге, громадські організації інвалідів України, їх підприємства (об'єднання), установи та організації. У ст. 80 Земельного кодексу України вказано, що суб'єктами права власності на земельні ділянки можуть бути громадяни та юридичні особи – на приватні земельні ділянки, територіальні громади – на землі комунальної власності, державна – на землі державної власності [3, с. 75]. Щодо бухгалтерського обліку, то власні земельні ділянки відображаються у складі основних засобів, а права користування ними – у складі нематеріальних активів.

Вдосконалення первинних документів та реєстрів синтетичного та аналітичного обліку багато в чому зумовлюють успішне розв'язання поставлених проблем: юридична підстава володіння, користування або оренда землі, відображення в бухгалтерському обліку вартості земель і вкладень в них. [1, с. 97]

Також доцільним є доповнити для аграрних формувань фінансову звітність даними про земельні ресурси сільськогосподарського призначення та показниками ефективності їх використання. З метою поліпшення бухгалтерського обліку і порядку подання в звітності інформації про землі сільськогосподарського призначення необхідно вдосконалити документальне оформлення руху земельних ділянок, їх оцінку та відображення на рахунках бухгалтерського обліку і узагальнення інформації у звітності.

Список використаних джерел

1. Гузар Б. С. Удосконалення оцінки обліку, та контролю використання земельних ресурсів у ринкових умовах» / Б. С. Гузар // Економіка АПК. – 2009. – № 6. – С. 95-103.
2. Малюга Н. М. «Земля в системі бухгалтерського обліку» / Н. М. Малюга, І. В. Замула // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 6. – С. 15-21.
3. Обліково-аудиторське забезпечення розвитку земельних відносин [колективна монографія] / [В. М. Жук, Ю. С. Бездушна, Б. В. Мельничук, Н. Л. Жук, С. М. Остапчук]. – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2013. – 238 с.

Канцедал Наталія

к. е. н., доцент

Педорич Вікторія

студентка

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

ВІДОБРАЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО БІОЛОГІЧНІ АКТИВИ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ

Біологічні активи відіграють важливу роль в діяльності аграрних підприємств, а також у формуванні інформаційного забезпечення управління сільськогосподарськими підприємствами. Вони вирощуються підприємством з метою отримання сільськогосподарської продукції або утримуються ним з метою отримання інших вигод [2].

Належна фіксація фактів наявності біологічних активів є невід'ємною складовою системи бухгалтерського обліку сільськогосподарських підприємств, яка побудована на основі документування та складання звітності.

Дані первинних документів є підставою для формування інформації у регістрах аналітичного та синтетичного обліку: Журнал-ордер № 8 с.-г. по рахунку 21 «Поточні біологічні активи» і Відомість № 8.2 с.-г. та Журнал-ордер № 4 А с.-г. по рахунку 16 «Довгострокові біологічні активи» [5].

Інформація про біологічні активи у фінансовій звітності знайшла своє відображення у Балансі. Згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого Наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. баланс (звіт про фінансовий стан) - звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал [6]. Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату.

Відображення інформації про біологічні активи у балансі підприємства представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Відображення інформації про біологічні активи у балансі підприємства

До введення Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»		Після введення Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	
Баланс		Баланс (Звіт про фінансовий стан)	
П(С)БО 2 «Баланс», затверджений Наказом Міністерства фінансів України № 87 від 31.03.1999 року		Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності (наказ Мінфіну від 28.03.2013 р. № 433)	
Розділ I «Необоротні активи»	Розділ II «Оборотні активи»	Розділ I «Необоротні активи»	Розділ II «Оборотні активи»
«Довгострокові біологічні активи»: - рядок 035 «справедлива (залишкова) вартість»; - рядок 036 «первісна вартість»; - рядок 037 «накопичена амортизація».	Рядок 110 «Поточні біологічні активи»	Рядок 1020 «Довгострокові біологічні активи»	Рядок 1110 «Поточні біологічні активи»
- до підсумку балансу включається справедлива або залишкова вартість, яка дорівнює різниці між первісною вартістю і сумою накопиченої амортизації; - справедлива (первісна) вартість довгострокових біологічних активів; - сума накопиченої амортизації (у дужках) по довгострокових біологічних активах, що обліковуються за первісною вартістю.	Відображається вартість поточних біологічних активів тваринництва в оцінці за справедливою або первісною вартістю, а також рослинництва, в оцінці за справедливою вартістю.	Відображається справедлива вартість довгострокових біологічних активів. Наводиться залишкова вартість, яка включається до підсумку балансу, при цьому у додаткових статтях окремо наводяться їх первісна вартість та сума накопиченої амортизації (у дужках).	Відображається вартість поточних біологічних активів тваринництва в оцінці за справедливою або первісною вартістю, а також рослинництва, в оцінці за справедливою вартістю.

Витрати та доходи від первісного визнання біологічних активів відображаються у Звіті про фінансові результати. Згідно НП(С)БО 1 звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) – звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід. Метою складання звіту про фінансові результати є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період [6].

Відображення доходів і витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Відображення доходів і витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності у Звіті про фінансові результати

До введення Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»		Після введення Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»
Звіт про фінансові результати		Звіт про фінансові результати
П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати», затверджений Наказом Міністерства фінансів України № 87 від 31.03.1999 року		Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності (наказ Мінфіну від 28.03.2013 р. № 433)
І «Фінансові результати»		У новій формі Звіту про фінансові результати доходи і витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок с/г діяльності не вказуються, але пишуться в додаткових (вписуваних) рядках. Стаття «Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції» наводиться у вписуваному рядку 2122. В ній відображається дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності. Стаття «Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції» наводиться у вписаному рядку 2182. В ній відображаються витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності.
Рядок 061 «Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності»	Рядок 091 «Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності»	
Відображається дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності.	Відображаються витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності.	

Бухгалтерська фінансова звітність є основним джерелом інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, а також результати його виробничо-господарської діяльності за звітний період. Бухгалтерська фінансова звітність, відображаючи всі суттєві зміни в структурі господарських засобів, джерел їх утворення, а також результатах фінансово-господарської діяльності, дає в скомпонованому вигляді інформацію, яка необхідна користувачам для прийняття обґрунтованих рішень. Бухгалтерська фінансова звітність, ґрунтуючись на узагальнених даних бухгалтерського обліку, виступає ланкою зв'язку між підприємством із зовнішнім середовищем. Вона задовольняє вимоги щодо необхідного обсягу інформації, можливостей її засвоєння зовнішніми і внутрішніми користувачами.

Список використаних джерел

1. Бондарчук В. В. Звітність підприємств як джерело інформації про основні засоби для потреб державного управління [Електронний ресурс] / В. В. Бондарчук // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2012. – № 2 (3). – С. 111 – 115. – Режим доступу до журн.: <http://www.economics.opu.ua/n3.html>.
2. Гончаренко Н. В. Аналіз ефективності використання біологічних активів: методичні проблеми і шляхи вирішення [Електронний ресурс] / Н. В. Гончаренко // Режим доступу : archive.nbuv.gov.ua.
3. Жук В. М. Облік сільськогосподарської діяльності: [навч. посіб.] / В. М. Жук – К.: Видавництво ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2007. – 368 с.
4. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені Наказом Міністерства фінансів України № 433 від 28 бер. 2013 р. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://buhgalter911.com/>
5. Наказ Міністерства аграрної політики України «Про затвердження спеціалізованих форм реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств та методичних рекомендацій щодо їх застосування» № 390 від 4 черв. 2009 р. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://pro-u4ot.info/index.php?section=browse&CatID=rtID=876>
6. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07 лют. 2013 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

Кліменко Наталія

магістрант

Донбаський державний технічний університет

м. Алчевськ

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ВУГЛЕДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Перетворення ринкових відносин в Україні та необхідність переорієнтації виробництва з метою випуску конкурентоспроможної продукції потребують значних капітальних інвестицій в вугледобувні підприємства.

Впровадження ринкових механізмів та відносин в економіці України, структурних перебудов, реформування форм власності і податкової системи, потребують підвищення вимог до бухгалтерського обліку як джерела достовірної інформації для прийняття підприємствами економічно обґрунтованих рішень і передбачення ризиків у своїй операційній, інвестиційній та фінансовій діяльності. Чітко налагоджений облік фінансово-господарської діяльності підприємств сприяє виявленню і використанню внутрішньогосподарських резервів підприємств, запобіганню зловживанням і перевитратам, зниженню собівартості продукції, підвищенню продуктивності праці, рентабельності виробництва, що є обов'язковою умовою функціонування підприємств в ринковій економіці. Цим і обумовлена актуальність даної теми.

Вказаному питанню приділяється значна увага КМУ, що знайшло своє відображення у законах України, зокрема, у Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні та в «Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», Наказ Міністерства фінансів України, Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [1, 2, 3].

На вирішення цієї проблеми спрямовані дослідження Токарь С., Фурсової О., Мушинської Р., Ткаченко Н.М.

Бухгалтерський облік повинний бути ефективним у кожній ланці народного господарства, а для цього необхідно відповідним чином організувати обліковий процес, що припускає збір облікової інформації, її обробку і т.д.

Організація облікового процесу в цілому на підприємстві значною мірою залежить від організації облікового апарата і праці облікових працівників.

Весь обліковий процес можна поділити на три стадії: первинний, поточний і підсумковий облік.

Первинний облік на першій стадії облікового процесу припускає збір первинних облікових даних про наявність засобів і господарських операцій. На цій стадії реалізуються в основному такі способи та методи

бухгалтерського обліку як оцінка, документація.

Другою стадією облікового процесу є поточний облік. На цій стадії протягом місяця здійснюється облікова реєстрація господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку в облікових регістрах.

Третя стадія облікового процесу - підсумковий облік - являє собою узагальнення даних поточного обліку, складання калькуляцій, балансу, звітності. На кожній з цих стадій облікового процесу необхідно організувати: облікові номенклатури; способи і техніку відображення облікових номенклатур; матеріальні носії облікових даних і інформації; рух матеріальних носіїв облікових даних і інформації; використання і збереження носіїв облікової інформації.

При доборі матеріальних носіїв документів використовуються альбоми типових форм документів; облікові регістри; бухгалтерська звітність, типові проектні рішення автоматизації обліку на його ділянках і т.д., однак не всі типові носії облікових документів і облікових регістрів відповідають умовам підприємств, особливо при використанні ПЕВМ, у зв'язку з чим їх проектують і розробляють самостійно.

Зайняти лідируюче положення на ринку, підвищити ефективність роботи персоналу, створити оптимальну структуру управління - це першочергові задачі керівника підприємства. У бухгалтерській діяльності це особливо важливо, що обумовлює широке застосування бухгалтерських пакетів і програм, завдяки впровадженню яких підвищується оперативність обробки даних і вірогідність ділової інформації, приймаються більш об'єктивні фінансові й управлінські рішення.

Безумовно, комп'ютерна програма не замінить досвідченого бухгалтера, але дозволить заощадити його час і сили за рахунок автоматизації операцій, знайти арифметичні помилки в обліку і звітності, оцінити поточне фінансове становище підприємства і його перспективи.

Все це зумовлює необхідність використання сучасних інформаційних бухгалтерських систем. Ефективні інформаційні бухгалтерські системи поза залежністю від їхнього масштабу, програмно-апаратної платформи і вартості повинні забезпечувати якісне ведення обліку, бути надійними і зручними в експлуатації.

Надійність інформаційної системи в комп'ютерному плані означає захищеність її від випадкових збоїв і в деяких випадках від навмисного псування даних. Сучасні персональні комп'ютери є досить відкритими, тому не можна вірогідно гарантувати захист на фізичному рівні. Важливо, щоб після збою зруйновану базу даних можна було легко відновити, а роботу системи відновити в найкоротший термін.

Можна сказати, що впровадження інформаційних систем у бухоблік - це процес, при якому в результаті перекладу бухгалтерії на комп'ютер підвищується ефективність і поліпшується якість ведення бухобліку на підприємстві.

На основі узагальнення підходів вітчизняних та зарубіжних вчених до

трактування інвестицій, як обліково-аналітичної категорії, доведено, що інвестиції - це будь-які необоротні та оборотні активи, що мають економічну цінність і вкладаються в будь-які об'єкти підприємницької діяльності для отримання прибутку та інші види діяльності з метою досягнення соціального ефекту. Класифікацію інвестицій необхідно здійснювати, виходячи з різних критеріїв - їх видів, суб'єктності, об'єктності, величини, терміновості, що забезпечить організацію ефективного обліку та комплексного аналізу інвестиційної діяльності на підприємстві.

Прийняття ефективних рішень потенційними інвесторами щодо здійснення інвестицій в умовах трансформаційної економіки вимагає комплексності економічного аналізу об'єктів інвестування і чітких даних фінансової звітності.

На підставі вищезазначеного можна зробити підсумок, що ринкові перетворення в Україні, необхідність переорієнтації виробництва з метою випуску конкурентоспроможної продукції потребують значних змін в обліку капітальних інвестицій для більш чіткого відображення операцій з бухгалтерського обліку, своєчасного і достовірного надання якісної інформації за результатами внутрішньогосподарського контролю операцій з капітальними інвестиціями.

Список використаних джерел

1. Закон України “ Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.99 р, №996-XIV, зі змінами і доповненнями.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”, від 27.04.00р. № 92.
3. Інструкція № 291 - “Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій” затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291.
4. Крупка Я. Про нормативно-правове регулювання обліку інвестиційної діяльності підприємств // Бухгалтерський облік і аудит. - 2009. - №3. - с. 40-42.
5. Бондар М.І. Інвестиційні ресурси в обліковому процесі // Економіка та держава.-2008. - №3. - с.28-31.
6. Герасимова С.В. Управління інвестиційною діяльністю акціонерних товариств промисловості: проблеми та особливості // Економіка та держава. - 2008. - №7. - с.4-6.

Короліук Тетяна

к.е.н., доцент

Бурліцька Оксана

к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя
м. Тернопіль

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ДИСЕРТАЦІЙ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ЗА НАПРЯМОМ ДОСЛІДЖЕННЯ РИЗИКУ

Дослідження ризику в діяльності господарюючих суб'єктів в останні роки особливо зацікавило науковців Російської Федерації, що представлено чималою кількістю захищених дисертацій за спеціальністю 08.00.12 «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз господарської діяльності» («Бухгалтерський облік, статистика»). Серед вчених, праці яких присвячені даному питанню, можна виділити наступних: О. Р. Антишева, Т. В. Балакірева, А. В. Березіна, Т. О. Вітязева, С. Б. Давидов, С. А. Деревяшкін, А. Ш. Джангетов, О. Д. Дмитриченко, Р. В. Дьяконов, Н. Д. Ільєнкова, О. В. Караніна, Г. Є. Каратаєва, О. О. Клинова, Н. В. Коновалова, Н. В. Костіна, С. І. Кукота, О. О. Лукічева, М. Ю. Неустроєв, О. В. Овчаренко, С. М. Орлов, О. В. Петух, О. Н. Пирожков, Л. М. Растамханова, Л. Р. Сабірьянова, Н. В. Соколова, В. С. Стародубцева, О. В. Стрельникова, А. С. Толстова, В. А. Точилова, І. В. Федоренко, М. О. Фоменко, Н. В. Чекмарьова, Н. С. Чопчіян, А. Г. Чудновський, О. В. Шевельова. Вивчення дисертаційних досліджень з питань ризику дало можливість систематизувати дисертації на три групи в розрізі напрямів дослідження: ризик в системі бухгалтерського обліку, аналізу та/і контролю.

Найбільша кількість захищених дисертацій спостерігалася щодо вивчення ризику в системі аналізу (17 дисертацій). В даних дисертаціях піднімалися наступні питання: розробка методики комплексного аналізу ризику господарської діяльності (Н. Д. Ільєнкова); розробка нових факторів оцінки ризиків та визначення їх місця в комплексній методиці аналізу ризиків банків (Н. В. Соколова); методичні підходи до кількісного визначення оцінок аудиторських ризиків в умовах застосування комп'ютерних технологій (Р. В. Дьяконов); вдосконалення методики аналізу ефективності хеджування ризиків за допомогою похідних фінансових інструментів (В. А. Точилова); розробка методики підготовки та використання інформації для аналізу ризиків у сільському господарстві (Н. В. Чекмарьова); розробка концепції вдосконалення аналітичної діяльності комерційного банку у сфері управління ризиками (О. В. Караніна); розробка аналітичного інструментарію оцінки фінансового ризику підприємства (А. Г. Чудновський); формування методичного апарату аналізу ризиків в угодах злиття та поглинання (О. Н. Пирожков); розробка методичних положень з аналізу та оцінки ризиків підприємств торгівлі в ринкових умовах функціонування (С. І. Кукота);

проведення аналізу основних економічних показників діяльності підприємства нафтової галузі та виявлення ступеня ризику для прийняття управлінського рішення (О. Р. Антишева); формування методичного апарату аналізу ризиків фінансування суб'єктів малого бізнесу (Т. В. Балакірева); розробка методики аналізу впливу підприємницьких ризиків у бухгалтерському обліку (С. А. Дерев'яшкін); обґрунтування схеми аналізу резервної системи підприємства з урахуванням ризиків, обумовлених змінами зовнішнього середовища (Т. О. Вітязева); розробка комплексної методики аналізу господарських ризиків та засобів її реалізації (А. В. Березіна); розробка актуальних проблем організації та методики економічного аналізу кредиторської заборгованості комерційних організацій та пов'язаних з нею фінансових ризиків (М. О. Фоменко); розробка концепції, розвиток методології та комплексу методик і методів формування та аналізу ризик-системи промислового підприємства з позиції відповідності регіонально-галузевим факторам (О. В. Караніна); розвиток теоретичних і організаційно-методичних положень аналізу ризику незатребуваності продукції (Н. В. Костіна).

Дисертації, в яких вивчався ризик в системі обліку (11 дисертацій), розкривались наступні питання: місце та роль інформаційного ризику, встановлення факторів, які впливають на інформаційний ризик (С. Б. Давидов); удосконалення бухгалтерського обліку наслідків податкового ризику за рахунок розробки рекомендацій з формування достовірної бухгалтерської інформації (О. В. Шевельова); обґрунтування методологічних підходів до організації бухгалтерського обліку ризиків (А. Ш. Джангетов); визначення особливостей організації бухгалтерського та управлінського обліку в системі управління ризиками (О. Р. Антишева); розробка теоретичних положень та практичних рекомендацій з розвитку облікового забезпечення управління ризиками в сільськогосподарських підприємствах (О. Д. Дмитриченко); визначення та систематизація основних бухгалтерських ризиків і їх вплив на достовірність звітності господарюючих суб'єктів (А. С. Толстова); розробка концепції управління податковими ризиками будівельних організацій (Г. Є. Каратаєва); розробка методичних підходів визнання та відображення ризиків у бухгалтерському обліку (С. А. Дерев'яшкін); розробка інструментарію оцінки та обліку необхідних резервів для компенсації прогнозованого рівня ризику функціонування підприємства (Т. О. Вітязева); вивчення та систематизація способів формування і розкриття інформації про ризики в обліку та звітності (А. В. Березіна); розкриття методичних особливостей відображення ризиків у системі управлінського обліку та звітності (Л. Р. Сабірьянова).

Ризик в системі контролю досліджено в 15 дисертаціях за спеціальністю 08.00.12 «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз господарської діяльності» («Бухгалтерський облік, статистика»). Зокрема вивчалися наступні питання: місце та роль системи внутрішнього контролю як механізму зниження інформаційного ризику (С. Б. Давидов); вивчення складових «оцінки ризику в

аудиті» та визначення її значення в сучасному аудиті (О. О. Лукічева); розробка рекомендацій з удосконалення якості інформації, що формується в системі банківського контролю та є результатом оцінки банківських ризиків (Н. В. Соколова); розробка методичних основ і технологічних рішень оцінки ризику невиявлення в аудиті (В. С. Стародубцева); розробка методики й практичних рекомендацій щодо оцінки та мінімізації аудиторського ризику в процесі проведення перевірок бухгалтерської звітності господарюючих суб'єктів (І. В. Федоренко); розробка методів оцінки аудиторського ризику відповідно до сучасних вимог формування стратегії аудиторської перевірки (Л. М. Растамханова); розробка методологічних прийомів та практичних методів для управління ризиками сучасного ризик-орієнтованого внутрішнього аудиту (С. М. Орлов); розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо визначення аудиторського ризику та розрахунку рівня суттєвості при аудиті підприємств (Н. С. Чопчіян); розробка поняття аудиторського ризику та визначення шляхів його мінімізації (О. В. Стрельникова); розвиток методичного забезпечення внутрішнього й зовнішнього аудиту експортно-імпортних операцій на основі ризик-орієнтованого підходу (О. В. Овчаренко); розробка основних процедур методики оцінки ризику в аудиті на основі узагальнення різних теоретичних підходів (О. О. Клинова); розробка організаційно-методичних рекомендацій з проведення контролю за ризиковими ситуаціями підприємства (Т. О. Вітязева); розробка методів оцінки аудиторського ризику відповідно до сучасних вимог планування аудиторської перевірки (М. Ю. Неустроєв); розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення організації та змісту процесу контролю аудиторського ризику (Н. В. Коновалова); розробка теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо визначення та застосування аудиторського ризику й суттєвості на всіх етапах аудиту (О. В. Петух).

Отже, кожна із вивчених дисертацій містить теоретичні, методичні, методологічні та/або організаційні розробки з питань ризику, що залежало від напряму дослідження. Дане питання є темою наступних публікацій авторів.

Список використаних джерел

1. Результат пошуку в фонді електронних документів [Електронний ресурс] Наукова електронна бібліотека дисертацій. – Режим доступу: <http://www.dissercat.com/search?keys=%D1%80%D0%B8%D1%81%D0%BA&exclude=contents%2Cbiblio%2Cauthor&matchmode=2&terms1=287>

Кощинець Маріанна

аспірант

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ

СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ В СУДОВІЙ СИСТЕМІ

За останні роки відбулося значне зростання видатків державного бюджету на фінансування судів першої та апеляційної інстанцій, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України та безпосередньо Державної судової адміністрації України.

У порівнянні з 2010 роком обсяги фінансування зросли:

- в 2011 році на 12%, в тому числі: загальний фонд на 3,3%, спеціальний фонд на 130%;
- в 2012 році на 45,9%, в тому числі: загальний фонд на 20,6%, спеціальний фонд на 386,6%;
- на 2013 рік на 68,9%, в тому числі: загальний фонд на 42,7%, спеціальний фонд на 422,4%.

При цьому, ефективне використання бюджетних коштів спрямованих на фінансування судів залишається однією із важливих проблем у більшості країн світу. Особливо актуальна ця проблема для України, яка збільшила бюджетну політику судів в умовах обмежених бюджетних ресурсів.

При цьому, до сьогоденного часу в Україні вивченню питання аудиту ефективності в судовій системі не приділяли належної уваги.

Слід зазначити, що складовими державного внутрішнього фінансового контролю, відповідно до європейської моделі, є внутрішній контроль та внутрішній аудит. На сьогодні законодавче визначення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту викладене в новій редакції Бюджетного кодексу України (ст.26).

Основною метою аудиту у судах загальної юрисдикції та органах судової влади є контроль й експертна оцінка фінансово-господарської діяльності центрального апарату Державної судової адміністрації України, її територіальних управлінь та судів з метою обґрунтування та прийняття оптимальних тактичних і стратегічних рішень щодо зміцнення фінансового стану установ судової системи, підвищення ефективності роботи системи бухгалтерського обліку, складання та подання звітності, контроль за процедурами здійснення закупівель за державні кошти.

Проте, стан наукових знань про внутрішній контроль підтверджується низкою невирішених проблем щодо дефініції, принципових підходів до його організації, стандартизації контрольних процедур, регламентного та методичного забезпечення функціонування систем внутрішнього контролю у судах та органах судової влади.

Верховний Суд України, вищі спеціалізовані суди та Державна судова адміністрація України, як орган в системі судової влади, здійснюють функції

головних розпорядників коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення діяльності 767 судів загальної юрисдикції (в яких працюють 9071 суддя, 32265 працівників апаратів судів), Державної судової адміністрації України і її територіальних управлінь (695 працівників), Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (252 працівники з них, 11 членів комісії, 33 дисциплінарні інспектори та 208 працівників секретаріату комісії), Національної школи суддів України (165 працівників) у межах повноважень, визначених Законом України «Про судоустрій і статус суддів» [4].

Аудиту ефективності використання бюджетних коштів, дозволяє оцінити рівень досягнення запланованих результатів та надати пропозиції щодо ефективного використання фінансових ресурсів.

З огляду на це, 28 вересня 2011 року Кабінетом Міністрів України затверджено постанову № 1001 «Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади» [1], якою зобов'язано керівників міністерств, інших центральних органів виконавчої влади з 1 січня 2012 року утворити та забезпечити функціонування підрозділів внутрішнього аудиту, у межах граничної чисельності працівників міністерств, інших центральних органах виконавчої влади та їх територіальних органах шляхом реорганізації контрольно-ревізійних підрозділів, що нині діють у системі міністерств, інших центральних органів виконавчої влади.

Незважаючи на зміну статусу (з центрального органу виконавчої влади у орган у системі судової влади), наказом Державної судової адміністрації України від 03.05.2012 № 192/к шляхом реорганізації контрольно-ревізійного відділу було утворено управління аудиту Державної судової адміністрації України.

Разом з тим, у Верховному Суді України та вищих спеціалізованих судах відповідні підрозділи не утворено.

При цьому, системний аналіз Положення про Державну фінансову інспекцію України [3], затвердженого Указом Президент України від 23 квітня 2011 року № 499 та можливість оскарження рішень інспекції до суду, дозволяють зробити висновок про відсутність підстав для перевірки зазначених судів працівниками Державної фінансової інспекції України.

Однак, такими повноваженнями наділена Рахункова палата України [2]. Окрім того, на нашу думку, функції внутрішнього аудиту у Верховному Суді України та вищих спеціалізованих судах може здійснювати управління аудиту Державної судової адміністрації України, яка підзвітна Раді суддів України. Такий підхід дозволить уникнути можливості втручання у роботу судів з боку органів виконавчої влади.

Таким чином можна дійти висновку про необхідність формування власних органів внутрішнього контролю та аудиту в системі судової влади.

Список використаних джерел

1. Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 р., [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/ru> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
2. Закон України « Про рахункову палату України » : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
3. Про затвердження Положення про Державну фінансову інспекцію України : Указ Президента України від 23 квітня 2011 року № 499. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
4. Про судоустрій і статус суддів : Закон України [прийнятий 7 липня 2010 р. ; за станом на 04. 08.2010] // К. : ПАЛИВОДА А. В., 2010. – 172 с.

Міщенко Анастасія

магістрант

Донбаський державний технічний університет

м. Алчевськ

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ
НА ВУГЛЕДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ**

В сучасний період принципово змінилось концептуальне поняття суті бухгалтерського обліку, яке направлене на забезпечення обліковою інформацією не абстрактного користувача, а на задоволення специфічних потреб конкретних користувачів.

Переорганізація завдань та функцій бухгалтерського обліку повинна здійснюватись в інтересах зовнішніх і внутрішніх споживачів облікової інформації. Рішення проблем, які виникають перед підприємством та впровадження для цього управлінської бухгалтерії, робочого плану рахунків, відповідної методології організації обліку, контролю та аналізу витрат по місцях виникнення і центрах відповідальності є невідкладною задачею обліку в сучасних умовах [1].

Собівартість продукції була і залишається важливою економічною категорією, яка характеризує результати діяльності підприємства та його рентабельність. Важливою умовою успішної діяльності підприємства є

досягнення оптимального рівня витрат на виробництво внаслідок чого зросте конкурентоздатність продукції, стане реальним досягненням довгострокового економічного зростання підприємства.

За результатами досліджень, які були проведені на багатьох вугледобувних підприємствах для удосконалення обліку та контролю готової продукції необхідно звернути увагу на ведення первинного обліку — побудова документів має бути раціональною: документи повинні бути зручними і змістовими, складатись і опрацьовуватись у стислі строки.

На вугледобувних підприємствах мало уваги приділяється для удосконалення методів планування і обліку, калькулювання і аналізу собівартості продукції.

Одним із методів та шляхів удосконалення обліку, та облікової політики підприємства є удосконалення управлінського обліку. А саме головна увага, в управлінні обліку повинна приділятися управлінню затратами, як єдиного цілісного процесу, який визначатиме політику підприємства [2].

Помітну увагу необхідно приділити плануванню скорочення собівартості продукції по техніко-економічним факторам, що дозволять визначити вплив на затрати заходів по підвищенню науково-технічного рівня. Удосконалити нормування матеріальних і трудових затрат на виробництві на основі більш широкого впровадження нормативного обліку затрат на виробництво і його елементів. При цьому особливу увагу приділити пошуку можливостей оперативного виявлення відхилень від діючих норм.

Необхідно покращити методи економічного аналізу собівартості продукції, впровадити методику комплексного аналізу затрат на виробництво і собівартість продукції [3].

Досліджуючи організацію обліку готової продукції було встановлено, що на багатьох вугледобувних підприємствах не складаються плани стосовно випуску готової продукції. А це не дає можливості передбачити формування собівартості готової продукції.

В інформаційній системі використовуються різноманітні бухгалтерські документи, від якості котрих значною мірою залежить ефективність управління, використовується багато документів з первинного обліку руху готової продукції за добу, операції у яких дублюються. Це призводить до накопичування документації. Прикладом може стати відображення руху вугілля за формами УПД-6; УПД-16; УПД-28, УПД-32. А тому питанням удосконалення бухгалтерських документів належить важливе місце в обліковій політиці підприємств.

Проте незалежно від рівня використання побудова документів має бути завжди раціональною: документи повинні бути зручними і змістовними, складатись і опрацьовуватись у стислі строки, використовуватись у різних галузях економіки [4].

Також треба запровадити посаду бухгалтера-аналітика. Бухгалтер відіграє важливу роль на всіх етапах управління. В процесі планування діяльності бухгалтер бере участь у складанні й узгодженні бюджетів,

розробленні стандартів витрат, надає інформацію про минулі події й розраховує можливі наслідки майбутніх дій.

Відображаючи операції, що їх здійснює підприємство, бухгалтер накопичує дані про витрати і доходи структурних підрозділів підприємства, розробляє систему звітності, що дає змогу оцінювати результати їхньої діяльності [5].

Роль бухгалтера в процесі контролю полягає в тому, що він здійснює зіставлення фактичних даних про діяльність із планами або бюджетами, розраховує, аналізує й інтерпретує відхилення. Для забезпечення прийняття рішень на різних стадіях та рівнях управління бухгалтер узагальнює, систематизує і надає необхідну інформацію, готує рекомендації щодо можливих наслідків обраного напрямку дії [6].

Отже, функції, що їх виконує бухгалтер, який обслуговує керівників усередині підприємства, значно ширші, ніж бухгалтера, який тільки реєструє господарські операції у системі рахунків методом подвійного запису. Тому бухгалтера, котрий здійснює інформаційне забезпечення системи управління підприємства, називають бухгалтером-аналітиком або управлінським бухгалтером [7].

Список використаних джерел

1. Завгородній В.П. Бухгалтерський облік в Україні [Текст] : Уч. практ. посіб. / В.П. Завгородній — К.: А.С.К., 2002 р. — 864 с.
2. Голов С.Ф., Єфіменко, В.І. Фінансовий та управлінський облік / С.Ф. Голов, В.І. Єфіменко. — К.: ТОВ «Автоінтерсервіс», 2003р. — 544 с.
3. Грінюв, В.Г. Прогнозування показників діяльності підприємства вугільної промисловості [Текст] / В.Г. Грінюв, Н.Й. Коніщева, П.Є. Філімонов, Н.В. Трушкіна // Економіка промисловості. — 2003.
4. Ахтирська, В. «Документальне оформлення операцій з випуску готової продукції» / В. Ахтирська // Все про бухгалтерський облік. — 22 вересня 2000 р.
5. Гонта, Ю.В. Міжнародна практика факторного аналізу прибутку підприємства [Текст] / Ю.В. Масленко // Фінанси і інвестиції. — 2007. — №16.
6. Жадько К.С., Семенюта В.В., Олійник Л.М. Бухгалтерський облік у схемах і таблицях [Текст] : Навч. посібник. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 112 с.
7. Ткаченко, Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність [Текст] / Н.М. Ткаченко: Підручник. – К.: Алерта, 2006. — 1080 с.

Мороз Ярослава

студентка

Вінницький національно аграрний університет
м. Вінниця

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АПК

Одним з найбільш надійних способів контролю за станом обліку й ефективністю функціонування системи внутрішнього контролю на підприємстві є організація внутрішнього аудиту. Характерною рисою сучасних економічних відносин є розширення підприємств шляхом створення філій, відділень та дочірніх підприємств, що, в свою чергу, зумовлює виникнення нових видів контролю та впровадження їх у практику [4, с.177]. Важливою умовою діяльності будь-якого підприємства є контроль за здійсненням всіх його господарських процесів. З цією метою доцільно впроваджувати внутрішній аудит, який покликаний надавати об'єктивні консультації для покращення фінансово – господарської діяльності.

Особлива потреба в створенні відділу внутрішнього аудиту виникає нині на великих підприємствах зі складною розгалуженою структурою і великою кількістю територіально віддалених філій і залежних підприємств. Робота фахівців відділу внутрішнього аудиту в цьому напрямі полягає, насамперед, в уніфікації та стандартизації облікових процесів для правильного формування зведеної чи консолідованої звітності.

Для задоволення потреб управління на підприємствах можуть створюватися служби внутрішнього аудиту, але, на жаль, керівники вважають таке нововведення невиправданими витратами, оскільки не зовсім розуміють сутність внутрішнього аудиту.

Внутрішній аудит - організована на підприємстві служба, що діє в інтересах його керівництва або власників, регламентована внутрішнім документами система контролю з дотримання встановленого порядку ведення бухгалтерського обліку, охорони власності та надійності системи внутрішнього контролю [2, с. 89].

Можливості інформаційних систем при проведенні внутрішнього аудиту використовуються лише частково, що обумовлено недостатньою увагою розробників інформаційних систем до програмного забезпечення для здійснення контролю; трудомісткістю процедур контролю, які потребують ведення інформаційного фонду в повних обсягах і розробки достатньо складних алгоритмів, наприклад, процедури, пов'язані з розрахунком ризиків, суттєвості, об'єму вибірки тощо.

Основною перспективою розвитку внутрішнього аудиту в Україні є розробка та вдосконалення його нормативного забезпечення, оскільки на

даний момент майже повністю відсутнє методичне забезпечення внутрішнього аудиту. А це призводить до його неефективного існування та недоліків практичної реалізації функції контролю.

Таблиця 1

Основні проблеми та завдання вдосконалення внутрішнього аудиту на підприємствах.

Проблемні аспекти внутрішнього аудиту:	Першочергові завдання вдосконалення внутрішнього аудиту:
— недостатня кількість методичних розробок з аудиторського контролю	— удосконалення законодавчого регулювання внутрішнього аудиту в Україні
— неефективність діючої нормативно-правової бази в питанні внутрішнього аудиту	— визначення методичних принципів внутрішнього аудиту
— брак достатнього досвіду аудиторської діяльності	— подальша розробка і впровадження нормативів внутрішнього аудиту
— недостатня кількість кваліфікованих аудиторських кадрів	— поліпшення методики та організації внутрішнього аудиту, його якості
— відсутність типових форм документів з внутрішнього аудиту	— розробка оптимальної методики, питання аудиторської етики та інші.
— відсутність методичних рекомендацій з питань автоматизації внутрішнього аудиту тощо.	

Джерело: сформовано авторами на основі: [1, с.42; 3, с.54].

Дані проблемні аспекти розвитку внутрішнього аудиту в Україні призводять до зниження ефективності здійснення внутрішнього аудиту на підприємстві та до недовіри щодо такої системи на підприємстві.

На нашу думку, на вітчизняних підприємствах при організації системи внутрішнього аудиту можна виокремити і використати в українській практиці наступні вимоги:

1. Встановлення надійної та дієвої системи внутрішнього аудиту.
2. Забезпечення ефективності функціонування даної системи.
3. Безперервність розвитку та удосконалення системи.

Проте, слід зазначити, що компаніям, при створенні служби внутрішнього аудиту доведеться долати різноманітні труднощі. Однак якщо їм вдасться їх подолати, компанії отримають не тільки реальну можливість підвищити ефективність управління, а й низку інших переваг.

Відповідно до вищевикладеного можна зробити висновок, що роль внутрішнього аудиту в діяльності підприємства важко переоцінити, а наявність вищезазначених проблем в аудиторській сфері вказує на необхідність їх нагального вирішення, що дозволить укріпити позиції та авторитет аудиторської діяльності в Україні в цілому та внутрішнього аудиту зокрема.

Список використаних джерел

1. Андросова, О.Ф. Порівняння внутрішнього аудиту та внутрішньогосподарського контролю [Електронний ресурс] / О.Ф.Андросова, Т.П. Тіхомірова. — Режим доступу: <http://intkonf.org> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
2. Гомаз, І. О. Контроль якості аудиторських послуг в Україні / І.О. Гомаз / Управління розвитком. — 2012. — № 17(128). — С. 83—84.
3. Макеєва, О. Перспективи розвитку внутрішнього аудиту в Україні // Економіст : наук. журнал. — 2010. — №6(284). — С. 54.
4. Філозоф, О.В. Внутрішній аудит та внутрішній контроль : розмежування понять [Текст] Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки: науковий журнал. — 2009. — №4(50). — С. 177.

Новиков Игорь

соискатель

ФГБОУ ВПО «Великолукская ГСХА»

г. Великие Луки

Российская Федерация

ЦЕНТР ЗАТРАТ – ОДНА ИЗ СОСТАВНЫХ ЧАСТЕЙ ЦЕНТРА ФИНАНСОВОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ

Центр финансовой ответственности – это «часть организации, выделяемая в учёте для контроля над её деятельностью» [2]; «сегмент внутри предприятия, во главе которого стоит ответственное лицо, принимающее решение» [1].

Центры ответственности на предприятии можно классифицировать по следующим признакам [1]: выполняемым функциям; объёму полномочий и ответственности.

Согласно первому классификационному признаку центры ответственности подразделяются на два вида:

1. основные – связаны с изготовлением товаров (выполнением работ, оказанием услуг) для внешних потребителей (участвуют в производственном процессе напрямую);
2. вспомогательные – связаны с изготовлением товаров (выполнением работ, оказанием услуг) для внутренних потребителей (участвуют в производственном процессе косвенно).

Согласно второму классификационному признаку центры ответственности подразделяются на четыре вида:

1. центр доходов – менеджер данного центра контролирует доходы и

несёт за них ответственность;

2. центр затрат – менеджер данного центра контролирует затраты и несёт за них ответственность;

3. центр прибыли – менеджер данного центра контролирует доходы, затраты и прибыль и несёт за них ответственность;

4. центр инвестиций – менеджер данного центра контролирует прибыль и инвестиции (вложения) и несёт за них ответственность.

Некоторые авторы (например Черных Инна Николаевна [4]) выделяют пятый вид центров ответственности – центр маржинальной прибыли – менеджер данного центра контролирует маржинальную прибыль и несёт за неё ответственность.

На наш взгляд центр маржинальной прибыли является частным случаем центра прибыли и выделять его в самостоятельную единицу нецелесообразно, поскольку прибыль и маржинальная прибыль – два неразрывно связанных понятия, для получения которых необходима информация о затратах и выручке (доходах) хозяйствующего субъекта.

Структуру центров финансовой ответственности можно изобразить в виде схемы, представленной на рисунке 1.

Рис. 1. Структура центров финансовой ответственности хозяйствующего субъекта

Одним из основополагающих центров ответственности является центр затрат – «любая единица деятельности организации, выделяемая в учёте для осуществления контроля за затратами данной единицы» [2], менеджер данного центра ответственности контролирует затраты и несёт за них ответственность.

В основе выделения центров затрат, согласно Николаю Петровичу

Кондракову, лежить «единство выполнения операций, функций и используемого оборудования» [2]. Таким образом, в качестве центров затрат могут выступать рабочее место (группа рабочих мест), выполняемая операция (группа операций), структурное подразделение организации или дочерняя организация по отношению к головной и т. д.

В настоящее время принято выделять три вида центров затрат[1]:

1. Центр регулируемых затрат, т. е. таких затрат, величину которых возможно спланировать при построении бюджета предприятия. В данном центре устанавливается «нормативное соотношение входа и выхода, т. е. для каждой единицы выпуска определяется требуемое количество материалов и работ» [3];

2. Центр произвольных затрат, т. е. таких затрат, величину которых возможно спланировать лишь частично. В данном центре не существует оптимального соотношения между входом и выходом;

3. Центр нерегулируемых (слабо регулируемых) затрат, т. е. таких затрат, величину которых невозможно спланировать на данном уровне управления. В таком центре «не может быть установлена прямая зависимость входа и выхода» [3].

Кроме того, стоит отметить, что при отнесении затрат к регулируемым, произвольным, слабо регулируемым или нерегулируемым необходимо учитывать уровень управления и время осуществления затрат. «Сущность влияния уровня управления заключается в том, что одни и те же расходы могут быть неконтролируемыми на одном уровне и контролируемыми на другом» [2].

Таким образом, на предприятии целесообразно выделять несколько уровней центров затрат: первый уровень устанавливают на низшем уровне управления затратами (отдельный исполнитель); далее следует определение центров затрат второго, третьего и последующих уровней, причём менеджеры центров затрат высших уровней несут ответственность как за затраты данного уровня, так и за затраты предшествующих уровней.

Влияние времени осуществления затрат заключается в том, что затраты, являющиеся нерегулируемыми сегодня, могут перейти в разряд регулируемых через определённый промежуток времени (например, арендная плата).

Деятельность центра затрат (как и любого другого центра ответственности) может быть оценена по двум показателям [1]:

1. Результативность – в какой мере данный центр ответственности достигает запланированных результатов;

2. Эффективность – выпуск товаров (выполнение работ, оказание услуг) с наименьшими затратами ресурсов, т. е. «производство заданного объёма продукции при минимальном использовании элементов входа, либо максимального объёма продукции при заданном масштабе использования элементов входа» [1].

Таким образом, можно говорить и том, что центр затрат играет весьма

важную роль в финансово-хозяйственной деятельности организации, позволяя наиболее эффективно и результативно управлять затратами (на всех уровнях управления, начиная с самого первого (начального) уровня).

Список использованных источников

1. Гварлиани Т. Е., Быков Е. А., Мостовая Е. В., Черемшанов С. В. Управленческий учёт по видам деятельности / Т. Е. Гварлиани, Е. А. Быков, Е. В. Мостовая, С. В. Черемшанов. – М.: Финансы и статистика, 2007. – 304 с.
2. Кондраков Н. П. Бухгалтерский учёт / Н. П. Кондраков. – М. ИНФРА-М, 2007. – 592 с.
3. Лейкин Д. Управление по центрам ответственности / Д. Лейкин // Управление компанией. – 2005. – № 8
4. E-college.ru проект Московского университета им. С. Ю. Витте [электронный ресурс]: Бухгалтерский управленческий учёт И. Н. Черных. – www.e-college.ru/xbooks/xbook071/book/index/index.html?go=part-008*page.htm

Оксамитна Дар'я

магістр

Левченко Ольга

к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

м. Мелітополь

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ВИДАТКІВ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Бухгалтерський облік виконання кошторису видатків бюджетних установ суттєво відрізняється від обліку господарської діяльності підприємств виробничої сфери, що зумовлено самою специфікою їх діяльності: вони працюють не заради отримання прибутку, а для задоволення соціальних, культурних та інших потреб суспільства. Діяльність цих установ фінансується за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, які надаються їм безповоротно.

Вся господарсько-фінансова діяльність бюджетних установ являє собою стан ресурсів, джерел надходження та господарські процеси, що відбуваються в установі. Управління бюджетними установами базується на достовірній інформації про одержання бюджетного асигнування, надходження коштів спеціального фонду, проведення фактичних та касових видатків, результатів виконання кошторису видатків окремо по загальному та спеціальному фондах та в цілому. Цю інформацію надає бухгалтерський облік. Головна мета

ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах – це надання інформації, яка необхідна для управління діяльністю бюджетної установи та забезпечення контроль за виконанням кошторису доходів і видатків.

Основні завдання бухгалтерського обліку видатків бюджетних установ як розпорядників коштів такі: забезпечення контролю за витрачанням бюджетних коштів згідно із затвердженим кошторисом доходів і видатків; забезпечення всіх рівнів управління інформацією про рух і використання бюджетних коштів [1].

На бюджетні установи не поширюється діяльність національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Основними нормативними документами, які регламентують організацію обліку у бюджетних установах являються новий план рахунків бухгалтерського обліку та порядок його застосування інструкція про кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку для відображення основних господарських операцій бюджетних установ, нова класифікація видатків.

Взагалі бухгалтерський облік бюджетних установ повинен забезпечити рух коштів та господарських операцій за: балансовими рахунками, передбаченими планом рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ; кодами функціональної, програмної та економічної класифікації видатків Державного бюджету України; загальним та спеціальним фондами.

Кошторис бюджетної установи – це основний плановий документ, який надає повноваження бюджетній установі щодо отримання доходів і здійснення видатків. Кошторис складається із двох частин – загального фонду і спеціального фонду [4, с.46].

Будь який кошторис складається із двох частин. Друга частина називається «Видатки». У видатковій частині проекту кошторису визначається загальна сума видатків бюджетної установи за кодами економічної класифікації, а також з розподілом видатків, які планується покрити за рахунок бюджетних асигнувань, і видатків, які планується здійснити за рахунок спеціального фонду. Визначаючи обсяги видатків, бюджетні установи мають ураховувати об'єктивну потребу в коштах, виходячи зі своїх основних виробничих показників і контингентів, що встановлюються для установ, обсягу виконуваної роботи, штатної чисельності, необхідності реалізації окремих програм і запланованих заходів щодо скорочення видатків у плановому періоді [2].

Організація обліку видатків бюджетних установ охоплює такі напрямки: визначення нормативної бази; класифікація видатків; розробка робочої номенклатури видатків; організація планування видатків; організація облікових номенклатур; організація носіїв облікової інформації.

Розрахунки видатків установи подаються на розгляд керівнику установи, який своїм підписом затверджує дані розрахунки, і вони є основою для складання проекту кошторису.

Коли проекти кошторисів затверджені, сформовані бюджетні запити, складаються кошториси. Фактично вони вже складені, і у подальшому

формально заповнюються лише форми кошторисів.

Всі витрати і доходи бюджетної установи відображаються в бухгалтерському обліку за умови їх достовірної обґрунтованості первинною документацією, визначеною для підтвердження господарських операцій певними нормативними актами. Обачність та обережність повинні запобігати збільшенню видатків бюджетних установ [1].

Для забезпечення повного і своєчасного надходження бюджетних коштів і використання їх у відповідності із цільовим призначенням необхідна правильна організація бухгалтерського обліку виконання кошторису видатків із дотриманням всіх принципів та вимог чинного законодавства.

Бухгалтера, економісти, Контрольно-ревізійні служби здійснюють систематичний контроль за формуванням видатків і цільовим використанням коштів загального та спеціального фондів. Цей контроль починається вже на етапі складання кошторису і закінчується аналізом його виконання.

Суми, що підлягають перерахунку звіряються з кошторисом видатків установи, із залишками невикористаних асигнувань по підрозділах бюджетної класифікації. В разі необхідності перевірка проводиться безпосередньо в установі.

Запровадження кошторису видатків жорстокого контролю за використанням коштів за кожною категорією видатків – вимушені дії, викликані дефіцитом доходів бюджету і необхідністю проведення комплексу заходів щодо економного використання бюджетних коштів, а також ліквідації маневрів з бюджетними та позабюджетними коштами, тобто ліквідації неправомірних дій по використанні коштів Державного бюджету.

Таким чином, особливостями бухгалтерського обліку витрат у бюджетній установі є розподіл їх на касові і фактичні витрати, а також організація їхнього обліку в розрізі статей бюджетної класифікації. Касове виконання витрат бюджетної установи здійснюється відповідно до затвердженого кошторису на відповідний рік. Затверджена дохідна частина кошторису є підставою для фінансування її видаткової частини. Правильна постановка бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю в бюджетній установі сприяє більше точному складанню кошторисів витрат, а також виявленню невикористаних внутрішніх ресурсів.

Отже, облік виконання кошторису видатків бюджетних установ суттєво відрізняється від обліку господарської діяльності підприємств виробничої сфери, що зумовлено самою специфікою їх діяльності: вони працюють не заради отримання прибутку, а для задоволення соціальних, культурних та інших потреб суспільства. Діяльність цих установ фінансується за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, які надаються їм безповоротно. Для діяльності бюджетних установ сьогодні надзвичайно важливою є роль бухгалтерського обліку, який є інформаційною базою їх господарської та фінансової діяльності і дає можливість контролювати процес виконання кошторису бюджетних установ як по загальному так і спеціальному фондах.

Список використаних джерел

1. Бухгалтерський облік у бюджетних установах Підручник / [за ред. проф. Р.Т. Джоги.]. — Київ:КНЕУ, 2003. — 529 с.
2. Бюджетний кодекс України [Текст] : офіц. текст: за станом на 02.12.2012р. // Відомості Верховної Ради України. — 2010. — №37-38. — С. 746—784.
3. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Верховна Рада України; Закон від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами та доповненнями) : офіц. текст : за станом на 02.12.2012р. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 15.12.2013 р.). — Назва з екрана.
4. Про затвердження Порядку обліку зобов'язань розпорядниками коштів бюджету в органах Державного казначейства : Наказ ДКУ від 19.10.2000р. № 103 та зміни від 12.10.2001р №180., від 31.01.2002р. №16 [Електронний ресурс] : офіц. текст : за станом на 02.12.2012р. — Режим доступу : <http://ukrpravo.com>. (дата звернення 15.12.2013 р.). — Назва з екрана.

Омельченко Микола

магістрант

Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Жодне підприємство не може обійтися у виробничому процесі без застосування матеріальних активів. Нинішній стан необоротних активів галузей народного господарства вимагає подальшої модернізації, внаслідок чого потребує удосконаленню і організація обліку необоротних матеріальних активів на підприємствах аграрного сектору. Важливим інструментом, що забезпечує виконання поставлених завдань, слід виділити технічні розробки, проектно -технологічні роботи, розумова діяльність людини.

Важливою умовою вдалого функціонування підприємства є наявність засобів праці, а також їхнє доцільне використання. Адже реалізація контрольної функції обліку необоротних активів — важлива і необхідна частина організації облікового процесу на підприємстві.

Проблеми організації обліку необоротних матеріальних активів висвітлено у працях вітчизняних науковців Ф. Ф. Бутинця, Н. О. Гури, Н. І. Дорош, О.Д. Святоцький, О. Б. Бутніка-Сіверського, Л. Г. Ловінської, Н. Г. Малюги, В. Г. Швеця та Свірко С. В. Особливої уваги приділяється в дослідженнях питанням сутності і класифікації необоротних активів.

Термін «необоротні матеріальні активи» має двояке тлумачення. Необоротними активами є всі активи, що не являються оборотними. Таке визначення є доволі складним для сприйняття, тому що не можливо віднайти конкретних ознак, які були б притаманні необоротним активами, не використовуючи визначення оборотних активів. Тому, коли поділяють активи на необоротні і оборотні всі розуміють що відмінність полягає в тривалості оборотів. Тому деякі вчені замислюються про доцільність вживання поняття «необоротні активи». Так, Л. Г. Ловінською було запропоновано замінити поняття «необоротні активи» на більш доречний термін «довгострокові активи» [2, с. 167].

Важливою умовою організації обліку необоротних матеріальних активів є її групування, яка представляє собою засіб розкриття та впорядкування зв'язків у системі однорідних елементів. Розробляючи і опрацьовуючи класифікацію необоротних активів, необхідно дотримуватися загальною групувальною схемою в розрізі рахунків, а також субрахунків, переданої до Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ, затвердженого Наказом Міністерства фінансів України від 26.06.2013 № 611, а також Положенням з бухгалтерського обліку необоротних активів бюджетних установ, затвердженого Наказом Міністерства фінансів України від 26.06.2013 № 611. Відповідно до зазначеної класифікації визначаються групи, підгрупи та інші елементи, що діляться. Правильно розроблена класифікація необоротних активів є основою для подальшої організації обліку наявності необоротних активів, зокрема інвентарного вигляду [1 с. 132].

Основою формування будь-якого облікового процесу необоротних матеріальних активів є її класифікації. Такі автори, як Святоцький О. Д., Бутнік-Сіверський О. Б. пропонують своє групування за ознакою, що має назву «ознака цілого»: нематеріальні активи невідокремлені від підприємства; нематеріальні активи невідокремлені від індивіда; відокремлені нематеріальні активи [3 с. 153].

Проаналізувавши думки авторів, можна більш глибоко підійти до питання класифікації необоротних активів, а також запропонувати удосконалити її за наведеними нижче кваліфікаційними ознаками:

✓ якщо виокремлювати за джерелами фінансування то можна виділити

необоротні активи, які фінансуються за рахунок власних, позикових, залучених джерел та джерел змішаного типу;

✓ якщо є приналежність до виробничої діяльності, то тоді можна розподі-

лити на виробничі необоротні активи та невиробничі необоротні активи.

Рационально організовану роботу з надходження необоротних матеріальних активів можна представити наступними етапами:

✓ підготовка роботи із закупівлі необоротних активів;

✓ впорядкувати систему приймання об'єктів необоротних активів;

- ✓ розробити облікові реєстри;
- ✓ визначити первинні документи з обліку необоротних активів організувати їх рух.

Приймаючи об'єкти необоротних активів, доцільно створити постійно діючу комісію, до складу якої за наказом керівника підприємства залучити не менше трьох посадових осіб:

- ✓ довірену особу підрозділу бухгалтерського обліку - головного бухгалтера чи заступника;
- ✓ довірену особу підрозділу будівництва та ремонтів необоротних активів – головного інженера або механіка;
- ✓ довірену особу підрозділу матеріально-технічного забезпечення.

До складу комісії підприємства можуть увійти відповідальні за матеріали особи. Очолює комісію, зазвичай, головний спеціаліст – репрезентант підрозділу, в якого в обов'язки входить відповідальність за експлуатацію необоротних активів, ремонт, а також будівництво. Варто зауважувати, що потрібно включити до складу комісії довірену особу від вищої установи. Комісії у такому складі зможе приймати необоротні активи, що поступає до підприємств як гуманітарна допомога. Комісія створюється щоразу, коли на підприємство поступають необоротні активи, то до цього складу можуть бути включені довірені особи постачальника.

Приймаючи об'єкт комісія має визначити придатність його до експлуатації; приналежність об'єкта до тієї або іншої групи і підгрупи відповідно розробленої класифікації; укомплектованості об'єкта; площу об'єкта; наявність технічної документації та її повноту. На підставі проведеної роботи по прийманню активу, голова комісії складає типову форму акту приймання - передачі основних засобів.

Один примірник передається до підприємства-постачальника, а другий разом з технічною документацією - до бухгалтерії підприємства. В акті проставляє свій підпис матеріально відповідальної особи, яка буде відповідати за наявність і зберігання необоротних активів.

Прийняття необоротних активів після ремонту, реконструкції або оформляється Актом прийому - здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів, який складає у двох примірниках і підписує, відповідно, уповноважений представник підприємства. Факт здачі виконаних робіт фіксує своїм підписом представник підприємства (організації), що виконував роботу.

Необоротні активи є важливим об'єктом організації обліку, визначення сутності якого потребує більшої точності та однозначності. Також потребує удосконалення й класифікація необоротних активів, правильне формулювання, якого дасть змогу більш правильно та ефективніше організовувати облік на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Свірко С.В. Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 380 с.
2. Семейон В. С. Поняття необоротних активів, їх класифікація та склад // Вісник Житомирського державного технологічного університету: економічні науки. – 2009. – № 3 – С. 161 – 167.
3. Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика. – в 4 т. / [під ред. Бутніка-Сіверського О.Б., Святоцького О.Д.]. – К.: Вид. дім «Ін Юре», 1999. – 384 с.

Пляшечник Валентина

студентка

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Для автоматизації обліку в Україні серед сільськогосподарських підприємств найбільшого розповсюдження отримала програма «1С: Підприємство» а саме її версія 7.7. Це універсальна програма масового призначення для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку, що включає підготовку обов'язкової (регламентованої) звітності. Все ширшого розповсюдження набуває наступна версія програми – «восьма». «1С:Бухгалтерія 8.1» забезпечує рішення всіх задач, що стоять перед бухгалтерською службою підприємства, якщо до її повноважень повністю входить облік на підприємстві, включно з випискою первинних документів, обліком продажів і т.д. Крім того, інформацію про окремі види діяльності, торгові і виробничі операції, можуть вводити співробітники суміжних служб підприємства, що не є бухгалтерами. У останньому випадку за бухгалтерською службою залишається методичне керівництво і контроль за настройками інформаційної бази, що забезпечують автоматичне віддзеркалення документів в бухгалтерському і податковому обліку. Дане прикладне рішення також можна використовувати тільки для ведення бухгалтерського і податкового обліку, а завдання автоматизації інших служб, наприклад, відділу продажів, вирішувати спеціалізованими конфігураціями або іншими системами [3].

«1С:Бухгалтерія 8.1» є сукупністю платформи «1С:Підприємство 8» і конфігурації «Бухгалтерія підприємства для України». У «1С:Бухгалтерії 8.1» закладена можливість сумісного використання з прикладними рішеннями «Управління торгівлею» і «Зарплата і Управління Персоналом», також створеними на платформі «1С:Підприємство 8.0» [2].

В програмі «1С:Бухгалтерія 8.1» підтримуються наступні способи оцінки матеріально-виробничих запасів при їх вибутті: за середньою собівартістю; за собівартістю перших за часом придбання матеріально-виробничих запасів (спосіб ФІФО).

По складах може вестися кількісно-сумовий облік і облік по партіях. Складський облік може бути відключений, якщо в ньому немає необхідності. Автоматизований облік операцій надходження і реалізації товарів і послуг. Для роздрібної торгівлі підтримуються технології роботи як з автоматизованими, так і неавтоматизованими торговими точками. Автоматизований облік комісійної торгівлі як відносно товарів, узятих на комісію, так і переданих для подальшої реалізації [1].

Для автоматизації обліку виробничих запасів в програмі «1С:Бухгалтерія 8.1» передбачено закладку «Склад», яка містить перелік документів («Переміщення товарів», «Інвентаризація товарів на складі», «Оприбуткування товарів», «Списання товарів») та довідників («Номенклатура», «Склади (місця зберігання)», «Класифікатор одиниць виміру»).

Головним призначенням бухгалтерської програми «1С:Бухгалтерія» є полегшення рутинної роботи бухгалтера зі складання різних відомостей, журналів та звітів. Для організації обліку запасів у програмі «1С:Бухгалтерія 8.1» використовуються наступні довідники.

Довідник «Номенклатура» призначено для ведення списку номенклатурних позицій запасів, послуг і не введених в експлуатацію необоротних активів.

Довідник «Склади (місця зберігання)» призначено для ведення списку місць зберігання товарно-матеріальних цінностей, складів, комор тощо. Принципово важливим є значення реквізиту «Вид складу» вводиться інформація в довідник заздалегідь, оскільки дана інформація використовується при вирішенні багатьох задач різних ділянок обліку [3].

Для автоматизації оприбуткування запасів на підприємство передбачено документ «Надходження товарів та послуг», який у сформованому для друку вигляді має форму «Прибуткової накладної».

Для реєстрації факту передачі матеріалів зі складу у виробництво використовується документ «Вимога-накладна». Вартість матеріалів, поміщених до табличної частини документа, списується на витрати виробництва. Причому в цьому документі можна відобразити різні види витрат: виробничі та загальновиробничі, адміністративні та витрати на збут (закладка Рахунки витрат). У бухгалтерському обліку вони відповідають списанню вартості матеріалів на відповідні рахунки.

Перелік матеріалів, зазначених в документі, прив'язується до певної номенклатурної групи, яка визначає аналітику витрат (закладка Рахунки витрат). Розподіл непрямих (загальновиробничих) витрат при розрахунку собівартості готової продукції буде виконано саме на цю номенклатурну групу.

На цій самій закладці вибирається підрозділ, на витрати якого списуватимуться матеріали, передані у виробництво.

Документ «Переміщення товарів» призначений для реєстрації в типовій конфігурації факту руху запасів з одного складу на інший, від однієї матеріально відповідальної особи до іншої. У реквізитах «Отримувач» і «Відправник» діалогової форми документа варто визначити місця збереження шляхом вибору їх з однойменного довідника, звідки і куди будуть переміщені об'єкти, перераховані в табличній частині документа.

Для відображення в обліку операцій по списанню запасів у типовій конфігурації призначений документ «Списання товарів». Заповнення форми документа починається з вибору складу, з якого будуть списані запаси, витратного рахунку, на який буде списано облікову вартість об'єктів, а також відповідних статей аналітики цього рахунку.

З метою ведення обліку запасів в програмі «1С:Бухгалтерія» складаються стандартні звіти: звіт «Обороти по рахунку»; звіт «Аналіз рахунку»; звіт «Аналіз рахунку по датам»; звіт «Оборотно-сальдова відомість по рахунку». Друкування даних звітів здійснюється так само, як друкування документів – за допомогою кнопки «Друк» [1].

В порівнянні з «1С:Бухгалтерією 7.7» «вісімка» має ряд переваг.

- реалізована можливість ведення обліку декількох організацій в єдиній інформаційній базі. Організації можуть використовувати загальні списки товарів, статей витрат, контрагентів і т.д.;

- поява в «1С:Бухгалтерії 8.1» партійного обліку розширює область застосування типового рішення. Крім способу оцінки матеріально-виробничих запасів за середньою собівартістю, стає можливим застосування і таких способів, як ФІФО і ЛІФО, незалежно для бухгалтерського і податкового обліку і для кожної організації;

- реалізований опціональний аналітичний облік по місцях зберігання: кількісний і кількісно-сумовий;

- реалізована можливість обліку товарів в роздрібній торгівлі за продажними цінами;

- у «1С:Бухгалтерії 8.1» підтримується облік діяльності індивідуальних підприємців, що застосовують спрощену систему оподаткування;

- у новій версії «1С:Бухгалтерії 8.1» розширені можливості настройки типових операцій - засоби групового введення часто використовуваних бухгалтерських проводок.

Автоматизований облік на підприємстві забезпечить правильну організації обліку і контролю для того, щоб своєчасно одержати достовірну інформацію про наявність і рух виробничих запасів на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Куцміда, Н. Бухгалтерський облік запасів [Текст] / Н. Куцміда, Г. Беднарчук // Дебет–Кредит. — 2008. — № 7. — С. 13—17.
2. Олійник, А. П. Сучасні методи обліку виробничих запасів [Електронний

ресурс] / А. П. Олійник // Економічні науки. Серія «Облік і аудит». — 2012. — № 9. — Режим доступу : archive.nbuv.gov.ua/portal/soc...9.../70.pdf (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

3. Шквір, В. Д. Інформаційні системи і технології в обліку [Текст] : навч. посібник / Шквір В. Д., Завгородній А. Г., Височан О. С. ; [3-є вид., переробл. і доп.]. — К. : Знання, 2007. — 439 с.

Поляруш Іван

к.е.н.

Самусевич Максим

студент

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ПІДПРИЄМСТВІ

Для вирішення проблем підвищення ефективності всіх ланок агропромислового комплексу країни велике значення має раціональна організація бухгалтерського обліку господарської діяльності.

Теоретичні питання організації бухгалтерського обліку в сільськогосподарських підприємствах вивчали: Ю. Я. Литвин, А. М. Кузьмінський, В. В. Сопко, В. П. Завгородній, М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, Л. Г. Панченко, Л. О. Сколотій, Ф. Ф. Бутинець, О. В. Олійник, М. М. Шигун, С. М. Шулепова та інші. А особливості організації обліку в конкретних підприємствах ще слід досліджувати і узагальнювати для отримання конкретних високо ефективних пропозицій.

Організація бухгалтерського обліку є однією із найважливіших ділянок роботи на будь - якому підприємстві. Так, як бухгалтерський облік є основою для прийняття управлінських рішень, то його організація має важливе значення для управління виробництвом. Облік і управління – це два взаємопов'язані види діяльності. Вони не тільки не можуть існувати окремо, а і обумовлюють один одного [1]. Враховуючи все сказане, можна стверджувати, що дана тема є досить актуальною і тому обрана для досліджень.

Метою досліджень є вивчення організації бухгалтерського обліку на прикладі конкретного сільськогосподарського формування, виявлення основних проблем у його функціонуванні та розробка напрямків покращення.

Інформаційною базою та методологічною основою досліджень послужили: законодавчі та нормативні акти державних органів управління з досліджуваних питань, праці вчених – економістів з питань організації бухгалтерського обліку в сільськогосподарських підприємствах, нормативно-

довідково-інструктивні матеріали, статистичні дані, інформація первинного, аналітичного і синтетичного обліку.

У процесі досліджень використовувались такі методи досліджень: індукції, дедукції, аналізу і синтезу, економіко-статистичні, графічні, монографічних досліджень, документалістики, співставлення, аналогій та інші.

Сільськогосподарський кооператив “Летава” Чемеровецького району Хмельницької області має зерново-буряковий з розвиненим молочно-м'ясним скотарством напрям розвитку. Має переробні потужності. В 2012 році було задіяно 3530 га земельних угідь. Високою була фондозабезпеченість і фондоозброєність праці. В 2012 році працювало 373 особи. Витрати виробництва і собівартість реалізованої продукції мають загальну стрімку тенденцію до росту, але дохід (виручка) від реалізації продукції, робіт, послуг, товарів та іншої реалізації зростає вищими темпами. В результаті отримується чистий прибуток, який у 2012 році сприяв формуванню рентабельності виробництва продукції у розмірі 24,08%.

На результати роботи впливає багато різних факторів. Серед них і організація бухгалтерського обліку. Під організацією обліку розуміють цілеспрямовану діяльність керівників підприємства по створенню, постійному впорядкуванню і удосконаленню системи бухгалтерського обліку для забезпечення інформацією внутрішніх та зовнішніх користувачів. Суб'єктами в організації бухгалтерського обліку господарства виступають керівник підприємства та головний бухгалтер, об'єктом - обліковий процес, праця виконавців, організаційне, інформаційне, технічне забезпечення обліку, тобто система бухгалтерського обліку.

Організація бухгалтерського обліку в підприємстві складається з трьох взаємопов'язаних етапів: методичний, технічний, організаційний [3]. На першому здійснюється вибір системи певних способів та прийомів обліку: документування, інвентаризація, використання синтетичних та аналітичних рахунків, застосування методу подвійного запису, оцінка майна та зобов'язань, калькулювання, бухгалтерський баланс та звітність. Усе це в господарстві апробовано. Другий етап передбачає вибір форми обліку (способу обробки облікових даних — безкомп'ютерного чи комп'ютеризованого; розробці переліку і форм облікових реєстрів; встановленні порядку здійснення записів в реєстрах і переносу даних в реєстри). Бухгалтерський облік в господарстві ведеться вручну, без застосування комп'ютерних технологій. Третім етапом є організація роботи облікового апарату. У складі бухгалтерії п'ять працівників, яким відведено певну ділянку роботи. Працівники бухгалтерського апарату співпрацюють з помічниками бригадирів або бригадами у рослинництві, тваринництві і механізації, які ведуть питання обліку в даних підрозділах. Очолює бухгалтерську службу головний бухгалтер. Він має заступника, якому делегує частину своїх повноважень.

У відповідності до положення про бухгалтерську службу в господарстві

організовано архів бухгалтерських документів. Основні вимоги до його організації виконані, але часто буває, що документи, зшиті в папки нагромаджуються в одному місці, не розкладаються по місцях зберігання і через це, при потребі, важко знайти потрібні папки.

План документообігу, графік руху документів, проведення інвентаризації та перевірок розроблені.

У досліджуваному господарстві зроблений був наказ про перехід на нову систему бухгалтерського обліку, в якому частково було охоплено питання облікової політики підприємства.

Господарство запровадило робочий план рахунків: синтетичних та аналітичних. Облік на синтетичних рахунках використовують при заповненні балансу підприємства і відповідних форм звітності.

Для детальної характеристики об'єктів бухгалтерського обліку використовуються аналітичні рахунки, в яких крім вартісного (грошового) вимірника використовуються натуральні й трудові вимірники.

Між синтетичними й аналітичними рахунками існує нерозривний зв'язок, тобто на аналітичних рахунках відображаються ті ж зміни, що й на синтетичних, але більш докладно.

Технічний бік облікового процесу полягає у виборі форми ведення бухгалтерського обліку. На підприємстві застосовується журнально-ордерна форма обліку, яка ґрунтується на застосуванні журналів-ордерів, де збираються і систематизуються дані первинних документів, необхідні для синтетичного і аналітичного обліку.

Для покращення організації бухгалтерського обліку у досліджуваному підприємстві доцільно: розробити положення про бухгалтерську службу і поновити посадові інструкції працівників служби; видати новий наказ про облікову політику підприємства; здійснювати планування діяльності бухгалтерської служби з питань: перевірок, ревізій, інвентаризації та контролювати хід виконання планів; вести постійний контроль за правильністю ведення бухгалтерського обліку господарських операцій та проведення перевірок, ревізій, інвентаризації; запровадити комплексну інформаційну систему підприємства (КІСП); поліпшити організацію інформаційного процесу бухгалтерського обліку шляхом автоматизації обробки інформації з використанням автоматизованих робочих місць керівників виробничих підрозділів, спеціалістів, керівника підприємства [2].

Список використаних джерел

1. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник; [4-те видання перероблене і доповнене]; за ред. М.Ф.Огійчука. - К.: Алерта, 2012. - 1020 с.
2. Левицька, С.О. Автоматизація господарського обліку як чинник прискорення процесу діяльності підприємств [Текст] / С.О.Левицька, А.О.Андрєєва. // Економіка. - 2012. - №16. - С. 25-28.
3. Свірко, С. В. Організація бухгалтерського обліку [Текст] / С. В. Свірко //

Міністерство освіти і науки України, КНЕУ ім. В. Гетьмана. - 2-ге вид. без змін.
- К.: КНЕУ 2006. - 380 с.

Пузій Ганна

слухач магістратури

Левченко Ольга

к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

м. Мелітополь

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах функціонування ринкових відносин орієнтація підприємств на отримання максимального прибутку є неодмінною умовою для їх успішної підприємницької діяльності, вибору оптимальних напрямів і методів діяльності, показником досягнутого комерційного ефекту.

Ефективність роботи підприємства багато в чому залежить від правильної організації системи бухгалтерського обліку і методики економічного аналізу, зокрема такого важливого аспекту, як фінансові результати.

Фінансовий результат — це приріст (або зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період. Для визначення фінансового результату, необхідно порівняти доходи звітного періоду і витрати, понесені для одержання цих доходів[1]. Основними показниками фінансових результатів діяльності підприємства є прибуток та збиток. Прибуток є показником, який відображає ефективність виробництва, об'єм та кількість виготовленої продукції, продуктивність праці, рівень собівартості. Збільшення прибутку означає примноження фінансових ресурсів та зростання фінансових результатів, збиток підприємства — втрату фінансових ресурсів, якщо збитки регулярні, то згодом будуть витрачені всі фінансові ресурси і підприємство збанкрутує.

В бухгалтерському обліку передбачається послідовне зіставлення доходів та витрат. Загальні правила формування в обліку інформації про доходи встановлені Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», яке застосовується підприємствами та організаціями незалежно від форм власності. Порядок формування в обліку інформації про витрати зазначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»[2].

В бухгалтерському обліку чистий прибуток (збиток) формується поступово протягом фінансово — господарського року від усіх видів

звичайної та надзвичайної діяльності. Більшу частину прибутку становить прибуток від реалізації продукції, одержаний у вигляді різниці між виручкою від реалізації і витратами на виробництво та збут. На підприємстві можливі доходи, витрати, які не пов'язані з реалізацією, але збільшують або зменшують суму прибутку або збитків — це фінансові результати, отримані від інвестиційної та фінансової діяльності, а також результати пов'язані з надзвичайними подіями.

Фінансовий результат від усіх видів звичайної та надзвичайної діяльності включає:

- чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, послуг);
- валовий прибуток (збиток);
- фінансові результати від операційної діяльності;
- фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування;
- фінансові результати від звичайної діяльності;
- фінансові результати від надзвичайної діяльності;
- чистий прибуток (збиток).

Для визначення цього показника необхідно дотримуватись принципів визначення доходів і витрат, а саме: нарахування, відповідальності, періодичності.

Організувати облік необхідно таким чином, щоб надати повну, достовірну інформацію про доходи, витрати, прибутки (збитки) підприємства за звітний період. Така інформація є основою для аналізу та прийняття управлінських рішень, а тому доцільно відображати результати за видами діяльності підприємства, відображати окремо результати звичайної діяльності та результати від надзвичайних подій.

Узагальнення інформації про фінансові результати підприємства від звичайної діяльності та надзвичайних подій ведеться на рахунку 79 «Фінансові результати».

По кредиту рахунку 79 «Фінансові результати» на підставі довідок та розрахунків бухгалтерії відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, по дебету — суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, а також сума нарахованого податку на прибуток.

Для ефективної організації обліку фінансових результатів на підприємстві потрібно сформулювати таку облікову політику, яка б висвітлювала всі необхідні положення щодо її складових. Так як основною складовою фінансових результатів є доходи і витрати, наказ про облікову політику перш за все повинен містити інформацію що до об'єкту обліку. Тому, в наказі слід зазначити наступне: об'єкти обліку доходів та витрат; склад, методи оцінки доходів та витрат; метод обліку витрат на виробництво (в розрізі постійних та змінних витрат); порядок обліку та розподілу загальновиробничих витрат; методи оцінки використаних робіт при розрахунках із замовниками за готовий об'єкт або поетапно виконані роботи; метод розподілу витрат виробництва продукції на її реалізовану частину; склад витрат майбутніх періодів та порядок їх списання на витрати

виробництва.

Важливу роль в організації обліку фінансових результатів відіграє реєстрація господарських операцій, доходів чи витрат на рахунках бухгалтерського обліку. Для цього в додатку до наказу про облікову політику створюють робочий план рахунків, у якому передбачені усі нюанси щодо класифікації, узагальнення та відповідності доходів та витрат, а також фінансових результатів.

Отже, можна зробити висновок, що фінансовий результат – це зростання (чи зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період. Ефективна організація обліку фінансових результатів, є основою для успішного функціонування підприємства. Для удосконалення організації обліку, потрібно чітко визначити методичні аспекти питання в Наказі про облікову політику, а також об'єкти доходів та витрат, їх залежність та порядок визначення. В додатку до Наказу про облікову політику розробити робочий план рахунків відповідно до специфіки підприємства.

Список використаних джерел

1. Бухгалтерський облік [Текст] / А.М. Стельмашук, П.С. Смоленюк. — Київ, 2007. — 480 с.
2. Лень В.С. Звітність підприємства [Текст] : Підручник / В.С.Лень, В.В. Гливенко. — 2-ге вид.;перероб. і допов. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 612 с.

Романків Ірина

к.е.н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль

ОБЛІК ЗНИЖОК ЯК ЕЛЕМЕНТУ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ

Маркетингова політика ціноутворення пов'язана з використанням системи знижок, яку досить часто застосовують підприємства, з метою отримання прибутку за рахунок зростання обсягу продажу, стимулювання попиту на товари, роботи, послуги вигідними ціновими пропозиціями. Знижка - сума, на яку зменшується ціна і, одночасно, сума, якою продавець дотує покупця для стимулювання збуту. Дослідження підтверджують наявність різних підходів щодо класифікації знижок та їх обліку. Загалом, для облікових цілей всі види знижок за часом надання поділяють на знижки, що надаються під час реалізації товарів та послуг, та знижки, що надаються після їх продажу.

Відповідно до чинного законодавства інформацію про доходи від реалізації товарів та послуг, суб'єкти господарської діяльності узагальнюють на субрахунках 702 «Дохід від реалізації товарів» та 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» відповідно. Тобто, у бухгалтерському обліку сума знижки, наданої в момент продажу, фактично не відображається. В обліку продавця відображається дохід від реалізації товарів, робіт та послуг вже з урахуванням наданої знижки. Для відображення знижок, наданих після дати реалізації покупцям товарів, робіт та послуг, використовується субрахунок 704 «Вирахування з доходу». Проте, на субрахунку 704 «Вирахування з доходу» відображаються не лише суми наданих після дати реалізації знижок покупцям, але й вартість повернених покупцями товарів та продукції, суми надходжень за договорами комісії, агентськими та іншими аналогічними договорами на користь комітентів, принципалів, а також інші суми, що підлягають вирахуванню з доходу. Тобто, актуальним є питання підвищення аналітичності даних з метою отримання інформації про реальний фінансовий стан підприємства.

В економічній літературі достатньо рекомендацій щодо удосконалення обліку знижок в торгівельній діяльності, зокрема щодо реалізації товарів, проте проблематика обліку знижок на підприємствах сфери послуг залишається малодослідженою.

Сливка Я.В. [1] пропонує використовувати для обліку наданих знижок продавцем спеціально відкритий субрахунок до рахунку 93 "Витрати на збут", а для обліку у покупця знижок, отриманих – однойменний субрахунок 747. Кучерак Д. [2] для обліку цього об'єкта виділяє два субрахунки: 704 «Вирахування з доходу» (надання знижки після дати продажу) та 949 «Інші витрати операційної діяльності» (надання знижки після продажу).

Підтримуємо пропозиції авторів [3,4,5], які рекомендують відкривати до

субрахунку 702 «Дохід від реалізації товарів», субрахунки третього порядку. Наприклад, Власюк Г.В. [3] пропонує ввести окремі субрахунки для обліку доходу від реалізації товарів за дисконтними картками, зі знижками, у період розпродажу, за іншими заходами впливу на обсяги продажу товарів тощо. Аналогічні субрахунки можна відкривати до субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» для суб'єктів господарювання у сфері послуг.

Ряд авторів [3, 4, 5] до субрахунку 704 «Вирахування з доходу» пропонують введення субрахунків третього порядку для деталізації інформації про всі вирахування з доходу, в тому числі й про суми знижок, наданих покупцям після продажу товарів. Котенко Л.М. та Поливана Л.А. [6] рекомендують до впровадження методу обліку, за якою до субрахунку 704 «Вирахування з доходу» відкривати субрахунки третього порядку, по яких відображати податки, збори та інші суми, що зменшують дохід від реалізації, в тому числі знижки (націнки) в момент продажу та знижки, використані покупцями після продажу товарів.

Подібний підхід обліку реалізації товарів зі знижками пропонує і Туржанський В.А. [7]. За рекомендаціями автора на субрахунку 704 «Вирахування з доходу» доцільно відображати не тільки надані покупцям грошові знижки та повернення товарів покупцями, але й найбільш суттєві для підприємств роздрібної торгівлі вирахування з доходу, наприклад нараховані суми зобов'язання з податку на додану вартість тощо.

Котенко Л.М., Поливана Л.А. та Туржанський В.А. [5, 6] пропонують нарахування доходу відображати за вартістю продажу без зменшення її на суму знижок, наданих в момент продажу. Одночасно ці надані знижки варто показувати на окремому субрахунку третього порядку до субрахунку 704 «Вирахування з доходу». Підтримуємо думку зазначених авторів, що всі види знижок, незалежно від часу їх надання (використання) доцільно накопичувати в бухгалтерському обліку за єдиною методологією, використовуючи такі записи для відображення суми наданої покупцям знижки в момент продажу: Д-т 704/субрахунок «Знижки, надані покупцям в момент продажу» та К-т 702 «Дохід від реалізації товарів», 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг».

Щодо туристичних підприємств, як зазначає Височан О.С. [8], суто технічно знижки в обліку туристичних компаній можуть відображатися на субрахунку 704 «Вирахування з доходу» або на аналітичному рахунку, відкритому до субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг». Проте тур, зазвичай, є послугою, розтягнутою у часі, тому потрібно використовувати рахунок, який засвідчуватиме розбіжність в часі між фактами надання знижки туристу і відображення доходів від реалізації турпродукту. Автор пропонує використовувати спеціально відкриті субрахунки до рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів», залишок з яких списуватиметься на зменшення доходів звітного періоду, а саме субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг».

Таким чином, аналіз літературних джерел і наукових праць свідчить про

те, що різноманітні трактування класифікації знижок, особливостей їх обліку вимагають розробки єдиної методології обліку знижок суб'єктів господарської діяльності, враховуючи особливості їх діяльності, які повинні бути викладені в галузевих методичних рекомендаціях.

Список використаних джерел

1. Сливка, Я.В. Акційна ціна: проблеми відображення в бухгалтерському обліку [Текст] / Я. В. Сливка // Вісник Житомирського державного технологічного університету. — 2010. — № 3 (53). Ч.1. — С.174—178.
2. Кучерак, Д. Знижки "до" і "після" [Електронний ресурс] /Д. Кучерак // Дебет-Кредит. Школа бухгалтера. № 13. — 2007. — № 28. — Режим доступу до статті : <http://dtk.com.ua/show/3cid01972.html> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
3. Власюк, Г.В. Напрями вдосконалення обліку операцій з продажу товарів [Електронний ресурс] / Г.В. Власюк. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_ep/2010_4/files/EC410_08.pdf (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
4. Шевчук Л.П., Таранюк К.М. Ефективність аудиту доходів шляхом деталізації [Електронний ресурс] / Л.П. Шевчук, К.М. Таранюк. — Режим доступу : http://www.rusnauka.com/29_DWS_2011/Economics/7_94999.doc.htm (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
5. Шмарова А.Ю. Напрямки вдосконалення обліку доходів від продажу товарів із застосуванням активізаційних управлінських заходів [Електронний ресурс] / А.Ю. Шмарова. — Режим доступу : http://www.rusnauka.com/15_NPN_2009/Economics/46554.doc.htm (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
6. Котенко, Л.М. Удосконалення обліку доходів у сфері торговельної діяльності [Текст] / Л.М. Котенко, Л.А. Поливана // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки: Випуск 30: У трьох частинах / Черкас. держ. технол. ун-т. — Черкаси: ЧДТУ, 2012. — Частина III. — С. 184—190.
7. Туржанський, В.А. Організаційно-методичні підходи до формування та обліку фінансових результатів роздрібних торговельних підприємств. [Електронний ресурс] / В.А. Туржанський. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nvbdfa/2011_2/turzhan.pdf (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
8. Височан, О.С. Облікові аспекти використання знижок у діяльності підприємств туристичного бізнесу [Електронний ресурс] / О.С. Височан. — Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Vlca_Ekon/2011_36/11.pdf (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

Садовська Ірина

к.е.н., професор

Луцький національний технічний університет

м. Луцьк

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ефективне та стабільне функціонування сільськогосподарського виробництва залежить від раціонального використання земельних, водних, біологічних ресурсів, які являють собою природний капітал, що потребує досконалої системи менеджменту – розумного, науково обґрунтованого контролю над його витрачанням, збереженням та примноженням. Базою для здійснення екологічного менеджменту повинен стати управлінський облік – спеціально створена обліково-аналітична система, покликана для збору, обробки та узагальнення інформації про природоохоронну діяльність підприємства, її планування та результати впливу.

Дані управлінського обліку використовуються при складанні статистичних звітів з метою державного контролю за природоохоронними та економічними процесами в державі. В Україні запроваджено міжнародні стандарти екологічного аудиту, затверджено форми статистичної звітності для підприємств, що провадять природоохоронну діяльність, мають очисні споруди, сплачують платежі за негативну дію на навколишнє природне середовище, виконують науково-дослідні роботи, надають екологічні послуги, займаються управлінською діяльністю природоохоронного спрямування. Система управлінського обліку не визначена законодавством, і стандартів щодо його ведення в Україні не існує. Відповідно, ймовірність точності, співставності, цінності і релевантності інформації про природоохоронну діяльність залишається низькою. В той час, коли вичерпуються природні ресурси, нагромаджуються отруйні речовини і відходи, увага керівників підприємств, установ, організацій та органів державної влади прикута до обсягів виробництва та результатів роботи фінансової системи держави. Зрозуміло, що природоохоронна діяльність в країні з екстенсивним розвитком господарства може впроваджуватися тільки на законодавчому рівні. А тому удосконалення системи відображення інформації про природоохоронну діяльність у поточному управлінському обліку і зовнішній звітності сільськогосподарських підприємств України є актуальною проблемою.

Рекомендуємо виділити окрему підсистему управлінського обліку – екологічний облік, який має свої об'єкти та методичну складову: облік доходів і витрат від екологічної діяльності, активів природоохоронного призначення, екологічного податку, рентних платежів, штрафних санкцій за порушення екологічного законодавства, а також збір інформації та складання звітів про екологічну діяльність.

Призначення регламентованої (фінансової, статистичної та податкової) звітності суб'єктів господарювання – не тільки фінансовий контроль господарюючих суб'єктів, а й державний моніторинг масових соціальних, економічних і, зокрема, екологічних явищ в країні, покликаний для виявлення загальнодержавних проблем та пошуку шляхів їх вирішення.

Дані про об'єкти екологічного обліку не знаходять відображення у фінансовій звітності сільськогосподарських підприємств. У податковій звітності відображаються суми податків до сплати (зокрема, екологічного податку, плати за користування надрами тощо), а у рядку 06.4.8 додатку ІВ до податкової декларації з податку на прибуток вказуються суми понесених екологічних витрат.

Стосовно статистичної звітності, то основний звіт, який дає вихідну інформацію про витрати на охорону довкілля сільськогосподарських підприємств – форма державного статистичного спостереження № 1-екологічні витрати «Звіт про витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічні платежі» (затверджена Наказом Держкомстату України від 03.06.2008 № 172). Ця звітність є річною, її подають органу державної статистики за місцем здійснення економічної діяльності ті юридичні особи, які здійснюють витрати на охорону навколишнього природного середовища, сплачують платежі за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин, скиди забруднених зворотних вод, розміщення відходів у навколишньому середовищі, виконують науково-дослідні роботи, надають екологічні послуги, займаються управлінською діяльністю природоохоронного спрямування. Також важливими джерелами інформації є звіти форм № 9-б-сг «Внесення мінеральних, органічних добрив, гіпсування та вапнування ґрунтів під урожай» (затверджена Наказом Держкомстату України від 03.06.2008 № 173) та № 50-сг «Основні показники роботи сільськогосподарських підприємств» (затверджена Наказом Держкомстату України від 21.06.2010 № 234).

Таким чином, основне джерело екологічної інформації для державного статистичного спостереження – звіт форми № 1-екологічні витрати. Варто зазначити, що даний звіт подають респонденти, визначені встановленим переліком, а оскільки ведення екологічного обліку не регламентується національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та не перевіряється, то зобов'язання скласти даний звіт є єдиною мотивацією до обліку природоохоронної діяльності. Аналіз державної екологічної політики та показників діяльності підприємств показує, що новоприйняті стратегії та парафовані міжнародні угоди з охорони середовища на практиці не діють. Це слугує черговим підтвердженням, що для вирішення екологічних проблем України необхідно не лише коригувати та розширювати нормативні акти, а змінити підхід до державного управління природокористуванням та приділити увагу формуванню екологічної свідомості та культури населення.

Сьогодні вітчизняні науковці диспутують з приводу адаптації структури екологічної інформації у статистичних звітах сільськогосподарських

підприємств, розробляють нові форми звітів з метою пристосувати зібрані дані до розрахунку макроекономічних показників за міжнародними стандартами статистики. Чимало досліджень також присвячено перспективам і проблемам становлення інституту соціальної звітності в Україні [1-3], адже нефінансове звітування допомагає визначати ефективність управління програмами економічного, соціального та екологічного впливу діяльності підприємства, донести стратегію соціально-відповідального бізнесу працівникам і клієнтам, продемонструвати ринку свою зацікавленість проблемами довкілля і суспільного розвитку та покращити репутацію підприємства загалом.

Список використаних джерел

1. Індекс прозорості компаній. – К.: Seven Color, 2012. – 28 с.
2. Король, С. Нефінансова звітність підприємства [Текст] / С.Король // Вісник КНТЕУ. – 2011. – № 6. – С. 102–113.
3. Слюсарева, Л.В. Використання нефінансової звітності, як запорука застосування соціально-етичного маркетингу підприємствами України [Текст] / Л.В. Слюсарева // Вісник Сумського аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент». – 2012. – №3 (51). – С. 90–93.

Селеванова Віра

магістрант

Донбаський державний технічний університет

м. Алчевськ

СУЧАСНІ ВИМОГИ ТА ПІДХОДИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

В сучасних умовах господарювання процес адаптації фінансової звітності, відповідно до вимог міжнародних стандартів, має велике значення. При цьому, наближення національних стандартів бухгалтерського обліку до норм міжнародних стандартів, її вирішення дасть змогу спростити процедуру адміністрування податків, підвищити якість прогнозування податкових надходжень, встановити прозорі правила оподаткування.

Проблема гармонізації Положень (стандартів) бухгалтерського обліку України щодо вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності є предметом досліджень провідних вчених-економістів, а саме: В. Бачинський, Ф. Бутинець, В. Валусь, З. Гуцайлюк, С. Дикий, І. Замула, В. Лінник, Є. Мних, Л. Нападовська, В. Сопко, П. Попович, М. Пушкарь.

На основі даних бухгалтерського обліку підприємства зобов'язані скласти фінансову звітність, це є завершальним етапом облікового процесу.

Метою складання фінансової звітності є подання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства, для прийняття ними рішень щодо придбання, продажу та володіння цінними паперами, участі в капіталі підприємства, оцінювання якості управління та здатності своєчасно виконувати свої зобов'язання; забезпеченості зобов'язань підприємства та регулювання діяльності підприємства [1].

Розвиток економічних відносин ставить нові, більш розширені вимоги до фінансових звітів суб'єктів господарювання.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (далі – МСФЗ) є ефективним інструментом підвищення прозорості і зрозумілості інформації. Принципи, які закладені в порядок формування звітності на основі МСФЗ, роблять її адекватнішою і здатною відобразити реальний майновий стан підприємства. МСФЗ якісно впливають на можливості керівництва в області управління підприємством і надають значні переваги перед конкурентами. Вони значно розширюють можливість щодо залучення додаткових джерел капіталу та надають доступ до інформації про фінансовий стан потенційних партнерів, що слугує додатковим інструментарієм при їх виборі [2].

У ході проведених досліджень вітчизняної та зарубіжної нормативно-правової бази було визначено, що загальні принципи національного обліку та МСФЗ є подібними, однак досить часто мають значні відмінності. Так, зокрема у 1996 р. внаслідок порівняльного аналізу міжнародних стандартів і

американських стандартів (US GAAP), проведеного Радою зі стандартів фінансової звітності США (FASB), виявлено, щонайменше, 255 відмінностей між цими системами, починаючи від інтерпретації деяких принципів до принципових відмінностей в підході до аналізу. На наш погляд, МСФЗ потрібно розглядати як відправну точку і шукати такі шляхи для адаптації міжнародних стандартів до української специфіки, які б забезпечили загальну зіставність фінансової звітності національних і західних компаній[4].

Сучасна фінансова звітність вже не є джерелом оперативної, а значить найбільш достовірної і необхідної інформації. Різним категорія користувачів необхідна різна за своїм змістом інформація. Окрім цього, для кожної категорії інформацію доцільно подавати у певному, доступному для сприйняття, вигляді, оскільки не всі користувачі мають спеціальну освіту і можуть розуміти порядок формування показників, джерела їх походження чи механізм розрахунку.

Окремо варто виділити і можливість впливу власників чи керівництва суб'єкта господарювання на формування показників фінансової звітності, тому важливою стає і вимога незалежності обліковців, які формують звіти, від впливу зовнішніх чи внутрішніх факторів.

Список використаних джерел

1. Бутинець, Ф. Ще раз про бухгалтерський облік як науку [Текст] / Ф. Бутинець // Бухгалтерський облік і аудит. — 2005. — № 10. — С.20—29.
2. Пархоменко, В. Финансовая отчетность по международным стандартам [Текст] / В. Пархоменко // Вестник налоговой службы Украины. — 2012. — № 11. — С. 12—15.
3. Кірейцев, Г. Роль бухгалтера і аудитора у процесах мінімізації невизначеності як основи кризових явищ [Текст] / Г.Кірейцев // Бухгалтерія в сільському господарстві. — 2010. — № 3. — С.33—35.
4. Голов, С. МСФЗ в Україні: шляхом спроб і помилок [Текст] / С.Голов // Бухгалтерський облік і аудит. — 2012. — № 12. — С.39—43.
5. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 : Мінфін України; Наказ, Положення, Стандарт [...] від 07.02.2013 № 73 : за станом на 09.08.2013р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
6. Міжнародні стандарти фінансової звітності : офіц. сайт : за станом на 1.12.2013 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.zakon.rada.gov.ua/go/929_010 (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

Семенова Дарина

студентка

Криворізький національний університет

м. Кривий Ріг

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Здійснення ефективних заходів щодо стабілізації економіки України і перехід до ринкових відносин потребують принципово нових підходів до управління основними засобами. Якісний стан останніх, ступінь їх розвитку, відповідність новим умовам господарювання і досягнення науково-технічного прогресу визначають рівень продуктивних сил суспільства, здатність його виробничого апарату вирішувати намічені завдання управління.

Однак ряд проблем організації та методики аналізу основних засобів в умовах переходу до ринкових відносин потребують подальших досліджень та наукових розробок.

Джерелами інформації для аналізу основних засобів є форми фінансової та статистичної звітності, а також дані аналітичного обліку. За результатами року складається фінансова та статистична звітність. Інформацію про необоротні активи містять баланс (форма № 1), примітки до фінансової звітності (форма №5), форма № 11-03.

Методика аналізу використання основних засобів повинна врахувати ряд принципових положень: функціональна корисність основних засобів зберігається протягом декількох років, тому витрати з їх придбанням і експлуатацією розподілені в часі; момент фізичної заміни основних засобів не співпадає з моментом їх вартісного заміщення, у результаті чого можуть виникнути втрати і збитки, що зменшують фінансові результати діяльності підприємства; ефективність використання основних засобів оцінюється по-різному залежно від їх виду, належності, характеру участі у виробничому процесі, а також призначення. Оскільки основні засоби обслуговують не тільки виробничу сферу діяльності підприємства, а й соціально-побутову, культурну тощо, ефективність їх використання визначається не лише економічними, а й соціальними, екологічними та іншими факторами [1].

У процесі аналізу, перш за все, необхідно дослідити наявність та динаміку основних засобів у складі майна підприємства. На подальших етапах аналітичного дослідження основні засоби оцінюють з точки зору їх практичного застосування та мобільності, тобто структурують їх на активну та пасивну частину. Під час проведення аналізу складу та динаміки основних засобів важливо правильно дослідити показники, що характеризують технічну доцільність використання основних засобів, тобто показники механооснащеності та фондооснащеності виробництва та праці.

Детальнішого розгляду в процесі аналізу потребує оцінка наявності та руху основних засобів, як перспективного дослідження майбутньої

виробничої потужності підприємств. Важливою характеристикою технічного рівня основних виробничих засобів є віковий склад машин та устаткування. Така техніко-економічна інформація необхідна для розробки планів модернізації машин і впровадження нової техніки та контролю за їх виконанням. За даними інвентарних карток (книг), машини і устаткування кожного виду групують за віком, виходячи з фактичних термінів дії з інтервалом у S років: до 5 років, від 5 до 10 років, від 10 до 15 років і т. д. [2].

Далі аналіз поглиблюють за допомогою обчислення аналогічних показників для тих видів машин і устаткування, які потім зіставляють між собою та з середнім рівнем. Отже, вивчення вікового складу активної частини основних засобів дає змогу виявити кількість машин і устаткування, придатних для експлуатації, таких, що потребують капітального ремонту, і таких, що мають бути списані та замінені.

Визначаючи економічну ефективність використання основних засобів, використовують систему натуральних і вартісних показників, а також співвідносні оцінки темпів зростання випуску продукції і темпів зростання обсягу; фондоозброєності праці та її продуктивності. Для узагальнюючої характеристики ефективності використання основних засобів служать показники фондовіддачі, фондомісткість, рентабельність. У процесі дослідження вивчається динаміка перерахованих показників, проводиться порівняльний аналіз за різними напрямками, визначаються фактори зміни їх величини [3].

Зростання цін на обладнання дуже часто випереджує зростання їх експлуатаційної продуктивності, що спричиняє підвищення вартості одиниці потужності та падіння фондовіддачі. Оптова ціна на певне обладнання може бути підвищена, але меншою мірою, ніж її продуктивність. Нова техніка забезпечує збільшення фондовіддачі лише тоді, коли продуктивність зростає швидше, ніж її вартість, за кращих (рівних) умов. Це положення слід враховувати при розробці нової техніки, яка забезпечить максимальну ефективність, у тому числі підвищення фондовіддачі.

Отже, основними завданнями аналізу необоротних матеріальних активів є: оцінка забезпеченості основними засобами та інших необоротних матеріальних активів підприємств, складу та структури основних засобів, ступеня оновлення та вибуття, технічного стану засобів; визначення рівня фондовіддачі, її динаміки, вивчення впливу зміни розміру основних засобів і фондовіддачі на обсяг робіт; виявлення резервів підвищення фондовіддачі, поліпшення використання техніки; визначення шляхів зниження витрат на утримання та експлуатацію машин і механізмів; оцінка виявлених резервів і розробка заходів щодо поліпшення використання активної частини основних засобів.

Список використаних джерел

1. Економічний аналіз [Текст] : навчальний посібник / М.Г.Чумаченко [та ін.]; за ред. М. Г. Чумаченка. — К.: КНЕУ, 2001. — 424 с.

2. Івахненко, В. М. Курс економічного аналізу: Навчальний посібник. — Київ: Знання-Прес, 2001. — 206 с.
3. Аналіз господарської діяльності [Текст] / За ред. Барабаш Н. — Київ: КНЕУ, 2002. — 552 с.

Талавір Наталя
студент магістратури
Стендер Світлана
к.е.н., доцент
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗАТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ

У процесі історичного розвитку економічної думки визначними доробками її представників є теорії заробітної плати, які надають змогу відстежити еволюцію вартості робочої сили, розмежувати продуктивні затрати та непродуктивні витрати праці та оцінити їх вплив на зростання національного багатства країни.

Детальний аналіз генезису теорій заробітної плати засвідчив, що в залежності від зміни суспільно-економічної формації та розвитку напрямів в економічній думці змінювалась роль заробітної плати. На сучасному етапі формування економічних відносин заробітна плата виступає не лише як винагорода працівника за виконану ним роботу, але й є показником ефективності використання трудових ресурсів, залучених у господарську діяльність підприємства.

Неузгодженість в трактуванні змісту термінів “витрати” та “затрати” та наявність різних підходів у частині ідентифікації їх складових призводить до викривлення облікової інформації, що зумовлюється відмінним їх складом та критеріями визнання. Систематизація спільних і відмінних ознак між зазначеними термінами дала змогу обґрунтувати неправомірне їх ототожнення. Під терміном “затрати” слід розуміти вартісну оцінку задіяних економічних ресурсів, що визнаються під час їх використання у виробничому процесі суб'єкта господарювання та формують собівартість продукції (робіт, послуг). Під витратами слід розуміти зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.

Отже термін затрати на оплату праці доцільно використовувати при нарахуванні винагороди за працю виробничому та загальновиробничому персоналу. Представлене трактування забезпечує розробку єдиної

теоретико-методичної основи для облікового відображення, удосконалення та розвитку системи внутрішнього контролю затрат на оплату праці.

На підставі аналізу відмінних ознак вищезазначених термінів запропоновано розмежовувати продуктивні затрати та непродуктивні витрати на оплату праці із застосуванням виділених критеріїв. Під продуктивними затратами на оплату праці слід розуміти затрати праці, які передбачені технологією та організацією виробництва, безпосередньо понесені працівником для створення блага (продукції, робіт, послуг) у матеріальній чи нематеріальній формі. Непродуктивні витрати на оплату праці – це витрати, понесені на забезпечення та виплату компенсаційних та заохочувальних виплат без понесення працівниками додаткових затрат праці.

Запропонований підхід до поділу витрат на оплату праці на продуктивні затрати та непродуктивні витрати, дозволяє налагодити систему відображення та аналізу споживання трудових ресурсів, яка сприяє їх раціональному застосуванню, зниженню питомої ваги витрат виробництва продукції за рахунок використання елементів системи ресурсозбереження. Затрати на оплату полягають у здійсненні виплат персоналу підприємства безпосередньо зайнятому в процесі виробництва продукції (робіт, послуг) на основі застосування заходів, спрямованих на оптимізацію затрат праці та раціональне використання кваліфікаційних та розумових здібностей працівників, що впливає на оптимізацію споживання економічних ресурсів, наявних в розпорядженні підприємства.

Використання запропонованого підходу щодо включення продуктивних затрат до складу собівартості продукції (робіт, послуг) сприяє підвищенню економічної ефективності процесу виробництва продукції, підвищенню рівня продуктивності праці та зростанню обсягів валової продукції підприємства.

Використання різних ознак та критеріїв при розробці класифікації затрат на оплату праці зумовлюють відсутність систематизованих єдиних підходів до виокремлення видів таких затрат. На основі аналізу існуючих підходів до класифікації для цілей бухгалтерського обліку удосконалено класифікацію затрат на оплату праці шляхом теоретичного обґрунтування запропонованих ознак та виокремлення відповідних їх видів (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація затрат на оплату праці в бухгалтерському обліку

Ознака класифікації	Вид затрат на оплату праці
За категоріями персоналу	Затрати на оплату праці виробничого персоналу; затрати на оплату праці загальновиробничого персоналу
За необхідністю покриття резервами	Затрати забезпечені резервами; затрати незабезпечені резервами
За видами діяльності підприємства	Затрати звичайної діяльності; затрати надзвичайної діяльності
За способом перенесення на продукцію	Прямі затрати; непрямі затрати

За обсягами продукції	Змінні затрати; постійні затрати; постійно-змінні затрати
За формою виникнення	Обов'язкові затрати; добровільні затрати
За місцем формування	На робочому місці; в структурному підрозділі
За можливістю впливу на величину затрат	Контрольовані затрати; неконтрольовані затрати

Запропонована класифікація затрат на оплату праці забезпечує поглиблення існуючих підходів у частині ідентифікації складових затрат на оплату праці, сприяє упорядкуванню їх видів та є основою для побудови раціональної системи рахунків аналітичного обліку для підвищення точності та об'єктивності інформаційної бази, що формується в сфері прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. / [М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, Я.Г. Панченко та ін.; За ред. проф. М.Ф. Огійчука]. — К: Алерта, 2011. — 878 с.
2. Мельянова Л. В. Нормативно-організаційне регулювання заробітної плати та її обліку в сільськогосподарських підприємствах // Науковий вісник НАУ. — К., 2012. — Вип. 56. — С. 235—238.
3. Мельник Т.Г. Облік, аналіз та аудит праці і її оплати : Дис... канд. екон. наук : спец-ть : 08.06.04 / Т.Г.Мельник. — Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. — К., 2005. — 284 с.

Текменжи Рената

магістрант

Голуб Наталя

к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

м. Мелітополь

ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧІ ВИТРАТИ ВАЖЛИВА ФУНКЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасній і економічній нестабільності, яка зумовлена кризовим явищем в економіці, встає перед кожним підприємством питання, як правильно виробити й продати товар, залежно від ціни і витрат на його виробництво.

Основною та головною метою діяльності будь-якого підприємства є максимізація прибутку та підвищення його ефективності. Саме тому, реалізація цієї мети у більшості випадках обмежується витратами виробництва та попитом на продукцію, яка виробляється. Витрати є основним обмежником прибутку і одночасно головним фактором, який впливає на обсяг пропозиції. Для кращого функціонування підприємства необхідно контролювати загальновиробничі витрати підприємства. На сьогоднішній день це одне із актуальних питань обліку витрат виробництва.

Загальновиробничі (цехові) витрати пов'язані з обслуговуванням і управлінням виробництва у цехах організації. Склад і розмір загальновиробничих витрат визначається кошторисами на утримання та експлуатацію обладнання, управлінських і господарських витрат цеху. Складання кошторисів проводиться по кожному цеху окремо.

До загальновиробничих витрат входять такі статті обліку:

- амортизація виробничого обладнання та транспортних засобів;
- відрахування у ремонтний фонд або витрати з ремонту виробничого обладнання та транспортних засобів;
- витрати з експлуатації обладнання;
- заробітна плата і відрахування на соціальні потреби робітників, які обслуговують обладнання;
- утримання апарату управління цеху;
- утримання будівель цехів і цехових споруд;
- витрати на проведення випробувань, дослідів і досліджень;
- охорона праці працівників цеху;
- втрати від браку, від простоїв з внутрішньовиробничих причин та ін..

Загальновиробничі витрати – це витрати на обслуговування і керування виробництвом, відповідно до П(С)БО 16 «Витрати».

До адміністративних витрат відносяться такі загальногосподарські витрати, спрямовані на обслуговування та управління підприємством:

- загальні корпоративні витрати (організаційні витрати, витрати на проведення річних зборів, представницькі витрати тощо);
- витрати на службові відрядження і утримання апарату управління

підприємством та іншого загальногосподарського персоналу;

- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського використання (операційна оренда, страхування майна, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорона);

- винагороди за професійні послуги (юридичні, аудиторські, з оцінки майна тощо);

- витрати на зв'язок (поштові, телеграфні, телефонні, телекс, факс тощо);

- амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання;

- витрати на врегулювання спорів у судових органах;

- податки, збори та інші передбачені законодавством обов'язкові платежі (крім податків, зборів та обов'язкових платежів, що включаються до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг);

- плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків, а також витрати, пов'язані з купівлею-продажем валюти;

- інші витрати загальногосподарського призначення[1].

Процес організації управлінського обліку повинний бути поступовим, взаємозалежним і обґрунтованим. Для досягнення поставлених цілей необхідно враховувати загальні напрямки розвитку, а також дійсний стан фінансового обліку, аналізу, планування і контролю на підприємстві. Крім того, слід брати до уваги, що система управлінського обліку на кожному підприємстві унікальна, оскільки враховує специфіку його діяльності [2].

Отже, головним призначенням обліку загальновиробничих витрат можна вважати контроль за виробничою діяльністю та управлінням витратами, які необхідні для реалізації. З огляду на це, до основних завдань обліку витрат на виробництво слід віднести:

- спостереження і контроль за фактичним рівнем витрат відповідно до їх нормативів і планових розмірів з метою виявлення відхилень та запобігання їх у майбутньому;

- достовірний облік виходу продукції за її видами з урахуванням якості;

- обчислення собівартості виготовленої продукції для процесу її ціноутворення і розрахунку фінансових результатів;

- систематизація інформації управлінського обліку виробничої діяльності для здійснення маржинального аналізу та прийняття рішень, які мають довгостроковий характер (окупність виробничих програм, рентабельність продукції, ефективність капітальних вкладень тощо).

Список використаних джерел

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] : Мінфін України; Наказ, Положення від 31.12.1999 № 318 : за станом на 09.08.2013 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 14.12.2013).

— Назва з екрана.

2. Моссаковський В. Аналіз матеріальних витрат [Текст] / В. Мосаковський // Бухгалтерський облік і аудит. — 2006. — №8. — С. 12—16.

Федорчук Уляна

студент магістратури

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Загальновідомо, що основна функція засобів праці полягає в довгостроковій участі у виробничому процесі, значення якої взаємопов'язане із вчасним і повним отриманням результатів ведення господарської діяльності підприємства.

Питання обліку основних засобів розглядалось багатьма вченими. Особливо слід виділити роботи таких провідних економістів, як Г.В. Власюка [3], О.І. Зиміної, В.А. Замлинського [4], Т.С. Муріної [5], А.П. Панасенка [6], І.В. Петрової [7], Ю.О. Шуліки [8], О.Г. Лищенко та інших. Незважаючи на дослідження даного питання, кожне підприємство має свої особливості і потребує конкретних заходів щодо вдосконалення обліку основних засобів.

Вивчення теоретичних положень, опублікованих праць вітчизняних і зарубіжних вчених свідчать, що облік засобів в останній час дещо ускладнився, а ряд проблем негативно впливають на процес управління виробництвом, знижуючи ефективність використання основних засобів. До кола таких проблем можна віднести [6, с. 408]:

- різні підходи до термінології та визначення сутності основних засобів у фінансовому обліку й системі оподаткування;
- проблема оцінки основних засобів;
- проблеми підвищення інформативності первинних документів з обліку основних засобів;
- проблема інформаційного забезпечення управління матеріально-технічною базою.

Окремою групою є проблеми складності оцінки основних засобів, які полягають у виборі вартості, за якою слід їх вимірювати.

Згідно норм П(С)БО 7 «Основні засоби» підприємства можуть використовувати два види оцінки вартості основних засобів: за первісною або за справедливою вартістю [2]. Традиційним і найбільш методично розробленим способом оцінки в національній обліковій практиці є відображення основних засобів за первісною вартістю, яка складається з фактичних витрат на їх виробництво і придбання.

Проте при оцінці основних засобів в умовах інфляційних процесів застосування первісної вартості може привести до негативних наслідків.

Основними проблемами, на думку Г.В.Власюка, що виникають в процесі оцінки за справедливою вартістю основних засобів, є [3, с. 33]:

1. На сьогодні відсутні методичні основи обґрунтованого визначення вихідної оцінки основних засобів, що є досить важливим.

2. Використання поняття «справедлива вартість» в П(С)БО, оскільки ринкові ціни не можна назвати справедливими, так як вони не можуть бути одночасно справедливими для двох учасників ринку – продавця і покупця.

3. При виборі об'єктивного методу оцінки основних засобів необхідно мати на увазі, що не існує такої оцінки, яка б задовольняла вимоги всіх без винятку користувачів фінансової звітності.

Облік основних засобів повинен здійснюватися відповідно до умов чинного законодавства і складається з таких частин [4, с. 18]: введення в експлуатацію об'єктів основних засобів; поліпшення та ремонту об'єктів основних засобів; ліквідації об'єктів основних засобів; нарахування амортизації основних засобів.

При проведенні дослідження були виявлені наступні недоліки в обліку основних засобів :

- у первинних документах з обліку основних засобів не всі реквізити заповнені, значна кількість інвентарних карток мають тільки електронний вигляд;

- на більшості підприємств не використовується рахунок 286 згідно з законодавством переведення основних засобів до необоротних активів і груп вибуття при реалізації;

- внутрішнє переміщення об'єктів не завжди оформлюється Актом приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів тощо;

- використовуються документи для обліку основних засобів які більшість підприємств використовує для обліку запасів (М-4 та ін.).

Структура документів і реєстрів з обліку основних засобів показує, що, з одного боку, вони містять застарілі показники, які не формують підсумкової, узагальнюючої інформації, а з іншого – у них відсутні показники, необхідні для складання звітності в умовах застосування П(С)БО 7 «Основні засоби», тому носії інформації з обліку основних засобів потребують удосконалення як щодо складу, так і щодо змісту.

Одним з проблемних питань залишається порядок визначення ліквідаційної вартості основних засобів через складність оцінки активів у майбутньому. Завдяки централізованим нормам усереднених відсотків ліквідаційної вартості основних засобів по групах для усіх підприємств визначення вартості, яка амортизується, матиме більш об'єктивний характер, зникнуть розбіжності у сумі ліквідаційної вартості одних і тих же активів, спроститься порядок її визначення, що приведе до підвищення якості облікової інформації [6, с. 409].

Варто звернути увагу на зміни, насамперед, у частині підвищення

оперативності та ефективності обліку основних засобів підприємств, що вимагає вирішення таких завдань [7, с. 416]:

- дослідження діючої методики нарахування амортизації й обліку зносу основних засобів та аналіз діючої організації;
- дослідження діючої методики нарахування амортизації й обліку зносу основних засобів;
- методики обліку основних засобів, впливу на них змін податкової політики та виявлення шляхів її вдосконалення.

Організацію обліку основних засобів потрібно будувати із урахуванням таких основних факторів: 1) довготривалого терміну використання об'єктів, протягом якого їх необхідно обліковувати; 2) технічно складної та багатокomпонентної будови, яку необхідно детально відображувати в облікових регістрах; 3) необхідність проведення ремонтів, реконструкції, модернізації основних засобів призводить до зміни їх первісних характеристик, які потрібно своєчасно відображувати у регістрах обліку; 4) коштовність об'єктів вимагає адекватної організації процесів їх приймання, списання, а також і обліку наявності, які б забезпечували їх цілісність і збереження у робочому стані [5, с. 389].

Реалізація вищенаведених дій дасть змогу удосконалити організацію та методику обліку та аналізу основних засобів, підвищити їх інформативність і прогнозувати ефективність їх використання на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України : офіц. текст : за станом на 13.11.2013 р. [Електронний ресурс] : Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 15.12.2013 р.). — Назва з екрана.
2. Про затвердження Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 : Мінфін України; Наказ, Положення від 27.04.2000 № 92. : за станом на 09.08.2013 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення 15.12.2013 р.). — Назва з екрана.
3. Власюк, Г.В., Шляхи вдосконалення обліку основних засобів / Г.В. Власюк, О.І. Зиміна // Держава та регіони. — 2008. — №4. — С. 32—36.
4. Замлинський, В.А. Облік основних засобів: переосмислення принципів та завдань [Текст] / В.А. Замлинський // Облік і фінанси АПК. — 2010. — № 1. — С. 18—23.
5. Муріна, Т.С. Шляхи ефективності використання основних засобів на промисловому підприємстві [Текст] / Т.С. Муріна // Держава та регіони. — 2009. — № 6. — С.387—390.
6. Панасенко, А.П. Проблеми основних засобів у бухгалтерському обліку / А.П. Панасенко // Держава та регіони. — 2008. — №3. — С.407—410.
7. Петрова, І.В. Удосконалення обліку амортизації основних засобів як

складової витрат підприємства [Текст] / І.В. Петрова // Держава та регіони. — 2009. — №3. — С.414—417.

8. Шуліка, Ю.О. Удосконалення обліку й аудиту основних засобів на прикладі ДП «Гірник» [Текст] / Ю.О. Шуліка, О.Г. Лищенко // Держава та регіони : Економіка та підприємництво. — 2010. — №4. — С. 201—205.

Чернявська Тетяна

магістрант

Голуб Наталія

к. е. н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

м. Мелітополь

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

В сучасних умовах господарювання, сільгоспвиробники зіштовхуються з низкою проблем, які підстерігають їх у процесі здійснення підприємницької діяльності, зокрема в частині обліку витрат. Виділимо основні з них:

- природні фактори: температура повітря і ґрунту, рівень опадів, біологічний склад мікроелементів у ґрунті тощо;
- несвоєчасне забезпечення управлінського персоналу інформацією;
- нестабільна динаміка рівня цін на сільськогосподарську продукцію.

Намагатися згладити вплив цих проблем на виробництво продукції – це завдання управлінського персоналу. Адже саме цей відділ працівників підприємства є відповідальним за облік витрат.

Саме тому, у процесі облікової роботи, значну увагу потрібно приділяти частині управління витратами.

Термін «витрати», згідно Національних стандартів бухгалтерського обліку НП(С)БО 1«Загальні вимоги до фінансової звітності» та П(С)БО 16 «Витрати», визначається як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення власного капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

Управління витратами – це процес цілеспрямованого формування витрат за їх видами, місцями, носіями та постійного контролю рівня витрачання ресурсів і стимулювання економії. Встановлено, що від рівня операційних витрат істотно залежать ефективність функціонування підприємства та його конкурентоспроможність. Тому управління витратами є важливою функцією економічного механізму кожного підприємства [1, с. 22].

Основними принципами управління витратами є:

- застосування системного підходу до управління витратами;
- взаємозв'язок окремих елементів підсистем із завданнями системи загалом;
- відповідність системи обліку завданням управління витратами;
- аналіз і виявлення альтернативних шляхів досягнення мети;
- повнота і аналітичність інформації щодо рівня витрат;
- застосування ефективних методів зниження витрат;
- стимулювання і мотивація працівників до зниження витрат;
- оцінка і контроль результатів діяльності підрозділів;
- забезпечення та реалізація останніх досягнень економіки, математики та практики для подальшого удосконалення [2, с. 35].

Сутність управління витратами полягає у визначенні величини собівартості продукції, а також у аналізі обліку витрат, які складають цю собівартість. Також, діяльність управлінців направлена на порівняння витрат у попередньому і звітному періодах, і у разі вагомих відхилень в гіршу сторону – від них очікується оперативне втручання і зміна ситуації на краще.

Тож, у ході господарської діяльності, перед управлінцями постає ряд завдань:

- здійснення контролю за ходом господарської діяльності підприємства;
- виявлення тенденцій змін рівня, обсягу та структури витрат на обсяг виробництва та на одиницю продукції;
- збір й аналіз інформації про витрати;
- нормування і планування, витрат у розрізі елементів, виробничих підрозділів і видів продукції;
- пошук резервів економії ресурсів і оптимізації витрат.

Управління витратами являє собою певну систему, яка включає в себе такі елементи: прогнозування і планування, нормування, організування, калькулювання, облік, аналіз, регулювання, контроль.

Удосконалення системи управління витратами націлене на постійний пошук і виявлення резервів економії ресурсів, нормування їх витрат, планування, облік та аналіз витрат за їх видами, стимулювання ресурсозбереження і зниження витрат з метою підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Управління витратами підприємства є складним процесом, адже йому властиві певні труднощі, які мають істотний вплив на розміри витрат:

- невідповідність фактичного обсягу виробленої продукції з плановим;
- непередбачені зміни обсягів ресурсів: матеріальних, трудових, фінансових, технічних, інформаційних;
- недостатні технологічні показники: продуктивність праці, матеріаловіддача, фондівіддача, матеріаломісткість тощо;
- організаційні: організація виробництва, постачання сировини і матеріалів, процес збуту;
- непередбачений рівень цін на ресурси та послуги;
- непередбачене зростання податків і соціальних відрахувань.

Тож, якщо на деякі з проблем, що утворюються у середині підприємства, управлінці і мають вплив, то на інші, які утворюються на зовнішньоекономічному рівні – ні. Тому, вони повинні шукати альтернативні підходи для зниження рівня витрат.

Управління витратами – це діяльність, яка спрямовується на зниження розміру витрат на виробництво, тобто собівартості продукції. Адже чим нижча собівартість – тим вищий дохід отримає підприємство.

Отже, зазначимо деякі пропозиції по удосконаленню процесу управління витратами:

- затвердження основних понять і процедур у процесі здійснення управління;
- виявлення існуючих та можливих проблем формування витрат та контролю за ними;
- сформулювати процес управління витратами, враховуючи вид підприємства та специфічні особливості, що притаманні аграрному виробництву;
- сформулювати інформаційні потоки від підрозділів та налагодження обміну інформацією між ними;
- затвердити відповідальних осіб та визначити для них функції і обов'язки у процесі управління витратами.

Отже, управління витратами є важливим процесом у здійсненні господарської діяльності, адже саме цей елемент організації облікової роботи керує обсяги витрат на виробництво продукції. А якщо керівництву вдасться забезпечити невисокий рівень собівартості – то це надасть змогу підприємству отримати високі прибутки.

Список використаних джерел

1. Фроленко Р.В. Інтегрована система стратегічного управління витратами промислових підприємств [Текст] / Р.В.Фроленко // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. — 2010. — № 15 (1). — 86 с.
2. Моссаковський В. Концепція побудови управління витратами у сільськогосподарських підприємствах [Текст] / В. Моссаковський // Бухгалтерський облік і аудит: Науково-практичний журнал. — 06/2009. — № 6. — 143 с.

Швець Юлія

студентка

Вінницький інститут економіки ТНЕУ

м. Вінниця

КЛАСИФІКАЦІЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ У ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний етап функціонування економіки України характеризується кризовими явищами, високою інфляцією, тому вітчизняні підприємства змушені змінити свою політику по відношенню до оборотних активів, визначати потребу в них, шукати нові джерела їх поповнення, вивчати проблеми ефективності їх використання. Вміле управління оборотними активами підприємства дозволяє виявити наявні резерви прискорення оборотності та збільшити їх використання в господарському обороті. В свою чергу, підвищення ефективності оборотних активів означає вивільнення значних грошових ресурсів, що є актуальним для діяльності підприємства та економіки в цілому. Отже, з теоретичної й практичної точки зору проблеми управління оборотними активами вітчизняних підприємств є надзвичайно актуальними і необхідними.

Питання формування та розміщення оборотних активів на підприємстві має дискусійний характер, про що свідчить наявність проблем, пов'язаних з невідповідністю понять їх економічному змісту, що використовуються у фінансовій діяльності суб'єктів господарювання.

Розвитку теорії аналізу оборотних активів сприяли праці таких відомих вітчизняних вчених: В.М. Івахненка, М.Р. Лучка, М.В. Кужельного, М.Я. Остап'юка, Є.В. Мниха, П.Я. Поповича, М.С. Пушкаря, В.С. Рудницького, М.Г. Чумаченка, І.Д. Фаріона, С.І. Шкарабана та інших. Серед зарубіжних авторів згадані питання розглядались у наукових працях М.І. Баканова, І.Т. Балабанова, В.В. Ковальова, М.Н. Крейніної, .Ф. Палія, Р.С. Сайфуліна, А.Д. Шеремета та інших. Проте, ряд питань щодо методики формування та розміщення оборотних активів підприємств вимагає подальших досліджень та наукових розробок.

Важливою характеристикою операційного циклу, що суттєво впливає на обсяг, структуру та ефективність використання оборотних активів є його строк обертання. Практика показує, що обіг окремих елементів оборотних активів підприємства характеризується різними строками. Результатом вивчення особливостей руху активів повинна стати їх класифікація, що стане основою для визначення раціональної потреби в оборотних активах, а також їх структури. З метою планування та контролю в умовах планової економіки використовувалось розподілення оборотних засобів підприємства на нормовані та ненормовані. Таке ділення пояснювалось тим, що величина нормованих оборотних активів залежить від стабільних умов функціонування конкретного підприємства та порядку проведення

розрахунків. Крім того, об'єктивна необхідність такого розподілення пояснюється тим, що у підприємств було значно менше реальних засобів впливу на ненормовану частину оборотних засобів порівняно з нормованою їх частиною. З переходом до ринкової економіки така необхідність відпала, але для багатьох підприємств нормування не втратило свого значення, оскільки матеріальні витрати у структурі оборотних активів складають 25-30 %. Однією з важливих характеристик умов господарювання підприємств є ризик, проблеми оцінки якого є достатньо новими для вітчизняної науки та практики. Щодо оборотних активів, то всі категорії ризику можна звести до трьох позицій: виправданий ризик, підвищений ризик та недопустимий. Градація позицій заснована не тільки на кількісній значимості ризику як обов'язкової складової ринкової економіки, але й обліку ризику: в першому випадку – це внутрішні умови реалізації, в другому – внутрішні джерела, в третьому – їх конгломерат [1].

Крім того, слід враховувати наявність зв'язку між ризиком та прибутком. В зв'язку із цим, доцільно розглядати активи підприємства з позиції трьох чинників: кількісного розміру ризику нереалізації, джерел ризику нереалізації, та можливого ефекту від реалізації. Взаємодія цих чинників безпосередньо впливає на ліквідність елементів активів та, в кінцевому рахунку, на ступінь ліквідності підприємства. З урахуванням вищенаведеного, доцільним виділити три групи оборотних активів за рівнем їх ринкової цінності:

- мінімальна ринкова цінність;
- середня ринкова цінність;
- потенційно висока ринкова цінність [2].

Спрямоване управління оборотними активами підприємства визначає необхідність попередньої їх класифікації. Загальноприйнята класифікація будується за наступними основними ознаками:

- за характеристикою фінансових джерел (валові, чисті, власні);
- за видами (запаси сировини, матеріалів, напівфабрикатів; запаси готової продукції; поточна дебіторська заборгованість; грошові активи і їх еквіваленти; інші оборотні активи);
- за характеристикою участі в операційному процесі (оборотні активи, які обслуговують безпосередньо виробничий цикл; оборотні активи, які безпосередньо обслуговують фінансовий цикл);
- за періодом функціонування (постійні; змінні) [1].

Для системи управління оборотними активами важливого методологічного значення має їх науково обґрунтована класифікація. На основі комплексного аналізу і систематизації найбільш суттєвих аспектів бажано застосовувати класифікацію оборотних активів на основі поєднання наступних ознак: форми функціонування в операційному циклі, функціонального призначення у процесі виробництва, принципу організації, ступеню ліквідності, ризику вкладених оборотних активів, характеру фінансових джерел, а саме:

1. За видами: сировина, матеріали, напівфабрикати; готова продукція; дебіторська заборгованість; грошові кошти та їх еквіваленти; інші.

2. За характером участі в операційному процесі: оборотні активи, які обслуговують виробничий цикл господарського товариства; оборотні активи, які обслуговують інвестиційну діяльність господарського товариства; оборотні активи, які обслуговують фінансовий цикл господарського товариства.

3. За ліквідністю: високоліквідні; швидколіквідні; низьколіквідні.

4. За джерелами формування: зовнішні; внутрішні.

5. За кругообігом: початкові; функціонуючі; накопичені.

6. За правом власності: власні; позичені.

7. За принципом нормування: нормовані; ненормовані.

8. За ступенем ризику: мінімальний; малий; середній; високий.

Важливого значення в організації діяльності суб'єктів господарювання належить відповідній класифікації оборотних активів на підприємстві, і тому, від використання запропонованої методики за всіма класифікаційними ознаками, залежатиме якість і достовірність звітних показників, що характеризують майновий і фінансовий стан суб'єкта економіки.

Але, ефективність використання конкретного методу класифікації оборотних активів залежить також і від сформованих на підприємстві договірних зв'язків із постачальниками, своєчасності й ритмічності забезпечення виробництва необхідними матеріалами та інших факторів, які впливають на показники діяльності суб'єкта господарювання.

Практична реалізація управлінських рішень багато в чому залежить від забезпечення інформаційного середовища, достовірність формування якого залежить від правильного вибору методів класифікації об'єктів управління, значна частка яких належить оборотним активам.

Список використаних джерел

1. Дейнека, О. В. Оптимізація структури джерел формування оборотного капіталу підприємства персоналом [Текст] / О. В. Дейнека, К. М. Юрченко // Інноваційна економіка. — 2012. — № 3(29). — С. 257—260.

2. Лепейко Т. І. Сутність оборотних коштів та їх аналіз на підприємстві [Текст] / Т. І. Лепейко, Є. Г.Ромаза // Вісник університету банківської справи Національного банку України. — 2012. — № 1(13). — С. 215—218.

**РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ**

Мачіха Ірина

студентка

Львівський національний аграрний університет

м. Дубляни

**ПРОСУВАННЯ АГРОТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

З кожним роком все більш популярнішим у світі стає агротуризм. Люди стали більш зацікавлені в тому, як виробляються їх продукти харчування. Вони хочуть зустрітися фермерами і переробниками, поговорити з ними про те, що відбувається у виробництві продуктів харчування. Для багатьох людей, які відвідують ферми, особливо дітей, візит означає, що вони вперше бачать джерело їх живлення, чи то молочні корови, чи то кукурудза, яка росте в полі або ж яблуко, яке вони можуть зірвати прямо з дерева. Відпочинок у сільській місцевості все більш популярним стає і в Україні. Традиційно аграрна країна - Україна - має багату сільську культуру (пампушки, борщі, вишиванка). Всі українські імена добре відомі далеко за межами країни. Етнографічне багатство України представлене в музеях сільського життя, які розкидані по всій країні: від Харкова до Львова і від Чернігова до Алушти.

Сільські господарі використовують цей інтерес людей до сільського господарства і готові прийняти гостей у своїй садибах. А практично будь-які запити туристів можуть бути задоволені через ринок туристичних послуг. Проте для просування послуг сільського туризму на ринку, необхідно не тільки створити туристичний продукт, а й надати ефективну інформацію про нього, забезпечити ринком для реалізації. Саме через це сьогодні в галузі агротуризму широкого вжитку набувають інформаційні технології.

У кожному секторі бізнесу сьогодні системи інформаційних технологій роблять "хвилі", вони займають все більш важливе значення у будь-якій роботі. Інформаційні технології дуже позитивно впливають на економіку кожної країни. В індустрії ж агротуризму, позитивний вплив інформаційних технологій є величезним.

Відзначимо, що основні аспекти розвитку сільського зеленого туризму стали предметом дослідження багатьох вчених: М.Й. Рутинський, В.Ф. Кифяк, С.С. Кравцов та ін. Варто відмітити, що розвитку інформаційних технологій досліджує широке коло науковців і практиків. Зокрема В.С.Готинян,

С.В.Мельниченко, Н.С.Пінчук і ряд інших. В.С.Готинян, А.В.Семененко, О.В.Томченко та інші [2;4] з практичної точки зору характеризують можливості застосування сучасних інформаційних технологій в туристичній галузі, їх переваги та недоліки. Однак дослідженню розробки та просування агротуристичного продукту на ринку за допомогою інформаційних технологій приділено недостатньо уваги, що й визначає актуальність теми цього дослідження.

Для розвитку агротуристичної галузі важливим є забезпечення виживання в жорстокій конкурентній боротьбі, що не можливо досягти без сучасних інформаційних технологій. Вищевказаний вид технологій в агротуристичному бізнесі може бути використаний в таких сферах: комунікації, реклама, автоматизація управління, автоматизація обліку, міжнародні системи бронювання місць [1, с.24].

Щодо просування агротуристичного продукту, то слід застосовувати сучасні інформаційні технології для реклами (через Інтернет, веб-сайти, портали); комунікацій (електронна пошта, Інтернет-телефонія, Інтернет-пейджинг) і частково через систему бронювання місць. При цьому використовуючи наступні різновиди використання інформаційних технологій: електронна пошта, мультимедійні диски та Інтернет.

Найперспективнішим напрямом у просуванні агротуристичного продукту є Інтернет. Адже він щорічно забезпечує із збільшенням кількості користувачів відповідно й збільшення потенційних клієнтів, реклама в Інтернеті вимагає невеликих витрат, проте йому властива оперативність передачі та отримання інформації.

Туристичні Інтернет-ресурси є дають можливість швидко знайти інформацію про основні питання агротуристичної галузі різних держав світу, а також інформацію про країну, правила перебування і в'їзду, національні свята, митні і візові правила.

Значну економію часу та засобів дає можливість бронювання споживачем туристичних послуг через Інтернет. Проте до розробки порталів туристичних регіонів треба підходити комплексно, враховуючи те, що вони перш за все представляють регіон у мережі Інтернет і значною мірою сприяють формуванню сприятливого іміджу туристичного регіону [6, с. 397].

Ще одною не менш важливою частиною просування агротуристичного продукту є мультимедійні диски (CD і DVD). Вони мають низьку собівартість, дозволяють розмістити великий обсяг інформації і використовувати різні технології (наприклад відеозйомку, аудіозапис), тим самим значно покращуючи сприйняття інформації. Часто на дисках розміщені посилання на інформаційні портали, на яких користувач може отримати необхідну додаткову інформацію.

Електронна пошта або e-mail маркетинг - один із видів інформаційних технологій, що використовуються для просування агротуристичних послуг. В агротуристичній індустрії цей вид інформаційних технологій широко використовується як засіб комунікації і реклами. Електронної розсилки

недорогі і дозволяють оперативно надавати інформацію клієнтам про новини, нові маршрути, зміни цін і інше, а можливість використання ілюстрацій і наявність посилання на портал значно підвищує їх сприйняття і інформативність. Ще одним не менш важливим позитивним фактором є висока швидкість передачі інформації.

Наявність власного Інтернет-ресурсу вказує наскільки якісним та ефективним є менеджмент, а віртуальні образи, створені за допомогою електронних технологій, впливають на споживачів не менше, ніж телебачення.

Загалом слід створити ефективну національну інформаційну мережу сільського туризму для рекламування послуг і бронювання місць для відпочиваючих.

Використання інформаційних технологій надає можливість підтримувати зв'язок між виробниками агротуристичних послуг, турпосередниками та споживачами сільського туризму. Зрештою, Інтернет поступово активно перетворюється в найбільшого турпосередника між виробниками та споживачами послуг агротуризму.

Список використаних джерел

1. Волков С.Н. Туризм и информатизация общества [Текст]. — М.: Финансы и статистика, 2002. — 254 с.
2. Готинян В.С. Возможности WEB- та ПС/ДЗЗ-технологий в туризме [Електронний ресурс] / В.С.Готинян В.С., А.В.Семененко А.В., О.В.Томченко. — Режим доступу : <http://www.pryroda.gov.ua/ua/index.php?newsid=945%20> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
3. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні [Текст]: Навч. посіб. / В.Ф. Кифяк. — Чернівці: Книги-XXI, 2003. — 298 с.
4. Пінчук Н. С. Інформаційні системи і технології в маркетингу / Н. С. Пінчук, Г. П. Галузинський, Н. С. Орленко. — К., 2005. — 352 с.
5. Томченко О.В. Тягунова, Н.М. Маркетинговое исследование рынка туристических услуг [Текст] / Н.М.Тягунова, О.А.Спорыш // Международная научная конференция профессорско-преподавательского состава, сотрудников и аспирантов кооперативных вузов стран СНГ, 07.02.2006 г. — Москва: МУПК, 2006. — С.397—398.
6. Шеремет П. Бізнес ХХІ століття : глобальний, віртуальний, динамічний, невагомий... А освіта? [Текст] / П.Шеремет // Синергія. — 2000. — №1. — С.17—20.

Мельничук Ольга

студентка

Львівський національний аграрний університет

м. Дубляни

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРА

На даний час в Україні спостерігається підвищення ролі менеджменту в аграрній сфері, яка на сьогоднішній день є однією з ключових галузей і розглядається як один з основних елементів економіки. Тому власникам аграрних підприємств необхідно створювати умови для зручної роботи працівників, що служить розвитку особистості фахівців здатних ефективно здійснювати управління. Стрімкий та глобальний розвиток інформаційних технологій, суттєві досягнення в цьому напрямі створили передумови щодо покращення якості професійних знань та навичок використання цих технологій у роботі менеджера, у тому числі і в аграрній сфері. Сучасному менеджеру просто необхідно володіти інформаційними технологіями управління, мати навички роботи з персональним комп'ютером, познайомитися з мережними комп'ютерними системами, вміти жити і у інформаційному середовищі і суспільстві.

В системі управління підприємством значна роль належить комплексній взаємодії менеджерів різних рангів. Застосування інформаційних технологій, комп'ютерних систем, дозволяє здійснювати управління в сфері аграрного бізнесу через локальні й глобальні мережні структури, електронної пошти і Web-сервери. Найбільший ефект від управління досягається через системне узгодження взаємодій керівника з іншими категоріями працівників з допомогою персональних комп'ютерів, і комп'ютерних систем.

Сучасні розробки інформаційних систем менеджменту, технологій систем та комунікацій просуваються вперед досить успішно, використовуючи останні досягнення в галузі технологій інформаційних систем та комунікацій. Завдяки цьому інформаційні системи менеджменту стали задовольняти зростаючі вимоги менеджерів до забезпечення інформацією. Головними критеріями в оцінці інформаційних систем стали достовірність, своєчасність, повнота, корисність інформації для прийняття рішень [1].

В умовах глобалізації товарних умов постає необхідність оперативно обмінюватися інформацією на усіх рівнях, від виробництва до реалізації кінцевому споживачу. Важливу роль в цьому відіграє інформація в середині сільськогосподарського підприємства. Комп'ютерно-орієнтоване багатомовне інформаційне середовище – це комплекс комп'ютерного, мережевого, телекомунікаційного, технічного та програмного забезпечень, що допомагає сучасному менеджеру невиробничої сфери вирішувати професійні завдання [2].

Досконале інформаційне середовище дає можливість: ефективної

управлінської діяльності людьми, створення механізму комп'ютерного управління та контролю; використання текстових процесорів, електронних таблиць, пакетів програм для створення презентацій, баз даних та Web-сторінок для підготовки та презентації ділових документів, проектів та бізнес-планів; використання автоматизованих систем перекладу, електронних словників та засобів перевірки орфографії у процесі підготовки ділових документів, бізнес-планів та проектів; використання персонального комп'ютера для фінансових, статистичних та економічних розрахунків. Застосування ресурсів інформаційного середовища дозволяє менеджерам аграрних підприємств створювати рекламу та її презентації на персональному комп'ютері; ефективно спілкуватися з постачальниками та підрядниками по електронній пошті та за допомогою всесвітньої мережі Інтернет; отримання доступу до інформаційних ресурсів через мережу Інтернет. В результаті на підприємстві створюються та використовуються бази даних для зберігання і пошуку інформації. Фактично мова іде про використання інформаційних економічних систем, баз даних та комп'ютерні системи для автоматизації професійної діяльності менеджера і невиробничої сфери. Для підприємств, які здійснюють зовнішню економічну діяльність застосовують інформаційну систему можливе використання комп'ютерного навчання іноземними мовами для формування умінь та навичок ділового іншомовного спілкування персоналу підприємства.

Підводячи підсумки, відзначимо основні переваги для сільськогосподарських підприємств, які їм надає використання передових інформаційних технологій. Так, застосування сучасних засобів зв'язку та обробки інформації у повсякденній роботі менеджерів дозволяє значно скоротити витрати на рутинну та малоефективну роботу і підвищити результативність ділових переговорів. Застосування інформаційних систем менеджменту надає можливість розглядати проблеми управління організацією у взаємопов'язаному комплексі і підняти ефективність праці менеджерів на якісно новий рівень. Важливе значення в автоматизації менеджменту має передача інформаційних масивів. Передача великих інформаційних потоків на значні відстані здійснюється з допомогою кабельних радіорелейних і супутникових ліній зв'язку. Створюються нові можливості для ефективної співпраці, оскільки з одного боку забезпечуються можливості на якісно вищих рівнях представляти чи передавати інформацію (відеоінформацію, гіпертексти, мультимедіа), а з другого зникають бар'єри віддалі, так, як зникають проблеми з'єднання і передачі інформації без спотворень. Однією з перших застосувань інформаційних систем в роботі менеджера аграрних підприємств є співпраця з інформаційно-консультативним центром.

Список використаних джерел

1. Інформаційний менеджмент [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з

екрана.

2. Навчально-методичний комплект як засіб навчання із інформаційних технологій менеджерів невиробничої сфери зі знанням іноземних мов у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]. — Режим доступу http://www.i.i.npu.edu.ua/files/Zbirnik_KOSN/2/5.pdf (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

Михайленко Тетяна

старший викладач

Гришко Тетяна

старший викладач

Національна металургійна академія України

м. Дніпропетровськ

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИКОРИСТАННЯ АДАПТИВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ В ОБЛІКУ

Суть сучасного управління – це адаптація, оскільки постійні зміни зовнішніх умов і внутрішнього середовища функціонування в соціально-економічних системах систематично приводять їх до кризових ситуацій.

Головною особливістю адаптивного підходу до використання інформації при управлінні виробництвом є прийняття рішень з урахуванням прогнозу змін в майбутні періоди виконання робіт. Для цього важливе використовувати облікові дані про процеси, що вже відбулися, і випереджуючу інформацію про подальший розвиток виробництва. Виникає необхідність оперативно аналізувати інформацію про виникаючі зміни, оцінювати напрямки поліпшення робіт з метою корегування виробничої діяльності [1].

Використання інформаційних технологій для управління підприємством робить його конкурентоздатним за рахунок підвищення керованості і адаптованості до змін ринкової кон'юнктури. Подібна автоматизація дозволяє: підвищити ефективність управління підприємством за рахунок забезпечення керівників і фахівців максимально повною, оперативною і достовірною інформацією на основі єдиної бази даних; забезпечити надійний облік і контроль надходжень і витрачання грошових коштів на всіх рівнях управління; керівникам середньої і нижньої ланок аналізувати діяльність своїх підрозділів і оперативно готувати зведені і аналітичні звіти для керівництва тощо.

Робота сучасного виробництва практично неможлива без використання спеціалізованої інформаційної системи (ІС), що забезпечує облік всіх необхідних ресурсів і витрат і дозволяє контролювати процеси, що

відбуваються на виробництві. Більшість автоматизованих інформаційних систем працює по жорстко запрограмованому алгоритму; вимагають значних фінансових ресурсів для підтримки системи в працездатному стані; на модернізацію додатків і зміну їх функціональності йде багато часу.

В наочних областях, які постійно розвиваються, виникає потреба в адаптивних інформаційних системах. Адаптивні властивості ІС дозволяють оперативно і без суттєвих затрат модернізувати функціонуючу ІС у відповідності зі змінами в організаційній та інформаційно-економічній системі, методах управління, планових, облікових і звітних показниках об'єкта управління з врахуванням можливих змін інформаційно-обчислювальної системи. Адаптивні інформаційні системи повинні задовольняти наступним головним вимогам:

- 1) адекватно відображати знання про наочну область в кожний момент часу;
- 2) годитися для легкої і швидкої реконструкції при зміні наочної області [2].

Звичайно, зумовлюється, що робота системи є доцільною, тобто система призначена для досягнення цілком визначеної мети. Якщо процеси отримання інформації і зміни поведінки з її використанням є найкращими в розумінні досягнення поставленого завдання, то така адаптивна система є ще й оптимальною. Не дивлячись на адаптивність багатьох ІС, врахування в них специфіки конкретного виробництва може істотно змінити рішення, що використовуються в ІС, і сильно вплинути на зв'язки з іншими підсистемами. Кінець кінцем адаптація універсальних алгоритмів під особливості конкретного виробництва може бути зіставна з реалізацією спеціалізованих алгоритмів. У зв'язку з цим наявність спеціалізованих рішень для конкретної наочної області є необхідною умовою для успішного впровадження і подальшої експлуатації системи.

При цьому слід розрізняти адаптивність системи і можливість її конфігурування. При конфігуруванні системи задаються певні параметри в системі, які забезпечують її роботу для різних умов. Всі можливі варіанти конфігурування наперед задаються в системі, а настройка полягає у виборі одного з них. Адаптивність системи дозволяє налаштовувати систему на наперед невідомі варіанти, враховуючи різні нюанси, необхідні для вирішення задачі.

При створенні облікових інформаційних систем неможливо передбачити усі можливі законодавчі зміни. Тому саме на етапі створення ІС повинні бути закладені механізми, що надавали б можливість адаптації до змін, що відбуваються. Для забезпечення адаптивності ІС повинна бути відкритою і мати спеціальні механізми, що забезпечують просту зміну і розширення описів що використовуються в системі об'єктів, і можливість зміни прикладних алгоритмів. З цієї точки зору заслуговує увагу система ІС: Підприємство, яка завдяки своїм основним складовим (технологічній платформі і прикладним рішенням автоматизації різних ділянок діяльності)

забезпечує достатню гнучкість прикладних рішень і можливість підстроюватися під конкретну область діяльності. Відкритість системи дозволяє її модифікувати, використовуючи засоби розробки технологічної платформи. Це дозволяє успішно використовувати систему «1С» на підприємствах самих різних форм власності і напрямів.

Досвід упровадження прикладних рішень на платформі 1С: Підприємство показує, що система дозволяє вирішувати задачі різного ступеня складності - від автоматизації одного робочого місця до створення інформаційних систем масштабу підприємства.

Список використаних джерел

1. Бинкевич В.В., Савчук Л.Н., Усиченко І.В., Савчук Р.В. Економічна кібернетика: інтелектуальні ресурси управління. Дніпропетровськ: Герда, 2012.

2. В.Н. Бриль. Современная информационная система автоматизации деятельности производственных предприятий. Журнал «САПР и графика». №12, 2007.

Печенюк Андрій

к.е.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ВІЛЬНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Термін «вільне програмне забезпечення» було запропоновано Річардом Столменом, засновником Проекту GNU, організованого у 1984 р. для розробки завершеної UNIX-подібної операційної системи GNU [2].

Вільне програмне забезпечення (ВПЗ) – програмне забезпечення (ПЗ), яке надає користувачу відповідні права:

- запускати програму;
- вивчати та змінювати її початковий код відповідно до власних потреб;
- вільно розповсюджувати копії програми;
- розповсюджувати модифіковані версії програми.

Якщо хоча б однієї із цих свобод немає, програма не належить до вільного програмного забезпечення. Таким чином, якщо програма надається безкоштовно, це ще не означає, що програма є вільним софтом: існує ряд безкоштовних програмних продуктів, початковий код яких не публікується, або на які існують обмеження використання чи розповсюдження. Такі програми не є вільним програмним забезпеченням [1].

ВПЗ – це результат міжнародної співпраці з розробки програм, які використовуються фізичними та юридичними особами. ВПЗ є особливо популярним на ринку серверів та інтернет-служб.

Розробники ВПЗ також створили вільні версії практично всіх поширених стільничних програм, таких як веб-браузери, офісні пакети, мультимедійні програвачі тощо.

У випадку придбання комп'ютерних програм вільного користування чи у випадку отримання таких комп'ютерних програм на безоплатній основі користувачі повинні одержати від постачальника документальне підтвердження правомірності використання комп'ютерних програм, зокрема договір щодо їх належності до ВПЗ.

Розробники вільного програмного забезпечення укладають оплатні договори з користувачами, які звичайно передбачають такі послуги:

- адаптація вільного програмного забезпечення до специфічних вимог користувача – відповідно до особливостей його діяльності або обладнання;
- випуск оновлень до ВПЗ (усунення недоліків, розширення функціональності);
- навчання користувачів ВПЗ (курси, тренінги тощо);
- надання консультацій щодо використання ВПЗ тощо [4].

Перехід від пропрієтарного (платного) ПЗ до вільного у різних сферах його застосування є загальносвітовим трендом. Використання ВПЗ є своєрідним символом демократичного поступу, свободи, відкритого суспільства та суспільства знань.

Цілою низкою країн визнано необхідність використання вільного ПЗ в державному секторі та сфері освіти. До таких належать, зокрема, країни ЄС, Японія, Китай, Росія, Індія та інші [2].

Дослідження серед ІТ-спеціалістів у 37 вищих навчальних закладах Великої Британії, Австралії та Нової Зеландії показали, що ВПЗ, значною мірою вже використовується в 94% обстежених установ. В Іспанії в деяких громадах постачають нові комп'ютери в школи зі встановленим Linux [3].

В Україні «комерційне» ПЗ домінує на ІТ-ринку. Особливо це стосується державного сектору, чимала частка коштів в якому витрачається саме на закупівлю ліцензій пропрієтарного ПЗ.

До сильних сторін пропрієтарного ПЗ належать: більш проста адаптація до використання, підтримка користувачів з боку компаній-постачальників, автоматичне оновлення версій, більш широке функціональне охоплення сфер застосування тощо. Проте його основним недоліком є висока вартість ліцензії на право користування. До того ж у сфері державного управління застосування пропрієтарного ПЗ значно знижує рівень інформаційної безпеки, сприяє технологічній і фінансовій залежності держави, є приводом тиску на країну у зв'язку з проблемою «комп'ютерного піратства».

Перевагами вільного ПЗ є відкритість кодів програм, відсутність витрат користувачів на придбання ліцензій, безкоштовність (або невисока вартість

екземпляра при промисловому виробництві та розповсюдженні копій), безпечність (від вірусів), можливість вільного копіювання та розповсюдження програм, можливість модифікації програм і розробки на їх основі відповідних рішень, висока швидкість розробки нових релізів, випуску нових поправок і програмних продуктів.

Основними недоліками вільного ПЗ є значно менша популярність серед користувачів (консерватизм і психологічна інерційність користувачів відносно використання ВПЗ) та необхідність відповідної підготовки фахівців, які займаються впровадженням і підтримкою використання ПЗ.

На сьогоднішній день досить часто ВПЗ не поступається рівнем функціональності пропрієтарному, особливо, коли йдеться про співвідношення «ціна-якість». До того ж ВПЗ виступає опосередкованим стимулюючим фактором до навчання.

Крім цього, перехід на ВПЗ значною мірою стимулює розвиток вітчизняного програмного забезпечення. Проте недостатня обізнаність населення стосовно його переваг «провокує» критичне ставлення до цього класу програмного забезпечення [2].

Популяризація ВПЗ в Україні та стимулювання його впровадження вимагає реалізації цілого комплексу заходів на державному рівні:

- забезпечення фізичних і юридичних осіб об'єктивною інформацією про перспективи впровадження ВПЗ;
- сприяння конкурентоздатності ВПЗ і його популяризації у сфері державного управління, освіти та науки. Впровадження відповідних курсів у навчальних закладах;
- ініціювання загальнонаціональної дискусії відносно переваг і недоліків ВПЗ та зміщення її акцентів із суто технічного аспекту до гуманітарного, культурного та безпекового;
- прийняття законопроекту «Про використання відкритих і вільних форм інтелектуальної власності, відкритих форматів даних та Відкритого (Вільного) програмного забезпечення в державних установах і державному секторі економіки»;
- ініціювання транспарентних державних замовлень у сфері ІКТ через відкриті тендери.
- інформаційна підтримка тих підприємств і організацій, які у своїй діяльності використовують ВПЗ або збираються це зробити;
- розробка єдиного стандарту українізованого ВПЗ в державних установах;
- залучення вітчизняних і іноземних компаній до впровадження сучасного ВПЗ в освіті, науці та державному управлінні;
- формування депозитарію вільного програмного забезпечення на базі мережі регіональних і центральних серверів, що дасть змогу швидко оновлювати програми;
- проведення ефективної ліцензійної політики.

Список використаних джерел

1. Вільне програмне забезпечення. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Вільне_програмне_забезпечення
2. Карпенко М. Перспективи та можливості впровадження вільного програмного забезпечення в навчальних закладах та державних установах України / М. Карпенко, М. Кияк. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/june2009/15.htm>
3. Кравчина О.Є. Основні напрями використання вільного програмного забезпечення в закладах освіти зарубіжжя. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em20/content/10kojaie.htm>
4. Рекомендації щодо забезпечення правомірності використання комп'ютерних програм вільного користування. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sips.gov.ua/ua/rozcompprogfree.html>

Солтис Ірина

студентка

Львівський національний аграрний університет

м. Дубляни

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Інформаційні технології АПК в своєму розвитку пройшли довгий шлях, кожний етап якого характеризувався своїми засобами обробки інформації та інформаційними носіями. Сучасний рівень розвитку інформаційної технології характеризується наявністю розподіленої комп'ютерної техніки, «дружнього» програмного забезпечення, розвинутих комунікацій, діалогового режиму спілкування користувача з ЕОМ. З кожним днем сучасне інформаційне суспільство потребує переробку інформації на базі комп'ютерних і телекомунікаційних технологій. Безліч розвинених країн світу певною мірою здійснюють процес інформатизації. Інформатизація – це глобальний процес активного формування та широкомасштабного використання інформаційних ресурсів. Для України інформатизація – шлях не лише до європейської інтеграції, але й до економічного добробуту. Інновації у сфері комп'ютерних технологій не завжди вдається найповніше використати на багатьох вітчизняних аграрних підприємствах.

На сьогоднішній день актуальною є проблема підготовки висококваліфікованих фахівців для опрацювання значних обсягів інформації, освоєння сучасними методами роботи. Я вважаю, що лише ті фахівці, які

цілком точно усвідомлюють повноту проблеми, можуть розраховувати на успіх в сучасному сільськогосподарському виробництві. Ефективність організації праці підприємства багато в чому залежить від умінь керівника готувати й обґрунтовувати прийняті рішення [1]. Інформаційне забезпечення аграрних підприємств повинне володіти такими особливостями як: гарантувати оперативний бухгалтерський облік виробничо-фінансової діяльності. Практичне розв'язання проблем, пов'язаних із необхідністю забезпечення ефективної роботи підприємства, насамперед залежить від ступеня освоєння методів інформування та стратегічної інформації в управлінні сільськогосподарською діяльністю. На базі стратегічної інформації приймаються стратегічні рішення, які визначають своєрідний план розвитку та ефективне функціонування сільськогосподарської організації, впливають на її розвиток, а також на отримання прибутку. Для ефективного управління сільськогосподарським виробництвом потрібно мати величезні обсяги різноманітної інформації про структуру посівних площ, стан сільськогосподарських угідь, рослинності та ґрунтів, а також прогнозовану врожайність, що у майбутньому захистить підприємство від ризиків за втрату прибутків. У розвинених країнах світу (США, Канада, Австралія, країни ЄС) для інформаційного забезпечення сільськогосподарського менеджменту широко використовують різноманітні інформаційні системи, а саме це:

- системи моніторингу стану аграрних ресурсів та прогнозування урожайності сільськогосподарських культур;
- системи забезпечення контролю якості сільськогосподарської продукції;
- системи оперативного управління та оптимізації продуктивних процесів;
- інформаційно-довідкові системи маркетингової спрямованості;
- аналітичні та моделюючі системи відстеження розвитку надзвичайних ситуацій та їх впливу на виробництво та якість сільськогосподарської продукції, та ще багато інших спеціалізованих інформаційних систем різноманітної спрямованості та рівня деталізації [2, с. 15-19]. У наш час сільське господарство потребує оптимізації виробництва з метою одержання максимального прибутку, раціонального використання ресурсів, захисту навколишнього середовища. Воно набуває нових особливостей. Звичайне сільське господарство перетворюється на «точне сільське господарство», яке передбачає ефективне та раціональне керування процесами росту рослин відповідно до їх потреб у поживних речовинах й умовах зростання [3, с. 25-27].

Застосування інформаційних технологій підвищує продуктивність й ефективність управлінської праці, дозволяючи по новому вирішувати багато завдань. Наприклад, інформаційні технології дозволяють зберігати величезну кількість даних (які людина просто не може запам'ятати), аналізувати їх і на основі результату, пропонувати найбільш ефективні

рішення певних задач, які б мінімізували витрати і максимізували прибутки аграрних підприємств. [4, с. 198-201]. Таким чином, бачимо, що використання інформаційних технологій дозволить суттєво покращити систему інформаційного забезпечення АПК, що супроводжуватиметься підвищенням конкурентоспроможності вітчизняного аграрного виробництва, зокрема за рахунок більш раціонального і цілеспрямованого використання хімікотехногенних, біологічних, агрокліматичних ресурсів та покращенням екологічного стану природного середовища.

За допомогою інформаційних технологій можна не лише збирати гарний врожай щороку, але реалізовувати його за вигідною для підприємства ціною та вчасно, а також здійснювати управління господарством в цілому. Так доступність мережі Internet завдяки розвитку комп'ютерних та інших інформаційно-комунікаційних технологій заохочує все більшу кількість фермерів. Досить стрімкі у наш час темпи розвитку ринку електронної комерції також дають надію на те, що у найближчому майбутньому продукцію сільського господарства можна буде придбати не виходячи з дому чи офісу.

Роблячи підсумки вище зазначеного, можна сказати, що завдяки широкому використанню сучасних інформаційних технологій вдається досягти кращих результатів в аграрному секторі. Врожаї стають кращими, продукція – якіснішою. Із будь-якої точки світу виробники мають змогу прорекламувати свій товар, представити його на різних сегментах ринку та продати за вигідними цінами. Таким чином, необхідність фінансування впровадження електронно-обчислюваної техніки в агропромисловий комплекс, підготовки кадрів, здатних створювати й застосовувати інформаційні технології в сільському господарстві, є надзвичайно необхідною, адже досвід розвинутих країн світу свідчить, що використання досягнень нових інформаційних технологій та систем інформаційного забезпечення є необхідними умовами та складовими успіху будь-якого підприємства. А, зважаючи на стрімкий розвиток інформатизації українського суспільства, необхідно ширше використовувати новітні інформаційні технології в управлінні аграрними підприємствами.

Список використаних джерел

1. Верников М. Руководителю предприятия Внедрение системы автоматизации, основные проблемы и задания [Электронный ресурс] / М. Верников. — Режим доступа : <http://www.vernikov.ru> (дата обращения: 14.12.2013). — Загл. с экрана.
2. Сайко В. Ф. Науковий супровід систем землеробства і агротехнологій [Текст] / В. Ф. Сайко, П. І. Коваленко // Вісник аграрної науки. — 2006. — № 12. — С. 15—19.
3. Рунов Б. Информационные технологии и ведение «точного сельского хозяйства» [Текст] / Б. Рунов // Аграрная реформа. Экономика и право. — 2002. — № 2. — С. 25—27.

4. Вовк С. Г. Аспекти застосування систем підтримки прийняття рішень в управлінні сільгосп підприємством [Текст] / Вовк С. Г., Жубрид М. Д., Цабак Н. І. // Вісник Львівського державного аграрного університету: економіка АПК. —2007. — № 14. — С. 198—201.

Столяр Роксолана

студентка

Львівський національний аграрний університет

м. Дубляни

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Сьогоднішній світ перейшов на новий етап життя, де головну роль виконує інформація, а також економіка, що будується на ній. Сучасний розвиток інформаційного суспільства безпосередньо пов'язаний з необхідністю збору, обробки і передачі величезних об'ємів інформації, перетворенням інформації у товар, як правило, значної вартості. Це стало причиною глобального переходу від індустріального суспільства до інформаційного. Поява всесвітньої мережі Інтернет спричинила масштабне зростання міжнародних спілкувань у різних сферах людського життя.

Інформація є одним з найцінніших ресурсів суспільства поруч з традиційними матеріальними видами ресурсів, як нафта, метал, корисні копалини тощо, тому, процес переробки інформації, подібно до процесів переробки матеріальних ресурсів можна сприймати як технологію. Інформаційна технологія передбачає вміння грамотно працювати з інформацією і обчислювальною технікою.

Отож, що ж таке інформаційні технології?

На нашу думку, під інформаційними технологіями слід розуміти комплекс взаємозалежних, наукових, технологічних, інженерних дисциплін, що вивчають методи ефективної організації праці людей, зайнятих обробкою і зберіганням інформації; обчислювальну техніку і методи організації і взаємодії з людьми і виробничим устаткуванням, їх практичні додатки, а також зв'язані з усім цим соціальні, економічні та культурні проблеми.

Самі інформаційні технології вимагають складної підготовки, великих первісних витрат і наукомісткої техніки. Їх введення повинно починатися зі створення математичного забезпечення, формування інформаційних потоків у системах підготовки фахівців.

На сьогодні інформаційні технології займають велике місце в нашому житті. Застосування ЕОМ стало буденною справою, хоча ще зовсім недавно робоче місце, обладнане комп'ютером, було великою рідкістю. Інформаційні технології дали нові можливості для роботи і відпочинку, багато в чому

полегшили працю і просто життя кожної сучасної людини. Теперішнє суспільство навряд чи можна уявити без інформаційних технологій [1].

Інформаційні технології дуже швидко перетворилися на життєво важливий стимул розвитку не тільки світової економіки, а й інших сфер людської діяльності. На сьогодні практично неможливо знайти сферу, в якій зараз не використовуються інформаційні технології.

Не можливо оцінити важливість застосування інформаційних технологій у сфері освіти та науковій сфері. Зараз важко уявити собі школу, в якій би не було комп'ютерного класу, існує багато електронних бібліотек, користуватися якими можна не виходячи з дому, що значно полегшує процес навчання і самоосвіти. І при цьому інформаційні технології сприяють розвитку наукових знань.

Збільшується швидкість обміну інформацією і з'являється можливість проводити складні математичні розрахунки за кілька секунд і багато іншого. Інформаційні технології це один із сучасних способів спілкування, головними перевагами якого є загальнодоступність. Використовуючи інформаційні технології можна з легкістю отримати доступ до цікавить вас інформації, а також поспілкуватися з живою людиною. З одного боку це має негативний ефект, оскільки люди все менше спілкуються "вживу", при безпосередньому контакті, але з іншого боку дозволять спілкуватися з людиною, яка знаходиться на іншому кінці світу, а це погодьтєся, має величезне значення.

Сучасні інформаційні технології увібрали в себе лавиноподібні досягнення електроніки, а також математики, філософії, психології та економіки. Утворений в результаті життєздатний гібрид ознаменував революційний стрибок в історії інформаційних технологій, яка налічує сотні тисяч років.

Виробництво і транспорт, банки та біржі, засоби масової інформації і видавництва, оборонні системи, соціальні та правоохоронні бази даних, сервіс і охорона здоров'я, навчальні процеси, офіси для переробки наукової та ділової інформації, нарешті, Інтернет - усюди інформаційні технології. Інформаційна насиченість не тільки змінила світ, а й створила нові проблеми, які не можна було передбачити [2].

Сучасне суспільство просто переповнене потоками інформації, які безсумнівно потребують обробки. Через це без інформаційних технологій, так само як без енергетичних, транспортних і хімічних технологій, наше суспільство нормально функціонувати не може і не буде.

З розвитком сучасних інформаційних технологій зростає прозорість світу, швидкість і обсяги передачі інформації між елементами світової системи, з'являється ще один інтегруючий світової фактор. Це означає, що роль місцевих традицій, що сприяють самодостатньому інерційному розвитку окремих елементів, слабшає. Одночасно посилюється реакція елементів на сигнали з позитивним зворотним зв'язком. Інтеграцію можна було б тільки вітати, якби її наслідком не ставало розмивання регіональних і культурно-історичних особливостей розвитку [3].

Сучасні інформаційні технології стають одним з найбільш прибуткових та швидко зростаючих секторів економіки. Інформація стала важливим виробничим і комерційним ресурсом.

Варто розглянути вплив інформаційних технологій на розвиток соціальних мереж, які є дієвим засобом і особливим інструментом маркетингу.

Соціальна мережа – це структура, що базується на соціальних зв'язках та взаємних інтересах окремих індивідів та організацій в цілому. Завдання такого ресурсу полягає в забезпеченні користувачів усіма можливим засобами взаємодії одне з одним – відео, чатами, зображеннями, музикою, блогами тощо.

За кілька останніх років соціальні мережі стали найпопулярнішими ресурсами в Інтернеті: сьогодні Facebook, Twitter і LinkedIn у США й Західній Європі, а Вконтакте й Однокласники в країнах СНД – це сайти з мільйонами активних користувачів. Ці ресурси відвідують 75% українських користувачів Інтернету.

Соціальні мережі справді заповнили наш світ. А це сталося завдяки швидкому розвитку інформаційних технологій в цілому.

Внаслідок глобалізації інформаційних технологій різноманітні суспільні проблеми і протиріччя часто відображаються у вигляді інформаційно-психологічних операцій або, досить популярних на сьогодні - війн.

Зараз важко знайти сферу, в якій ще не використовуються інформаційні технології. Підвівши підсумок, можна сказати, що інформаційні технології глибоко проникли в наше життя і сучасне суспільство, яке не зможе в нинішньому вигляді існувати без них.

Сучасне суспільство навряд чи можна уявити без інформаційних технологій. Перспективи їх розвитку сьогодні складно уявити навіть фахівцям. Проте, ясно, що в майбутньому нас чекає щось грандіозне. І якщо темпи розвитку інформаційних технологій не скоротяться (а в цьому немає ніяких сумнівів), то це відбудеться дуже скоро.

Список використаних джерел

1. Інформаційні технології [Електронний ресурс]. — Режим доступу: kunegin.narod/index.html (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
2. Кондрашова, С.С. Інформаційні технології в управлінні [Текст] : Навч. посібник / С.С.Кондрашова . — К. : МАУП, 1998. — 560 с.
3. Отрут, Г.Б. Інформація й суспільство [Текст] / Г.Б.Отрут // Навколо світу. — 2004. — № 2. — С.23—26.
4. Роберт І. Сучасні інформаційні технології освіти [Текст] / І.Роберт. — М. : Школа-Пресс, 2004. — 454 с.

Юрків Галина

студентка

Львівський національний аграрний університет

м. Дубляни

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ В УПРАВЛІННІ АГРОХОЛДИНГОМ

Виникнення агрохолдингів в сільському господарстві України - явище нове для нашої держави. На сьогодні аграрний сектор економіки насичений великою кількістю нових організаційних форм ведення аграрного бізнесу – агрохолдингів. У сучасних умовах стрімкого розвитку економіки стратегічні, тактичні та оперативні задачі управління агрохолдингом можна вирішувати лише за допомогою успішно діючих інформаційних систем і технологій, доцільної системи інформаційного забезпечення, що об'єктивно відображає економічну ситуацію, що склалася. Адже агрохолдинг це є складна система, яка складається з сукупності материнської компанії та контрольованих нею дочірніх компаній. Бізнес-координації агрохолдингів відбуваються на основі прийняття рішень у материнських структурах. Прикладом сучасної провідної агропромислової компанії України, один з найефективніших виробників сільськогосподарської продукції є «Агрохолдинг Мрія».

Інформаційна система в управлінні агрохолдингом базується на використанні сучасних програмних візуальних оболонок, засобів об'єктно-орієнтованого програмування, економіко-математичних методів і моделей, сучасних засобів електронної обчислювальної техніки і засобів зв'язку.

Щоб забезпечити комплексне вирішення стандартних спеціалізованих задач кожної складової інформаційної підсистеми, проведення моделювання управлінських рішень, агрохолдингу потрібно використовувати сучасні інформаційні системи та технології, які зможуть створити єдине інформаційне середовище у спільному підприємстві, що допоможе оптимально керувати зовнішньою і внутрішньою діяльністю. Зокрема, інформаційні ресурси повинні включати різноманітні напрямки управлінської діяльності, а саме: організаційну, виробничу, фінансову, бухгалтерську, кадрову, маркетингову та інші. Вони повинні знаходитись в базі даних під керівництвом адміністратора даної мережі.

Передумовами впровадження корпоративної інформаційної системи в агрохолдингу є:

- необхідність ведення і періодичність отримання фінансової звітності;
- застосування різних, не пов'язаних між собою систем обліку та управління за окремими напрямками діяльності;
- відсутність засобів аналізу, моделювання та підтримки прийняття рішень;
- відсутність оперативного доступу до обробки інформації, необхідного для оперативного прийняття управлінського рішення;

- недостатнє використання інформаційних технологій в управлінні процесами і ресурсами ;

- використання інформаційних систем, що не відповідають сучасним вимогам тощо.

Об'єктивною потребою в холдингах є автоматизація управлінського обліку та бюджетування. Адже це дасть змогу швидше збирати і обробляти інформацію, зменшити кількість помилок, не втрачати своєї актуальності на момент отримання її керівником [1].

Впровадження автоматизованої системи управління в агрохолдингу дає змогу:

- прискорити обробку інформації за рахунок максимального наближення засобів обробки даних до місць її виникнення та використання ;

- забезпечення управлінського персоналу та фінансово - економічних служб оперативною інформацією ;

- створити багаторівневий інтегрований банк даних і забезпечити діалоговий режим спілкування користувача з системою через автоматизовані робочі місця;

- скоротити час пошуку інформації в системі , а також її обробки, підготовки та випуску різної організаційно-розпорядчої документації ;

- безпосередньо брати участь виконавцям у процесі управління, підвищувати якість і надійність у прийнятті рішень тощо.

Інформаційна система в управлінні агрохолдингом повинна бути така, яка враховує специфіку бюджетування і обліку в сільському господарстві. Інформаційна система повинна мати ряд вимог, а саме:

- консолідація бюджетних і облікових даних по холдингу або групі компаній,

- наявність сумісних галузевих рішень для підприємств не сільськогосподарських галузей, що входять до складу холдингу [2].

Таким чином, застосування інформаційних систем в управлінні агрохолдингом має винятково важливе значення, оскільки інформаційні технології впливають на підвищення якості та кількості послуг, скорочення інвестиційних, виробничих й управлінських витрат, підвищення ефективності економічних контактів й підвищення ефективності виробництва загалом. Розвиток інформаційних систем спричинить ефективне управління агрохолдингом при порівняно незначних затратах.

Список використаних джерел

1. Інформаційні системи в менеджменті [Текст] / А.Е.Батюк, З.П.Двуліт, К.М.Обельовська [та ін.]. — Львів; Нац. Ун.-т. «Львівська політехніка», 2004. — 520 с.

2. Ларікова, Л.Ф. Інформаційні системи і технології обліку [Текст]: Навчальний посібник. — Луганськ: вид-во СЛУ ім. В. Даля, 2003. — 280 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Ангеловська Ольга, магістрант, Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь

Арапочкіна Аліна, студентка, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг

Безкоровайна Яна, студентка, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

Білик Юлія, асистент, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Bilokinna Nalalya, student, Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv

Бінерт Олеся, старший викладач, Львівський національний аграрний університет

Бовкун Олександр, студент магістратури, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Бойко Віталій, к.е.н., в.о. доцента, Львівський національний аграрний університет, м. Львів

Бондаревська Ксенія, к.е.н., доцент, Дніпропетровська державна фінансова академія, м. Дніпропетровськ

Bondarenko Anastasiya, student, Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv

Борковська Валентина, доцент, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Брежнєва-Єрмоленко Ольга, к.е.н, доцент, Дніпродзержинський державний технічний університет, м. Дніпродзержинськ

Бурліцька Оксана, к.е.н., доцент, Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя, м. Тернопіль

Бучковська Людмила, здобувач, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Василенька Надія, к.е.н., в.о. доцента, Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни

Веклич Ріта, студентка, Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця

Виноградова Марина, студентка, Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

Гайдук Ірина, старший викладач, Львівська комерційна академія, м. Львів

Гірченко Олена, Черкаський інститут банківської справи УБС НБУ, м. Черкаси

Гмыря Виктория, к.э.н., доцент, Черкасский институт банковского дела Университета банковского дела НБУ, г. Черкасы

Голуб Наталя, к.е.н., доцент, Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь

Гомілко Оксана, асистент, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Горбатюк Марія, викладач, Березнівський лісотехнічний коледж НУВГП, м. Березне, Рівненська обл.

Гришко Тетяна, старший викладач, Національна металургійна академія України, м. Дніпропетровськ

Данилевська-Жугунісова Ольга, к.е.н., доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Денисюк Наталія, викладач, Коледж технологій, бізнесу та права Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки, м. Луцьк

Джур Ольга, к.т.н., доцент, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, м. Дніпропетровськ

Домище-Медяник Алла, старший викладач, Ужгородський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, м. Ужгород

Євтушик Яна, студентка, Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни
Жидовська Наталія, к.е.н., в.о.доцента, Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни
Завидівська Ольга, к.е.н., викладач, Львівський інститут банківської справи УБС НБУ, м. Львів
Зацерковна Катерина, студент магистратури, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський
Здирко Наталя, асистент, Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця
Зеліско Наталія, к.е.н., доцент, Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни
Іванова Ангеліна, студентка, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг
Ільчак Ольга, аспірант, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ
Канцедаль Наталія, к. е. н., доцент, Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава
Клівіденко Людмила, к.е.н., доцент, Вінницький інститут економіки ТНЕУ, м. Вінниця
Кліменко Наталія, магістрант, Донбаський державний технічний університет, м. Алчевськ
Козицький Роман, студент, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця
Коленда Наталія, к.е.н., доцент, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
Комаревцева Наталія, магістрант, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
Кондрюк Леся, к.е.н., доцент, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський
Королук Тетяна, к.е.н., доцент, Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя, м. Тернопіль
Кошинець Маріанна, аспірант, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ
Красномовець Вікторія, к.е.н., завідувач науково-дослідної лабораторії, Черкаський інститут банківської справи Університету банківської справи НБУ, м. Черкаси
Левітан Ігор, аспірант, Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, м. Донецьк
Левченко Ольга, к.е.н., доцент, Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь
Левченко Ольга, к.е.н., доцент, Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь
Лесик Христина, студент, Львівський національний аграрний університет, м. Львів
м. Дубляни
Макаруха Степан, здобувач, Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни
Малюк Світлана, к.е.н., старший викладач, Миколаївський інститут права Національного університету «Одеська юридична академія», м. Миколаїв
Маслій Анжела, студентка, Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни
Мачіха Ірина, студентка, Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни
Мельничук Ольга, студентка, Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни
Михайленко Тетяна, старший викладач, Національна металургійна академія України, м. Дніпропетровськ

Міщенко Анастасія, магістрант, Донбаський державний технічний університет, м. Алчевськ

Мороз Ярослава, студентка, Вінницький національно аграрний університет, м. Вінниця

Ніколайчук Ольга, старший викладач, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг

Новиков Игорь, соискатель, ФГБОУ ВПО «Великолукская ГСХА», г. Великие Луки, Российская Федерация

Оксамитна Дар'я, магістр, Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь

Омельченко Микола, магістрант, Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь

Павлюк Тетяна, доцент, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

Педорич Вікторія, студентка, Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

Петренко Лариса, асистент, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград

Печенюк Андрій, к.е.н., доцент, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Письменна Марія, к.е.н., доцент, Кіровоградська льотна академія Національного авіаційного університету, м. Кіровоград

Плящечник Валентина, студентка, Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

Поляруш Іван, к.е.н., асистент, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Поляруш Марія, к.е.н., доцент, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Пузій Ганна, слухач магістратури, Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь

Пустовіт Марина, студентка, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг

Радченко Оксана, к.е.н., с.н.с., провідний науковий співробітник, ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН, м. Київ

Романків Ірина, к.е.н., доцент, Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль

Рубаха Ольга, студентка, Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни

Рудик Володимир, к. е. н., доцент, директор навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Садовська Ірина, к.е.н., професор, Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

Самусевич Максим, студент, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Свіргун Анастасія, магістр, Вінницький інститут економіки ТНЕУ, м. Вінниця

Селеванова Віра, магістрант, Донбаський державний технічний університет, м. Алчевськ

Семенишена Наталія, к.е.н., доцент, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Семенова Дарина, студентка, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг

Соловей Тамара, студентка, Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця

Солтис Ірина, студентка, Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни

Сосновська Олександра, студент, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, м. Дніпропетровськ

Стендер Світлана, к.е.н., доцент, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Столяр Роксолана, студентка, Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни

Стояненко Ірина, к.е.н., доцент, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ

Страпчук Світлана, здобувач, Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, м. Харків

Талавір Наталя, студент магістратури, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Текменжи Рената, магістрант,

Ткаленко Тарас, студент, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, м. Дніпропетровськ

Товмашенко Тетяна, студентка, Дніпропетровська державна фінансова академія, м. Дніпропетровськ

Трапезнікова Світлана, магістрант, Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь

Трусова Наталія, к.е.н., доцент, докторант, Дніпропетровський державний аграрний університет, м. Дніпропетровськ

Федорчук Євгенія, аспірант, Херсонський державний аграрний університет, м. Херсон

Федорчук Олександр, к.е.н., докторант, Херсонський державний аграрний університет, м. Херсон

Федорчук Уляна, студент магістратури, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Фень Катерина, аспірант, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Фещенко Наталія, к.е.н., доцент, Житомирський національний агроекологічний університет, м. Житомир

Чернявська Тетяна, магістрант, Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь

Чирва Інна, аспірантка, Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

Швець Юлія, студентка, Вінницький інститут економіки ТНЕУ, м. Вінниця

Шевченко Марина, студентка, Миколаївський інститут права Національного університету «Одеська юридична академія», м. Миколаїв

Шиян Дмитро, д.е.н., доцент, Харківський національний економічний університет, м. Харків

Щаслива Ганна, к.е.н., старший викладач, Херсонський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом, м. Херсон

Юрків Галина, студентка, Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни

Ярина Аксинія, магістрант, Дніпродзержинський державний технічний університет, м. Дніпродзержинськ

ЕКОНОМІЧНИЙ ДИСКУРС

THE ECONOMIC DISCOURSE

Міжнародний збірник наукових праць

International collection of scientific papers

Випуск I

Issue I

Відповідальний редактор:

к.е.н., доцент, Н.В.Семенишена

Contributing editor:

Ph.D., associate Professor, N.V.Semenyshena

Адреса редакції:

Кафедра обліку і аудиту ННІБІФ ПДАТУ
вул. Шевченка, 13, м. Кам'янець-Подільський
Хмельницька обл., 32300

Видавець:

Видавництво «Крок»
вул. Гайова, 56, м. Тернопіль, 46006
тел. +38 096-9431704

Підписано до друку 26.12.2013 р. Формат 60х90/16.
Папір офсетний. Гарнітура Cambria. Умовн. друк. арк. 14,59
Тираж 300. Замовлення № 357.

Віддруковано з готових діапозитивів в СМП «ТАЙП»
вул. Чернівецька, 44 б, м. Тернопіль, 46000
Тел. +38 0352 527500; +38 0352 522616

